

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2016-284
Månadsrapport april 2016 (inkl årsprognos)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Månadsrapport per april 2016, innehållande årsprognos

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

För perioden redovisar kommunen ett överskott på 11,3 mnkr jämfört med budget. Avvikelsen beror till största del på de tillfälliga intäkterna från staten på grund av flyktingsituationen.

Kommunens årsprognos visar på ett prognostiserat överskott om 4 mnkr gentemot budget. Detta är samma bedömning som gjordes per sista februari. Senaste skatteintäktsprognos indikerar att intäkterna blir något högre än budget i år. Sektorernas budgeterade underskott bedöms täckas av de tillfälliga intäkterna från staten på grund av flyktingsituationen.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 31

Dnr 2016-405 2016-406

Mål och resursplan för Färgelanda kommun 2017-2019 inkl beslut om finansiella mål, skattesats, investeringsplan, ram för upplåning, taxor inom omsorgen, plan- och byggområdet, taxor för olika typer av serviceinsatser, renhållningen, musikskolan, tillsynsavgifter inom alkohol och tobakstillsynen, färdtjänst m m samt uppdrag till kommunstyrelsen att utifrån sektorsramarna fastställa detaljbudget för 2017 och genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som framgår av planen.

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016
- fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr
- delegera till kommunstyrelsen att godkänna omdisponering av ramarna mellan sektorerna
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan
- godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU KS § 31

Tobias Bernhardsson (C) anmäler att (C) har för avsikt att presentera ett annat förslag till Mål och resursplan.

Kommunstyrelsens ordförande anmäler att förslaget till Investeringsplan m m är under bearbetning och kan komma att justeras.

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Övergripande Mål- och resursplan 2017-2019

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016
- fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr
- delegera till kommunstyrelsen att godkänna omdisponering av ramarna mellan sektorerna
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan
- godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen

Lars Göran Berg
Kommunchef

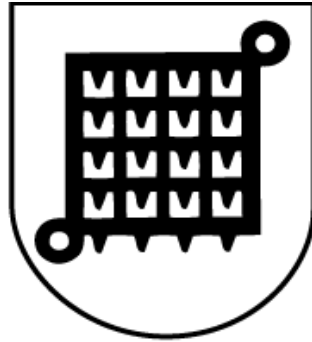
Kristina Olsson
Ekonomichef

Postadress
458 80 Färgelanda
Besöksadress
Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon
0528-56 70 00
Fax
0528-714 76

E-post
kommun@fargelanda.se
Hemsida
www.fargelanda.se

Bankgiro
890-9269
Organisationsnummer
212000-1421

Arbets-exemplar

Mål och resursplan

Färgelanda kommun

2017

Arbets-exemplar 20160524

Innehållsförteckning

Politisk viljeriktning	3
Investeringsbudget	11
Kommunfullmäktiges förvaltning och Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	12
Sektor Omsorg	14
Sektor Barn & utbildning	17
Sektor Kultur & fritid	20
Sektor Samhällsbyggnad	22
Taxor	24

Arbetsexemplar

Politisk viljeriktning

Social hållbarhet

Alla barn i Färgelanda har rätt att växa upp i ett tryggt och jämnlit samhälle. Vi vill ge alla barn förutsättningar att utvecklas till fria vuxna individer genom att bygga ett stabilt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Barn som växer upp under trygga och stabila förhållande får bättre livsvillkor och bättre hälsa som vuxna. En god folkhälsa är också grunden för ett gott samhälle. God uppväxt, god utbildning och ökat arbetsdeltagande är grunden för en god folkhälsa.

I ett samhälle där ojämnligheterna ökar drabbas våra barn allra hårdast därför fokuserar vi på tidiga insatser i livet framför allt inom skolan. Detta för att våra barn senare tryggt kan ta klivet in i vuxenvärlden.

Barnomsorg och utbildning

Det är viktigt att alla barn får gå i en förskola och skola med hög kvalitet i hela verksamheten. Förskolan och skolan skall präglas av trygghet, kunskap och likvärdighet där eleverna möts av en miljö som präglas av jämlikhet och demokratiska värderingar. Vi är övertygade att alla tjänar på om samhället satsar extra mycket på barn med särskilda behov i ett tidigt stadiet. Därför vill vi ha en resurstilldelning som också utgår från ett socialt och ekonomiskt perspektiv. Vi vill också fortsätta att vidareutveckla föräldrarnas möjligheter till engagemang i skolan. Vi skall också fortsätta att utveckla barnomsorg på obekvämt arbetstid utifrån de behov som finns.

Förskolan

Vi skall ha en förskola som motsvarar barnens behov av trygghet och utveckling. Personalens pedagogiska kompetens är en viktig byggsten för att ge barnen denna omsorg. Vår ambition är att minska antalet barn i barngrupperna bland annat genom att inrätta ytterligare förskoleavdelningar. Ambitionen är att på sikt nå de nationella måtten avseende antal barn i barngrupperna.

Skola

En likvärdig skola leder till att fler ungdomar går ut med fullständiga betyg och därmed får större förutsättningar till ett arbete eller vidare studier. Färgelanda har under ett antal år haft en negativ utveckling vad det gäller godkända betyg i grundskolan. För att vända denna trend vill vi jobba med stödinsatser redan i ett tidigt skede. För att lyckas med detta anser vi att man måste ha mindre klasser från årskurs ett- tre. Lärarna skulle då få mer tid för varje elev och därmed kunna sätta in insatser tidigare. Ingen skall behöva få vänta på stöd eller invänta andra elever för att gå vidare i sin utveckling. Vår ambition är att i stora grupper skall de finnas två pedagoger i klassrummet.

Vuxenutbildning

Världen är föränderlig och man möter hela tiden nya utmaningar och människor behöver därmed möjlighet till fortsatt utveckling genom hela livet. Därför behövs en vuxenutbildning som möter de olika behoven. Även särskilda yrkesutbildningar är ett bra sätt att bli mer attraktiv på arbetsmarknaden.

Äldreomsorg

Samhället bygger på den solidariska tanken att alla betalar efter sin förmåga och nyttjar den gemensamma välfärden efter sina behov. Alla tjänster inom äldreomsorgen ska ha fortsatt god kvalitet och utgå från varje människas unika behov med bibehållen värdighet och integritet. De äldre ska ges möjlighet att ha stort inflytande över planering och genomförande av sin egen vård och omsorg.

Våra äldreboenden ska ha god kvalitet och erbjuda en meningsfull tillvaro samt sociala aktiviteter. Flera boendeformer kan behöva byggas såsom exempelvis seniorboenden som inte är en biståndsbedömd boendeform och behöver inte heller byggas i kommunal regi.

Vi vill fortsatt höja personalens kompetens i äldreomsorgen samt arbeta för fler händer inom vården.

Integration och mångfald

I vårt samhälle har alla människor lika värde med samma rättigheter och skyldigheter. Alla former av rasism, diskriminering och främlingsfientlighet ska motverkas. En utsatt grupp i vårt samhälle är den grupp människor som nyss kommit till Sverige. För att underlätta integration i det svenska samhället är det viktigt att vi satsar på en bra och effektiv språkinläring (SFI undervisning) vilket är en viktig förutsättning för att komma in på arbetsmarknaden.

Kultur och fritid

Vi vill ha ett brett utbud av kultur- och fritidsverksamhet. En viktig uppgift är att ge förutsättningar att skapa positiva mötesplatser som förgyller vardagen för våra invånare. Kultur och fritidsverksamhet är också en viktig hörnsten i integrationsarbetet och bidrar i högsta grad till en snabbare väg in i samhället för våra nyanlända.

Vi anser det också viktigt att fortsätta att utveckla vår fritidsgårdsverksamhet till att i framtiden kunna öppnas på fler orter och utöka öppethållandet.

Vår kommuns väl fungerande föreningsliv är en viktig aktör i samhällsutvecklingen där vår uppgift är att stödja och stötta med bland annat bidrag.

Arbetsmarknad

Under planperioden 2017-2019 kommer vi att fortsätta utveckla pågående arbete med att skapa förutsättning för människor som av en eller annan anledning hamnat långt från arbetsmarknaden. En sådan satsning kostar initialt men betalas tillbaka på sikt genom minskade kostnader för den sociala sektorn. Den absoluta vinsten är för den enskilda individen som ges förutsättningar att hamna i ett innanförskap i stället för ett utanförskap.

Ett bra sätt att komma in på arbetsmarknaden kan vara att varva utbildning med lämplig praktik i våra verksamheter för att öka möjligheten till riktiga jobb.

Näringsliv/landsbygdsutveckling

Arbetet med att få en bra relation med näringslivet i Färgelanda kommun som påbörjades 2015 skall fortsätta och snäppas upp ytterligare kommande år. Arbetet började initialt i en mindre krets men bör nu utvecklas så man får en bredd som omfattar så många näringsgrenar som möjligt. Det är också viktigt att förutom näringslivsrådsmöten få tillstånd dialoger dit samtliga näringsidkare bjuds in. 2015 anordnades näringslivets dag och samtidigt inrättades ett pris årets företagare i Färgelanda kommun. Tanken är att framöver utveckla denna dag till att bli något större och omfatta två dagar i samband med Harvens Dag. Förutsättningar måste ges för att kunna fullfölja detta.

Det är också viktigt att Färgelanda kommun vidareutvecklar arbetet med ha färdig mark och lokaler för att kunna möta eventuella företagsetableringar i Färgelanda kommun. Om vi inte kan erbjuda mark eller lokaler när detta efterfrågas riskerar vi snabbt att tappa företag.

Boende

Vi vill jobba vidare med att driva fram attraktiva, trivsamma och trygga bostadsmiljöer i Färgelanda kommun. En bra bostad är en social rättighet och vi vill att alla skall ha en möjlighet att hitta ett boende som passar den egna livssituationen i livets alla skeden.

För att Färgelanda skall börja växa arbetar vi för ökad utbyggnad av bostäder både i kommunal och privat regi.

Arbetsexemplar

Vision

FÄRGELANDA - EN ATTRAKTIV KOMMUN ATT
BO OCH LEVA I

Prioriterade områden

Utbildning   Arbetsmarknad   Bostäder

Verksamhets mål

Utbildning

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka med minst 10 % -enheter per år.

Arbetsmarknad

Verksamheten en väg in skall leda till att minst 25 individer kommer ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 50 praktikplatser varje år under planperioden. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.

Ett kompetensråd skall inrättas tillsammans med näringslivet under 2017. Kompetensrådets uppgift är att ta fram en kompetensplattform.

Bostäder

Under planperioden skall minst 20 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.

Färgelanda kommun skall öka med minst 10 invånare per år under planperioden.

Förvaltningens förslag till prioriterade satsningar

Åtgärder för ökad måluppfyllelse i skolan

Goda skolresultat är en av de allra viktigaste förutsättningarna för att ge våra barn och ungdomar en bra start i livet med valmöjligheter inom studier och kommande arbete.

Kommunen bör därför intensifiera arbetet för måluppfyllelse. Förvaltningen avser att återkomma under hösten med en utvecklingsplan för att skapa förutsättningar till god måluppfyllelse från förskola till gymnasium och vuxenutbildning.

Förvaltningen vill därför få i uppdrag att utforma en förvaltningsövergripande utvecklingsplan med målet att succesivt höja måluppfyllelsen. Planen avses presenteras i höst i samband med att detaljbudgeten antas. Det är av största vikt att denna plan utgår från forskning och beprövad erfarenhet.

En väg in

Trots att arbetslösheten generellt sett minskar i landet finns grupper som alltjämt har stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. För att öka möjligheterna till studier, arbete eller sysselsättning för dessa målgrupper - exempelvis nyanlända och unga i försörjningsstöd - utvecklas en kommunal verksamhet med fokus på samverkan, flexibilitet och fortlöpande utveckling. Allt med syfte att skapa ökade förutsättningar till egen försörjning, via arbete, studier eller annan sysselsättning.

Förstärkning av integrationsarbetet

Uppgifterna inom integration har ökat och kommer, med stor sannolikhet, att öka ännu mer då fler nyanlända inom de närmaste åren ska beredas studier, arbete och bostad.

Handlingsplanen för integration, som för närvarande är under framtagande, visar på ett antal områden som kräver ökade insatser.

Förstärkning av funktionen för upphandling

Det finns ett stort behov av utökad kompetens inom upphandlingsområdet. Under ett antal år har detta arbete inte kunnat prioriteras. Det finns två gemensamma tjänster att tillgå inom dalslandssamarbetet men det är också viktigt att ha en kommunspecifik funktion.

Finansiella Mål

För planperioden 2017-2019 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,5-2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 40 procent.

Ekonomiska förutsättningar

Befolkningsprognos

Färgelanda	2015	2016	2017	2018	2019
Antal invånare	6 494	6 500	6 500	6 500	6 500

Skattesats

Nuvarande skattesats (2016) är 22,26 per skattekrona. Förslaget är att nuvarande skattesats behålls under planperioden 2017-2019

Inflation och löneökning

Antagandet om kostnadsökningar i kommunens verksamhet baseras på prognoser från Sveriges kommuner och Landsting, SKL, i huvudsak hämtade från SKL Cirkulär 16:17

Tabell 10. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,5	3,7	3,6	3,9
Övrig förbrukning	1,6	2	2,3	2,7	2,7
Prisförändring	2,6%	3,0%	3,2%	3,3%	3,5%

* Inklusivt förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering

Finansiella förändringar

Prognoserna baseras på SKL 's prognoser från april 2016, cirkulär 16:17.

	2016	2017	2018	2019
Skatteintäkter	260 247	268 547	280 094	292 138
Utjämning och statsbidrag	82 520	91 669	88 625	84 915
Fastighetsavgift	11 743	11 382	11 382	11 382
Summa	354 510	371 598	380 101	388 435

Verksamhetsförändringar och budget i balans

Förvaltningen har beskrivit och analyserat vad som krävs för att få en budget i balans inför 2017 utifrån en preliminär budgetram där hänsyn har tagits till beslut om planeringsförutsättningar på KF 2016-03-09 §37 och Skatteunderlagsprognos SKL.

Budget prognos ekonomiska beräkningar:

- Budgetprognos för 2016 på - 8 mnkr (exkl bidrag 12 mnkr)
- Verksamhetsförändringar, sk volym och ambitionshöjningar, se tabell nedan.

Verksamhetsförändringar	Kostnad mnkr
Förskoleverksamhet Högsäter, Ödeborg, Stigen (varav 2,0 på KS)	3,2
Hyra av moduler Valboskolan	1
Ökat antal gymnasieelever	1
Ökat antal brukare LSS	0,8
Ökad bemanning IFO/ökad försörjningsstöd	1,8
Ny tjänst fastighetsförvaltningen	0,5
Ökat behov av färdtjänst	0,6
En väg in	1,2
Samverkande vård	0,2
Bostadsanpassningstjänst Omsorg	0,2
Skärpta hygienkrav	0,5
Buskort pensionärer	0,05
Ökat anslag näringlivssamordnare	0,25
Summa	11,3

Politiskt förslag till åtgärder för budget i balans

Politiskt förslag till åtgärder för budget i balans	Mnkr
Organisationsförändring Kultur & Fritid	-0,5
Samordning växel, reception, medborgarkontor	-0,9
Minskade underhåll- och driftkostnader vid försäljning av skollokaler	-0,5
Summa	-1,9

Dock återstår 1 770 tkr att anpassa. Konsekvensanalys finns beskrivet under respektive sektor.

Sektor	Mnkr
Kommunfullmäktige: -	-0,05
Kommunstyrelse och kommunkontor:	-0,5
Barn & Utbildning:	0
Omsorg:	-0,57
Kultur & Fritid:	-0,25
Samhällsbyggnad:	-0,4
Summa	-1,77

Investeringar, tkr

Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017 - 2019
9 764	20 000	80 000

Kommunens investeringsutrymme uppgår till 80 mnkr för planperioden, exklusive investeringsbehovet i kommunens bolag.

Omsättning och nyupptagning av lån under planperioden

Kommunens avskrivningar uppgår till 12 mnkr per år under planperioden. Det självfinansierade investeringsutrymmet uppgår till avskrivningsnivån plus resultat. Därför planeras nyupplåning ske under planperioden.

Amorteringar

Under planperioden beräknas amorteringar på långfristiga skulder följa lånens normala amorteringsplaner.

Kommunbidrag

Nedan redovisas kommunbidragen, ramar, för respektive sektor inklusive kommuninterna intäkter och kostnader. En mer specificerad redovisning görs i förslaget till detaljbudget.

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunfullmäktige	3 061	3 045		
Kommunstyrelse och Stab	32 640	32 156		
Sektor Barn och Utbildning	146 510	151 350		
Sektor Omsorg	120 315	125 783		
Sektor Kultur och Fritid	15 066	15 131		
Sektor Samhällsbyggnad	25 596	25 702		
Utrymme för Lönerrevision	2 238	7 000		
Finansiering	2 500	4 000		
Resultat	6 584	7 431		
Summa Kommunbidrag till verksamheterna	354 510	371 598	380 101	388 435

Investeringsbudget

Se bilaga

Arbetsexemplar

Kommunfullmäktiges förvaltning och Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunfullmäktiges förvaltning	3 061	3 045		

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsens förvaltning & kommunkontor	32 640	32 156		

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen består av 13 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska också bereda ärenden till fullmäktige.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över det kommunala bolaget, samt över de kommunalförbund med mera, som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen ansvarar för hela kommunens verksamhet förutom myndighetsutövningen som myndighetsnämnden ansvarar för.

Kommunledningskontor

Staben fokuserar på strategiska frågor samt arbetar som internkonsulter för de löpande verksamheterna. Staben är en resurs för samtliga fyra sektorer och stabens verksamhet kommer hela organisationen till gagn. I staben ingår förutom kommunchefen även administrativ/personalchef, economichef, och IT-chef.

Ekonomi-, personal- och administrativavdelning

Kommunen har en samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, staben samt de fyra sektorerna. Enheten består av ekonomi och administrativa avdelningen, inklusive personalenhet.

Inköp och upphandling

Den dalslandsgemensamma inköpsorganisationen har förstärkts och ett system för upphandlingsstöd och avtalsregister har införts. För att ytterligare säkerställa att ökade krav i samband med inköp och upphandlingar hanteras effektivt och att befintliga avtal följs behöver inköpsfunktionen fortsätta att förstärkas och utvecklas. Det är viktigt att kommunen säkerställer att det finns tillgång på varor och tjänster av hög kvalitet och till låga priser.

Näringsliv

Kommunens näringslivsverksamhet består av riktade åtgärder mot målgrupper såsom befintligt näringsliv, företagare utanför kommunen med intresse för samarbete, potentiella företagare samt kommuninvånare och turister.

Folkhälsoarbete

Folkhälsoarbetet syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från Kommunstyrelsen i Färgelanda och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Dalsland

Konsekvensbeskrivning

Storlek på anpassningen 550 tkr fördelat på följande:

Kommunfullmäktige: 150 tkr

- 50 tkr - 8 möten med KF per år istället för 9 möten per år
- 100 tkr - minskad budget för utbildning från 250 tkr till 150 tkr. Viktigt att utbildningsbudgeten är högre i början av mandatperioden

Kommunstyrelsen: 50 tkr

Övergång till digitala kallelser medför mindre kopiering mm

IT: 50 tkr

Nytt avtal för nätverk innebär minskad kostnad

Kommunkontoret: 300 tkr

- 150 tkr - minskad budget för utbildning från 280 tkr till 130 tkr. Avser högre chefsutbildningar
- 100 tkr - minskad användning av konsultinsatser
- 50 tkr - minskat utbud på kontorsmaterial

Konsekvenser för brukare/medborgare

Färre möten med kommunfullmäktige kan uppfattas som en försämring ur demokratisk synvinkel. Kan även innebära längre handläggningstider. Digitala kallelser innebär däremot att medborgarna får en väsentligt större insikt i den demokratiska processen, med möjlighet att på ett enkelt sätt ta del av politisk dokumentation. Minskad utbildning för politiker kan innebära försämringar, men behovet av utbildning är större i början av en mandatperiod.

För IT besparingen finns ingen konsekvens.

Vad gäller uteblivna utbildningar för högre chefer, så är konsekvensen för brukarna minimal.

Konsekvenser för medarbetare

Minskade möjligheter till kompetensutveckling kan medföra sämre möjligheter att behålla och att rekrytera personal, så också vad gäller chefer. Ska kanske planeras annorlunda på lite längre sikt.

Minskade möjligheter att anlita externa konsulter medför ökad belastning för personalen. Kan också innebära risker ur juridisk synvinkel.

Sektor Omsorg

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Omsorg	120 315	125 783		

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Omsorg ska bidra till att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor Omsorg har tre huvudsakliga lagrum att förhålla sig till; Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa förutsättningar kan vård- och behandlingsinsatser ske med tvång. Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef, enhetschefer inom äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd och service, integrationsenheten, utveckling/omsorgskontoret och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Omsorgs- och utvecklingskontoret

På omsorgskontoret arbetar avgiftshandläggare, anhörigstödare, handläggare för bostadsanpassning, medicinskt ansvarig sjuksköterska, två biståndshandläggare, bemanning/rekryteringsassistent för äldreomsorgen samt utredare som i del av tjänst arbetar med utredningsuppdrag för sektorn.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen utför insatser inom hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster), daglig verksamhet för personer med demenssjukdom och icke demenssjukdom, särskilt boende samt demensboende. Sektorn har anställd personal som arbetar i köken på äldreboendena och levererar måltider till brukarna på de särskilda boendena samt i hemtjänsten. Hemsjukvårdens sjuksköterskor och rehabpersonal ansvarar för och utför hälso- och sjukvård på kommunens särskilda boenden samt för brukare i ordinärt boende. Kommunen är med i Närsjukvårdsprojektet när det gäller medborgare över 65 år och utanför kontorstid. Sjukgymnaster och arbetsterapeuter utför bedömningar, erforderlig träning och rehabilitering utifrån individuellt perspektiv. Daglig verksamhet för personer med demenssjukdom finns i Håvestensgårdens lokaler och för personer som inte har demenssjukdom finns verksamheten i Lillågårdens lokaler. Särskilt boende finns på Lillågården och Solgården och demensboende finns på Solgården och Håvestensgården. Kommunen tillhandahåller även korttidsplatser. I lokalerna på Solgården och Lillågården inryms även trygghetslägenheter. På varje särskilt boende finns det ett tillagningskök som levererar måltider till brukarna i huset. I köket på Solgården tillagas även de portioner som levereras till personer som bor i ordinärt boende.

Enheten för stöd och service

Enheten för stöd och service består av kommunens socialpsykiatri och den verksamhet som lyder under LSS, lagen om stöd och service till vissa människor med funktionsnedsättning. Kommunen ansvarar för de sociala insatser som personer med psykisk funktionsnedsättning behöver för att klara sin dagliga livsföring. Ansvaret innefattar även att hjälpinsatser samordnas och att olika aktörer kring brukaren samverkar. Verksamheten tillhandahåller boende och boendestöd, sysselsättning/fritid, habilitering och rehabilitering samt daglig sysselsättning enligt Socialtjänstlagen (SoL). Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag. Kommunen har två olika bostäder med särskild service, en gruppboende och en serviceboende enligt LSS. Verksamheten tillhandahåller daglig verksamhet enligt LSS. Gällande assistansärenden är kommunen utförare men det finns även brukare som valt privata utförare. Beslut om ledsagare, kontaktperson och förlängd barnomsorg verkställs i verksamheten. Övriga insatser såsom korttidsplatser, boende för barn och ungdomar som studerar på annan ort verkställs genom köp av annan utförare.

Individ- och familjeomsorgen

Verksamheten ansvarar för att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Socialtjänstlagen reglerar kommunens skyldighet att hjälpa invånarna i kommunen. Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Huvudprincipen är att utifrån den enskildes behov ge hjälp till självhjälp. Grundläggande principer för arbetet är helhetssyn och den enskildes delaktighet och ansvar. De olika stöd-, vård- och behandlingsinsatser som förmedlas syftar alla till

att stärka förmågan till förändring och oberoende. Verksamheten bygger på frivillighet, men under vissa omständigheter kan även vård- och behandlingsinsatser ske med tvång. Individ- och familjeomsorgen (IFO) arbetar med myndighetsutövning. Verksamheten är indelad i en enhet för vuxna och en enhet för barn och ungdomar. Personalen arbetar med att utreda behov av insatser utifrån ansökningar och anmälningar samt fattar beslut om insatser. Kommunen ingår i samarbete gällande gemensam socialjour som leds av Uddevalla kommun. Inom enheten arbetar även familjebehandlare och behandlingsassistent, som dels verkställer beslut om insatser som socialsekreterarna fattat beslut om och dels utför icke biståndsbedömda insatser så som samtal med föräldrar och deltagande i föräldragrupper inom primärvårdens barn- och mödrahälsovård.

Integrationsenheten

Från 150101 har kommunen en sammanhållen integrationsenhet som leds av en enhetschef. På intergrationskontoret arbetar en flyktingsamordnare och en assistent. Kontoret hjälper till med bosättningsfrågor och individ och familjeomsorgen utreder rätten till försörjning i de fall den enskilde inte är berättigad till etableringsersättning eller i avvaktan på att den ska komma igång. Enheten har även ansvar för samordning internt och externt. Kommunen har ett avtal med Migrationsverket om mottagande av barn utan vårdnadshavare. Kommunen tillhandahåller boende på flera platser i kommunen.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Äldreomsorg:							
Belagda säboplatser	73	78	80				
Måltider, dagsportioner	141	135	140	140	140		
Trygghetslägenhet	17	17	17	17	17		
Hemsjukvård, antal brukare	176	167	175	175	175		
Hemtjänst, antal tim	31 515	27 479	31 048	32 000	32 000		
Enhet för stöd och service:							
Daglig vht, antal brukare	10	12	15	16	18	20	
Personlig assistans, antal brukare	3	0	1	1	2	2	
SFB (LASS), antal brukare	3	3	3	3	3	3	
Soc psykiatri, antal brukare	18	20	17	17	20	23	
Gymnasieboende ungdom, antal insats	8	8	8	9	9	9	
Boende vuxen enl LSS, antal brukare	10	10	13	14	17	19	
Integration:							
Personer, antal	63	51	104	100	100	100	
Hushåll, antal	19	21	24	24	24	24	
Barn utan vårdnadshavare, antal	19	19	88	75	65	65	
Individ och Familjeomsorg:							
Institutionsplacering Unga, antal	8	8	6				
Familjehemsplacering, antal	18	19	59				
Utbet ek bistånd/månad, antal	39	65	90				
Institutionsplacering Vuxen, antal dygn	1 069	724	334				
Omsorg/Utvecklingskontoret:							
Antal beslut SoL			896	896	920		
Antal beslut LSS			52	52	60		
Antal ärenden skuldrådgivning under året			17	17	17		
Antal utskickade fakturor			3 362	3 362	3 400		
Antal beställda turer via bemanning			4 002	4 002	4 002		
Antal besök uppsökande verksamhet			12	12	12		
Antal ansökningar bostadsanpassning	48	50	69	60	62	64	

Verksamhetsförändringar

Samverkande sjukvård steg 2

Behov av ökad ram på 200 tkr eftersom 400 tkr finns i budget

Utveckling- och omsorgskontoret

Behov av utökad tjänst för anhörigstöd motsvarande 200 tkr

Taxor och avgifter 2017: Förslag om att åter ta ut avgift för trygghetstelefonerna, att taxan ska vara för hyra av utrustning och läggas utanför maxtaxan. Dvs alla betalar den satta taxan oavsett övriga insatser samt inkomst.

Äldreomsorgen

Nya bemanningskrav från 15 april 2016. Ställer ev krav på ökad personalstat på särskilda boenden.

Skärpta hygienkrav gällande personalens arbetskläder. Kostnad uppskattad till ca 500 tkr/år

Enheten för stöd och service

Ökat antal beviljade insatser, behov av utökning med 1 000tkr

Individ- och familjeomsorgen

Försörjningsstöd - det senaste årets ökade behov, integration samt barn utan vårdnadshavare, ca 2 000 tkr

Integrationsenheten

Snabba växlingar, prognosen om hur många personer som kommer under året är svår att följa. Påverkas mycket av statens tillfällig regelverk om legitimation för att resa in i landet. Hur kommer staten att handlägga frågan framöver? Hur ser framtiden ut gällande mottagande av barn utan vårdnadshavare samt övriga nyanlända? Osäkert hur ersättningsnivåerna för mottagande av barn utan vårdnadshavare kommer se ut framöver.

Konsekvensbeskrivning

Vakanshållning av befintliga tjänster: minskade kostnader 500 tkr

- Medborgare: Svårare att tillgodose vårdtagarnas behov, sämre service
- Medarbetare: Högre arbetsbelastning för personal inom allverksamhet, risk för ökad sjukfrånvaro, tillfällig lösning
- Utveckling: Sämre målluppfyllelse som ger framtida kan ge ökade kostnader

Stänga dagverksamhet för dementa: minskade kostnader ca 80 tkr

- Medborgare: Förkortar tiden personen kan bo hemma innan särskilt boende blir aktuellt
- Medarbetare: Ingen skillnad
- Utveckling: Högre belastning för anhöriga

Sektor Barn & utbildning

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Barn & Utbildning	146 510	151 350		

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg Verksamhet för barn 1-5 år i fyra förskolor i norr och syd samt två förskolor i Färgelanda tätort.

Det finns också två fristående förskolor och två pedagogisk omsorg i kommunen varav en fristående.

Fritidshem Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan, Bruksskolan och Högsäter samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Det finns också två fristående F-6 skolor i kommunen.

Grundsärskola På Valboskolan finns grundsärskola år 1-9, både grundsär och träningskola.

Elevhälsa I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, en kurator och två skolsköterskor. Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Lyckad rekrytering skolpsykolog har genomförts, men skolläkare har vi bara lyckats rekrytera periodvis.

Gymnasium Merparten av kommunens gymnasieelever går genom avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen Vuxenutbildningen organiserar i kommunen Svenska för invandrare och vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Måltid och lokalvård Enheten har övergripande ansvar för måltidsrutiner och matsedlar i kommunen samt all köksverksamhet i kommunens grundskolor från augusti-15.

Lokalvården för skolor, omsorgsenheter och kommunhus organiseras inom enheten.

Skolskjuts En skolskjutshandläggare arbetar 50 % med att organisera grundverksamheten och hantera avvikande önskemål och behov.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Antal barn							
Förskolor	281	285	276	305	310	320	
Pedagogisk omsorg	21	19	23	21	21	12	
Vårdnadsbidrag	8	8	10	10	1	0	
Summa	320	323	309	336	332	332	
Antal elever							
Grundskolor	671	700	725	730	760	760	
Grundskolor	11	11	13	15	15	15	
Summa	682	711	738	745	775	775	
Antal elever							
Gymnasiet	281	263	250	245	265	270	
Gymnasiesär	12	12	10	10	12	12	
Summa	293	275	260	255	277	282	
Antal kursdeltagare							
Vuxenutbildning	175	225	205	200	205		

Verksamhetsförändringar

Utmaningar som sektorn har/står inför:

Förskola-Skola

Rekrytering av behöriga förskollärare, lärare och fritidspedagoger samt skolledare innebär svårigheter. Lönekostnaderna ökar markant och är ett rekryteringsargument. Rekrytering av skolläkare så gott som omöjligt.

Vi blir fler i alla verksamheter, positivt men kostnadsdrivande. Ökat antal elever innebär fler individer per pedagog, följaktligen lägre lärartäthet.

"Nationell strategi för digitaliseringen av skolväsendet" innebär behov av nätverksutbyggnad.

Riktmärket 15 barn/avd. skapar behov av 4-8 nya förskoleavdelningar: om/vid placering av samtliga barn födda i kommunen. Idag har vi statliga bidrag för mindre gruppstorlek vilket gör att en del kostnader för vikariat etc inte syns.

Antalet elever ökar i alla skolor: på ytterskolorna och Valbo 7-9 främst pga nyanlända. Det stora antalet nyanlända elever påverkar också möjligheterna att göra samordningsvinster där ordinarie klasser är små. Vi påbörjar integrering i klass tidigt för nyanlända. De klassplaceras och börjar delta i ordinarie undervisning tillsammans med svenska kamrater först i praktisk-estetiska ämnen, men successivt också i övriga ämnen. Elever som idag är asylsökande genererar migrationsmedel. Den dag de får permanent uppehållstillstånd upphör utbetalning från Migrationsverket. Lärartid krävs för kartläggning av alla nyanlända elever. Idag i storleksordningen 40% av en lärartjänst, men det kan komma att öka.

Vi får fler elever i grundsärskolan vilket kräver fler personal och lokalökning/förändring.

Generellt ser vi från förskola genom hela skolgången en ökad social oro som kräver olika insatser.

Lokaler

Fritidshemmen på Valboskolan är trångbodda. Tre moduler kommer att ge nödvändigt utrymme till år 7-9. Antalet barn ökar i förskoleklass och behov av ytterligare lokal kan komma att uppstå på Valboskolan. Vi kommer att neka placering på Valboskolan för barn från annat upptagningsområde. Vi behöver ytterligare klassrum på Valbo F-3 från HT-17.

Vuxenutbildning

På Vuxenutbildningen ökar antalet studerande med rätt till SFI.

Lokalerna vi hyr innebär i dagsläget trångboddhet.

Att vi använder distansstudier för vuxengymnasiestudier innebär att det kräver studievana vilket inte alltid är fallet. Elever som misslyckats i gymnasieskolan får inte det stöd de skulle behöva för att klara vuxenutbildning.

Arbetsexemplar

Sektor Kultur & fritid

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Kultur & Fritid	15 066	15 131		

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidssektorn har som uppdrag att bedriva och tillhandahålla följande verksamheter

Kultur Kulturverksamheten tillhandahåller ett programutbud för barn och vuxna. Ansvar för utställningsverksamheten i Centrumhusets konsthall och Färgelanda Expo. Samverkar med Barn och utbildningssektorn inom ramen för arbetet med Skapande skola. Kulturverksamheten är placerad i Centrumhuset

Bibliotek Biblioteket är en öppen verksamhet som utöver böcker tillhandahåller olika typer av media. Genomför uppsökande och utåtriktad verksamhet. Biblioteket är placerat i Centrumhuset

Medborgarkontor & Turism Medborgarkontoret med placering i Centrumhuset ansvar för offentlig service och andra tjänster för medborgarna. Vägledande samhällsfunktion. Arbetar med färdtjänst och utfärdar parkeringstillstånd. Ombud för Västtrafik. Turism Färgelanda kommun är delägare i Dalslands Turist AB för den externa marknadsföringen. Deltar i projekt kopplat till Dalslands Turist AB. Turistbyråverksamhet i kommunen på helårsbasis.

Musikskolan Musikskolan erbjuder undervisning från åk 2 till och med gymnasiet. Deltar aktivt i Färgelanda kulturliv genom utåtriktad verksamhet. Delar lokaler med Fritidsgården i Allhem Färgelanda men undervisar även på skolenheterna. Samverkar med grundskolan, friskolor, föreningar och företag.

Fritid Föreningsstöd ger ekonomiskt stöd till föreningsdrivna verksamheter. Stöd till studieförbund omfattar bidrag till studiecirkelverksamhet. Simskolan bedrivs under sommaren vid badplatserna Sandviken, Stigen och Ragnerud. Fritidsgården en samlingspunkt för tonårsungdomar, målgrupp 13-19 år. Placering i Allhem Färgelanda. Erbjuder en aktiv och meningsfull fritid. Genomför projektverksamhet.

Volymberäkningar

Verksamhet	2013	2014	2015	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019
Simskola, antal deltagare	217	231	203	210	210	210	210
Fritidsgård, antal besökare	25	35	35	35	35	35	35
Musikskolan antal, deltagare	214	203	182	205	205	205	205
Boklån, antal per inv	6	4,6	6,1				
Aktivitetsbidrag, antal deltaganden		27 800	39 691				

Verksamhetsförändringar

Det nyligen framtagna systemet för föreningsbidrag innebär med stor sannolikhet ökade kostnader, beroende på att fler föreningar ansöker om bidrag. Detta är helt i linje med intentionerna bakom ändringen i bidragssystemet.

Konsekvensbeskrivning

Kultur och Fritids förslag till åtgärd för budget i balans är en organisationsförändring i kombination med att inte tillsätta vakanser.

Om anpassningskravet uteblir ser sektorn möjligheter att förstärka fritidsgårdverksamheten och etablera en kulturskoleverksamhet.

Omstrukturering av tjänster – besparing 700 tkr

Kombinationstjänster Föreningsstöd, Medborgarkontor, Kultur, Bibliotek.

Brukare: Viss ökad handläggningstid i arbetet med föreningsstöd, volymminskning av kulturverksamheten. Ökad kvalitet och service på medborgarkontoret då vikariebehovet minskar.

Personal: Två deltidstjänster ger underlag till en heltidstjänst i och med inrättandet av kombinationstjänster. Utökning av antalet arbetsuppgifter då kombinationstjänster inrättas. Mer varierade arbetsuppgifter.

Verksamheten: Ingen eller obetydlig påverkan för måluppfyllelsen. Mindre sårbarhet vid sjukfrånvaro och ledigheter. Ökad kvalitet och service på medborgarkontoret då vikariebehovet minskar. Medborgarkontoret utgör till viss del administrativ stödfunktion och representerar sektorn i tvärssektoriell samverkan.

Arbetsexemplar

Sektor Samhällsbyggnad

Ekonomiska förutsättningar

Förvaltning/Sektor	2016	2017	2018	2019
Sektor Samhällsbyggnad	25 596	25 702		

Verksamhetsbeskrivning

Sektor Samhällsbyggnad består av verksamheterna plan- och bygg, teknik- och arbetsmarknad samt mark- och exploatering.

Inom plan- och byggenheten arbetar vi i huvudsak med myndighetsutövningsfrågor såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor samt bedriver tillsynsarbete för ovårdade tomter inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt samt enkelt avhjälpna hinder mm. Enheten ansvarar även för planeringen av hur mark och vatten skall användas i kommunen. Vidare ajourhåller enheten kommunens avtal för adresser, byggnader och topografi.

Teknik- och arbetsmarknadenheten ansvarar för att förvalta och sköta kommunens byggnader och lokaler, utföra grönyteskötsel och skogsförvaltning samt fungera som kommunens arbetsmarknadsenhet.

Inom Mark- och exploateringsenheten hanteras alla frågor berörande markförvaltning, näringslivsfrågor, säkerhetsfrågor, kart/GIS-frågor. Enheten ansvarar även för renhållningen i kommunen.

Volymberäkningar

Nedanstående volymberäkning baseras på att vi inte gör några verksamhetsförändringar under planperioden 2016-2018.

Volymer Plan och Bygg	
Kostnad kr/förnyad detaljplan	121 349
Antal förnyade detaljplaner/år	5
Kostnad kr/reviderad översiktsplan	244 731
Kostnad kr/kulturmiljöprogram	598 420
Volymer, teknik och arbetsmarknad	
Internhyresfastighetskostnad/m2	514
Planerat underhåll kr/m2	90
Parkskötsel kr/inv	157
Volymer 2017 Mark och exploatering	
Antal öppettid dagar på Stigens återvinningscentral/vecka	1
Bostäder totalt, antal/1000 inv.	500
Näringslivsfrämjande åtgärder kr/inv	144
Säkerhetsarbete, kr/inv	151

Verksamhetsförändringar

För att kunna tillgodose verksamheternas behov av lokaler vad gäller både standard och utrymme avser sektor samhällsbyggnad att utöka bemanningen på avdelningen fastighet med en tjänst. Denna tjänst inryms i förvaltningens budgetförslag.

Med stor sannolikhet står också kommunen inför en period av ökade investeringar inom fastighet samt plan och bygg. För att hantera den ökande arbetsmängden krävs utökad kompetens inom bygg och projektering.

Konsekvensbeskrivning

Anpassningskrav Samhällsbyggnad	Kr	Konsekvenser medborgare	Konsekvenser medarbetare
Totalt,kr	-431 000		
1. Snöberedskap	75000	Telefonjouren slopas. Medborgarna får vända sig till fastighetsjouren kvällstid. Sämre service.	Högre arbetsbelastning på fastighetsjouren. Mindre beredskapstid vilket uppfattas positivt.
2. Aktualisera översiktsplanen	50 000	Översiktsplaner aktualiseras istället för revideras. Planen blir marginellt mindre aktuell då den är förhållandevis färsk från början. Liten konsekvens för medborgarna.	Mindre arbetsbelastning på medarbetarna. Mer inaktuell ÖP vilket kan försvåra plan/bygglovsprövningar.
3. Förnya 4 detaljplaner istället för 5	50 000	Bygglovsprocessen kan försenas något då nuvarande planer är inaktuella och svåra att följa.	Mindre arbetsbelastning för planingenjören. Bygglovshandlingen blir mer omständig.
4. Minskade konsultköp	181000	Förutsatt att vi får anställa en fastighetsförvaltare till blir det inte några negativa konsekvenser för brukarna.	Förutsatt att vi får anställa en fastighetsförvaltare till blir det inte några negativa konsekvenser för medarbetarna. Vi har inga möjligheter att bedriva akuttryckningar till andra verksamheter i samma utsträckning som i dagsläget.
5. Ökade bygglovsavgifter (ta bort n-faktorn)	75000	Bygglovstaxan blir likställd de kommuner som har mer än 20 000 invånare genom att vi tar bort faktorn 0,8 (Bygglovsavgift*0,8). Dyrare bygglov för medborgarna.	Ingen konsekvens för medarbetarna.

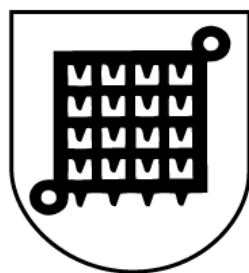
ArbetsSEA

Taxor

Se bilaga

Arbetsexemplar

**Färgelanda
kommun**

Förslag
Taxor 2017

Innehållsförteckning

Kopiering	3
Diverse avgifter	4
Bygglov	4
Torghandel	4
Renhållning, avfall och slamhantering.....	5
Lotteritillstånd, lokaluthyrning och bibliotek.....	6
Barnomsorg & utbildning.....	7
Alkohol och tobakslagen.....	8
Tillsynsavgift	9
Färdtjänst	9
Omsorgen	10
Bilaga	11

Kopiering

Kopieringsservice

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Ansv
A4-format			
Enstaka kopior (upp till 9sidor) A4 format	5,00	5,00	Per sida/Svartvit
Stora kop.arbeten (Första sidan/original)	64,00	66,00	Svartvit
Varje kopia därutöver	2,00	2,00	Svartvit

För utskrift av upptagning på datamedia tas avgift ut på motsvarande sätt som kopia på allmän handling. Ovanstående gäller även när kopiorna sänds till beställaren via fax.

Ersättning tas även ut för portokostnad om försändelsen väger mer än 20 gram samt för ev. postförskott avgift eller annan särskild kostnad för att med post, bud eller liknande förmedling sända den begärda handlingen eller kopian till mottagaren.

Avgiften erlägges kontant om inte särskilda omständigheter föranleder annat.

Tidsbokning krävs

Stora kopieringsarbeten utförda av kommunkontorets vaktmästeri (10 A4 eller fler kopior / original)

Föreningar och organisationer som är registrerade hos kommunen

Fast avgift (Första kopian per original)	32,00	33,00	Svartvit
Varje kopia därutöver (svartvit)	1,00	1,00	Svartvit
Kopia på färgat papper	2,00	2,00	Svartvit
Varje kopia därutöver (färg)	2,00	2,00	Färgutskrift

Fax och Skanning

Inkommande/utgående per sida	2,00	5,00	Svartvit
Utgående per jobb max 6 sidor	6,00	5,00	Svartvit

Allmänna Handlingar

Uttag ur digitala kartdatabaser

Kartformat

A4	89,00	89,00	Per styck
A3	115,00	115,00	Per styck

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Ansv
Tom 9 kopior	0,00	0,00	Svartvit
Fr.o.m. 10 kopior	64,00	64,00	Svartvit
Varje kopia därutöver	2,00	2,00	Svartvit
Kopia av skolbetyg		100,00	Svartvit
Kopia av klasslistor		100,00	Svartvit
Forskningshjälp		150,00	Per påbörjad halvtimme
Allmänna handlingar i digital form, tillhandahålles utan avgift			

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Ansv
Avgift för kopior ur journaler/personakter*			
Sida 1-9		0,00	svart vitt
Sida 10		50,00	svart vitt
Sidan 11 och följande		2,00	svart vitt/sida
Maximal avgift		300,00	

*För utlämnande/kopiering av denna typ av handlingar gäller särskilda bestämmelser

Diverse avgifter

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Avser
Gräsklippning, pensionärer och föreningar	196,00	200,00	Per halvtimme
Snöskottning, pensionärer	196,00	200,00	Per halvtimme
Gräsklippning föreningar	684,00	(se ovan)	Per halvtimme
Transport av trädgårdsavfall (Tippavgift tillkommer)	63,00	100,00	Per mil
Båtplats Sundsbron	1 010,00	1 000,00	Årsavgift
Kolonilott	378,75	400,00	Årsavgift
Felparkeringsavgift			
Felparkeringsavgift	200	206,00	
Felaktig utnyttjande av handikapplats	500	516,00	
Fjärrvärme till externa kunder indexregleras			Per MWh

Bygglov

PLAN- OCH BYGGLOV

Plan- och bygglovverksamheten har en taxa som utgår från SKLs förslag.

["Plan- och bygglovtaxa 2011"](#)

Taxan bygger på det s.k. prisbasbeloppet (2016: 44 300kr)

Torghandel

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Avser
<u>Saluplats</u>			
Tillfällig saluplats, 3*3 meter	180,00	186,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 6*3 meter	360,00	372,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 9*3 meter	540,00	557,00	Per dag
Tillfällig saluplats, 12*3 meter	720,00	743,00	Per dag
Elanslutning	75,00	77,00	Per dag
Saluplats, en dag/vecka, exkl el	4 080,00	4 210,00	Helår
Saluplats, en dag/vecka, inkl el	5 202,00	5 368,00	Helår

Renhållning, avfall och slamhantering

Vatten och avloppstaxa har from 2013 övergått till Färgelanda Vatten AB

Förbrukningsavgifter Separat dokument hos VästVattenAB

Anlutningsavgifter VA Separat dokument hos VästVattenAB

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr Inkl moms 2017	Avser
Hushållsavfall			
Extrasäckar	74,49	77,00	Per styck
140 l kärl vecka	4 040,99	4 170,00	Per år
190 l kärl vecka	5 220,39	5 387,00	Per år
370 l kärl vecka	9 194,34	9 489,00	Per år
660 l kärl vecka	15 656,20	16 157,00	Per år
140 l kärl 14 dag	1 986,35	2 050,00	Per år
190 l kärl 14 dag	2 578,54	2 661,00	Per år
370 l kärl 14 dag	4 556,20	4 702,00	Per år
660 l kärl 14 dag	7 786,51	8 036,00	Per år
140 l kärl månad	1 137,19	1 174,00	Per år
190 l kärl månad	1 375,55	1 420,00	Per år
140 l kärl kvartal	516,45	533,00	Per år
190 l kärl kvartal	598,39	618,00	Per år
140 l sommar	863,68	891,00	Per år
190 l sommar	1 091,25	1 126,00	Per år
370 l sommar	1 843,59	1 903,00	Per år
660 l sommar	3 328,35	3 435,00	Per år
Ej sorterade sopor			
Extra kärلتömning inom 1 vecka	188,70	195,00	Per styck
Utbyte av kärl	110,50	114,00	Per tillfälle
Grovavfall Stigentippen Privatpersoner			
Till container	94,35	97,00	Per kbm
Till container (i personbil)	42,21	44,00	Per styck
Träavfall osorterat (ej tryckt)	65,81	68,00	Per kbm
Tryckimpregnerat virke	651,84	673,00	Per kbm
Asbest	1 042,84	1 076,00	Per kbm
Däck med fälg	21,10	22,00	Per styck
Däck utan fälg			
Elektronik och metallskrot			
Hushållsmaskiner och återvinningsbart material			
Slamhanteringen			
Brunn 0-4 kbm	1 379,80	1 424,00	Per styck
Varje kbm därutöver	132,31	137,00	Per kbm
Tillägg budning inom 14 dagar	146,18	151,00	Per gång
Tillägg budning inom 3 dagar	529,25	546,00	Per gång
Tilläg budning samma dag	1 402,49	1 447,00	Per gång
Frankörningsavgift (bomkörning)	622,49	642,00	Per gång
Extraslang		1,00	per meter

Extra ordinära uppgifter t.ex. spolning,
jourtillägg mm. Gäller entreprenörens taxa
+ 5 %

Lotteritillstånd, lokaluthyrning & bibliotek

	Belopp i kr Inkl moms 2016	Belopp i kr inkl moms 2017	Avser
Lotteritillstånd			
Registreringsavgift	300,00	310,00	
Hyror i kommunala lokaler (Privatbokningar)			
Fritidsgården Allhem	775,00	800,00	Per tillfälle
Valboskolans matsal, med kök	1 500,00	1 548,00	Per tillfälle
Valboskolans matsal, utan kök	1 000,00	1 032,00	Per tillfälle
Övriga skolor, matsalar	550,00	568,00	Per tillfälle
Färgelanda Sporthall	550,00	568,00	Per timma
Valboskolans idrottshall	330,00	341,00	Per timma
Övriga gymnastiksalar	110,00	114,00	Per timma
Övriga lokaler/anläggningar	500,00	516,00	Per tillfälle
Scen-element	50,00	52,00	Per styck
Scen-element	1 000,00	1 032,00	Hela scenen
Utomhussimskola	100,00	100,00	per vecka
Utomhussimskola	250,00	250,00	3 veckor
Inomhussimskola	300,00	300,00	10 ggr
Konferenssal Centrumhuset	500,00	516,00	Per tillfälle
Konferenssal Centrumhuset	150,00	155,00	Per timma
Konferenssal Familjecentral	500,00	516,00	Per tillfälle
Konferenssal Familjecentral	150,00	155,00	Per timma
(Föreningspris)			
Färgelanda Sporthall	100,00	103,00	Per timma
Färgelanda Sporthall, matcher	120,00	124,00	Per timma
Valboskolans Idrottshall	90,00	93,00	Per timma
Övriga gymnastiksalar	60,00	62,00	Per timma
Valboskolans matsal	120,00	124,00	Per timma
Övriga skolor, matsalar	90,00	93,00	Per timma
Alla skolor, klassrum	50,00	52,00	Per timma
Alla skolor, tekniksalar	55,00	57,00	Per timma
Övriga lokaler/anläggningar	45,00	46,00	Per timma
Grusplan, Valboskolan	60,00	62,00	Per timma
Grusplan Valboskolan (matcher)	100,00	103,00	Per timma
Grusplan, "Lilla", Valboskolan	45,00	46,00	Per timma
PA-anläggning	0,00	0,00	Per tillfälle
Scen-element	50,00	52,00	Per styck
Scen-element	750,00	774,00	Hela scenen
Föreningsägda samlingslokaler	0,00	0,00	Lokalkostnaden
Konferenssal Centrumhuset	75,00	77,00	per timma
Bibliotek			
Övertidsavgift	5,00	5,00	Per bok, CD etc/vecka
Påminnelseavgift	15,00	15,00	Per utskick
Fjärrlåneavgift	15,00	15,00	Per fjärrlån
Förkommet lånekort	10,00	10,00	
Förkomna böcker, vuxen	300,00	310,00	
Förkomna böcker, barn	150,00	155,00	
Förkomna filmer	0,00	400,00	

Barnomsorg och Utbildning

MAXTAXA barnomsorg

Inkomsttaket indexregleras varje år, efter förordning 2001:160

	2016	2017
Inkomsttak	43 760,00	

Högsta avgift i förskoleverksamhet (förskola/familjedaghem) 2016:

o barn nr 1: 3% av inkomsten - dock högst 1 313 kronor/mån

o barn nr 2: 2% av inkomsten - dock högst 875 kronor/mån

o barn nr 3: 1% av inkomsten - dock högst 438 kronor/mån

o barn nr 4: ingen avgift

Högsta avgift i skolbarnomsorgen (fritidshem/familjedaghem) ska 2016 vara:

o barn nr 1: 2% av inkomsten - dock högst 875 kronor/mån

o barn nr 2: 1% av inkomsten - dock högst 438 kronor/mån

o barn nr 3: 1% av inkomsten - dock högst 438 kronor/mån

o barn nr 4: ingen avgift

	2016	2017	
Fritids	inkl moms	inkl moms	
Lovfritidshem	50,00	50,00	per bokad dag

	2016	2017	
Skola	inkl moms	inkl moms	
Förkommet busskort	150,00	155,00	

	2016	2017	
Vuxenutbildning	inkl moms	inkl moms	
Externt prov, Vuxenutbildning	300,00	310,00	Per provtillfälle

	2016	2017	
Musikskola	inkl moms	inkl moms	
Elevavgift	1 050,00	1 050,00	Per läsår

Avgifter enligt Alkohol - och tobakslagen

Ej momspliktig verksamhet	Belopp i kr 2016	Belopp i kr 2017	Avser	Kommentar
Individ- och familjeomsorg				
Tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen				
<u>Ansökningsavgifter:</u>				
Permanent tillstånd				
Nyansökningar permanent serverings tillstånd catering-tillstånd, provsmakning	7 700,00		Per tillfälle	
Stadigvarande tillstånd				
Nyansökningar stadigvarande serveringstillstånd, Ägarskiften, servering på tåg och båt		9 000,00	Per tillfälle	Inklusive 1 kunskapsprov
Trafikservering	7 000,00		Per tillfälle	
Ägarskiften	7 000,00		Per tillfälle	
Nyansökan: Cateringstillstånd, provsmakning och pausservering		5 000,00		Inklusive 1 kunskapsprov
Utvidgade tillstånd				
catering, provsmak, pausservering, gemensam serveringsyta samt utökat servering/yta eller ändrat alkoholutbud, ägarbyte/ändring/ ny ledamot i bolaget, omregistrering i AB/H	3 300,00		Per tillfälle	Sökande har tillstånd i Dalsland
Gemensam serveringsyta samt utökat serveringstid*, serveringsyta eller ändrat alkoholutbud, ändring/ ny ledamot i bolaget, omregistrering till AB/HB/EF		4 000,00	Per tillfälle	
Anmälan om catering, provsmakning eller kryddning av snaps	Ingen avgift	Ingen avgift		Sökande har tillstånd i Dalsland
Utökad serveringstid	2 200,00	*	Per tillfälle	Sökande har tillstånd i Dalsland
Kunskapsprov	1 000,00	1 000,00	Per tillfälle	Möjlighet till 2 omprov
<u>Tillfälliga tillstånd allmänhet:</u>				
För sökande med tillstånd i Dalsland				
Högst 6 dagar	3 600,00	4 000,00	Per tillfälle	
Över 6 dagar	300,00	500,00	Per dag	
Sökande har inte stadigvarande tillstånd i Dalslandskommunerna				
Högst 6 dagar	6 000,00	6 000,00	Per tillfälle	
Över 6 dagar	500,00	500,00	Per dag	
För slutna sällskap				
Max 6 tillstånd per halvår och lokal	1 700,00	2 000,00	Per tillfälle	Ingen återbetalning
		8		

Tillsynsavgift				Beroende på årsomsättning försäljning av alkoholdrycker
Permanenta tillstånd för allmänhet och slutet sällskap	3 300,00		Per år	
Fast avgift (gäller ej pausservering)	3 300,00	4 000,00	Per år	
Årsomsättning kronor				
1 - 50 000	500,00	1 500,00	Per år	
50 001 - 100 000	1 000,00	3 000,00	Per år	
100 001 - 200 000	2 000,00	4 000,00	Per år	
200 001 - 500 000	3 000,00	5 000,00	Per år	
500 001 - 1 000 000	5 000,00	7 000,00	Per år	
1 000 001 - 2 000 000	6 000,00	9 000,00	Per år	
2 000 001 - 3 000 000	7 000,00	11 000,00	Per år	
3 000 001 - 4 000 000	9 000,00		Per år	Förändring i intervaller för årsomsättningen
4 000 001 - 5 000 000	10 000,00		Per år	
5 000 001 - 6 000 000	11 000,00		Per år	
6 000 001 - 7 000 000	12 000,00		Per år	
7 000 001 - 8 000 000	13 000,00		Per år	
8 000 001 -	14 000,00		Per år	
3 000 001 - 5 000 000		14 000,00	Per år	Förändring i intervaller för årsomsättningen
5 000 001 - 7 000 000		17 000,00	Per år	
7 000 001 - 9 000 000		20 000,00	Per år	
9 000 001 - 11 000 000		23 000,00	Per år	
11 000 001 -		25 000,00	Per år	
Tillsynsavgift				
avseende tobaksförsäljning	1 200,00	2 000,00	Per år	
avseende försäljning av folköl	1 200,00	2 000,00	Per år	
Försäljning av både tobak och folköl	2 100,00	3 500,00	Per år	

Färdtjänst

Färdtjänst:	Egenavgiften är Västtrafiks kollektivtrafiks baspristaxa +50%
Riksfärdtjänst:	Normalkostnad med allmänt färdmedel (enligt regeringens föreskrifter)
Färdtjänst i annan kommun:	Egenavgift 30 % av reskostnaden
Arbetsresa inom ramen för färdtjänst	Motsvarande Västtrafiks taxa för områdesladdning

Omsorgen

Ej momspliktig verksamhet	Belopp i kr 2016	Belopp i kr 2017	Avser
Justeras utifrån prisbasbeloppet för nästa år	44 300,00		
Äldreomsorg			
Eget Boende			
Maxtaxa	1 991,00		per månad
Varav:			
Hemsjukvård	269,00		per månad
Hemskick av mat	398,00		per månad
Hemtjänst	259,00		per timma
Dagverksamhet	60,00		per dag
Mat, Dagverksamhet *	60,00		per dag
Matportion *	50,00		per portion
Särskilt Boende			
Kost (alla måltider) *	3 940,00		per månad
Omvårdnad	1 991,00		per månad
Hyra enligt kontrakt *			
Korttidsboende/Växelvård			
Kost (alla måltider) *	131,00		per dag
Boende *	68,00		per dag
Omvårdnad	66,00		per dag
Övriga kostnader			
Trygghetslarm (hyra teknisk utrustning)	0,00	219,00**	per månad
Matportion, ej biståndsbeslut inkl 12% moms	57,00	59,00	per portion
Utprovning av hjälpmedel	100,00	100,00	per tillfälle
Vaccinationsavgift	100,00	100,00	per tillfälle
Enheten för stöd och service			
Eget Boende, Socialpsykiatri			
Boendestöd	259,00		per timma
Kontaktperson	259,00		per timma
Särskilt Boende, Socialpsykiatri			
Kost (alla måltider)	3 940,00	3 940,00	per månad
Hyra enligt kontrakt			
LSS			
Boende med särskild service			
Hyra enligt kontrakt			
Frukost	14,00		per portion
Lunch	24,00		per portion
Middag	24,00		per portion
Kvällsmål	4,00		per portion
Förbrukningsmaterial	100,00		per månad
* Ingår ej i Maxtaxan			
** Se bilaga			

Bilaga

Avgift trygghetslarm

Maxtaxan kommer att justeras utifrån kommande prisbasbelopp för 2017

Idag (2016): Förutsättningen för att få ett trygghetslarm är en ansökan och ett beviljat beslut från kommunens biståndsbedömare. Avgiften för trygghetslarmet är under 2016 gratis, men enligt ordinarie taxebeslut skulle den varit max 219 kr/månad, avgiften är också en del av maxtaxan (1991 kr/månad*) vilket innebär att den enskilde betalar under förutsättning att han/hon har ett avgiftsutrymme. Om den enskilde inte har något avgiftsutrymme befrias den för avgift för trygghetslarmet.

Förslag (2017): Vi föreslår att kostnaden för hyra av teknisk utrustning för trygghetslarm läggs utanför maxtaxan. Föreslagen avgift är 219 kr/månad.

Detta skulle innebära att kommunen kan ta ut en fast avgift per månad för varje installerat trygghetslarm. Denna avgift skulle täcka större delen av kommunens fasta kostnad för trygghetslarmen, vilken enligt upphandlingen uppgår till 178 kr/månad per larm under 2016. Kostnaden för kommunen räknas årligen upp med KPI.

En nackdel kan vara att personer som idag inte betalar någon avgift kan välja att avsäga sig sitt trygghetslarm på grund av kostnaden vilket i sin tur kan leda till fler trygghetsbesök för hemtjänsten.

* Avser den nya beräkningen av maxtaxan from juli 2016.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35

Dnr 2016-252

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till – 4 793 tkr, I resultatet ingår jämförelsestörande post som avser uppsägningslön och pensionspremie för avgående förbundschef om – 3 618 tkr. Exklusive denna post redovisar förbundet ett negativt resultat om – 1175 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
godkännande av förbundets årsredovisning 2015**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2015
och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till – 4 793 tkr, I resultatet ingår jämförelsestörande
post som avser uppsägningslön och pensionspremie för avgående
förbundschef om – 3 618 tkr. Exklusive denna post redovisar förbundet ett
negativt resultat om – 1175 tkr.

Revisionen anser att uppföljning och utvärdering av beslutade mål och
övriga analyser i årsredovisningen bör förbättras till kommande år.

Revisionen riktar kritik mot förbundsdirektionen som ännu inte har beslutat
om ett handlingsprogram 2015-2018 i enlighet med kraven i lagen
(2003:778) om skydd mot olyckor.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Färgelanda Mellerud Trollhättan Vänersborg

Ungdomsbrandkåren 2015, Foto: NÄRF

2015

Årsredovisning

INNEHÅLL 15

Året i korthet	4	Ekonomi	31
<i>Förbundets medlemskommuner</i>		<i>Förvaltningsberättelse</i>	
Vår förbundsdirektion	6	<i>God ekonomisk hushållning</i>	
<i>Revision</i>		<i>Finansiella mål</i>	
Händelser under året	8	<i>Årets resultat...</i>	
<i>Samverkan</i>		TABELLER	35
<i>MSB-utbildningar</i>		<i>Resultaträkning</i>	
Verksamheten 2015	12	<i>Balansräkning</i>	
<i>Måluppföljning</i>		<i>Finansieringsanalys/Kassaflöde</i>	
<i>Barn och ungdomar - vår framtid!</i>		<i>Investeringsredovisning</i>	
<i>Myndighetsutövning och utbildning</i>		<i>Noter</i>	
<i>Larm och ledning (LC)</i>		Redovisningsprinciper	38
<i>Beredskap</i>		Ord och begreppsförklaringar	39
<i>Teknik och underhåll</i>		Revisionsberättelse	40
<i>Sotning och brandskyddskontroll</i>		Jämförelsetal, övergripande	41
<i>Organisation NÄRF</i>			
Personal	28		
<i>Personalpolitik</i>			
<i>Företagshälsovård</i>			
<i>Arbetsmiljöarbete</i>			
<i>Antal anställda...</i>			

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har ansvaret att bedriva räddningstjänst och olycksförebyggande verksamhet inom Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborgs kommuner.

Vi arbetar hårt för ett ökat samhällsskydd med trygghet, säkerhet, omtanke och kvalitet för våra kommuninvånare och besökare.

Tillsammans gör vi det tryggt!

Året i korthet

Verksamheten har under året planerats utifrån innevarande arbetsmaterial till handlingsprogram för perioden 2015-2018, enligt lagen om skydd mot olyckor. Uppdraget har inneburit att genom myndighetsutövning, olycksförebyggande åtgärder och operativa räddningsinsatser, minska antalet olyckor och skador till följd av olyckor.

Verksamhetsåret har präglats av att skapa lämpliga strukturer och arbetsformer för den nya organisationen som trädde i kraft under hösten 2014. Förändringar i verksamheten och i arbetsuppgifter för 5:e skiftlaget har föranlett en nyttig diskussion om våra politiskt beslutade uppdrag, samt hur vi tillsammans ska arbeta med att utforma framtidens räddningstjänst. Sotning och brandskyddskontroller för medlemskommunerna Trollhättans Stad och Färgelanda kommun har under året överförts till förbundets verksamhet.

Förbundet stod som värd för den årliga räddningstjänstkonferensen som genomfördes i november 2015. Vid konferensen undertecknade alla 22 räddningstjänstorganisationer en avsiktsförklaring som innebär en fördjupad och strukturerad samverkan inom Västra Götalands län.

Förbundet har genomfört 1420 räddningsinsatser under året, en ökning med ca 70 larm jämfört med föregående år. Utifrån en analys av inträffade händelser kan man utläsa att antalet trafikolyckor, samt brand i byggnad har ökat i jämförelse med föregående år.

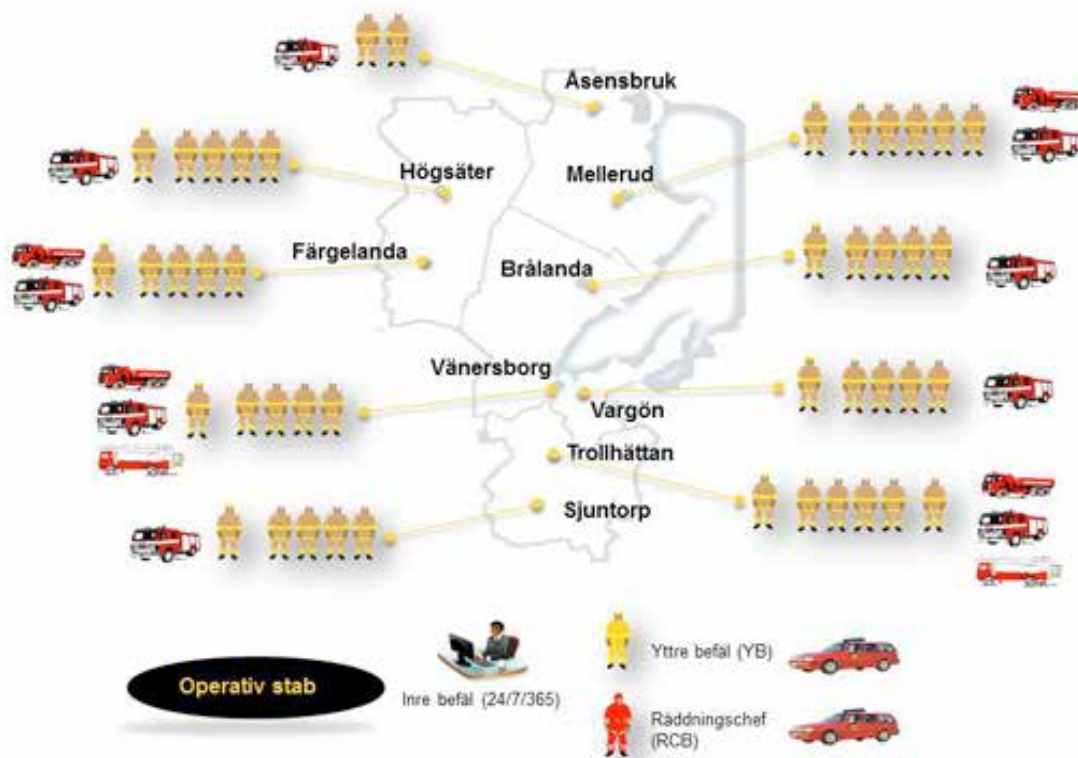
Det ekonomiska resultatet för verksamhetsåret har inte utfallit enligt prognos. På sikt kan dock verksamheten utveckla metoder och genomföra effektiviseringar för att uppnå ett bättre ekonomiskt resultat samt en ekonomisk balans i verksamheten.

Ett stort tack till samtliga medarbetare för era insatser under det gångna verksamhetsåret.

Mvh

Patrick D'Imporzano
Tf. Förbundschef/Räddningschef

Bemanning samt lokalisering av stationer inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Förbundets medlemskommuner

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ett kommunalförbund i räddningstjänstfrågor bestående av fyra medlemskommuner: Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. För dessa kommuner ska förbundet svara för räddningstjänst och förebyggande brandskydd, utifrån lagen om skydd mot olyckor (LSO)¹.

Förbundets uppdrag är att förhindra och begränsa olyckor, förbereda och genomföra räddningsinsatser samt vidta åtgärder efter olyckor. Verksamheten och våra resurser är anpassade efter samhällets risk- och hotbilder. Våra kunniga och engagerade medarbetare arbetar aktivt med att identifiera risker och förebygga olyckor genom samverkan på lokal och regional nivå.

Inom våra fyra medlemskommuner bor 111 137 invånare (jämförelse riket 9 851 017)². De människor som arbetar, besöker och bor i våra medlemskommuner ska uppleva trygghet, säkerhet, omtanke och kvalitet i kontakterna med förbundet. Vi vill att de människor vi dagligen möter ska känna vår omtanke.

All verksamhet ska bedrivas med engagemang, öppenhet, närhet och respekt för alla människors lika värde.

Kommunkod/namn	Antal invånare 31 dec 2015	Folkökning	Invånare/ km2 31 dec 2014*
1439 Färgelanda	6 495	-7	11
1461 Mellerud	9 169	233	17,4
1488 Trollhättan	57 092	163	139,3
1487 Vänersborg	38 381	491	59,7

*Vid beräkning av befolkningstätheten (invånare/km²) sätts befolkningen den 31 december i relation till landarealen den 1 januari året därpå.

1 [Lag \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#)
 2 [Statistiska centralbyrån \(SCB\)](#)

Vår förbundsdirektion

Mandatperiod 2015-2018

Direktionen är förbundets beslutande organ och består av sex ordinarie ledamöter och sex ersättare. Presidiet, bestående av ordförande och vice ordförande är ett utskott till direktionen. Direktionen fastställer budget och beslutar i övergripande och principiellt viktiga frågor avseende förbundets verksamhet. Direktionen leder och samordnar även planeringen och uppföljningen av förbundets ekonomi och verksamhet.

Trollhättans och Vänersborgs kommun har vardera två representanter, medan Färgelanda och Melleruds kommun har vardera en representant. Under år 2015 har direktionen haft totalt nio sammanträden lagda på följande orter, Uddevalla 1 st, Färgelanda 1st, Mellerud 1st samt Trollhättan 6 st.

Ordförande
Bo Carlsson (C)
Vänersborg

Vice ordförande
Monica Hanson (S)
Trollhättan

Ledamot
Pia Fogelberg (M)
Trollhättan

Ledamot
Henrik Harlitz (M)
Vänersborg

Ledamot
Gunnar Karlsson (C)
Mellerud

Ledamot
Rune Månsson (S)
Färgelanda

Ersättare
Lars-Göran Ljunggren (S)
Vänersborg

Ersättare
Mikael Lundvall (S)
Trollhättan

Ersättare
Anna Rudebou Svedung (M)
Vänersborg

Ersättare
Sofia Lindholm (C)
Trollhättan

Ersättare
Roland Björndahl (M)
Mellerud

Ersättare
Leif Söderqvist (C)
Färgelanda

Revision

Förbundets revisorer ska enligt kommunallagen, reglemente och med iakttagande av god revisionsred granska all verksamhet som bedrivs inom förbundet. Den kommunala revisionen kan delas in i två huvudområden: redovisningsrevision samt förvaltnings- och miljörevision. Redovisningsrevisionen syftar i huvudsak till att bedöma om god revisionsred tillämpas och om räkenskaperna är rättvisande. Förvaltningsrevisionen syftar till att bedöma om direktionens beslut efterlevs och om verksamheten, inom budgetramarna och med avsedd kvalitet, uppnår de politiska målen.

Inför varje räkenskapsår görs en analys som ligger till grund för vilka granskningsinsatser som ska göras. Resultatet av granskningarna ska sammanfattas i rapporter.

Under år 2015 har förbundets revision granskat bokslut och Årsredovisning 2014 och delårsbokslutet 2015. Resultatet av granskningen har sammanfattats i rapporter som överlämnats till direktionen för kännedom och beaktande. Revisorerna har till direktionen lämnat en revisionsrapport som innehåller en redogörelse vilken ligger till grund för prövning av ansvarsfriheten.

Revisorer

Jörgen Jörgensen (S) Trollhättan, sammankallande

Torsten Gunnarsson (S) Vänersborg

Åke Carlsson (C) Mellerud

Roger Martinsson (FP) Färgelanda

Resultaträkning (tkr) för Direktion, revision och förbundsledning			
Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	876	127	-749
Medlemsavgifter från kommuner	75 280	75 280	0
Summa intäkter	76 156	75 407	-749
Personalkostnader	-2 442	-3 005	-563
Övriga kostnader	-2 082	-1 945	137
Summa kostnader	-4 524	-4 950	-426
Resultat	71 632	70 457	-1 175

Verksamheten redovisar jämfört med årets budget ett underskott om -1 175 tkr. Underskottet avseende intäktssidan är hänförlig till den sk "SAAB intäkten", vilken förbundet haft kvar i budgetredovisningen även efter att avtalet med SAAB Automobile upphörde. Denna post är nu justerad och intäkten finns inte längre kvar i budgeten (2016).

Underskottet om -426 tkr på kostnadssidan avser personalkostnader för medarbetare som gick i pension den 1 juni 2015.

Händelser under året

Förbundet har genomfört 1420 räddningsinsatser under 2015, lyckligtvis utan några större händelser att rapportera. Utifrån en analys av inträffade händelser kan man utläsa att antalet trafikolyckor, samt brand i byggnad har ökat i jämförelse med föregående år.

Utöver räddningsinsatserna har verksamheten även genomfört övningar, utbildningsinsatser, tillsyner samt service och underhåll av fastigheter, material och fordon.

Ett av de prioriterade områden under året har varit att utbilda den nyanställda operativa personalen. Förbundet eftersträvar att involvera operativ personal i det olycksförebyggande arbetet för att på ett effektivt sätt nå våra kommuninvånare med viktig brandskyddsinformation.

Förbundet ansvarar för myndighetsutövning avseende tillsyn – och tillståndsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Förbundet har arbetat vidare med att kvalitetssäkra handlingar samt protokoll för att följa de riktlinjer som finns angivna av Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB).

Förbundet har genomfört upphandling av fordon samt brandmaterial under verksamhetsåret, likaså har verksamheten bedrivit metodutveckling. Ledningscentralen har bidragit med fortsatt utveckling av förbundets operativa ledningsförmåga vid räddningsinsatser.

Implementering pågår avseende interna stabsrutiner för att stärka förbundets ledningsförmåga vid händelser som kräver en utökad ledningsresurs.

Samarbete med länets ledningscentraler har genomförts och vidareutvecklats under verksamhetsåret. Beslutat larmsamordningsprojekt mellan medlemskommunerna och förbundet avseende samordningsvinster gällande inkoppling av kommunala larm, bör diskuteras vidare med beslutfattare för att åstadkomma önskad effekt.

Förbundets stab har under året förstärkts med en administrativ tjänst för att tillgodose ett ökat behov av administrativa arbetsuppgifter, samt för att möjliggöra en väl fungerande servicefunktion till verksamheten samt till kommuninvånare.

Verksamheten har aktivt arbetat med att se över, revidera och vidareutveckla styrdokument, policys och instruktioner tillhörande respektive enhet och stab. Vårt nya verksamhetssystem Daedalos har också krävt utbildningsinsatser för samtlig personal under året.

Resultaträkning (tkr) för Gemensam produktion inklusive Stab			
Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	0	149	149
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	0	0	0
Personalkostnader	-3 679	-3 787	-108
Övriga kostnader	-884	-975	-91
Summa kostnader	-4 563	-4 762	-199
Resultat	-4 563	-4 613	-50

Verksamheten redovisar ett mindre underskott jämfört med årets budget om -50 tkr. Kostnaderna avser bland annat resekostnader, prenumerationer samt tryckproduktion.

Överskottet av verksamhetens intäkter kan till största delen hänföras till ersättningar rörande administrativa tjänster till enhet Sotning från övriga verksamhetsområden inom förbundet.

Samverkan

Förbundet arbetar aktivt med samverkansfrågor tillsammans med olika myndigheter, organisationer och intilliggande kommuner till förbundets geografiska ansvarsområde. Det goda samarbetet med våra medlemskommuner fortsätter och utvecklas ständigt. Förbundets enheter och stab deltar i olika nätverk där räddningstjänster träffas regelbundet för att diskutera samarbetsformer, utbildningsfrågor och resursbehov.

Förbundet stod som värd för årets räddningschefskonferens den 12-13 november 2015 i Trollhättan. Konferensen klargör vikten av samverkan där deltagare ifrån räddningstjänsterna inom Västra Götalands län, politiska företrädare och Länsstyrelsen medverkade. Målet med samverkan är att stärka och utveckla vår gemensamma förmåga att hantera de oönskade händelserna, samt att finna samordningsvinster avseende utbildning, övning, inköp, etc.

Nätverksgrupper

Personal från ledningscentralen utgör representanter för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund i olika nätverksgrupper för samverkansfrågor. Förbundet har bland annat deltagare inom kvalitetsgruppen för SOS-Alarm, Fyrklöversamarbetet mellan räddningstjänsterna i Västra Götalands län, intressegruppen för kommunala larm/ledningscentraler, medlemskommunernas larmsamordningsgrupp samt i medlemskommunernas projekt för hantering av trygghetslarm.

Räddningstjänsterna fördjupar samverkan inom Västra Götaland, avsiktsförklaring underteckad.

Foto: NÄRF

"Det ska bli spännande att hantera framtidens utmaningar. Vi ska prata med en röst och ha ett nära samarbete tillsammans och med övriga samhällsaktörer. Det gäller att på ett bra sätt kunna planera och förebygga olyckor i vårt samhälle".

Bo Carlsson, direktionsordförande NÄRF

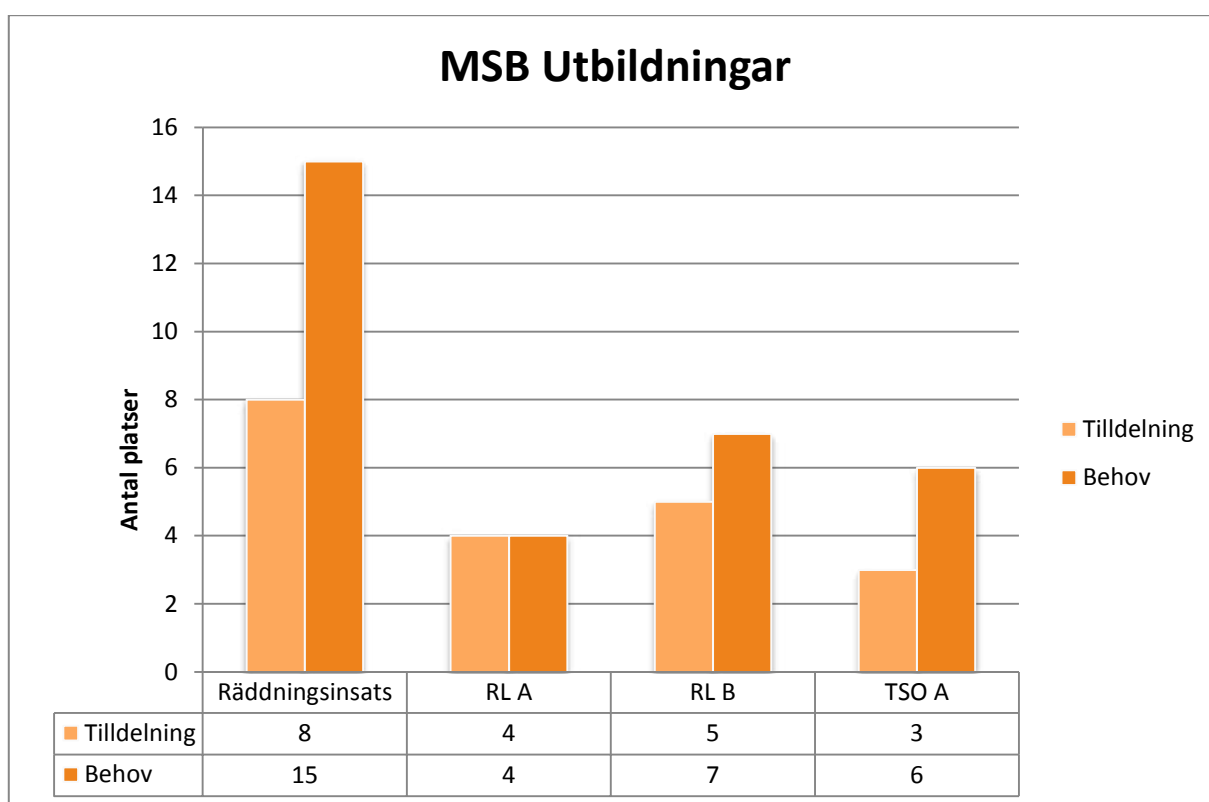
MSB-utbildningar

För att göra organisationen mindre sårbar ur bemanningssynpunkt ska förbundet säkerställa att anmälan till utbildning genomförs med god planering. Anmälan till, och prioritering av utbildningsinsatser hanteras av förbundets stab.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB)³ har dock precis som föregående år, inte kunnat erbjuda förbundet det antal utbildningsplatser som har efterfrågats. Detta har medfört att förbundet emellanåt måste vidta särskilda åtgärder för att uppfylla det kompetenskrav som enligt Handlingsprogrammet ställs på befäl i NÄRF.

Under 2015 har 20 personer genomfört någon form av utbildningsinsats genom MSB. Förbundet hade behov av 32 platser för att uppfylla kraven.

Antal medarbetare uppdelat per kurs som genomfört MSB:s grund- och vidareutbildningar under 2015. Aktuella kurser har varit; räddningsinsats, räddningsledare A (RL A), räddningsledning B (RL B) samt tillsyn och olycksförebyggande A (TSO A).

Stapeldiagram över tilldelning och behov av MSB utbildningsplatser för NÄRF.

3 [Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap \(MSB\)](#)

Verksamheten 2015

Måluppföljning

De övergripande målen anger riktningen för förbundet, utifrån de nationella målen i lagen om skydd mot olyckor, och målen i förbundets nuvarande arbetsmaterial till handlingsprogram.

Utifrån den presenterade riskbilden i våra ägarkommuner och lagens krav på ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor, har förbundet brutit ner de övergripande målen till säkerhets- och prestationsmål för förbundet. Syftet är att minska antalet oönskade händelser och dess omfattning inom förbundets geografiska ansvarsområde.

Prestationsmålen reglerar hur enheter och stab ska arbeta med olika uppdrag under verksamhetsåret. Förbundets verksamhetsuppföljning visar hur väl vi har nått de uppsatta målen under året.

Förhindra olyckor samt vidta skadebegränsande åtgärder innan olyckan inträffar

Barn och ungdomar i medlemskommunerna ska ges särskild möjlighet till utbildning och information för att kunna förebygga och hantera olyckor.

Boende i medlemskommunerna avseende brandsäkerhet ska vara säkert, i såväl egen som tillfällig bostad. Personal på arbetsplatser i medlemskommunerna ska kunna arbeta i en säker och trygg miljö.

Förbundet ska ta emot förskoleklasser på studiebesök. I samverkan med skolan ska minst 90 % av eleverna i årskurs 5 få erbjudande om utbildning i brandskydd varje år. Förbundet ska vidare ta emot Prao-elever i årskurs 7-9 under minst 10 veckor per år, samt erbjuda prao-period för gymnasieskolan, omvårdnadsprogrammet.

Erbjudandet från NÄRF har gått ut till samtliga kommuner med elever i årskurs 5. Planering och genomförande av prao-perioder, utbildningsinsatser och studiebesök har genomförts enligt plan för samtliga målgrupper.

Målet är uppfyllt.

Förbundet ska genomföra tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor samt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Minst 225 tillsynstillfällen ska ske per år. Därtill ska förbundet enligt plan genomföra 4 tillsyner av anläggningar med farliga verksamheter och 10 tematillsyner.

Förbundet har genomfört 200 tillsyner under året samt 5 tematillsyner. Inga tillsyner har skett av anläggningar med farlig verksamhet. *Målet är delvis uppfyllt.*

Kända orsaker till avvikelse i måluppfyllelse är att förbundet haft en vakant tjänst som brandingenjör under verksamhetsåret 2015. Inför 2016 ska förbundet se över tilldelningen av tillsynsobjekt per handläggare för att säkerställa framtida måluppfyllelse, samverkan ska ske i samverkan mellan berörda enheter.

Förbundet ska erbjuda den offentliga och privata sektorn, samt enskilda personer och föreningar, utbildningar och information kring brandskydd, grundutbildning allmän brandkunskap och hjärtlungräddning. Förbundet ska genomföra avtalsutbildningar i brandskydd för anställda i medlemskommunerna där avtal upprättats.

Förbundet har genomfört planerade avtalsutbildningar. Vi har utbildat drygt 2 000 personer i brandskydd. Vid Bomässan i Vänersborg delgavs information om brandskydd till uppskattningsvis 500 personer. Informationsinsatser har också genomförts med inriktning för nysvenskar. *Målet är uppfyllt.*

Förbereda/genomföra räddningsinsatser

Vistelse och boende i medlemskommunerna ska vara säkert.

Vid normal beredskap ska förbundets räddningsstyrkor nå minst 75 % av olyckorna inom 10 minuter, minst 90 % inom 20 minuter och 100 % inom 30 minuter. Räddningsstyrkornas verksamhet ska planeras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Eftersträva samverkansavtal med närliggande räddningstjänster och samverkande organisationer. Förbundet ska kvalitetssäkra all övningsverksamhet för personalen bland annat genom temaövningar.

Förbundet har sett till att full beredskap funnits inom förbundsområdet gällande den strategiska fördelningen av förbundets stationer. Stationerna bemannas med personal 24/7/365, det vill säga dygnet runt alla dagar på året.

Inga inrapporterade avvikelser i verksamheten har förekommit förutom bemanningssituationen vid station Vargön. Kvalitetssäkring av personalens övningsverksamhet har genomförts. Pga. tekniska problem har inte full rapportering kunnat ske i verksamhetssystemen.

Målet är delvis uppfyllt.

För att underlätta och effektivisera förbundets insatser ska framtagna insatsplaner finnas. Arbetet med insatsplaner ska ske i samverkan med berörda enheter. Aktuella insatsplaner ska finnas för samtliga objekt som enligt § 2:4 klassificeras av Länsstyrelsen som farlig verksamhetsanläggningar eller omfattas av lägre eller högre kravnivå i Sevesolagen.

Arbetet med insatsplanering/ åtgärdsplanering är påbörjat under året. En inventering har skett av § 2:4 anläggningar för revidering av insatsplaner. Arbetet fortlöper även under 2016. *Målet är delvis uppfyllt.*

Förbundets stabsrutiner ska utvecklas och revideras i enlighet med förbundets ledningsstruktur. Resursförteckningar för stabens arbete ska finnas och hållas aktuella. Under året ska en uppbyggnad och anpassning göras av det beslutsstöd som ska finnas tillgängligt i förbundets ledningscentral (LC).

Arbetet är påbörjat, personal ifrån förbundets ledningscentral har genomfört stabschefskurs under 2015. Kvalitetssäkring av insatsrapportering/händelserapportering genomförs löpande. Operativ personal har utbildats i rapportering och de krav som vi ställer på en insatsrapport under året. Vidare utbildning i stabsarbete är planerat till våren 2016. *Målet är delvis uppfyllt.*

Förbundet ska erbjuda samtliga kunder som så önskar att ansluta automatiska brandlarm och andra driftlarm till ledningscentralen (LC). Antal onödiga brandlarm ska följas upp under året.

En omfördelning av ansvar för hanteringen har skett inom organisationen under året. Revidering av rutiner har genomförts, samt översyn av befintliga avtal samt nytecknande. *Målet är uppfyllt.*

Åtgärder efter räddningsinsats

Genomförda insatser ska vara utvärderade och erfarenheter ska vara kända i organisationen.

Förbundet ska i skäligen omfattning undersöka alla olyckor som föranleder en räddningsinsats i syfte att om möjligt klargöra orsaken till olyckan och olycksförloppet, samt för att utvärdera räddningstjänstens insats vid olyckan.

Resultatet ska användas för att identifiera risker och att förebygga samt lindra effekterna av liknande olyckor samt att göra räddningsinsatserna mer effektiva. Utvärdering av räddningsinsatser ur medborgarperspektiv ska fortsätta att utföras inom förbundet årligen.

Under 2015 har tre olycksundersökningar genomförts. *Målet är uppfyllt.*

Vår organisation är anpassad för att stödja och driva räddningstjänstuppdragets fyra skeden;

- 1) *Skadeförebyggande arbete*
- 2) *Förberedande av räddningsinsatser*
- 3) *Genomförande av räddningsinsatser*
- 4) *Uppföljning och analys efter räddningsinsats*

Ingen människa ska omkomma på grund av brand eller annan olyckshändelse. Vi vill bidra till att skapa ett säkert och tryggt samhälle för alla. Genom ett långsiktigt hållbart arbete bygger vi en hög kvalitet i vår verksamhet.

Barn och ungdomar - vår framtid!

Utbildningen i brandskydd av elever i årskurs 5 syftar till att förhindra och begränsa antalet anlagda bränder och olyckor runt bostäder och skolor. Under år 2015 nådde vi ut till 90 % av alla elever i årskurs 5 i förbundets medlemskommuner. I samverkan med gymnasieskolan har förbundet haft hand om elever från Omsorgsprogrammet under deras PRAO-period. Verksamheten är mycket uppskattad.

Ungdomsbrandkåren inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund startades år 2000. Ungdomar mellan 12-15 år från förbundets medlemskommuner har möjlighet att söka till ungdomsbrandkåren varje år för att delta vid den utbildning som pågår emellan september månad till maj månad nästkommande verksamhetsår. Hundratals unga har redan hunnit gå utbildningen, som har bas på stationen i Trollhättan.

Patrik Sahlin, brandman i NÄRF, tillsammans med två deltagare ifrån ungdomsbrandkåren. Foto: NÄRF

Förbundets anställda brandmän leder övningarna utanför arbetstid men får lön för de timmar de gör vid utbildningsinsatsen. Ungdomarna får bland annat göra studiebesök, lära sig brandkunskap, agera på olycksplatser och lära sig HRL och livräddning.

Många delar är likt det en brandman gör. Deltagarna blir medvetna om de risker som finns vid bränder och olyckor samt får med sig kunskaper som de i sin tur kan sprida till kompisar. Förhoppningsvis tänds vi även en liten gnista hos ungdomarna som gör att de kanske vill bli brandmän i framtiden.

Sammanlagt har nio ungdomar varit verksamma vid utbildningen under verksamhetsåret 2015; två flickor och sju pojkar. På höstlovet anordnades olika aktiviteter för ungdomsbrandkårens deltagare. Gruppen har besökt Backaplan i Göteborg där Brandoffers anhörigförening berättade för ungdomarna vad som hände vid den stora diskoteksbranden i Göteborg år 1998. De genomförde även en heldagsövning vid övningsfältet Guttasjön i Borås, där man utbildar brandmän. Ungdomarna fick öva på rökdykning och att släcka med handbrandsläckare. Studiebesök har också genomförts hos Polisen, ambulanssjukvården och hos Sjöräddningen.

Ungdomarna har haft totalt 28 sammankomster vilka innefattat lärande i brandkunskap, agerande på en olycksplats samt utbildning i akutsjukvård.

Bilder ifrån ungdomsbrandkårens verksamhet under hösten 2015. Foto: NÄRF

Lärande i brandkunskap

Vad händer när det brinner?
Vad gör jag om det brinner?
Hur kan jag minska risken för bränder?
Släcka bränder med handbrandsläckare.

Agerande på olycksplats

Säkra olycksplatsen
Larma
Varna
Ta hand om skadade

Akutsjukvård

LABC (livsfarligt läge,
andning, blödning, chock)
Rök och brännskador
HRL (hjärtlungräddning)

Myndighetsutövning och utbildning

Vårt arbete med myndighetsutövning, utbildning, samt information och rådgivning till allmänheten ligger på enhet Samhällsskydd. Enheten ansvarar även för utförande av olycksundersökningar. I rollen som myndighetsutövare bedriver vi tillsyn över efterlevnaden av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, samt tillståndshandlingen för brandfarliga och explosiva varor.

Myndighetsutövning

Under året har vi genomfört 200 tillsynstillfällen på olika verksamheter i våra medlemskommuner. Tillsynerna har utgjorts av inplanerade tillsyner, tematillsyner samt händelsetillsyner som initierats till följd av upptäckta brister i brandskyddet eller på grund av förändrad samhällsbild. Ett exempel är den stora flyktingströmmen som nått vårt område, vilket ställer krav på att samhället snabbt kan tillhandahålla brandsäkra bostäder till människor.

Tillsyns- och tillståndsverksamheten enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO)⁴ och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)⁵, har förändrats genom tydligare protokollering och uppföljning enligt de riktlinjer som finns uppsatta från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Förbundets ärendehantering har utvecklats och blivit mer rättssäker. Bland annat genom utbildningsinsatser i utformning av tjänsteanteckningar och ett förändrat arbetsätt. Vi är sakkunniga i brandskyddsfrågor och remissinstans åt våra ägarkommuner i frågor om bygglov, kommunala remisser rörande serveringstillstånd för alkohol, samt till Polisen rörande tillståndsansökningar för begagnande av allmän plats, allmän sammankomst och offentlig tillställning. Under verksamhetsåret har det skett en ökning i ärendehandläggningen avseende förfrågningar inom byggprocesser.

Ulf Person, enhet Samhällsskydd informerar om brandskydd på Äldremässan, Arena Vänersborg.
Foto: NÄRF

4 [Lag \(2003:778\) om skydd mot olyckor](#)

5 [Lag \(2010:1011\) om brandfarliga och explosiva varor](#)

Utbildnings- och informationsinsatser

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund erbjuder en rad externa utbildningar till den enskilde för att öka kunskaperna om brandskydd och bidra till ett säkrare samhälle. Under året har vi utbildat drygt tvåtusen personer i brandskydd, de flesta av dem har varit anställda i någon av våra fyra medlemskommuner. Information om brandsäkerhet ges kontinuerligt till människor i vårt område genom flera enheters engagemang inom förbundet. Personal vid enhet Beredskap lämnar information vid evenemang av olika slag. Vid bomässan i Vänersborg delgavs information om brandskydd till uppskattningsvis 500 personer. Information och rådgivning avseende förebyggande brandskydd lämnas även vid utförande av sotning och brandskyddskontroll i berörda kommuner.

Olycksundersökning

När en räddningsinsats är avslutad ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. I vissa fall ger uppfyllda kriterier stöd för en fördjupad olycksundersökning. Under 2015 har vi undersökt tre olyckor i fördjupad form. Undersökningarna görs i lärande syfte och ska klargöra både direkta och indirekta orsaker till det som inträffat. Undersökningarna görs också för att identifiera åtgärder som förebygger att liknande händelser inträffar igen eller att konsekvenserna av dessa lindras.

Resultaträkning (tkr) för enhet Samhällsskydd

Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	2 787	2 046	-741
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	2 787	2 046	-741
Personalkostnader	-3 958	-3 204	754
Övriga kostnader	-240	-201	39
Summa kostnader	-4 198	-3 405	793
Resultat	-1 411	-1 359	52

Verksamheten redovisar som helhet ett överskott om 52 tkr, vilket i stort sett ligger i nivå med budgeten. Till följd av en vakant tjänst för brandingenjör har personalkostnaderna blivit mindre än budgeterat. Vi har på grund utav vakansen inte heller kunnat tillmötesgå den ökade efterfrågan på utbildningar ifrån våra medlemskommuner, organisationer och företag. Extern utbildning redovisar därav ett underskott om 162 tkr på intäktssidan.

Förbundet har trots detta lyckats att hålla 200 tillsyner under året, att jämföra med vår målsättning 225 tillsyner. Intern omplacering av en medarbetare p.g.a graviditet har bidragit med extrahjälp för tillsyner. Det har påverkar resultatet positivt.

Larm och ledning (LC)

På enhet Ledningscentral arbetar idag 7 personer; 6 stycken inre befäl (IB) samt ansvarig enhetschef. Ledningscentralen är bemannad dygnet runt, årets alla dagar, med minst ett inre befäl. All personal på enheten har kompetens motsvarande MSB Räddningsledning B som lägst. Under 2015 har LC tagit emot och fördelat/prioriterat samt utgjort bakre ledningsstöd för 1 420 stycken insatser. Vi har även verkat för en ökad samverkan med andra organisationer och myndigheter. Exempelvis genom proaktivt agerande, att varsko kommunala tjänstemän i beredskap (TiB) och andra berörda om händelser och företeelser.

Ledningscentralen vid Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Foto: NÄRF

Totalt har enheten hanterat 24 007 telefonsamtal till och från ledningscentralen under verksamhetsåret. Genom medlyssning på inkommande 112-samtal till SOS Alarm har IB fungerat som ett filter och antalet onödiga eller fel-dimensionerade uttryckningar har effektivt minimerats.

Aktiviteter och utbildningar

Under året har delar av, eller samtlig personal vid ledningscentralen medverkat vid olika kompetenshöjande aktiviteter och utbildningar. Exempelvis certifiering av räddningsfrånkoppling, brandpostinventering, operatörsutbildning Telecall, SOL-utbildning via Länsstyrelsen, skogsbrand på ledningsnivå samt stabsutbildning i egen regi kring ledningssystem, åtgärdsplaner och rutiner.

Enhetens personal har även ansvarat för utbildning av den operativa personalen gällande insatsrapportering/händelserapportering i Daedalos samt repetitionsutbildning i RAKEL⁶.

SAMÖ 2016

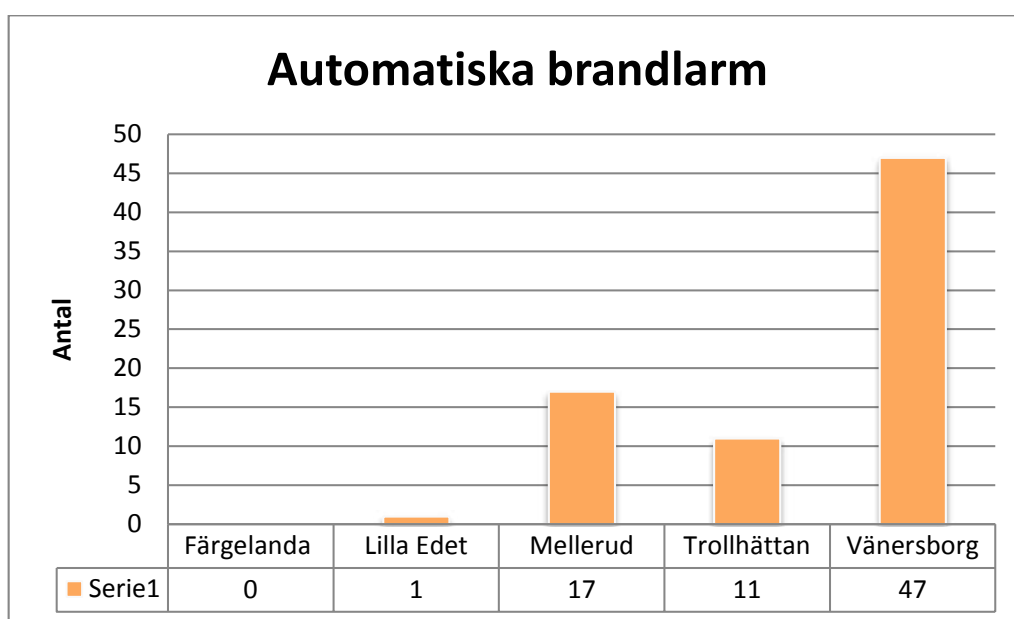
Inre befäl har aktivt medverkat i planeringen kring storövningen SAMÖ 2016, arbetet kring denna övning har varit omfattande bl.a. pga. det stora antalet medverkande aktörer. SAMÖ 2016 ställdes under senhösten in, detta pga. flera stora aktörers belastning kring flyktingsituationen.

⁶ Rakel är ett kommunikationssystem för trygg och säker kommunikation mellan medarbetare inom samhällsviktiga verksamheter.

Våra externa tjänster

Till vår ledningscentral finns kopplat ett antal externa tjänster. Exempel på sådana tjänster är bland annat mottagning av automatiska brandlarm, förmedling av inbrottslarm, sökning av kommunala Tjänstemän i Beredskap (TIB), hantering av trygghetslarm etc. Totalt finns 344 objekt i våra medlemskommuner, av dessa är 72 stycken * anslutna till förbundets ledningscentral (* aktuell uppgift per 31 mars 2016). Resterande objekt administreras av SOS alarm.

Antal kopplade automatiska brandlarm till LC		
Kommun	Antal	Procent (%)
Färgelanda	0	0 %
Lilla Edet	1	1 %
Mellerud	17	22 %
Trollhättan	11	14 %
Vänersborg	47	62 %
Totalt	72	100 %

Stapeldiagram över antal kopplade larmobjekt, automatiska brandlarm till ledningscentralen.

Resultaträkning (tkr) för enhet Ledningscentral			
Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	983	1 209	226
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	983	1 209	226
Personalkostnader	-4 184	-4 181	3
Övriga kostnader	-3 926	-4 424	-498
Summa kostnader	-8 110	-8 605	-495
Resultat	-7 127	-7 396	-269

Verksamheten redovisar som helhet ett underskott om -269 tkr. Kostnaderna överstiger budgeten med -495 tkr. Kostnaderna avser IT-support, telefoni, reservalarmering RAKEL, kartmaterial, nätkostnader (E1 förbindelse) samt fullserviceavtal.

Intäkterna överskrider budget med 226 tkr, vilket beror på ökat antal anslutna objekt till ledningscentralen under året.

Beredskap

Våra utryckningsstyrkor är strategiskt placerade inom förbundsområdets medlemskommuner Färgelanda, Mellerud, Vänersborg och Trollhättan (se illustration på sid 5.) Förbundet har god yttäckning för att inom godtagbar tid komma fram till alla tänkbara bränder och olycksplatser. Ett snabbt och effektivt ingripande ska kunna ske när en olycka inträffar för att begränsa konsekvenserna av den inträffade händelsen.

Personalens kompetens tas tillvara och utnyttjas så att vi är väl förberedda för insatser där genomförande och avslutande sker på ett professionellt vis.

Våra 9 styrkor är bemannade med hel- eller deltidspersonal. Trollhättan och Vänersborg utgörs av heltidsstationer medan Brålanda, Färgelanda, Högsäter, Mellerud, Sjuntorp, Vargön, samt Åsensbruk är deltidstationer bemannade med arvodesanställd personal. På de olika stationerna finns specialisering utplacerad för att kunna hantera specifika händelser, ex rappellering, djurlivräddning, terrängfordon, båtar, kem station och skogsbrandenhet. Utryckningsstyrkornas primära uppgift är att se till så våra kommuninvånare och de som vistas inom kommunernas gränser kan känna sig trygga. Vår huvuduppgift är att ansvara för att vid olyckor och överhängande fara för olyckor hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Rappelleringsövning för räddningstjänstens personal. Vid rappellering utförs räddningsinsatser med hjälp av rep och specialbår. Foto: NÄRF

Insatser under året

Förbundet har inte haft några större händelser under verksamhetsåret 2015 som har varat över tid. Dock kan nämnas några insatser vi genomfört under året. Skogsbranden i Väne Ryr med mycket svårframkomlig terräng. En ladugårdsbrand i Halltorp där man stod inför en risk att gasflaskor skulle explodera. Stormen Helga som orsakade materiella skador samt en skolbrand i Brålanda.

En reflektion är också att antalet trafikolyckor, brand i byggnad samt automatlarm har ökat under året jämfört med 2014.

Interna och externa uppdrag

Under året har vi arbetat vidare med den nya organisationen inom förbundet, där ett femte skiftlag har tillkommit. Syftet med den nya organisationen är att arbeta i ett bredare perspektiv ut mot samhället, samtidigt som personalens delaktighet och kompetens kommer att förstärkas. Vi har internt utbildat personal för att de ska kunna hålla i brandkundsutbildningar, genomföra HLR-utbildning samt bistå enhet samhällsskydd med enklare tillsynsändamål.

Utöver detta har personalen genomfört externa uppdrag såsom praoverksamhet för elever i gymnasieskolan och informerat alla elever i årskurs 5 inom ägarkommunerna i allmän brandkunskap. Vi har även lämnat brandskyddsinformation för nysvenskar på SFI (svenska för invandrare) samt informerat allmänheten om brandsäkerhet i hemmet. Det vi gör idag ska vi göra ännu bättre i framtiden samtidigt som all personal ska få en ökad förståelse för och uppskatta de uppdrag vi kommer ställas inför.

Motorsågsövning samt insats vid djurlivsräddning för räddningstjänstens personal. Foto: NÄRF

Samtliga brandmän har under året genomgått utbildning i relevanta arbetsuppgifter vid hantering och användning av motorsåg. De har också övat enligt tidigare planering med tertialsövningar, prioriterade övningar för brand i byggnad, trafikolyckor samt olyckor med farliga ämnen. Härtill kommer de allmänt inplanerade övningarna, samt övningar för de stationer i förbundet som innehar någon form av specialisering.

Resultaträkning (tkr) för enhet Beredskap

Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	3 909	4 753	844
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	3 909	4 753	844
Personalkostnader	-47 315	-46 523	792
Övriga kostnader	-401	-564	-163
Summa kostnader	-47 716	-47 087	629
Resultat	-43 807	-42 334	1 473

Verksamheten redovisar ett överskott på 1 473 tkr. Intäkterna för teknisk återställning blev betydligt högre än budgeterat, medan utfallet avseende intäkter för funktionskontroller blev lägre.

Enheten redovisar även ett överskott gällande personalkostnader, vilket till största delen beror på en mycket god personalplanering inom förbundet.

Teknik och underhåll

På enhet Teknik arbetar idag 4 personer; fordonsansvarig, tekniker, yttre befäl teknik samt ansvarig enhetschef. I de två sistnämnda tjänsterna innefattas beredskapstjänst som yttre befäl (YB) respektive räddningschef i beredskap (RCB). Vår tekniker utför även uppdrag i samband med larmanslutning till förbundets ledningscentral och löpande underhåll av VMA anläggningar i kommunerna Mellerud, Vänersborg samt Trollhättan. VMA står för viktigt meddelande till allmänheten.

Investeringar och löpande underhåll

Under verksamhetsåret arbetar vi löpande med planering och genomförande av de investeringar som krävs för att säkerställa kvaliteten och driftsäkerheten för våra fordon, utrycknings- och skyddsmaterial samt lokaler. Förbundet har en långsiktig investeringsplan som sträcker sig över 20-25 år. Till detta finns en kortsiktig investeringsplan för innevarande budgetperiod som följs i så stor utstäckning som möjligt.

Det är av största vikt att fordon och räddningsutrustning håller den kvalitet som krävs. Vid behov sker löpande revideringar i så väl kortsiktig som långsiktig investeringsplan. Teknik och metodutvecklingsgruppen har under året arbetat fram underlag till framtida investeringar.

Några av våra fordon i vagnshallen på brandstationen i Trollhättan. Foto: NÄRF

De inplanerade investeringarna under 2015 har genomförts enligt plan. Vi har färdigställt investering av kommunalt oljeskyddsmateriel, inpasseringssystem och larmställ. Samt arbetat med drift, underhåll och löpande reparationer. Vi har också arbetat med vidareutveckling av verksamhetens fordonskontroller, ett arbete som även kommer att fortlöpa under 2016.

I samarbete med Trollhättan Energi har vi påbörjat ett projekt med att förbättra skalskyddet runt förbundets verksamhet i Trollhättan. Projektet kommer att slutföras under kommande verksamhetsår.

Regionalt oljeskyddsförråd

NÄRF har tidigare haft statligt uppdrag att hålla förstärkningsresurser avseende oljesanerering. Under hösten 2014 tog Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) beslut om att verksamheten skall övergå till Kustbevakningen från och med den 1 april 2015.

Oljeskyddsförrådet har enligt MSB:s beslut överförs till Kustbevakningen vid utsatt tidpunkt.

Resultaträkning (tkr) för enhet Teknik			
Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	555	748	193
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	555	748	193
Personalkostnader	-2 078	-2 329	-251
Övriga kostnader	-5 465	-6 059	-594
Summa kostnader	-7 543	-8 388	-845
Resultat	-6 988	-7 640	-652

Verksamheten redovisar ett underskott på -652 tkr. Underskottet är till största delen orsakat av ej budgeterade personalkostnader för övertid vid larm samt ökade kostnader för bränsle, reservdelar, fordonsservice och inköp av däck.

Polaris terrängfordon. Foto: NÄRF

Sotning och brandskyddskontroll

Trollhättans Stad - Färgelanda kommun

Den 1 januari 2015 övergick sotningsverksamheten ifrån Trollhättans Stad till Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Vid samma tidpunkt överfördes även sotningen ifrån Färgelanda kommun till förbundet. På enhet sotning arbetar tre skorstensfejartekniker, två skorstensfejare, en lärling samt enhetschef.

Vi har under året arbetat aktivt med att implementera sotningsverksamheten på bästa sätt inom förbundet, ett arbete som har krävt både tid och kraft. På grund utav en långtidssjukskrivning och genomförda utbildningsinsatser för våra sotare har vi inte riktigt nått fram till det förväntade resultatet för året. Under hösten migrerade vi dessutom över till ett nytt datasystem ifrån Sveriges skorstensfejarmästares riksförbund (SSR)⁷ för bokning och registrering av sotning och brandskyddskontroll. I samband med migrationen krävdes en hel del handpåläggning för att få struktur på uppgifterna i det nya systemet. Även i förbundets ekonomisystem har en hel del uppdateringar behövts göras för att få in sotningsverksamheten som en del i ekonomiredovisningen.

Vi har genomfört en kompetenshöjande insats för arbetsgruppen under året, ett besök på Nordiska skorstensprodukter i Vänersborg (NSP), där vi fick ta del av lite nyheter inom vårt branschområde. Våra sotare arbetar med inriktning på miljö genom att försöka minska på kemanvändningen genom ångtvätt när det gäller imkanaler på restauranger, skolor etc.

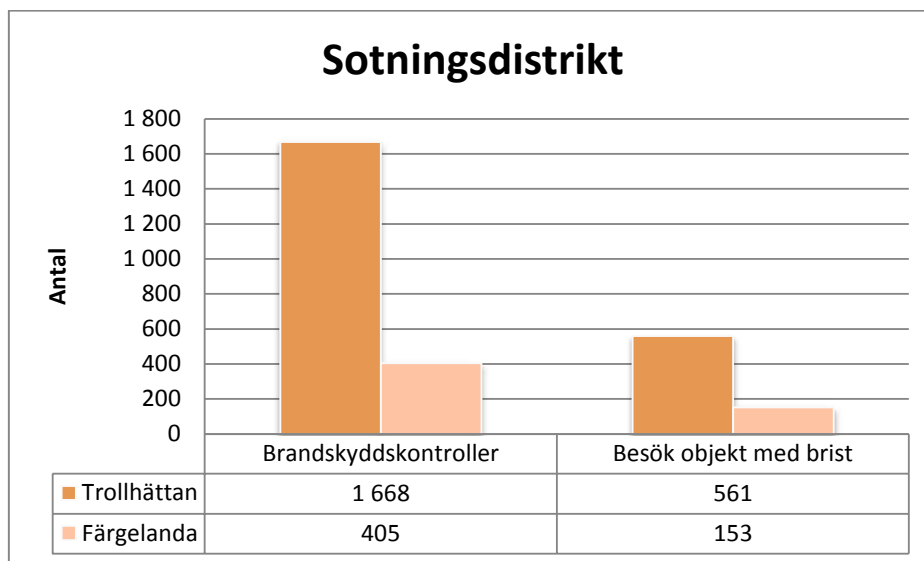

Diagram över utförda kontroller inom NÄRF sotningsdistrikt

Övrig statistik inom sotningsdistrikten för verksamhetsåret 2015

Avseende	Trollhättan	Färgelanda
Utförda sotningar enligt frist	90 %	100 %
Beviljad dispens för egen sotning	3 st	8 st
Soteld	2 st	0 st

⁷ [Sveriges skorstensfejarmästares riksförbund \(SSR\)](#)

Resultaträkning (tkr) för enhet Sotning avseende Trollhättans Stad

Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	4 350	3 000	-1 350
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	4 350	3 000	-1 350
Personalkostnader	-3 179	-2 767	412
Övriga kostnader	-1 065	-664	400
Kapitalkostnader	-106	0	106
Summa kostnader	-4 350	-3 432	918
Resultat	0	-432	-432

Verksamheten redovisar ett underskott på -432 tkr. Underskottet beror till största delen på att enheten haft en långtidssjukskrivning samt varit iväg på utbildning, därigenom tappade verksamheten en del intäkter. Personalkostnaderna har blivit lägre pga sjukskrivningen.

Det negativa resultatet har bokförts mot resultatutjämningsfonden, vilken förbundet tog över i samband med verksamhetsövergången ifrån Trollhättans Stad.

Resultaträkning (tkr) för enhet Sotning avseende Färgelanda kommun

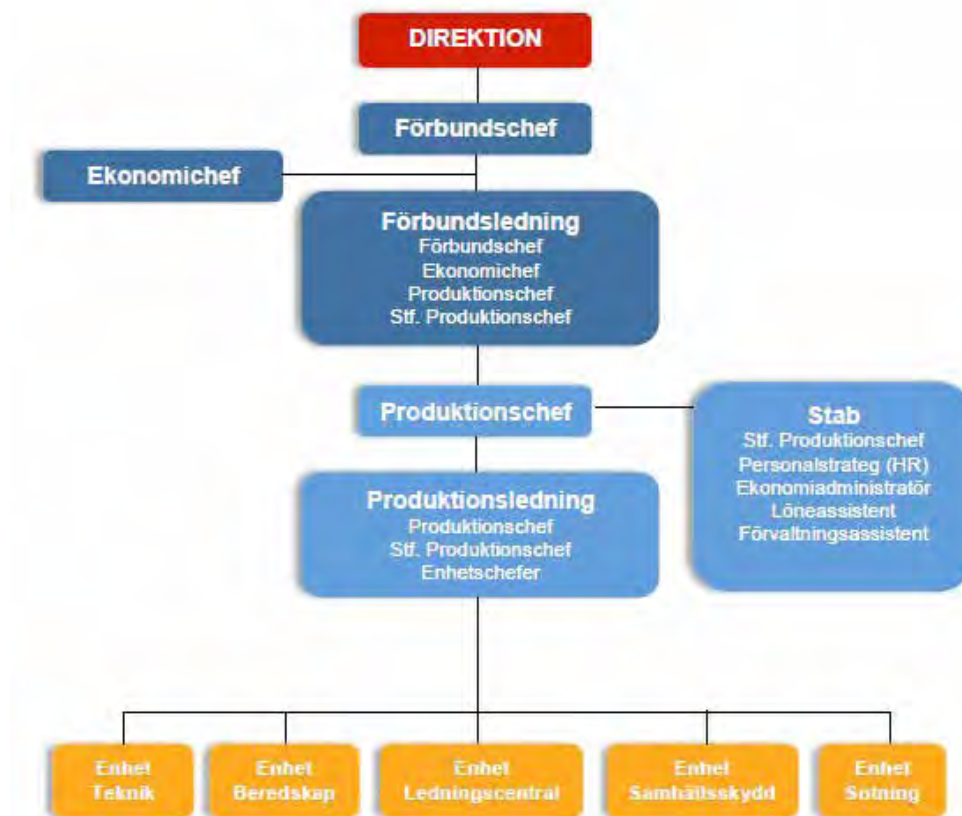
Avseende	Budget 2015	Utfall 2015-12	Avvikelse
Verksamhetens intäker	0	738	738
Medlemsavgifter från kommuner	0	0	0
Summa intäkter	0	738	738
Personalkostnader	0	-538	-538
Övriga kostnader	0	-248	-248
Kapitalkostnader	0	0	0
Summa kostnader	0	-786	-786
Resultat	0	-48	-48

Verksamheten redovisar ett underskott på -48 tkr. Vid verksamhetsövergången ifrån Färgelanda kommun tog förbundet över ett register, vilket skulle omfatta de fastigheter på vilka sotning och brandskyddskontroller skulle utföras. Mycket arbete har krävts för att uppdatera befintligt register då felaktigheter fanns samt att starta upp verksamheten.

Det är svårt att ge direkta kommentarer då året har varit kantat av oförutsedda händelser. Verksamheten fungerar bra idag.

Organisation NÄRF

Förbundets produktionsorganisation trädde i kraft den 1 oktober 2014. Organisationsförändringen möjliggör tydligare uppdrag, mandat och delaktighet vid fördelningen av arbetsuppgifter inom verksamheten. Samverkan mellan enheter och stab ska prioriteras utifrån verksamhetens behov för att skapa en helhetssyn avseende förbundets måluppfyllelse.

Organisationsbild för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Vid organisationsförändringen slogs tre avdelningar ihop till en produktionsavdelning och stab. Produktionsavdelningen leds av en produktionschef och består av fem enheter, teknik, beredskap, ledningscentral, samhällsskydd och sotning.

Det ekonomiska utfallet för enheterna för verksamhetsåret 2015 är därför svårt att jämföra med år 2014 då förbundet hade en helt annan uppdelning, med avdelningar istället för enheter.

Förbundets Stab

Förbundets stab ska verka för god kvalitet i den administrativa och ekonomiska hanteringen av förbundets verksamhet och personal. Staben utgör beredningsfunktion för direktionen, samt är servicefunktion till förbundsledning och enheter i olika administrativa frågor. Exempelvis ekonomi, personal, posthantering samt arkiv- och försäkringsfrågor.

Staben ansvarar för personalplanering, hantering av MSB-utbildningar och vissa andra utbildningar, planering av årliga läkarundersökningar hos förbundets företagshälsovård samt medverkar i rehabiliterings- och rekryteringsprocesser. Förutom löpande hantering av kund- och leverantörfakturor, kassa samt löneunderlag till förbundets samtliga anställda, medverkar staben i arbetet med uppföljning och analys av verksamhetens mål och uppdrag.

Årets MSB-utbildningar är genomförda som planerat. Målet med planerade utbildningar uppnås dock inte fullt ut i förbundet. Den främsta orsaken är bristen på utbildningsplatser hos MSB.

En annan betydande orsak är att huvudarbetsgivare har svårt att ge personalen ledigt för att genomföra utbildningen.

Inom staben ligger även ett samordningsansvar för förbundets interna och externa informationshantering. Samverkan ska genomföras med varje medlemskommuns informationsansvarige avseende information till allmänheten. En policy rörande informations- och mediaarbete vid räddningsinsatser finns framtagen.

Utbildning i publicering av information på förbundets CIS-boxar (TV-skärmar) på brandstationerna har genomförts för utvald personal inom stab och befattningshavare under december månad.

Arbetet med en allmän informations- och kommunikationspolicy inom förbundet har påbörjats, men inte slutförts under året. Detta beror på andra prioriteringar inom verksamheten. Målsättningen är att dokumentet ska färdigställas under år 2016.

En revidering har skett av förbundets övergripande styrdokument och policydokument. Dock återstår ett antal dokument för förbundschef/produktionschef att fatta beslut om. Instruktioner tillhörande förbundets stab och enheter har reviderats.

Staben har genomfört en grundlig översyn av förbundets mallar och blanketter för att säkerställa att informationen är korrekt. Samt att förbundet uppvisar en enhetlig grafisk profil i sin kommunikation med allmänheten.

Staben har även löpande under året arbetat med att kvalitetssäkra förbundets ekonomisystem och lönehantering, samt att gå igenom och iordningställa förbundets arkivmaterial.

Personal

Vår personal utgör en stor tillgång med sin samlade kompetens

Det är viktigt att synliggöra den tillgång som personalen ger till förbundets hela verksamhet, vilket inte går att utläsa ifrån en ekonomisk redovisning. Den 31 december 2015 fanns det totalt 232 personer anställda inom förbundet, av dessa medarbetare är endast 15 st. kvinnor. Under verksamhetsåret har vi anställt 10 personer på heltid.

Medelåldern på de olika yrkeskategorierna varierar mellan 40-48 år.

Personal vid Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Foto: NÄRF

Personalpolitik

Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har fastställt ett flertal olika policys bland annat personal-, alkohol-, drog-, och arbetsmiljöpolicy, samt policy för kamrattöd. Dessa handlingar är levande dokument som ska följas och vara väl kända i organisationen. Förbundet har även en jämställdhetspolicy med handlingsplan, samt en policy mot kränkande särbehandling som godkänts av Jämo. Policys finns tillgängliga på förbundets intranät och har delgivits till personal och arbetsledare.

Företagshälsovård

Förbundet erbjuder alla anställda årligt besök vid företagshälsovården genom avtal. Personal i utryckningstjänst genomgår årligen läkarundersökningar som krävs enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Vår övriga personal erbjuds en årlig hälsokontroll. Lagstadgade undersökningar har genomförts för samtlig berörd personal. Företagshälsovården har under året medverkat i förbundets arbete med rehabiliteringsärenden och personalrekrytering. De har också bistått med särskilda arbetsmiljöåtgärder i verksamheten, bland annat avseende den psykosociala arbetsmiljön och i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Arbetsmiljöarbete

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete leder till en bra arbetsmiljö som gynnar alla. Därför behöver arbetsmiljöarbetet ingå som en naturlig del i verksamheten samtidigt som det ständigt behöver ske en utveckling och förbättring inom området. En förutsättning för detta är ett aktivt deltagande i det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i organisationen och ett engagemang hos såväl chefer som medarbetare inom hela förbundet. Ett förbättringsarbete har gjorts för att kvalitetsäkra hantering av arbetsskador, tillbud och avvikelser med syfte att få bättre förutsättningar för att identifiera risker i arbetsmiljön.

Under året har vi arbetat vidare med det systematiska arbetsmiljöarbetet inom förbundet i samverkan med skyddsombud, fackliga representanter och företagshälsovård. Som underlag för arbetet har förbundet använt sig utav den översyn av förbundets systematiska arbetsmiljöarbete, vilken Avonova gavs i uppdrag att genomföra under hösten 2014. Ett utkast till en handbok för arbetsmiljöarbetet är framtagen utifrån tidigare utredningar. Målsättningen är att förbundet ska färdigställa handboken under första halvåret 2016 och att denna sedan ska ligga som grund för, och utgör stöd i den fortsatta utvecklingen i arbetsmiljöfrågor.

Antal anställda

Den 31 december 2015 fanns det totalt 232 personer anställda inom förbundet. Med anställd avses heltids- och timanställd, vikarier och räddningspersonal i beredskap. Av de anställda var 131 personer anställda som arvodesanställd räddningspersonal i beredskap vid någon av förbundets sju deltidstationer. Totalt fanns det vid årsskiftet 15 kvinnor anställda inom förbundet. Av dessa kvinnor är 4 anställda som brandmän på heltid, 6 är arvodesanställda brandmän och 5 arbetar inom administration.

Åldersstruktur

Genomsnittsåldern i förbundet är relativt hög. Medelåldern för en brandman i heltidsstyrka är 40 år. Medelåldern för räddningstjänstpersonal i beredskap är 44 år. För dagtidspersonalen är medelåldern 48 år. I tabellen nedan redovisas åldersfördelning mellan heltidsanställd personal respektive räddningstjänstpersonal i beredskap.

Åldersgrupp	Antal heltid	Antal deltid	Totalt antal	% av totalt antal
-29	11	15	26	11 %
30 - 39	39	31	70	30 %
40 - 49	19	36	55	24 %
50 - 59	28	42	70	30 %
60 -	4	7	11	5 %
Totalsumma	101	131	232	100 %

Personalrörlighet

Under verksamhetsåret 2015 har förbundet anställt 10 personer på heltid. Rekrytering av arvodesanställd räddningspersonal i beredskap pågår mer eller mindre året om, en försvårande faktor att rekrytera är att allt fler arbetspendlar ut till annan ort. På grund utav sjukskrivningar, interna vikariat, projektarbeten, tjänstledigheter och andra ledigheter samt genomförda kompetensutbildningar har förbundet haft en semestervikarie samt några vikarier anställda under övriga delar av året.

Sjukfrånvaro

Arbetsgivaren ersätter de första 14 dagarna av sjukfrånvaro. Dag ett är karensdag då ingen ersättning utgår. För tiden 15-90 dagar är kostnaden för arbetsgivaren 10 % av lönen. Sjukfrånvaro fördelat per åldersgrupp och kön framgår av tabellerna nedan. Total sjukfrånvaro av total bruttoarbetstid uppgick till 3,03 % (2,25 %). Andelen sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro uppgick till 63,53 % (68,56 %).

Sjukfrånvaro % av total bruttoarbetstid per åldersgrupp		
Åldersgrupp	2014	2015
-29	1,26	1,03
30 - 49	1,08	2,62
50 -	4,05	4,83
Totalsumma	6,39	8,48

Sjukfrånvaro % av total bruttoarbetstid per respektive kön		
Kön	2014	2015
Kvinnor	-	-
Män	2,25	3,18
Totalsumma	2,25	3,18

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgick till drygt 73,8 % av förbundets totala kostnader. Att bedriva räddningstjänst är således en mycket personalintensiv uppgift. Med personalkostnader avses löne- och pensionskostnader, sjuklön samt personalomkostnader.

Personalkostnader för verksamhetsåret 2015 (tkr) inklusive personalomkostnads-pålägg		
	2014	2015
Avseende		
Heltid, inklusive semesterlön	41 281	45 129
RIB-personal (arvodesanställd)	15 521	15 688
Övertid, fyllnadstid	1 330	1 541
OB-tillägg, beredskap	2 816	3 739
Arvode för förtroendevalda	223	273
Pensionsutbetalning inklusive skatt	4 244	5 164
Förändring av semester- och övertidsskuld	-181	136
Totalt	65 234	71 670

Förbundets skuld till de anställda avseende inarbetad ej uttagen semester eller övertid, har ökat med 136 tkr och uppgick till 4 092 tkr vid 2015 års slut. Ett aktivt arbete med personalplanering har möjliggjort semesteruttag vilket har bidragit till att semesterkulden inte är högre.

Ekonomi

Förbundets förvaltningsberättelse för räkenskapsåret 2015

Förbundet redovisade ett negativt resultat om - 4 793 tkr jämfört med budget för år 2015. Avgiften från medlemskommunerna är dominerande inkomstkälla för förbundet och uppgick under året till 75 280 tkr exklusive pensionsutbetalningar.

God ekonomisk hushållning

Med stöd av kommunallagen ska alla Sveriges kommuner, landsting och kommunalförbund arbeta enligt god ekonomisk hushållning. Kravet på en god ekonomisk hushållning innefattar inte enbart att den ekonomiska ställningen ska vara i balans utan även att verksamheten bedrivs ur ett hushållningsperspektiv, det vill säga att verksamheten är effektiv, att resurserna används optimalt och att målen formas och uppnås med medborgarnas bästa i fokus. Överfört i konkreta termer innebär detta att vi ska planera, organisera och utföra vårt arbete på ett så effektivt sätt som möjligt.

Finansiella mål

Syftet med kommunal verksamhet är inte att få ekonomisk avkastning på skattebetalarnas pengar, utan att bedriva den verksamhet man politiskt har beslutat att genomföra. Finansiella mål behövs för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, d.v.s. kopplingen mellan ekonomi och verksamhet. Dessa behövs också för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet samt för att göra uppdraget gentemot medborgarna tydligt. De finansiella målen och riktlinjerna för verksamheten har en central roll för den ekonomiska förvaltningen enligt kommunallagen.

Finansiella mål för förbundet

Resultatets andel av totala intäkter bör öka

Förbundet redovisade ett negativt resultat för år 2015.

Låneskulden ska uppgå till högst 15 mkr år 2015

Vid årsskiftet hade förbundet 2 900 tkr i låneskuld.

Årets resultat

Förbundet redovisar för år 2015 ett negativt resultat om - 4 793 tkr. I resultatet ingår jämförelsestörande post som avser uppsägningslön för 24 månader och pensionspremie enligt alternativ KAP-KL om -3 618 tkr. Exklusive jämförelsestörande post så redovisar förbundet ett negativt resultat om -1 175 tkr. Förbundet har inte erhållit återbetalning av premier för avtalsgruppsförsäkring (AGS) från FORA under år 2015.

Intäkter och kostnader

Förbundets totala intäkter under år 2015 uppgick till 94 846 tkr och totala kostnader uppgick till 100 118 tkr. Avgiften från medlemskommunerna är förbundets dominerande inkomstkälla och uppgick under året till 75 280 tkr exklusive pensionsutbetalningar.

Förbundet har under det gångna verksamhetsåret haft ökade intäkter för så kallad teknisk återställning. Antal funktionskontroller av automatiska brandlarm har minskat beroende av att objektsägare väljer att själva överta funktionskontrollen. Beräknade intäkter för externa uppdrag avseende försäljning av verksamhet och entreprenad har blivit något mindre än förväntat på grund utav verksamhetens omställningsarbete och anpassning till den nya organisationen.

Personalkostnader överstiger något budgeterade medel, framförallt avser ökningen semester- och övertidsskulder samt personalkostnader uppkomna i samband med motorsågsutbildningen av fyra deltidsstationer. Viss osäkerhet kring utfallet av personalkostnader har funnits inom förbundet under året med anledning av sjukskrivningar, föräldraledigheter och MSB-utbildningar. En god personalplanering har gjort att resultatet blivit betydligt bättre än förväntat.

Övriga kostnader överskrider budget med väsentligt belopp. Större avvikelse som bidrar till uppkommet underskott är följande: kostnader för televäxeltjänster, Rakelabonnemang samt IT-support samt fullserviceavtal för in/ut alarmering. Inköp av anläggningsmateriel i samband med implementering av 5:e skiftlaget, entreprenad och städ. Däck samt reparationer av maskiner, inventarier och bilar. Försäkringsbolaget har höjt premierna som avser förbundets fordon, utfallet överskrider därför budgeten för året. Avskrivningar överstiger budgeten på grund utav att förbundet köpt in en ny BAS bil efter Mellerudsolyckan. Lägre kostnader för räntor bidrar till ett minskat negativt resultat.

Finansnetto

Finansnetto, det vill säga skillnaden mellan kostnadsräntor och intäktsräntor, uppgick för år 2015 till 118 tkr. Kostnadsräntorna om 129 tkr avser i princip kostnader för upptagande av långfristiga lån för att finansiera investeringar. Förbundet har erhållit ränteintäkter om 11 tkr från våra kunder.

Materiella anläggningstillgångar

För år 2015 har det redovisade värdet på transportmedel, maskiner och inventarier minskat med 4 961 tkr till 31 769 tkr. Nyinvesteringar uppgick till 2 361 tkr.

Likviditet

Under året har förbundet haft något bättre likviditet (betalningsberedskap) än under år 2014. Likvida medel uppgick vid årets slut till 12 862 tkr. Förbundet har inte utnyttjat någon checkräkningskredit under det gångna året.

Låneskuld

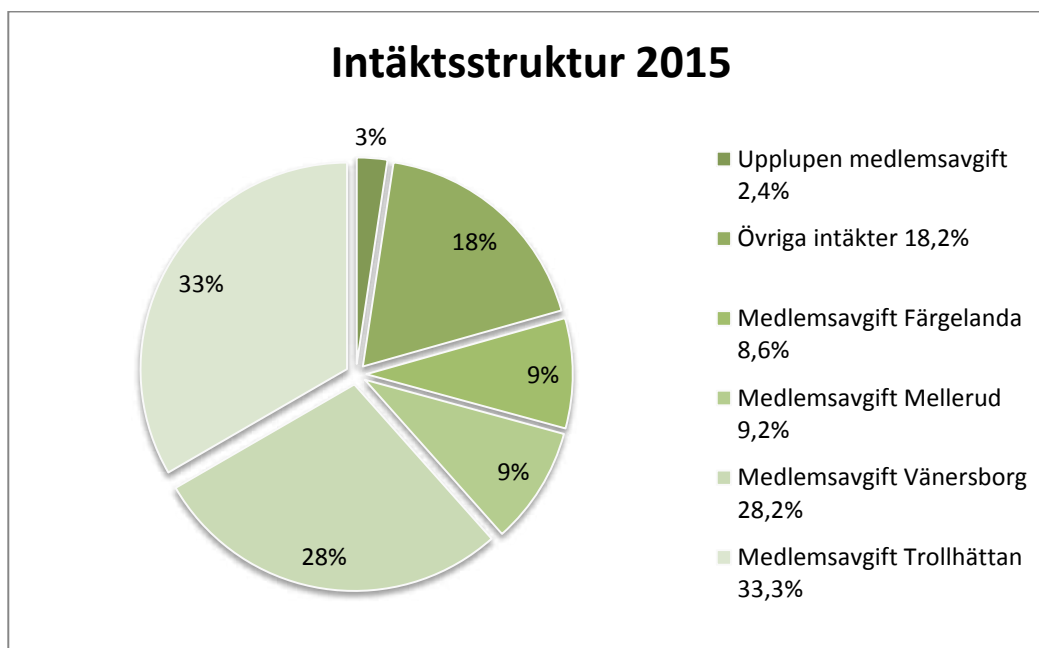
Den långfristiga låneskulden var vid årsskiftet 2 900 tkr och avser lån som förbundet har upptagit från externa aktörer för att finansiera investeringar. Under år 2015 har förbundet amorterat 1 000 tkr.

Soliditet

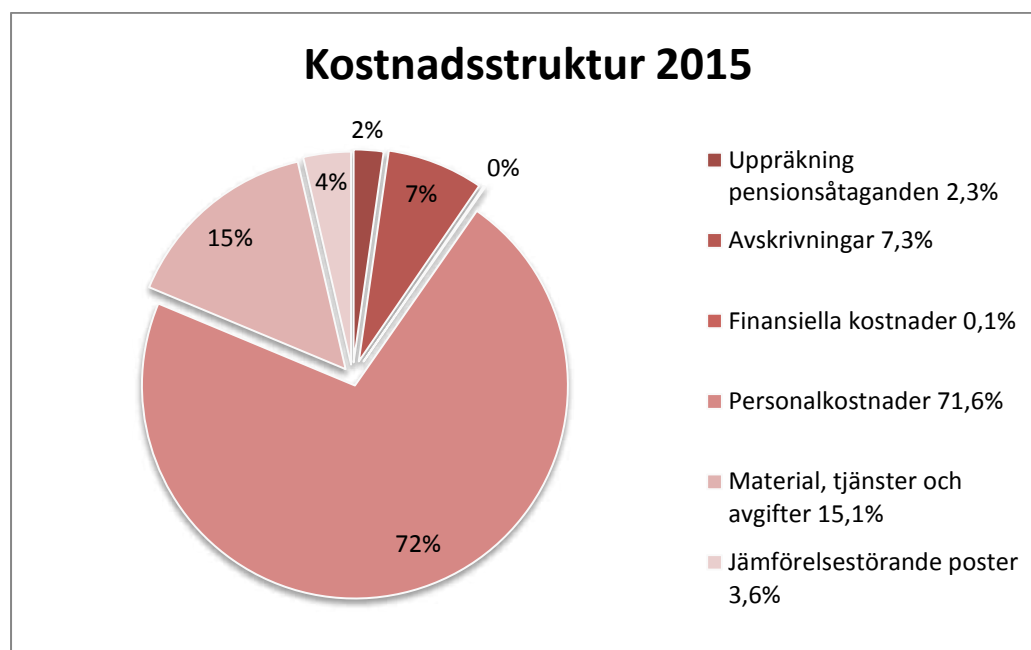
Soliditet visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel och utgör den långsiktiga betalningsförmågan. Soliditetens utveckling beror på två faktorer, dels på förändring av eget kapital och dels på tillgångarnas värdeökning respektive minskning. Soliditeten vid 2015 års slut uppgick till 16,75 % vilket är en försämring om man jämför med år 2014, då soliditeten uppgick till 21,97 %.

Intäkter och kostnader

Nedanstående cirkeldiagram visar fördelning av totala intäkter och kostnader för verksamhetsåret 2015.

Cirkeldiagram över intäktsstruktur för NÄRF år 2015

Cirkeldiagram över kostnadsstruktur för NÄRF år 2015

Investeringar

Under år 2015 har förbundet gjort investeringar för totalt 2 361 tkr. Förbundet har exempelvis införskaffat utrustning så som ny port till stationen i Sjuntorp, en livräddningsbåt, uppgraderat lokalerna på stationen i Brålanda samt ventilationen på stationen i Trollhättan. Vi har även genomfört lokalanpassningar för det nya 5:e skiftlaget på stationerna i Trollhättan och Vänersborg.

Fordonsparken har utökats med en befälsbil samt en bil till sotningsverksamheten. När det gäller investeringar i Ledningscentralen och för IT har förbundet investerat i nya brandväggar, uppdaterat gamla datorer samt anpassat system i ledningscentralen till nyare teknik.

Livräddningsbåt. Foto: NÄRF

Tabeller

Resultaträkning

Resultaträkningen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund inklusive sotningsverksamheten i Färgelanda kommun och Trollhättans Stad.

tkr	Not	Budget 2015	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	(1)	18 025	17 294	12 860
Jämförelsestörande post	(1)	0	-3 618	0
Verksamhetens kostnader	(2)	-85 463	-86 790	-80 806
Jämförelsestörande post		0	0	0
Avskrivningar	(3)	-7 331	-7 321	-7 153
Uppräkning av pensionskostnader	(2)	-1 821	-2 261	-749
Verksamhetens nettokostnader		-76 590	-82 696	-74 397
Medlemsavgifter från kommuner		75 280	75 280	73 301
Upplupen medlemsavgift pensioner	(1)	1 821	2 261	749
Finansiella intäkter	(4)	0	11	14
Finansiella kostnader	(5)	-510	-129	-156
Årets resultat före bokslutsdispositioner (Förändring av eget kapital)		1	-5 273	-489
Dispositioner				
Resultatutjämningsfond, sotning Trollhättan	(6)		-432	
Fordran, sotning Färgelanda			-48	
Årets resultat efter bokslutsdispositioner			-4 793	-489

Balansräkning

tkr	Not	Budget 2015	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar	(7)	31 500	31 769	36 730
Maskiner och inventarier				
Finansiella anläggningstillgångar	(8)	60 200	50 169	47 907
Långfristiga fordringar				
Summa anläggningstillgångar		91 700	81 938	84 637
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar	(9)	6 000	5 933	5 714
Kassa och bank	(10)	500	12 862	8 260
Summa omsättningstillgångar		6 500	18 795	13 974
Summa tillgångar		98 200	100 733	98 611
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Ingående eget kapital		22 153	21 664	22 153
Årets resultat		1	-4 973	-489
Summa eget kapital		22 154	16 871	21 664
Avsättningar				
Avsättningar pensioner	(11)	60 200	61 480	58 237
Skulder				
Långfristiga skulder	(12)	10 000	2 900	3 900
Kortfristiga skulder	(13)	5 846	19 362	14 810
Resultatutjämningsfond, sotning Trollhättan	(6)	0	120	0
Summa skulder		15 846	22 382	18 710
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		98 200	100 733	98 611

Finansieringsanalys/Kassaflöde

tkr	Not	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		-4 793	-489
Justering för av- och nedskrivningar	(3)	7 321	7 153
Justering för gjorda avsättningar	(11)	3 244	1 665
Justering för försäljning		0	133
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		5 772	8 462
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	(9)	-220	224
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	(13)	4 671	-633
Kassaflöde från den löpande verksamheten		10 223	8 053
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar		-2 361	-3 970
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 361	-3 970
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	(12)	0	0
Amortering av skuld	(12)	-1 000	-1 300
Ökning långfristiga fordringar	(8)	-2 260	-748
Minskning av långfristiga fordringar		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-3 260	-2 048
Årets kassaflöde/förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	(10)	8 260	6 225
Likvida medel vid årets slut	(10)	12 862	8 260

Investeringsredovisning

tkr	Budget 2015	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Fordon	1 600	0	988	988	612
Teknisk utrustning	700	0	613	613	87
Fastigheter	300	0	255	255	45
Friskvård	100	0	0	0	100
Kommunikation/IT	300	0	287	287	13
Diverse inventarier	0	0	0	0	0
Totalt NÄRF	3 000	0	2 143	2 143	857
Fordon sotning	220	0	218	218	2
Totalt investeringar	3 220	0	2 361	2 361	859

Noter

Resultaträkning (tkr)	2015	2014	Balansräkning (tkr)	2015	2014
Not 1 Verksamhetens intäkter			Fortsättning Not 7		
Intäkter	17 294	12 860	Maskiner, inventarier		
Medlemsavgifter från kommuner	75 280	73 301	Anskaffningsvärde	46 370	44 583
<i>Varav preliminärt betalt pensionsförskott</i>	981	916	Ackumulerade avskrivningar	-33 209	-29 368
Upplupen medlemsavgift, pensionsåtagande	2 261	749	Bokfört värde	13 161	15 215
Jämförelsestörande post	0	1 451	Anskaffningsvärde totalt	92 576	90 217
<i>Återbetalning av försäkringspremier</i>			Ackumulerade avskrivningar totalt	-60 807	-53 478
Summa	94 835	88 361	Summa	31 769	36 730
Not 2 Verksamhetens kostnader			Not 8 Finansiella anläggningar		
Löner och personalomkostnader	71 671	65 234	Långfristiga fordringar, medlemskommuner	50 168	47 907
Jämförelsestörande post	3 618	0	<i>Pensionsåtagande</i>		
<i>Varav pensionsutbetalningar inklusive skatt</i>	5 165	5 243	Summa	50 156	47 907
<i>Förändring semester- och övertidsskuld</i>	136	-181	Not 9 Kortfristiga fordringar		
Uppräkning av pensionsåtagande	2 261	749	Kundfordringar	1 519	1 738
Inventarier	412	538	Fordringar medlemskommuner	3 170	2 968
Material	4 185	4 576	<i>Individuell del inklusive skatt</i>		
Tjänster, köpt verksamhet, avgifter	10 351	10 163	Övriga kostfristiga skulder	1 245	1 008
Leasingavgifter, bilhyra	81	186	Summa	5 934	5 714
Övriga kostnader	90	109	Not 10 kassa och bank		
Summa	92 669	81 555	Bank och postgiro	12 862	8 260
Förbundet har erhållit ersättning från medlemskommunerna för pensionsutbetalningar i enlighet med finansiell överenskommelse.			Summa	12 862	8 260
Not 3			Not 11 Avsättningar pensioner		
Planenliga avskrivningar beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde utifrån beräknad nyttjandeperiod. Förbundet tillämpar komponentavskrivning.			Den totala pensionsskuden uppgår till 61 480 tkr. Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och vår medlemskommuner angående pensionsåtagande, kvarstår personalens intjänade pensionsrätt t o m 1997 som skuld hos medlemskommunerna. Intjänad pensionsrätt fr o m 1998 belastar förbundet som en direkt pensions-skuld, och indirekt medlemskommunerna.		
Not 4 Finansiella intäkter			Not 12 Långfristiga skulder		
Räntor likvida medel	11	14	SE-banken	2 900	3 900
Summa	11	14	Summa	2 900	3 900
Not 5 Finansiella kostnader			Not 13 Kortfristiga skulder		
Räntor långfristig upplåning	129	156	Leverantörsskulder	2 537	2 072
Räntor kortfristig upplåning	0	0	Arbetsgivaravgift och preliminär skatt	2 554	2 406
Summa	129	156	Särskild löneskatt	193	849
Not 6 Dispositioner			Upplupen särskild löneskatt, individuell del	619	580
Resultatutjämningsfond, sotning Trollhättan	432	0	Upplupen pensionskostnad, individuell del	2 551	2 389
Fordran, sotning Färgelanda	48	0	Semester- och övertidsskuld	4 092	3 956
Summa	480	0	Övriga kortfristiga skulder	6 935	2 558
Not 7 Materiella anläggningstillgångar			Checkkredit	0	0
Pågående arbete	835	36	Summa	19 481	14 810
Fordon			Beräknade amorteringar för år 2016, på vid årsskiftet befintliga lngfristiga lån, har överförts till kortfristiga skulder.		
Anskaffningsvärde	45 371	45 598			
Ackumulerade avskrivningar	-27 598	-24 119			
Bokfört värde	17 773	21 479			

Redovisningsprinciper

Syftet med den finansiella redovisningen är att den ska ge en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning. Förbundet följer de grundläggande redovisningsprinciper som framgår av den kommunala redovisningslagen och god revisionsred.

God revisionsred

God revisionsred ska medverka till att redovisningen är tillförlitlig och kan utgöra ett objektiva beslutsunderlag för aktörer inom och utom förbundet. God revisionsred bygger på ett antal grundläggande principer. I förbundets verksamhet är balansräkningen underordnad resultaträkningen. Värdering av tillgångar och skulder bygger på att resultatet i verksamheten ska vara rättvisande. Resultatmätningen är viktig. Därför måste inkomster och utgifter hänföras till rätt period och intäkter matchas mot de kostnader som uppstår. Principen om öppenhet i redovisningen är speciellt viktig för förbundet som är en demokratiskt styrd organisation.

Periodisering

Kostnader och intäkter på väsentliga belopp som är hänförliga till redovisningsåret har periodiserats och belastar 2015 års resultat. Personalkostnaderna periodiseras genom att arbetad, men ej utbetald övertid och andra ersättningar avseende december skuldförs. Detta gäller också intjänad, ej uttagen semester.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med investeringsbidrag och avskrivningar. Avskrivningar har beräknats på objektets anskaffningsvärde t.o.m. innevarande år utifrån beräknad nyttjandeperiod. Avskrivningar sker linjärt, det vill säga med belopp som är lika stora under objektets beräknade ekonomiska livslängd. Förbundet tillämpar komponentavskrivning.

Kortfristig upplåning

Till kortfristig upplåning har hänförts lån som förfaller inom ett år från balansdagen.

Pensioner

Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och medlemskommunerna angående pensionsåtaganden, kvarstår personalens intjänade pensionsrätt till och med 1997 som skuld hos medlemskommunerna. Intjänad pensionsrätt från och med 1998 belastar förbundet som en direkt skuld och medlemskommunerna som indirekt skuld. Skuldökning tas upp i resultaträkningen.

Ord och begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande innehav.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Avsättningar

Ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningspunkt inte är helt bestämd.

Balansräkningen

Balansräkningen visar totala tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på bokslutsdagen.

Eget kapital

Eget kapital definieras som totala tillgångar, minus totala avsättningar och skulder.

Finansieringsanalys (kassaflöde)

Finansieringsanalysen redovisar betalningsflödena uppdelade på sektorerna löpande verksamhet, investeringar, finansiering och mynnar ut i förändring av likvida medel.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten, och som förfaller till betalning inom ett år.

Långfristiga skulder

De skulder som förfaller senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Omsättningstillgångar

Tillgångar avsedda att omsättas, förbrukas för framtagandet av en vara/tjänst, eller på annat sätt användas för förbundets verksamhet, t.ex. kontanter eller fordringar hos kunder.

Periodisering

Intäkter och kostnader ska hänföras till den period under vilken de intjänas respektive förbrukas. Ändrade principer för periodisering kan medföra resultatpåverkan.

Resultaträkning

Resultaträkningen sammanfattar årets intäkter och kostnader och visar hur förändringen av förbundets eget kapital framkommit.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar förbundets finansiella styrkor.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna d.v.s. graden av självfinansierade tillgångar.

Årets resultat

Förändring av eget kapital.

Revisionsberättelse

Revisorerna
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2015

Undertecknade, utsedda revisorer i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, lämnar härmed följande redogörelse.

Vi har granskat redovisning och förvaltning för 2015 i enlighet med kommunallagen, god revisionssed, förbundsordning och förbundets revisionsreglemente. Vi har anlitat PwC som sakkunnigt biträde i revisionsarbetet.

Årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande. Den är upprättad enligt kommunal redovisningslag, god redovisningssed. Vi anser dock att uppföljning och utvärdering av beslutade mål och övriga analyser i årsredovisningen bör förbättras till kommande år.

Vi riktar kritik mot förbundsdirektionen som ännu inte har beslutat om ett handlingsprogram 2015-2018 i enlighet med kraven i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

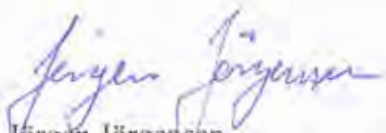
Vi har inte funnit skäl för anmärkning.

Vi tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Trollhättan 2016-04-05

Åke Carlsson
Utsedd av Melleruds kommun

Jörgen Jörgensen
Utsedd av Trollhättans kommun

Torsten Gunnarsson
Utsedd av Vänersborgs kommun

Roger Martinsson
Utsedd av Färgelanda kommun

Jämförelsetal, övergripande

Övergripande jämförelsetal	2011	2012	2013	2014	2015
Antal invånare i förbundsområdet, per 31 dec	108 105	108 212	109 354	110 257	111 137
Antal utryckningar	1 192	1 380	1 236	1 331	1 420
Antal inkomna automatlarm	492	510	473	557	569
Antal utförda tillsyner	225	227	228	244	200
Medlemsavgift/invånare (kr)	624	645	654	664	677
Externa intäkter (tkr)	11 310	13 120	13 248	12 860	17 294
Årets resultat (tkr)	6 976	6 059	648	-489	-4 793
Tillgångar (tkr)	88 018	95 782	99 369	98 611	100 733
Nettoinvesteringar (tkr)	11 401	5 414	8 588	3 970	2 361
Soliditet (%)	17,55	22,45	22,29	21,97	16,75
Personalkostnader (tkr)	53 075	57 265	64 843	65 234	71 671
Antal anställda, per 31 dec	225	219	219	228	232

*Vi arbetar för din säkerhet!
Trygghet Säkerhet Omtanke Kvalité*

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Färgelanda Mellerud Trollhättan Vänersborg

Larmvägen 1, 461 38 Trollhättan

Tel. 0521-26 59 00

E-post: info@brand112.se

Följ oss på: www.brand112.se

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2016-320

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S) och Tobias Bernhardsson (C)

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -601,8 tkr, varav basverksamheten -677,6 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av
förbundets årsredovisning 2015**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets
årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -601,8 tkr, varav basverksamheten -677,6 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att
förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Revisionsberättelse

Till fullmäktige hos medlemskommunerna i Fyrbodals Kommunalförbund

Org.nr 222000-1776

Vi har granskat kommunalförbundets verksamhet under räkenskapsåret 2015. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen samt förbundets revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisions PM".

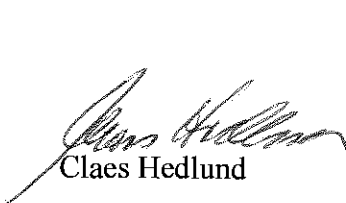
Vi tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

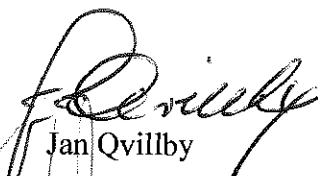
Uddevalla den 6/4-2016

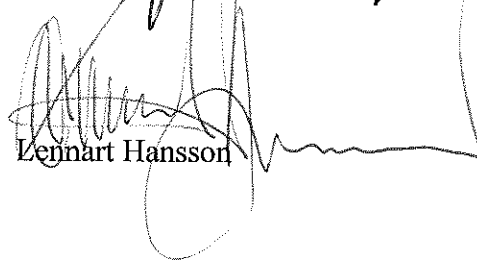
Thomas Boström

Claes Hedlund

Jan Qvillby

Lennart Hansson

Revisions PM angående bokslutsgranskning för verksamhetsåret 2015-01-01 - 2015-12-31

Fyrbodals Kommunalförbund

Datum 8 mars 2016
Till Direktionen i Fyrbodals Kommunalförbund
Från Olle Pehrsson

Vårt uppdrag är att biträda de förtroendevalda revisorerna i revisionsarbetet av Fyrbodals Kommunalförbund (FK). Vår arbetsinsats har delvis skett tillsammans med dessa på FK:s kansli i Uddevalla. Detta PM omfattar våra gemensamma synpunkter och omdömen.

Vi får härmed avge rapport efter utförd bokslutsgranskning gällande FK:s tionde räkenskapsår omfattande perioden 2015-01-01 – 2015-12-31. Rapporten innehåller i första hand iakttagelser avseende väsentliga poster. Dispositionen av denna rapport är uppdelad i två avsnitt, redovisningsrevision och förvaltningsrevision.

REDOVISNINGSREVISION

1. Allmänt om bokslutsprocessen

Vid den överenskomna uppstarten av bokslutsrevisionen var bokslutet färdigställt. Underlag och specifikationer till samtliga balansposter fanns framtagna och årsredovisningsförslag fanns färdigställt. Det är vår bedömning att bokslutsarbetet fungerat väl.

Building a better
working world

2. Kommentarer kring resultaträkningen

2.1 Jämförelse budget, utfall samt utfall föregående år

	2014 All verksamhet Utfall Tkr	2015 All verksamhet Utfall Tkr	2015 Bas verksamhet Budget Tkr	2015 Bas verksamhet Utfall Tkr
Medlemsavgifter	6 810	6 818	6 890	6 818
Övriga intäkter	203	200	250	922
Intäkter i projekt- och övrig verksamhet	<u>25 053</u>	<u>27 582</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa intäkter	32 066	34 600	7 140	7 740
Personalkostnader	-5 450	-5 835	-5 420	-6 523
Resekostnader	-197	-239	-210	-172
Övriga kostn.	-2 024	-1 191	-1 780	-1 774
Avskrivning inventarier	-108	-67	-130	-67
Finansnetto	438	118	400	118
Kostnader i projekt- och övrig verksamhet	<u>-24 859</u>	<u>-26 784</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Årets resultat	-134	-602	0	-678

FK:s verksamhet delas upp i basverksamhet, projektverksamhet resp. övrig verksamhet. För projekt och övrig verksamhet upprättas ingen budget utan endast för basverksamheten. Det beror på att projekt och övrig verksamhet inte går att förutse ett år i förväg. Resultat av årets basverksamhet utgör -678 tkr (f.å. -138) mot budgeterat 0 tkr (f.å. 0).

Resultat av årets projektverksamhet utgör 76 tkr (f.å. 4) och övrig verksamhet 0 (f.å. 0 tkr). Volymen på dessa verksamheter har ökat med ca 20% (f.å. ökat med 10%).

Building a better
working world

3. Kommentarer kring balansposter

3.1 Kundfordringar

	<u>2014-12-31</u>	<u>2015-12-31</u>
Kundfordringar brutto (tkr)	1 320	1 836
Osäkra fordringar (tkr)	0	0
Saldo enl. årsredovisning (tkr)	1 320	1 836

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.2 Maskiner och inventarier

	<u>2014-12-31</u>	<u>2015-12-31</u>
Anskaffningsvärde (tkr)	1 736	1 700
Ackumulerade avskrivningar (tkr)	-1 419	-1 450
Planenligt restvärde (tkr)	317	250

Under året har datautrustningar anskaffats för 0 tkr (f.å. 0) och övriga inventarier för 0 tkr (f.å. 0). Under året har försäljning/utrangering skett med 0 tkr (f.å. 26).

Inventarier hänförliga till Gränskommittén har under året överförts.

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.3 Likvida medel

FK:s sammanlagda likviditet 2015-12-31 uppgår till 24 974 tkr (f.å. 30 891).

Den goda likviditeten förklaras av att FK årligen i förskott erhåller medel från VG-regionen att förvalta och fördela ca 9 Mkr inom ramen för det delregionala tillväxtprogrammet. Så numera även den kommunala motfinansieringen.

Posten avstämd mot kontoutdrag och andra underlag utan anmärkning.

3.4 Övriga tillgångar

Aktier 2 767 tkr (f.å. 2 767), momsfordran 321 tkr (f.å. 264), övriga kortfristiga fordringar 17 tkr (f.å. 8) samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter 8 017 tkr (f.å. 9 288) är samtliga avstämda mot underlag utan anmärkning. Kan betonas att andelen av substansvärdet i delägda bolag uppgår till ca 24,6 Mkr (f.å. 18,9) och har ett bokfört värde med 2,8 Mkr (2,8 Mkr). Det föreligger alltså ett avsevärt övervärde på detta aktieinnehav.

3.5 *Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter*

Posten uppgår till 11 988 tkr (f.å. 15 055) och merparten samt bakgrunden till ökningen av posten utgörs av förutbetalda intäkter i projektverksamheten.

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.6 *Leverantörsskulder*

Saldot uppgår till 3 678 tkr (f.å. 1 455).

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.7 *Övriga kortfristiga skulder*

Skuld Regionala Tillväxtmedel – TVP, 18 973 tkr (f.å. 23 140) utgör ifrån VG-regionen och medlemskommunerna erhållna ännu ej fördelade medel. Övriga kortfristiga skulder uppgår till 349 tkr (f.å.279).

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.8 *Långfristiga skulder*

Saldot uppgår till 0 tkr (f.å. 630). Har utgjort ackumulerade överskott i Gränskommitténs verksamhet och beloppet var en skuld till Nordiska Ministerrådet som finansierat verksamheten. Föregående år bildades en egen juridisk person, Svinesundskommittén ideell förening, och en delutbetalning om 1 500 tkr skedde. Överföring av skuld har under året nu reglerats.

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

3.9 *Eget kapital*

Beloppet uppgår till 3 193 tkr (f.å. 4 295). Detta utgör den samlade förmögenheten i FK. Utgörs av resultatet fr.o.m. 2005 tom. 2015 samt kapitaltillskott från Kommunförbundet Fyrbodals (gamla organisationen) utgörande dennes förmögenhet vid likvidationstillfället som uppgick till 171 tkr.

Posten avstämd mot underlag utan anmärkning.

Building a better
working world

FÖRVALTNINGSREVISION

Vi har i vårt granskningsarbete inte funnit några brister i förvaltningen som föranleder anmärkning eller kommentar.

Avslutningsvis vill vi meddela att efter vår granskning av redovisning och förvaltning avseende räkenskapsåret 2015 har vi inga anmärkningar och kommer i revisionsberättelsen att tillstyrka att Kommunalförbundets årsredovisning godkänns och att direktionen beviljas ansvarsfrihet för 2015.

Med vänlig hälsning

Olle Pehrsson
Auktoriserad revisor

Fyrbodals kommunalförbund
Årsredovisning

2015

Fyrbodal

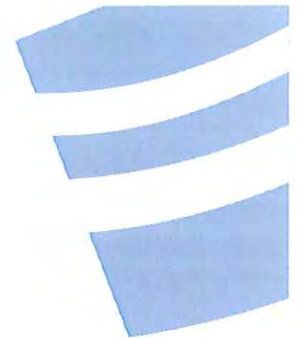
Förkortningar som används i årsredovisningen

VGR	Västra Götalandsregionen
BHU	Beredningen Hållbar Utveckling
RUN	Regionutvecklingsnämnden
HV	Högskolan Väst
ÅVS	Åtgärdsvalsstudie
DVVJ	Dal–Västra Värmlands Järnväg
PFV	Prioriterat funktionellt vägnät
TrV	Trafikverket
Sv/No	Sverige/Norge
L-banan	Lysekilsbanan
Thn	Trollhättan
KKN	Kulturella och kreativa näringar
GIBCA	Göteborg International Biennial for Contemporary Art
SYV	Studie- och yrkesvägledare
TC	Teknikcollege
MAS	Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska
FoU	Forskning och utveckling
SFI	Svenska för invandrare
NPÖ	Nationell patientöversikt

Innehållsförteckning

Förbundsdirektören har ordet	5
Organisationsschema, ekonomi, personal, lokalisering, kansli, administration, den interna kontrollen	6
Direktion, arbetsutskott, av direktionen tillsatta uppdrag	7
Direktionens möten	9
Nätverksgrupper, tillväxt och utveckling, kompetensförsörjning, kommunikation	10
Några händelser 2015	11
Förbundets tre beredningar	14
Välfärd	14
Samhällsutveckling	22
Infrastruktur	22
Kultur	26
Näringsliv	31
Affärsdriven miljöutveckling	37
Utbildning	38

Ekonomisk årsredovisning 2015-01-01—2015-12-31

Förbundsdirektören har ordet

Fyrbodals kommunalförbund har nu avslutat sitt elfte verksamhetsår. Utvecklingen har i stora drag varit positiv. Förbundet har kommit att bli en naturlig arena för samverkan och gemensamma utvecklingsarbeten. Gemensamma utvecklingsfrågor har fått en naturlig hemvist. Även inom kommunernas basuppgifter så som utbildning, vård och omsorg är numera kommunalförbundet en naturlig utvecklingsarena. En ny uppgift som förbundet har fått förtroende att samordna är frågor kopplade till mottagandet av nyanlända. Ett ökat politiskt engagemang för verksamheten har också uppnåtts genom att ordförandeuppdraget numera är deltidsarvoderat.

Några orosmoln finns och dessa behöver förbundet lösa i närtid. Ekonomin och då framför allt intäktsidan är ett område som måste lösas. Det är betydligt svårare att begränsa utgiftssidan eftersom kommunkollektivet har svårt att peka ut några frågor som bör strykas från förbundets agenda. Samtidigt har vi också kvar det faktum att Fyrbodals inte är ett homogent område, att vi består av flera arbetsmarknadsområden och att samverkan i hela området inte alltid är det mest naturliga för våra kommuner. Att vara olika innebär också en tillgång, vilket vi på olika sätt försöker dra nytta av. Några konkreta ljuspunkter är att vi sedan årsskiftet 2015 har ett gemensamt arbete kring näringslivsfrågor.

Flera av våra kommuner har sedan länge en negativ befolkningsutveckling. Mottagandet av de till Sverige nyanlända har betytt mycket för att bryta den trenden. Vi har tillsammans ambitionen att få till ett bra mottagande och att få in våra nya innevånare i samhället. Ett arbete som i framtiden kommer att innebära att alla våra samhällen kommer kunna utvecklas och leva vidare.

Det är glädjande att kunna konstatera att konjunkturen i länet fortsätter att stärkas trots orosmolnen i omvärlden. Prognoserna inför början av 2016 pekar på att konjunkturen kommer att fortsätta stärkas. Tydligast sker detta i tillverkningsindustrin och byggbranschen. Samtidigt har vi fortfarande i delar av området en stor arbetslöshet, särskilt i ungdoms- och invandrargrupperna.

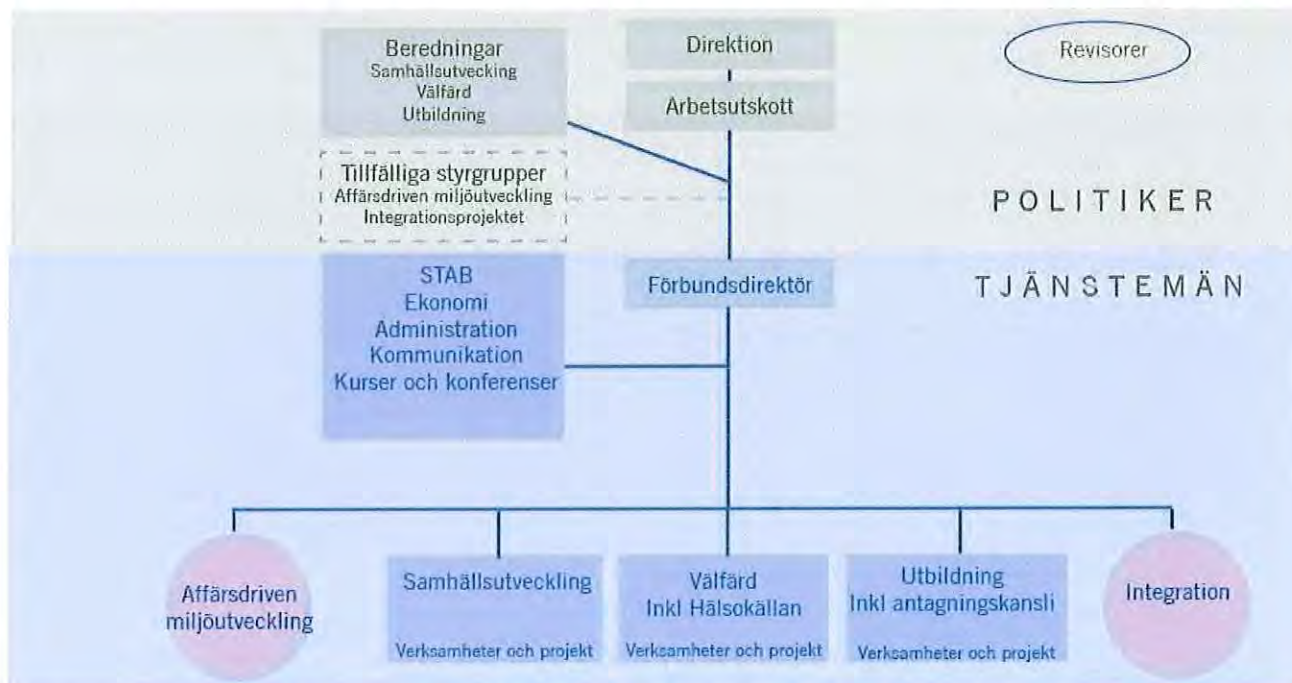
Även detta år har flera nya uppdrag och aktiviteter startat upp inom kommunalförbundets ansvarsområde. Omsättningen var cirka 34,5 miljoner kronor, vilket är en ökning i förhållande till 2014. Basfinansieringen från kommunerna är drygt 6 miljoner kronor. Resterande intäkter är kopplade till projekten och kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna.

Årsberättelsen beskriver verksamheten på Fyrbodals kommunalförbund endast kortfattat och i punktform. En mer detaljerad redovisning finns dokumenterad på förbundets webbplats.
www.fyrbodals.se

Lasse Lindén
Förbundsdirektör

Organisationsschema

Omsättningen i förbundet 2015 var ca 34,5 miljoner kronor (exklusive tillväxtmedel), vilket är en liten ökning i förhållande till 2014. Basfinansieringen från kommunerna är drygt 6 miljoner kronor. Resterande intäkter är kopplade till projekten och kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i bifogad ekonomisk redovisning.

Personal

Förbundet har inom ramen för sin basfinansiering utrymme för ca 7 tjänster. Eftersom ett antal externt finansierade verksamheter och projekt ingått i uppdragen under året har det funnits utrymme för ytterligare tjänstetillsättningar. Under de senaste åren har vi i flera fall ersatt visstidsanställningar med tjänsteköp. Den 31 december 2015 var 24 personer tillsvidareanställda och 8 personer visstidsanställda. Förutom detta har 9 personer arbetat hos oss genom tjänsteköp. Motsvarande siffror var vid förra årsskiftet 22 tillsvidareanställda och 7 visstidsanställda. År 2015 var antalet kvinnor 28 och antalet män 4. Noteras ska att dessa siffror är antalet personer och att deras tjänstgöringsgrad varierar mellan 20 och 100 % tjänst. I bokslutet i slutet av denna verksamhetsberättelse är antalet anställda beräknat utifrån antalet heltidstjänster. Förbundet har också använt sig av tjänstemän ute i kommunerna som på uppdrag

personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att förbundet ska kunna fullfölja sina uppdrag. Detta innebär ofta att ingå i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag.

Lokalisering, kansli och administration

Förbundet är lokaliserat till Riverside i Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmässigt samordnade. Vi har en särskild avdelning för administration, ekonomi-, projekt- och löneadministration. Avdelningen leds av en administrativ chef. Den 31 december 2015 var det fyra personer på sammanlagt 3,50 årstjänster inom avdelningen.

Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv. Kansliet har arbetat fram en interkontrollplan som omfattar 32 kontrollpunkter. Den interna kontrollen fungerar väl.

Direktionen

Kommun	Ordinarie	Ersättare
Bengtsfors	Per Eriksson	Per Jonsson
Dals Ed	Martin Carling	Per-Erik Norlin
Färgelanda	Ulla Börjesson	Tobias Bernhardsson
Lysekil	Jan-Olof Johansson	Ronald Rombrandt
Mellerud	Tommy W Johansson	Eva Pärsson
Munkedal	Åsa Karlsson	Ann-Sofie Alm
Orust	Kerstin Gadde	Hans Pettersson
Sotenäs	Mats Abrahamsson	Britt Wall
Strömstad	Peter Birgersson Dafteryd	Ronnie Brorsson
Tanum	Liselott Broberg	Louise Thunström
Trollhättan	Paul Åkerlund	Monica Hansson
	Peter Eriksson	Maria Nilsson
Uddevalla	Carin Ramneskär	Magnus Jacobsson
	Ingemar Samuelsson	Evy Gahnström
Vänersborg	Gunnar Lidell	Peter Göthblad
	Marie Dahlin	Bo Carlsson
Åmål	Michael Karlsson	Anne Sörqvist

Arbetsutskott

Ordförande	Martin Carling (c) Dals Ed
1:e vice ordförande	Paul Åkerlund (s) Trollhättan
2:e vice ordförande	Ingemar Samuelsson (s) Uddevalla
Ledamot	Liselotte Broberg (m) Tanum
Ledamot	Marie Dahlin (s) Vänersborg
Ersättare:	Per Eriksson (s) Bengtsfors Peter Dafteryd (c) Strömstad

Av direktionen tillsatta uppdrag

Vissa förändringar har skett under året. Följande lista redovisar ledamöterna 2015-12-31.

Kommunalförbundets beredningar

Beredningen för Samhällsutveckling

Ordförande Anna-Lena Heydar (s) Uddevalla
Övriga ledamöter: Monica Hanson (s) Trollhättan,
Pål Magnusson (v) Mellerud, Per Eriksson (s)
Bengtsfors, Clas-Åke Sörqvist (c) Tanum, Jan-Olof
Johansson (s) Lysekil, Anders Hygrell (m) Orust
Ersättare: Gunnar Lidell (m) Vänersborg, Ulla Berne
(m) Åmål

Utbildningsberedningen

Ordförande Peter Heie (c) Strömstad
Övriga ledamöter: Kennet Borgmalm (s) Vänersborg
Kristina Svensson (mp) Orust, Magnus Jacobsson
(kd) Uddevalla, Ulla Börjesson (s) Färgelanda,
Annica Erlandsson (s) Sotenäs, Annelie Fredriksson
(s) Trollhättan
Ersättare: Tobias Bernhardsson (c) Färgelanda, Hans
Schub (m) Tanum

Välfärdsberedningen

Ordförande Erika Parkås (s) Trollhättan
Övriga ledamöter: Ulla Gustafsson (m) Munkedal,
Peter Trollgårde (s) Vänersborg, Ann Sörqvist (c)
Åmål, Stefan Skoglund (s) Uddevalla, Karl Kullgren
(fp) Bengtsfors, Mikael Melby (s) Mellerud
Ersättare: Louise Thunström (s) Tanum, Jörgen Mo-
lin (m) Strömstad

BHU

Martin Carling
Ingemar Samuelsson
Paul Åkerlund
Liselotte Broberg

Västkomms styrelse

Martin Carling
Ingemar Samuelsson
Paul Åkerlund
Liselotte Broberg

Affärsdriven miljöutveckling

Ordförande Martin Carling (c)
Ledamot Åsa Karlsson (s)
Ledamot Peter Eriksson (m)

Integrationsprojektet

Ordförande Monica Hanson (s)
rollhättan
Ledamot Magnus Jacobsson (kd)
Uddevalla
Ledamot Marie Dahlin (s)
Vänersborg
Ledamot Linus Lindblad (s)
Bengtsfors
Ledamot Paul Christensson (c)
Lysekil

Regionalt kollektivtrafikeråd

Ledamot Carin Ramneskär (m)
Ledamot Per Eriksson (s)

Ombud Föreningsstämma Västkom

Ordinarie Monica Hanson (s)
Ersättare Anna-Lena Heydar (s)

Bolagsstämma Mediapoolen AB

Ordinarie Louise Thunström (s)
Ersättare Ann-Sofie Alm (m)

Styrelserepresentation Mediapoolen AB

Ordinarie Peter Hemlin (m) Sotenäs
Ersättare Anders Olsson (fp) Strömstad

Stämмоombud Gryning Vård AB

Ordinarie Ingemar Samuelsson (s)
Ersättare Ulla Börjesson (s)

Revision Gryning Vård AB

Johan Nilsson (s) Munkedal

Svinesundskommittén

Ordinarie Gunnar Lidell
Ersättare Åsa Karlsson

Styrkommittén Interreg "Gränslöst Samarbete"

Ordinarie Monica Hanson (s)
Ersättare Peter Dafteryd (c)

Arvodesberedningen

Arbetsuppgifterna tas över av valberedningen

Styrelseledamot i Innovatum AB

Ingemar Samuelsson (s)

Delregionalt samrådsorgan för Vård- samverkan Fyrbodal

Karl Kullgren (fp) (ordf) Bengtsfors
Erika Parkås (s) Trollhättan
Elving Andersson (c) Uddevalla
Tove af Geijerstam (fp) Vänersborg
Leif Andersson (s) Strömstad
Maria Nilsson(kd) Trollhättan

Beredningsgrupp för hjälpmedel

Erica Parkås (s)

Laxfonden

Ordinarie Tommy W Johansson (s)
Ersättare Michael Karlsson (s)

Styrelsen Film i Väst

Gert-Inge Andersson (s) Trollhättan

Vänersamarbetet

Michael Karlsson (s)

Representation i gruppen "lågtrafikerade järnvägar"

Per Eriksson (s)

Revisorer

Thomas Boström (m) sammankallande - Vänersborg
Claes Hedlund (c) - Munkedal
Jan Qvillby (c) - Tanum
Lennart Hansson (fp) - Åmål
Auktoriserad revisor - Olle Pehrsson - EY AB

Direktionens möten

Direktionen har under verksamhetsåret haft åtta protokollförda sammanträden. Mötena har förlagts till följande kommuner: Uddevalla (3 gånger), Strömstad, Mellerud, Vänersborg, Färgelanda och Sotenäs.

Nedan redovisas en kort sammanfattning av direktionens arbete under året.

Februari	<ul style="list-style-type: none"> • Ändringar i förbundsordningen. • Avrapportering intern kontrollplan 2014. • Beslut om internkontrollplan 2015. • Överenskommelse med regionen kring tillväxtmedel 2014-2020. • Remissvar betr. prioriterat funktionellt vägnät. • Årsredovisning 2014. • Valärenden inför ny mandatperiod. • Information om polisens nya organisation. • Avrapportering av projektet Seemore. • Rapport från Affärsdriven miljöutveckling.	Sept.	<ul style="list-style-type: none"> • Delårsrapport. • Remissvar regional cykelplan. • Val av beredningsgrupp för hjälpmedel. • Information om processen kring Naturbruks-skolorna. • Diskussion kring den akuta bostadsbristen.
Mars	<ul style="list-style-type: none"> • Förnyat förordnande av förbundsdirektör. • Anmälan tillväxtmedel 2014. • Nytt hjälpmedelsavtal. • Avtal IVPA (I Väntan På Ambulans). • Avgift för hemsjukvård och hemtjänst i annan kommun. • Revisionsrapport 2014. • Information om KS-besök i kommunerna av direktionsordförande och förbundsdirektör. • Redovisning av utförd attitydundersökning. • Ledamot till Interregs styrkommitté.	Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om Verksamhetsplan och budget för 2016 • Beslut om budget för tillväxtmedel 2016. • Stråkstudie av tågtrafiken på norra Bohusbanan. • Val av representant i gruppen ”lågtrafikerade järnvägar”. • Ny förbundsordning nu beslutad i samtliga kommuner. • Information om processen kring rekrytering av ny förbundsdirektör.
Maj	<ul style="list-style-type: none"> • Samverkansavtal med Högskolan Väst. • Utökat uppdrag för vårdsamverkan. • Ersättningsavtal för ordförandeuppdraget. • Kvartalsrapport. • Remissvar till Vattenmyndigheten. • Skrivelse avseende polisens nya organisering. • Prioriteringar inom VG2020. • Information från Migrationsverket. • Nystart av integrationsprojektet.	November	<ul style="list-style-type: none"> • Information från polisen kring det förhöjda säkerhetsläget. • Kvartalsrapport. • Införa Fritt sök i Fyrbodol. • Revisionsrapport delår. • Extern påverkansagenda för Västra Götaland. • Skrivelse gällande sänkta hastigheter på järnväg. • Yttrande avseende former för stödboende till ensamkommande flyktingbarn. • Former för samverkan m Svinesundskommittén. • Certifiering klart för Vård- och omsorgscollege. • Diskussion med länsstyrelsen, migrationsverket, polisen och Västra Götalandsregionen om det akuta läget kopplat till nyanlända och asylsökande. • Information om Synbioscentrum i Sotenäs.
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • Beslut om ett samlat näringslivsarbete. • Rapport om förbundets ekonomiska läge. • Förslag till Verksamhetsplan och budget 2016. • Information om processen kring Naturbruks-skolorna. • Anmälan av skrivelse gällande tågtrafiken Uddevalla – Stockholm. • Information om Lantmäteriets omstrukturering. • Debattartikel gällande Centralisering av statliga myndigheter. • Information om tidplan för kollektivtrafikplanen.	December	<ul style="list-style-type: none"> • Ändring av bolagsordning och konsortialavtal med Mediapoolen. • Workshop om integration. • Rapport ang. rekrytering av ny förbundsdirektör • Rapport om arbetet kring samverkansavtalet med Högskolan Väst. • Redovisning av effektstudier kopplat till Högskolan Väst. • Information ang. utökn. av förbundets lokaler.. • Avrapportering kring övertagandet av aktiviteter på OK+.

Nätverksgrupper

Gemensamt för all vår samverkan är betydelsen av aktiva och fungerande nätverk. Nätverken är en förutsättning för att förbundets övriga verksamhet går i takt med kommunernas behov och önsknings. Tanken med dessa träffar är också att skapa mötesplats för samverkan och erfarenhetsutbyte. Ett stort antal träffar har genomförts på initiativ från förbundet under verksamhetsåret. Totalt deltog vi i ett hundratal nätverk, inklusive de av andra aktörer genomförda.

Tillväxt och utveckling

Förbundets verksamhet genomsyras av ambitionen att vara tillväxt- och utvecklingskapande.

Som grund för detta arbete har vi tillsammans med Västra Götalandsregionen ett styrdokument, VG2020, som innehåller 32 områden som hela territoriet har definierat som viktiga frågor. I Fyrbodalen har vi i en delregional genomförandeplan fokuserat på 20 av dessa frågor. Dessa är sedan grunden för våra årliga verksamhetsplaner. För genomförandet av planen har Västra Götalandsregionen och kommunerna gemensamt avsatt drygt 18 miljoner för genomförandeaktiviteter årligen.

Västra Götalandsregionen och kommunkollektivet har tillsammans valt ut fem särskilt prioriterade områden för "att skapa samordningsformer och arbetssätt som bättre tar tillvara möjliga synergieffekter inom de rekommenderade kraftsamlingsområdena".

- Bli föregångare i omställningen från fossil till förnybar energi.
- Skapa förutsättningar för bättre matchning mellan utbildning och arbetsmarknadens behov.
- Insatser för att öka antalet ungdomar med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning.
- Underlätta ungdomars och nyanländas insteg på arbetsmarknaden.
- Satsning på Västsvenska styrkeområden med internationell lyskraft.

Kompetensförsörjning

En av kommunalförbundets uppgifter är att på uppdrag arrangera kompetensutveckling för medlemskommunerna. Verksamheten är självfinansierad utan vinstintresse.

Genom att erbjuda kommunerna utbildningar i närområdet istället för att resa till storstädernas utbildningsutbud, kan fler medarbetare utbildas till en lägre kostnad. Mervärdet blir att regionala nätverk skapas mellan och inom många yrkesgrupper i kom-

munerna. Detta är en efterfrågad verksamhet.

2015 genomfördes 16 utbildningar med sammanlagt 24 utbildningsdagar för totalt 629 deltagare. Fem utbildningar ställdes in på grund av för få anmälda deltagare. Våra utvärderingar visar på ett gott resultat då utbildningarna anses vara värdefulla, rätt valda och genomförda på ett bra sätt.

Exempel på utbildningar som genomförts har varit inom ekonomiområdet, lagstiftning inom socialtjänsten, integrationsfrågor samt metodutbildningar inom övriga områden. Utöver dessa utbildningar har ett stort antal aktiviteter genomförts, vilka är kopplade till övriga verksamheter och projekt. Dessa aktiviteter finns redovisade under respektive områden.

Kommunikation

En extern attitydundersökning analyserades. 300 personer svarade på enkäten och jämfört med undersökningen från 2008 har kunskapen och den upplevda nyttan av kommunalförbundet ökat något. Parallellt genomfördes en attitydundersökning riktad till personalen. Resultaten från de båda analyserades av personalen i en workshop samt presenterades på ett direktionmöte. Arbetet med kommunalförbundets profilering avstannade i väntan på tillsättning av ny förbundsdirektör.

I februari genomfördes ett uppskattat firande av kommunalförbundets tioårsjubileum. 230 gäster deltog.

Genom den kommunikationsansvarige anordnades fem stycken nätverksträffar med respektive kommuns kommunikatörer.

De viktigaste verktygen för kommunalförbundets externa kommunikation är följande: (inom parentes ökning eller minskning jämfört med 2014)

Fyrbodalen.se Antal besök: 46 303 (+2126)
Unika besökare: 20 613 (+2712)
Antal nyheter på förstasidan: 80(+48)

Nyhetsbrev Antal mottagare ca: 2 273 (+273)
Antal utskick: 8 (+2)

Pressen Antal pressmeddelanden: 35 (+20)

Sociala medier

- Facebook
Antal inlägg: 87 (-33)
Antal personer som följer oss: 341 (+67)
Max antal besök på ett inlägg: 2043 (+809)
- Twitter och Instagram
Vi har ett Twitter- och Instagramkonto utan större aktivitet.

Några händelser 2015

Martin Carling tog över ordförandeklubban

Martin Carling valdes till ordförande för direktionen under perioden 2016-2020. Ordförandeskapet överlämnades från Clas-Åke Sörkvist i samband med ett direktionsmöte.

Tioårsjubileum

Med föreläsningar, underhållning och mingel lockade vi drygt 230 gäster som ville fira att kommunalförbundet fyllde tio år. Detta blev ett kraftfullt avstamp för de tio kommande åren.

Företag, kapital, miljö och förnybar energi

180 personer besökte seminariet på temat Företagande, kapital, miljö och förnybar energi. Det blev en mycket innehållsrik dag med föredrag och samtal kring vad företag och kommun kan göra idag och i morgon för att framtidssäkra såväl miljön som sina goda affärer.

Tre beredningar slogs samman

Samhällsutvecklingsberedningen samlar de tre tidigare beredningarna Näring, Kultur och Infrastruktur/kollektivtrafik. Även det tidigare projektet affärsdriven miljöutveckling ingår i beredningens verksamhet.

VÅRD och OMSORGS college

FYRBODAL

Vård- och omsorgscollege

Fyrbodals kommun fick certifierat Vård- och omsorgscollege. Det är ett samarbete mellan arbetsgivare, fackförbund och utbildare som arbetar för ökat intresset för utbildningar och yrken inom vård och omsorg.

The Power of Samverkan!

Här är de som stöttar näringslivet i Fyrbodals kommun. Vi samlade ihop dessa på ett utvecklande möte i Vänersborg.

Integration högt på agendan

Annette Nyman, integrationsstrateg på kommunalförbundet, har lyft integrationsfrågan till en prioriterad fråga i många grupperingar. Inom området strategisk integration ligger fokus på boende, hälsa och utbildning.

Förbundets tre beredningar

Från och med detta år har vi tre politiska beredningar istället för fem. Detta har också fått konsekvenser i tjänstemannaorganisationen. I korthet kan man beskriva detta som en sammanslagning av våra tidigare beredningar för **Infrastruktur, Näringsliv och Kultur**. Den nya beredningen kallar vi **Beredningen Samhällsutveckling**. Beredningen **Hälsa** heter numera **Välfärd**. Välfärd tillsammans med den tredje beredningen **Utbildning** har inte genomgått några större förändringar.

I vår redovisning har vi valt att förtydliga resultaten med ett färgsystem enligt följande:

Resultatet nått	
Resultatet delvis nått	
Resultatet inte uppnått	

Välfärd

De senaste åren har stor del av beredningens verksamhet utgått från regeringens satsning på en mer evidensbaserad praktik i socialtjänsten, bättre liv för sjuka äldre och stödstrukturer för kunskapsutveckling. Under 2015 har de mesta av detta fasats ut och implementerats i ordinarie verksamhet. Stort fokus är på att arbeta med kommunernas behov och önskade fokus. Den nyvalda beredningen har också tagit initiativ till att utreda nya områden för samverkan mellan kommunerna.

Beredningens möten

Beredningen har haft fem möten under året. Mötena förläggs i olika kommuner vid varje tillfälle och lokala frågor samt exempel lyfts fram. 2015 har möten hållits i Uddevalla (2), Vänersborg, Tanum och Mellerud. I Tanum och Mellerud tog man del av framgångsrika sätt att arbeta på. Eftersom det är första året på mandatperioden har fokus varit på ambitioner och inriktning samt att definiera sammanhanget delregionalt och regionalt.

Utöver de ordinarie beredningsmötena har beredningen träffat socialnämndsrepresentanter vid fyra tillfällen, var av två tillfällen var tillsammans med förvaltningscheferna. Vid dessa tillfällen har fokus varit att skapa delaktighet i beredningens arbete, identifiera förbättringsområden. På mötet i juni var temat sociala barnavården, då deltog nationella samordnaren Cecilia Grefwe. På mötet i december var temat och översynen av Hälso- och sjukvårdsavtalet.

Beredningens nätverk

Inom Välfärd är en stor del av arbetet kopplat till mötet mellan kommunerna, kollegialt stöd och erfarenhetsutbyte. Inom Välfärd finns sju chefsnätverk,

19 ämnesspecifika nätverk och ett poliskt nätverk. Som underlag till verksamhetsberättelsen har enkäter gjorts till tjänstemannanätverken. Nästan 100 % är nöjda med nätverken, innehållen och mötesfrekvensen. Sedan 2015 har nästan alla nätverk en kontaktperson i socialchefsnätverket samt utsedd ordförande och sekreterare. Personalen på kommunalförbundet finns oftast med och stöttar men inte alltid – några nätverk är helt eller delvis självgående. De är en utveckling som socialcheferna önskar ska fortsätta.

Några av kommunens ansvarsområden angränsar till regionens. Detta ställer stora krav på samordning mellan länets 49 kommuner att komma överens om samverkan i form av avtal och överenskommelser. Ett av måtten i 2015 verksamhetsplan var att mäta upplevelsen av delaktighet och möjlighet att påverka i länsgemensamma frågor (socialchefer och MAS). Samtliga upplevde sig väl informerade och 79 % ansåg att de hade möjlighet att påverka vilket får ses som en framgång. Resultaten för samtliga nätverk är lägre (78 % kände sig väl informerade, 31 % upplevde sig kunna påverka) vilket inte är förvånande men värt att förbättra.

Forts. Vålfärd

Verksamhet och projekt

De verksamheter som finns inom beredningen vålfärd är Hälsokällan och FoU-Socialtjänst (forskning och utveckling). Hälsokällan bedrivs genom avtal mellan kommunalförbundet och kommunerna samt Norra hälso- och sjukvårdsnämnden. FoU bedrivs genom avtal med kommunerna.

De flesta projekt/utvecklingsarbete genomförs oftast inom ramen för Hälsokällan och FoU. Stor del av arbetet handlar också om samverkan med andra kommunalförbund via VästKom samt Västra Götalandsregionen via Vårdsamverkan.

På länsnivå har ett stort arbete med översyn av Hälso- och sjukvårdsavtalet, som reglerar ansvar mellan kommunerna och regionen påbörjats. Inom ramen för Vårdsamverkan pågår omstrukturering av organiseringen, utredning av samverkan kring våld i nära relationer uppbyggnad av samverkan kring barn och unga. En stående fråga är samverkan kring utskrivning från slutenvården som är en komplex och viktig fråga att hitta förbättrade former för.

Utöver det som står i verksamhetsplanen 2015 har beredningen tagit initiativ till att utreda samverkan kring gemensamt Barnahus, samarbete kring personligt ombud och gemensam tillnyktring (region/kommun). Samverkan kring hemtagning av färdigbehandlade patienter har också diskuterats men beredningen är inte övertygade om att Fyrbodalgemensam samverkan är lösningen inom området.

eSamhället och eHälsa

Fyrbodals kommunalförbund arbetar tillsammans med de tre andra kommunalförbunden i Västra Götaland för att stödja och samordna verksamhetsutveckling med stöd av IT. För att främja arbetet har många projekt pågått under året inom ramen för den gemensamma eHälsosatsningen 2013-2015.

Digitala trygghetslarm, e-tjänster, mobilitet och mobila tjänster, tillgång till nationell patientöversikt samt säker roll och behörighet har stått i fokus för projekten. I projekten samverkar och utbyter kommunerna erfarenheter för att utveckla "Trygghet, säkerhet och delaktighet i hemmen" med hjälp av digital teknik. Konferenser och utbildningsinsatser har anordnats för att öka kompetensen samt sprida kunskap kring utvecklingsbehov och om nationella satsningar. Andra exempel på områden vi arbetat med under året är e-arkiv och e-förvaltning.

I uppdraget ingår även samverkan och rutiner mellan

kommunerna och Västra Götalandsregionen för att underlätta kommunikationen och förbättra arbetstider.

Hälsokällan

Hälsokällans mål är att främja barn och ungas hälsa. De jobbar utifrån tre områden Normkritiskt förhållningssätt, Föräldrastöd samt Ledarskap och bemötande.

Under 2015 har Hälsokällan haft fokus på frågor om Integration. Det har genomsyrat alla tre strategierna. Exempel på aktiviteter är flera olika utbildningar i Sex och samlevnad för personal på boende för ensamkommande flyktingungdomar, utbildningar om Hedersproblematik, utbildningar om samhällsinformation för samhällsinformatörer och utbildningar och nätverk om "Hitta rätt"/samhällsinformation för ensamkommande ungdomar. Andra exempel är utbildningar i "Föräldraskap i världen" på SFI (Svenska för invandrare) och inspirationsföreläsning om Brobyggare (över kulturer) inom föräldrastöd. Nätverket om Föräldrastöd och integration har också utökats under året.

Annat som Hälsokällan gjort mycket av under 2015 är olika aktiviteter om diskrimineringsgrunderna, arbete med skolavhopp-skolnärvaro, utbildningar i Vägledande samspel/ICDP och arbete med och för Familjecentralerna.

eHälsa

Arbetet inom eHälsa följer den regionala genomförandeplanen 2013-2015. Inför 2015 fanns ett antal aktiviteter, uppdrag och projekt som kommunerna kunde anmäla sitt intresse att delta i. Kommunerna i Fyrbodals har främst deltagit i utvecklingsarbete med Nationell patientöversikt (NPÖ), Sammansatt bas-tjänst ekonomiskt bistånd (SSBTEK) - en elektronisk tjänst framtagen för att stödja handläggningen av ärenden inom ekonomiskt bistånd samt försöksverksamhet med natttillsyn via kamera. Det har också gjorts en läns-gemensam satsning för att stödja arbetet med samordnad vårdplanering på distans.

Under 2014 beslutade socialchefsnätverket att söka särskilda medel från VästKom för att jobba gemensamt med införande av digitala trygghetslarm. Nio kommuner valde att delta och gjorde en gemensam upphandling under 2015. Inom projektet togs också rutiner för verksamheterna fram samt information till brukare. Själva införandet av en helt digital larmkedja påbörjades under hösten och fortsätter in på våren 2016. Projektet har avslutats men ett nätverk finns kvar.

Forskning och utveckling (FoU) i socialtjänsten

FoU-Socialtjänst arbetar genom tre FouRum, där representanter för kommunernas ledningsgrupper inom områdena vård och omsorg, IFO och funktionshinder/socialpsykiatri ingår.

Socialtjänstövergripande utvecklingsarbete under året har varit med bland annat med stöd till arbetet med öppna jämförelser (ÖJ).

På en konferens arrangerad tillsammans med Högskolan Väst var temat utsatta EU-emigranter som försörjer sig i gatumiljö. Den initierades av både verksamheterna och politikerna.

Ett arbete med att införa idéslussar och innovations kunskap i socialtjänsten, ICare4 Fyrbodol, har påbörjats tillsammans med Entreprenörsarenan och med stöd från Vinnova och tillväxtmedel från kommunalförbundet.

Samverkan med Gryning AB har ökat under året både inom IFO området och funktionshinderområdet.

FouRum Individ och familjeomsorg (IFO)

- Med stöd av nationella kompetensmedel har kommunerna dessutom tagit fram en gemensam kompetensplan för sociala barnvården.

- En forskningscirkel har genererat kunskap för verksamhetsutveckling från strukturerade delaktighetsfrämjande samtal (DUS) med placerade barn. Arbetet med att införa och att använda Scott Millers ORS/SRS frågor också fått utvecklingsstöd.

Nätverket för socialsekreterare som arbetar med mottagande av ensamkommande har utökats under året från en handfull till dryg 20 deltagare.

- En kommungemensam nätverksledare har hållit i ett aktivt nätverk för personal inom ekonomiskt bistånd.
- Genom utvalda kontaktpersoner gör IFO och socialtjänsten i Fyrbodol sin röst hörd i delregionala och regionala sammanhang.

FouRum Vård och omsorg (Voo)

- Representanter från vård och omsorgscheferna finns med i framtagandet av den nya handlingsplan De goda livet för sjuka äldre i Västra Götaland
- Under året har de flesta kommunerna haft tematräffar kring palliativ vård och demens.
- En strategi för kompetens och titulatur för baspersonal inom vård och omsorg har tagits fram och antagits av socialcheferna.
- FoU-seminarium med efterfrågade forskare har genomförts, t ex om personcentrerad vård.

FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri (F/S)

- Strategier för baspersonalens kompetens och titulatur socialpsykiatri samt LSS är framtagna
- En uppdragsutbildning för Personliga Assistenten är genomförd tillsammans med Högskolan Väst.
- Slingledare som kan arbeta med delaktighetsmodellen (DMO) finns nu i fyra kommuner.
- En utbildning för systematisk uppföljning är framtagen och påbörjad.
- 2 PRIO – inspirationsdagar med många deltagare har genomförts.
- Ett forskningsprojekt kring välfärdsteknik är påbörjat.

Utöver detta har processtöd har getts till ett flertal nätverk som försörjningsstöd, socialhandläggare för ensamkommande barn, BBIC, kompetensutveckling inom sociala barnvården och rehabchefer.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Skapa en välfungerande samverkan mellan kommuner.	<ul style="list-style-type: none"> -Regelbundna träffar med Socialchefer, MAS och folkhälsosamordnare. -Stödja kunskapsutveckling och initiativ till konkret samarbete. -Samordna statliga satsningar som socialchefs-nätverket prioriterar t ex PRIO. -Ansvara för ett nätverk kring ekonomiskt bistånd. 	-Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta.	<p>(40 svar) </p> <ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 92 % nöjda -Samverkan mellan kommunerna. 85 % nöjda -Stöd i kunskapsutvecklingen. 83 % nöjda.
Skapa en samverkan för handläggare av ensamkommande barn.	Erbjuda nätverk för handläggare som arbetar med ensamkommande barn.	-Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta.	<p>(11 svar) </p> <ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 73 % nöjda -Samverkan mellan kommunerna 46 % nöjda -Stöd i kunskapsutvecklingen 82 % nöjda
Skapa en välfungerande samverkan mellan kommunerna och regionen för barn med psykisk, psykiatrisk och social problematik.	Utveckla de delregionala Västbusarbetet i syfte att stödja det lokala arbetet.	<ul style="list-style-type: none"> -Det finns lokala ledningsgrupper i varje kommun. -Arbetet i de lokala grupperna fungerar väl. 	<p>Av de 11 kommuner som svarat på enkäten har samtliga lokal ledningsgrupp för Västbus. </p> <p>Tio har svarat att de tycker att samverkan fungerar mycket eller ganska väl. En tycker inte att de fungerar så väl.</p>
Skapa en sammanhållen vård och omsorg om mest sjuka äldre.	<ul style="list-style-type: none"> -Stödja kommunerna i arbetet med kvalitetsregister inom äldreomsorgen (BPSD, Senior Alert och Palliativregistret). -Stödja arbetet med kvalitetsledningssystem. -Stödja nätverk för utvecklingsledare i kommunerna. -Stödja metodutveckling inom området t ex munhälsobedömning. 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta. -Total täckningsgrad i kvalitetsregistren: BPSD, Senior Alert och Palliativregistret. 	<p>(8 svar) </p> <ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 100 % nöjda. -Samverkan mellan kommunerna. 75 % nöjda. -Stöd i kunskapsutvecklingen. 88 % nöjda.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Utveckla arbetet med stöd till personer med funktionsnedsättning.	<ul style="list-style-type: none"> -Förstärka delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning. -Förstärka brukarmedverkan. -Initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning. 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta. 	<p>(11 svar) </p> <ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 91 % nöjda. -Samverkan mellan kommunerna. 91 % nöjda. -Stöd i kunskapsutvecklingen. 82 % nöjda.
Utveckla arbetet med förbättringsarbete inom den sociala barn- och ungdomsvården.	<ul style="list-style-type: none"> -Utveckla BBIC för systematiska uppföljningar. -Erbjuda nätverk för socialtjänsten inom BBIC. -Ta fram kompetensplan för social-sekreterare och arbetsledare inom barnavårdens myndighet-sutövning. -Implementera former för delaktighet – brukarråd och strukturerad samtalsmetodik. -Spridning av Soc ¹⁾ styrelsen material som vägledningar och handböcker. 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta. -Kompetensplanen är antagen av alla kommuner. -Brukarråd finns i minst två kommuner. -Strukturerad samtalsmetodik i minst tio kommuner. -Handläggare och arbetsledare har kännedom om definierade, aktuella materia från Socialstyrelsen (SoS). 	<p>(21 svar) </p> <ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 81 % nöjda. -Samverkan mellan kommunerna. 91 % nöjda. -Stöd i kunskapsutvecklingen. 73 % nöjda. -Brukarråd för barn och unga. Ej uppnått. -Användning av strukturerad samtalsmetodik. Ej uppnått. -Definierade, aktuella material från SoS. Uppnått.
Skapa en välfungerande samverkan med regionen inom ramen för Vårdsamverkan.	<ul style="list-style-type: none"> -Översyn av struktur och former för nuvarande Vårdsamverkan. -Utveckla samverkan kring målgruppen barn och unga. -Utreda och föreslå former för samverkan kring våld i nära relationer. 	<ul style="list-style-type: none"> -Färdig översyn av Vårdsamverkan med förslag till upplägg för framtida arbete. -Ledningsgrupp och uppdragsbeskrivning finns på plats för samverkan barn och unga -Utredning med förslag till struktur och beslut finns. 	<p></p> <ul style="list-style-type: none"> -Uppnått. -Delvis uppnått. -Ej uppnått, klart början 2016.

1) Socialstyrelsens utredningsverktyg Barns behov i centrum
<http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/bbic>

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Skapa en fungerande samverkan inom länet mellan kommunerna och i gränssnittet mot regionen.	<ul style="list-style-type: none"> -Företräda kommunerna i samarbete inom ramen för VästKom. -Nätverk med socialhandläggare i länet. -Arbeta för samverkan mot droger i länet. 	-Minst 75 % upplever delaktighet i länsgemensamma arbetet.	<p>(25 svar)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Känna sig väl informerade om länsgemensamma frågor. 100 % känner sig väl informerade. -Uppleva påverkansmöjlighet i länsgemensamma frågor. 79 % upplever att de har möjlighet att påverka.
Stödja kommunernas socialtjänst och folkhälsoarbete i omvärldsbevakning.	<ul style="list-style-type: none"> -Delta i valda nationella och regionala nätverk. -Bevaka nationella och regionala initiativ. 	-Minst 85 % upplever att de får stöd i sin omvärldsbevakning.	<p>(60 svar)</p> <ul style="list-style-type: none"> -99 % upplever stöd i omvärldsbevakning.
Främja barn och ungas hälsa genom Hälsokällan.	<ul style="list-style-type: none"> -Skapa mötesplatser och erbjuda kompetensutveckling inom Hälsokällans prioriterade områden (föräldrastöd, normkritiskt förhållningssätt, ledarskap och bemötande) -Utveckla strukturen för samverkan kring barn och unga inom ramen för Vårdsamverkan Fyrbodal. -Arbeta fram förnyade avtal för 2016 och framåt. 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst 85 % av deltagare i Hälsokällans aktiviteter är nöjda och uppleva praktiskt nytta av sina kunskaper. -Struktur upprättad för samverkan barn och unga. -Färdiga avtal. 	<p>(86 svar)</p> <ul style="list-style-type: none"> -92 % är nöjda generellt sett. -Praktisk nytta i vardagen. 85 % nöjda. -Samverkan mellan kommunerna. 59 % nöjda. -Ledningsgruppen är konstituerad. Framtagande av uppdragsbeskrivning pågår. -Färdiga avtal
Skapa en fungerande samverkan mellan utbildningsanordnare och kommunernas socialtjänst.	<ul style="list-style-type: none"> -Stödja samordning och vidareutveckling av Vård- och Omsorgscollege. -Etablera en samordningsfunktion för praktik (VFU). 	<ul style="list-style-type: none"> -Certifierat Vård- och Omsorgscollege. -Fungerande samordning av praktikplatser (VFU). 	<ul style="list-style-type: none"> -Uppnått. -Samordnare på plats hela 2015 på 15 %. 100 % anser att detta har underlättat samverkan något eller väldigt mycket.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Stödja kommunerna i arbetet med att etablera koncept för ökad trygghet, service och delaktighet i hemmet genom digital teknik” inom projektet eHälsa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Stödja införande av helt digitala trygghetslarm och larmkedjor -Stödja införande av nationell patientöversikt (NPÖ) -Samordna eHälsoprojektet för eTjänster i länet och Fyrbodals kommun 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst tio kommuner tillhandahåller helt digitala trygghetslarm och larmkedjor, där det är möjligt. -Minst åtta kommuner är kopplade till NPÖ. -Minst tio kommuner tillhandahåller eTjänster inom socialtjänsten. 	<ul style="list-style-type: none"> -Ej uppnått. Sex klara, resterande klara 2016. -Uppnått. Nio kommuner klara, fyra på gång. -Uppnått. 14 kommuner uppger att de tillhandahåller eTjänster.
<p>Stödja kunskapsutveckling, initiera, stimulera, handleda personal att bedriva verksamhetsnära forskning och utveckling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Erbjuda personal inom socialtjänsten stöd för att ta magister-/mastersexamen. -Initiera/delta i samverkan med andra huvudmäns FoU verksamhet. -Erbjuda vetenskapligt stöd till kommunerna. 	<ul style="list-style-type: none"> -Personal i socialtjänsten ska ha fått stöd i arbetet med magister-/mastersexamen. -Gemensam FoU projekt med minst en annan huvudman. -Avtal med Högskolan Väst. 	<ul style="list-style-type: none"> -Två sjuksköterskor har skrivit klart sina magisteruppsatser. -En masterstudent har fått stöd. -Vi har inlett forsknings-samarbete kring välfärdsteknik med HV. -Avtal med HV om uppdragsutbildningar och forskningsprojekt.
<p>Ta tillvara och lyfta den tysta erfarenhetsbaserade kunskapen. Integrera vetenskaplig och erfarenhetsbaserad kunskap i en gemensam utvecklingsprocess.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Leda arbetet i FouRummen och stödja kunskapsöverföring mellan kommunerna. -Tillsammans med kommunerna identifiera utvecklingsområden. -Erbjuda utvärderingscirkel. -Arrangera metodcirkel i öppna jämförelser (ÖJ). -Erbjuda forskningscirklar. -Stöd till metodutveckling. -Stöd för att ta tillvara brukarnas kunskap. 	<ul style="list-style-type: none"> -Minst 85 % upplever en god samverkan och praktisk nytta. -Minst en utvärderingscirkel har genomförts -Minst en i cirkel kring ÖJ har genomförts -Minst en forskningscirkel har genomförts. 	<ul style="list-style-type: none"> -Praktisk nytta i vardagen. 90 % nöjda. -Samverkan mellan kommunerna 85 % nöjda. -Stöd i kunskapsutvecklingen. 84 % nöjda. -I stället för utvärderingsverkstad har vi erbjudit en kurs i systematisk uppföljning. -En cirkel i ÖJ är genomförd. -En forskningscirkel om DUS är genomförd.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Sprida forskningsinformation till verksamhet och politiker.</p>	<p>-Ge stöd i informationssökning, tillgång till forskare och nya forskningsresultat genom bland annat FoU-caféer och FoU-seminarier.</p>	<p>-Minst två FoU-Caféer. -Minst två seminarier.</p>	<p>-Uppnått. -Uppnått. Fyra seminarier genomförda. Ett nyhetsbrev med aktuell forskning och annat skickas regelbundet till funktionshinder/socialpsykiatriområdet.</p>
<p>Stödja införande/ implementering av forskning.</p>	<p>-Stödja införandet och implementering av metoder som PYC och ORS/SRS.</p>	<p>-Minst tre kommuner använder PYC. -Minst tre kommuner använder ORS/SRS.</p>	<p>-Ej uppnått. Två kommuner använder och får stöd i PYC. -Uppnått. Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg använder och utvecklar systematiskt ORS/SRS.</p>

Samhällsutveckling

Samhällsutvecklingsberedningen är resultatet av den omorganisation som genomförts i kommunalförbundet 1 januari 2015 då de tidigare beredningarna *Näring, Kultur och Infrastruktur/kollektivtrafik* slogs samman. Även det tidigare projektet affärsdriven miljöutveckling ingår i beredningens verksamhet. Förutom ovanstående sakområden omfattar beredningens uppdrag också fysisk planering, arbetsmarknadsfrågor, kompetensförsörjning (delat ansvar tillsammans med beredningen Utbildning) och vissa miljöfrågor.

Då beredningens olika sakområden har naturliga beröringspunkter och delvis gemensamma målsättningar, finns goda förutsättningar för en mer samordnad, effektiv och måluppfyllande verksamhet än vad som var fallet tidigare med separata beredningar. Näringslivsfrågor, infrastruktur och kollektivtrafikfrågor harmoniserar mycket väl med den kulturella dimensionen då kulturen genomsyrar alla delar i samhället. Detta i kombination med en attraktiv och framåtsatsande miljöregion där beredningen jobbar med de blåa och gröna näringarna och förädling av dessa, samt biogasutveckling och elfordonsutveckling. Under verksamhetsåret har beredningen, förutom sina ordinarie uppdrag, även jobbat med att finna former för hur man på bästa sätt kan samverka med förbundets övriga två beredningar.

Fokusområde Infrastruktur & kollektivtrafik

Infrastruktur- och kollektivtrafikfrågor är områden med en jämförelsevis lång tidshorisont. Detta innebär att ett långsiktigt, enat och tydligt politiskt ställningstagande i dessa frågor är en förutsättning för framgång. Infrastrukturfrågorna har sedan kommunalförbundets bildande 2005 vid ett flertal tillfällen tagits som exempel på ett område där vi dels som förbund, men också utifrån den enskilda kommunens perspektiv, kan sägas genererat ett gott utfall. Detta i sin tur beror på att kommunerna i Fyrbodalsregionen verkat pragmatiskt och långsiktigt.

Nätverksarbeten

Ärenden som ska behandlas av Samhällsutvecklingsberedningen diskuteras och bereds av den så kallade tjänstemannaberedningen som utgörs av tjänstemän som ansvarar för infrastruktur och/eller kollektivtrafikfrågor i respektive kommun. Tjänstemannaberedningen har haft fyra möten under året.

Verksamhet och projekt

Prioriterat funktionellt vägnät (FPV)

Beredningen och förbundet har nominerat ett antal vägar som tagits med i Trafikverkets s.k. funktionella vägnät som baseras på person- och godstransporter samt kollektivtrafik. Kommunalförbundet har erhållit ett relativt gott utfall där de allra flesta vägarna tagits med och omfattas av FPV.

Virkesterminal Bäckefors

Det har en längre tid diskuterats behovet och förutsättningarna för en virkesterminal i Bäckefors. Fyrbodalsregionen (RUNs presidium) har enats om att innan något beslut fattas gällande den vidare hanteringen, ska man ta ett helhetsgrepp om "skogsfrågan" och genomföra en utredning samt ta fram en

strategi för skogs- och tränäringens potential (i hela Västra Götaland). Detta bland annat för att erhålla ett så bra och brett beslutsunderlag som möjligt. VGR ansvarar för utredningen med hjälp av konsultstöd. Fyrbodalsregionen samt flera av VGRs olika avdelningar deltar i arbetet, tex miljö, närings- och infrastrukturavdelningarna. Utredningen/studien beräknas vara färdig under 2016.

Regional cykelplan

Fyrbodalsregionen har varit delaktiga i framtagandet av en regional cykelplan. Kommunalförbundet har också tagit initiativ till att bilda en cykelgrupp med representation från medlemskommunerna. Syftet är att diskutera cykelfrågor generellt samt samordna ansökningar om medfinansiering till Trafikverket.

Stråkpott 2

Berörda kommuner, Fyrbodalsregionen, Trafikverket samt Västra Götalandsregionen har gemensamt tagit fram en rad åtgärdsförslag för stråk 2. (Strömstad-Bengtsfors-Åmål-Karlstad (väg 174 – E6 – 164 – E45)) I regionala planen finns 30 miljoner kronor avsatta för åren 2016-2017.

Utredning Lysekilsbanan

Trafikverket har tidigare genomfört en översyn av alla järnvägar med låg eller ingen trafikering. I detta arbete hade ett antal järnvägar pekats ut som föremål för enklare studier och samråd, innan definitivt beslut kan tas om nedläggning eller fortsatt underhåll. En enklare studie för Lysekilsbanan har också gjorts men Västra Götalandsregionen ansåg inte att detta arbete var fullständigt och har därför, genom regionutvecklingsnämnden (RUN), initierat och genomfört en mer heltäckande utredning som kompletterande underlag innan vidare beslut om Lysekilsbanans framtid tas. Beredningen har under året via sin tjänsteman deltagit i utredningen som i början av 2016 tas upp för politisk behandling i VGR och sannolikt i Fyrbodal.

E6

Den 6 juli invigde infrastrukturminister Anna Johansson motorvägsetappen E6 Världsarvet Tanum, och därmed är det motorväg hela vägen mellan Köpenhamn och Oslo. Den sju kilometer långa etappen genom världsarvet Tanum, var den sista på motorvägsbygget genom Bohuslän som startade för 60 år sedan.

Bohusbanan

Norra: Formellt finns planer för banans norra del i form av ÅVS (2017), målbild tåg 2035 (ambitiösa och positiva målsättningar), mindre underhållsarbete mm. Samtidigt aviserar man att det eventuellt inte kommer att finnas tillgängliga medel att åtgärda de brister som framkommer i ÅVS:en. Därmed kan finns farhågor för att man väljer att inte genomföra ngn ÅVS överhuvudtaget. Gällande målbild Tåg 2035 ter sig, mot bakgrund av dagens utveckling/diskussioner/ek läge, många av dess målsättningar mer vara av karaktären önsketänk än realism såvida inte en ambitiös upprustning sker av bandelen.

Södra: Planer och projektering för ett mötesspår vid Grohed. Utredning om anläggningskrav järnväg för utbyggnad av mötesspåret har gjorts.

Allmänt: Bohusbanan i sin helhet har en stark fördel i form av en enig delregional politik inom kommunalförbundet samt potentiellt stöd i den politiska arbetsgruppen (inom ramen för BHU) för de lågtrafikerade banorna. Så länge detta är ett faktum

finns förutsättningar för en levande och fruktsam diskussion. Beredningen menar att det är viktigt att ännu mer bygga upp och bevara ett stabilt politiskt tryck på berörda beslutsfattare inom Trafikverket och VGR.

Godstransportstrategi

Fyrbodal har under året deltagit i en av VGR ledd godstransportgrupp, som en del i arbetet med att ta fram en godstransportstrategi. Gruppen består i övrigt av representanter från VGR, Handelskammaren, Göteborgs Hamn, Trafikverket, Chalmers samt Logistik- och transportstiftelsen. Förslag till strategi går ut på remiss våren 2016.

Vänersjöfart

Vänerstråket och nya slussar har av riksdagen pekats ut som en så kallad namngiven brist i transportsystemet. Trafikverket har därför under 2015 påbörjat en fördjupad utredning av den åtgärdsvalsstudie som blev klar 2013. Utredningen beräknas vara färdig under våren 2016. Fyrbodals kommunalförbund har tidigare spelat in nybyggnation av nya slussar som angeläget objekt till reviderad nationell plan. Beredningen har via sin tjänsteman under 2015 deltagit i en rad olika möten och seminarier i syfte att erhålla kunskap och fakta samt framföra Fyrbodals ståndpunkt i frågan.

Remisser

- Synpunkter på förslag till strategisk inriktning av regionalt trafikförsörjningsprogram.
- Synpunkter kriterier för potten mindre vägnätet.
- Remissvar - cykelstrategi.
- Remissvar - funktionellt prioriterat vägnät.

Skrivelser

- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder på DVVJ.
- Framställan om stråkstudie på norra Bohusbanan.
- Synpunkter på förslag till sänkta hastigheter på järnväg.
- Skrivelse gällande snabbtåg Uddevalla-Stockholm.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Väg			
Påbörja de planerade åtgärderna i stråk 2.	Föra tät dialog med VGR och Trafikverket. Vid behov agera politiskt.	Planerade objekt för 2014 är påbörjade.	Beslut om åtgärder fattat av Trafikverket.
Påbörja vägarna 161 Rotvik-Bäcken och 160 Säckebäck-Varekil.	Bevaka ärendet och föra dialog med VGR/TrV.	Vägobjekten är påbörjade.	Förseningar/överklaganden.
Se till att Fyrbodalsvägar finns med i potten mindre vägnätet upp till 25 milj SEK.	Prioritera och skicka in förslag på vägar till potten.	Beslut är fattat i BHU om medel till åtgärder av de föreslagna vägarna.	Fyrbodalsvägar spelat in i fyra mindre vägar. Beslut fattat av BHU gällande Hallinden väg 171/162, Hårsängen 172 och Munkedal-Hedekas väg 928.
Järnväg			
Driva frågan om att åtgärda Missing Link.	Föra dialog med VGR och TrV. Politisk påverkan.	Objektet har prioriterats att drivas vidare för åtgärder.	Ja, gemensam utredning Sv/No inledd.
Verka för en successivt förbättrad standard på norra Bohusbanan.	Föra dialog med Trafikverket och VGR.	Reinvesteringsåtgärder är genomförda eller planerade.	En omfattande ÅVS är beslutad för 2017.
Bevaka upprustningen och framtidsutsikterna för DVVJ och Lysekilsbanan.	Föra dialog med Trafikverket och VGR. Verka för ökad aktivitet och nyttjande av banorna.	Åtgärder på DVVJ motsvarande de avsatta de 65 miljoner SEK. Intressenter finns för trafikering eller nyttjande av L-banan.	DVVJ erhållit trafik-säkerhetshöjande medel. Utredning om Lysekilsbanan gjord. Framtidsutsikterna för Lysekilsbanan dock osäker.
Driva frågan om mötesplats i Grohed på S:a Bohusbanan.	Föra dialog med VGR och Trafikverket samt berörda kommuner.	Påskrivet avtal mellan berörda aktörer.	Utredning om anläggningskrav för järnväg är genomförd avseende byggande av mötesspår.
Bevaka frågan om eventuella malmtåg.	Föra dialog med TrV och VGR. Bevaka frågan.	Beslut/avsikter finns gällande framtida malmtransporter.	Är för närvarande ej aktuellt på grund av mycket lågt malmpris.

Forts. Infrastruktur & Kollektivtrafik

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Kollektivtrafik			
Bevaka att kollektivtrafikåtgärder enligt regionala planen som berör Fyrbodal påbörjas/färdigställs.	Föra tät dialog med VGR och Västrafik. Agera genom politisk påverkan.	Planerade kollektivtrafikåtgärder är påbörjade/ färdigställda.	Löper i stort enligt plan.
Bidra till att ge invånarna i Fyrbodal bästa möjliga förutsättningar för arbets/studiependling.	Föra dialog med VGR och Västrafik om turtäthet, tidlägen, busslinjer mm i syfte att öka tillgänglighet och attraktivitet.	Busslinjer och tåg är lättillgängliga och kör på tider som efterfrågas.	Pågående och löpande. Kontinuerlig. Dialog med berörda samt framställan om justeringar vid behov.
Sjöfart			
Säkerställa Vänersjöfartens framtid.	Föra tät dialog med VGR och TrV. Agera genom politisk påverkan.	Gehör har erhållits för att driva behovet av nya slussar i Thn inför kommande revidering av nationell plan.	Politisk enighet på delregional och regional nivå om behovet av nya slussar.
IT/Fiber			
Bidra till en ökad utbyggnad av fiber/bredband.	Inhämta och delge information om finansieringsmöjligheter.	Fiberföreningar har startats, ökad kännedom om finansiella stödformer.	Pågående. Det konkreta arbetet sker mestadels via kommunerna.

Fokusområde Kultur

Fokusområde Kultur har två likvärdiga strategidokument att utgå ifrån:

- En mötesplats i världen, kulturstrategin för Västra Götaland 2012
- Västra Götaland 2020, strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020

I Genomförandeplan Fyrbodals finns 20 prioriterade insatser varav två är inom kulturområdet:

- Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland (4.1.1)
- Utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts, främja ungdomskulturen (4.1.2)

Kulturen kan sägas ha en indirekt roll för samtliga prioriterade insatser eftersom det finns uttalade önskemål om att kulturen ska genomsyra alla delar i samhället.

Kultur har valt att fokusera på, utöver de två ovanstående, följande prioriterade insats:

- Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap (1.1.1)

Arbetet med kulturfrågor sker i samverkan främst med kommunernas kulturansvariga, bibliotekschefer, Kultur i Väst, Västarvet och Västra Götalands kultur- och näringssekretariat.

Nätverksarbeten

I beredningens arbete ingår att driva två nätverk; kulturansvariga och bibliotekschefer.

Under år 2015 har de *kulturansvariga* träffats fem gånger. Arbetet med kultur i kommunerna ser mycket olika ut, och därför presenterar de sina verksamheter för varandra en gång om året.

I samband med årets seminarium Attraktiva kommuner – verktyg för utveckling den 10 november träffades nätverket med övernattnings för att få tid att fördjupa sig i kunskapen om varandras arbete. Även denna gång tillsammans med näringslivsansvariga. Projektledaren Christer Gustafsson för Kreativa Kraftfält Fyrbodals informerade om läget inom projektet. Nätverket har hög närvaro vid sina möten. Mötena är få och därför är det ibland svårt att få till ordentligt med utrymme för längre dialoger.

Nätverket för *bibliotekschefer* är relativt nytt (start november 2012) och sprunget ur gruppens behov av att få träffas regionalt. Gruppen uppskattar att Fyrbodals kommunalförbund tar på sig en samordnande roll för mötena. Under 2015 träffades gruppen fyra gånger. Biblioteksplaner och den kommande regionala biblioteksplanen har varit huvudtema på mötena.

Regionens kulturchef Staffan Rydén och dess handläggare Ann-Charlotte Eklund har deltagit på ett möte med båda nätverken för att informera om kultur nämndens pågående verksamhet och kommande kulturplan 2016 – 2018.

Verksamhet och projekt

Kulturkollon

Fyrbodals kulturkollon är mycket omtyckta och efterfrågade. Nio kollon med 163 barn/ungdomar har till stor belåtenhet genomförts, varav en tredjedel var pojkar. Barnen har svarat på en enkät om hur de

tyckte att kollona har varit. Deltagarna var mycket nöjda och har i snitt satt betyget 4,67 poäng av 5 möjliga.

Seminarier

Ett seminarium har genomförts under rubriken "Attraktiva kommuner- verktyg för utveckling". Årets seminarium Fyrbodals växer på träd var ett samarbete med Affärsdriven miljöutveckling.

En digital enkät angående vår seminarieverksamhet skickades ut till cirka 150 deltagare. 70 stycken svarade och gensvaret var mycket positivt beträffande seminarieverksamheten. Detta har även meddelats till oss via mail, telefonsamtal och vid sammankomster.

Övrigt

För övrigt har mycket samverkan och arbete gjorts som inte framgår i verksamhetsberättelsen.

Ett exempel är Socialt Entreprenörskap SE 2014 – 2015. Det är ett program inom Västra Götalandsregionen för att stödja utvecklingen av nya idéer och lösningar för ökad sysselsättning, företagande och tillväxtskapande insatser med betoning på nya grepp. Socialt entreprenörskap finansierar projekt inom den sociala (samhälleliga) ekonomin. Inom två områden; SE Utvecklingsprojekt och SE Förstudie/Idéutveckling har det funnits medel att söka. En bedömningsgrupp för varje område fanns under året. Kulturansvarig har ingått i båda grupperna.

Utvecklingsprojekt á 50 000 kr, tilldelning i Fyrbodals; Not Quite, Bottnafjordens inköpsförening, Skaftö Folkets hus.

Utvecklingsprojekt á 200 000 kr, tilldelning i Fyrbodals; Fenix trädgård, ELSA Hundcoop, Gröna Tomater i Bottna.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Arbeta för en aktiv och nyskapande kulturregion			
Ge stöd till att förverkliga idéer inom kulturella- och kreativa näringar (KKN)	<p>Hantera ansökningar och fördela tillväxtmedel.</p> <p>Samverka med VGR enligt handlingsprogrammet KKNs mål och syfte.</p> <p>Vara en av de drivande aktörerna i arbetet med att undersöka om det går att få fram några gemensamma nämnare för att bygga samverkansprojekt där man får med delarna: Kultur/arb/miljö Konst/kultur Industri/besöksnäring</p>	<p>Ansökningar är hanterade och medlen fördelade.</p> <p>Samverkan pågår med VGR enligt programmet KKNs mål och syfte.</p> <p>Fyrbodals kommunalförbund har deltagit på uppstartsmötet kring t ex Granit och arbetat utifrån det</p>	<p>9 projekt/ansökningar.</p> <p>Kreativa Kraftfält startade. Både styr- och referensgrupp har bildats. Kartläggning av Fyrbodals har genomförts av tre studenter tillsammans med projektledaren Christer Gustafson.</p> <p>Närvaro på uppstartsmöte med GRANIT. Fortsatt arbete. Deltagit som adjungerad ledamot i projektet. En förstudierapport är klar.</p>
Arbeta för att kulturen ska genomsyra hela samhället i Fyrbodals.	<p>Arbeta internt för att kulturen skall genomsyra samtliga beredningar genom regelbundna kontakter och möten med kommunalförbundets övriga beredningsansvariga.</p> <p>Arbeta externt med att sammanföra projekt och nyckelpersoner och på så sätt skapa synergier.</p> <p>Främja projekt och idéer som leder till ökat och utvecklat samarbete mellan kulturens aktörer/ kultursystem och andra näringar t ex hälsa och besöksnäring.</p>	<p>Vara insatt i de övriga beredningarnas arbeten.</p> <p>Fler projekt och nyckelpersoner har fått kontakt med varandra.</p> <p>Samarbete mellan kulturens aktörer/ kultursystem och mellan dessa och andra näringar t ex hälsa och besöksnäring har ökat.</p>	<p>I och med den nya beredningen Samhällsutveckling har kulturarbetet fått en bredare förankring. Nya möjligheter har öppnats genom det ökade samarbetet med både näringsheten och Affärsdriven miljöutveckling.</p> <p>Kontakter har skapats inom Granit, Affärsutveckling Dalsland och seminarier.</p> <p>Fler projekt och nyckelpersoner har fått kontakt med varandra. Besöksnäringen är kopplad till flera av projekten.</p>

Arbeta för en aktiv och nyskapande kulturregion			
Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Skapa ökade möjligheter för barn och unga att aktivera sig kulturellt.	Vara huvudarrangör för Kulturkollo barn och unga.	Kulturkollon är genomförda och utvecklade.	9 kulturkollon genomfördes med 163 barn och unga. Viss marknadsföring av kulturkollon riktades också till Norge. Deltagarna har svarat på en enkät. Resultatet blev mycket bra med betyget 4.7 poäng av 5 möjliga.
Arbeta med internationalisering genom att få till stånd kultursamverkan över geografiska gränser	Använda EUs nya program "Kreativa Europa". Värna och utveckla kontakten med Norge.	Undersökt möjligheterna till att starta ett EU-projekt. Fortsatt möjlighet för deltagare från Norge till våra kulturkollon.	Deltagit i olika seminarium inför kommande EU-period. Inbjudningar till Norge har skickats ut.
Arbeta med "Attraktiva kommuner" för att öka kunskapen om kulturens roll i samhällsutvecklingen.	Genomföra seminarier, baserade på bland annat forskning, till politiker och tjänstemän samt till konstnärer/kulturfolk/arkitekter.	Två seminarier/per år med ca 120 deltagare/gång. Deltagarna har upplevt att de fått ökade kunskap genom seminarier.	I samarbete med Affärsdriven miljöutveckling har två seminarier genomförts. "Fyrbodals växer på träd" med Affärsdriven miljöutveckling som huvudarrangör. "Med trä skapas framtidens samhällen" i vår seminarieserie under rubriken Attraktiva kommuner-verktyg för utveckling. Det senare seminariet hade ca 140 deltagare. Efter avslutat seminarium skickades en digital enkät ut till deltagarna. 97 % är nöjda med seminariet generellt sett 94 % vill fortsätta med seminarieserien.

Arbeta för en aktiv och nyskapande kulturregion			
Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Stödja Kultur i Vården.	Hantera ansökningar och fördela tillväxtmedel riktat till Kultur i Vården. Samarbete med t ex bibliotek samt Beredningen Hälsa.	Ansökningar är hanterade och medlen fördelade.	Inga projekt/ansökningar har inkommit. ●
Utveckla mötesplatser/vidga deltagandet			
Arbeta för att ta kultur dit människor är.	Fortsätta undersöka och diskutera möjligheten att samverka kring internationella festivaler. Eventuellt starta samverkan kring detta.	Möjligheten är undersökt och diskuterad. Eventuellt ha startat samverkan kring detta.	En förstudie har gjorts för Samverkan i Filmfestival och GIBCA Konstbiennal. ● Samverkan har startat. ●
Stärka ungdomskulturen.	Samverka t ex med den regionala föreningen Kultur Ungdom.	Samverkan har skett.	Mindre diskussioner i samband med projektet SPEKTRUM. ● Samverkan har skett.
Utveckla och stödja det befintliga föreningslivet.	Sitta med i de två bedömningsgrupperna för Socialt Entreprenörskap: SE Förstudie/ Idéutveckling samt SE Utvecklingsprojekt.	Ansökningar är hanterade och medlen fördelade.	Ansökningar är hanterade och medlen fördelade. ●
Fånga upp arbetet med ett litterärt residens om det hamnar i någon av Fyrbodals kommuner. (beslut väntas av VGR under hösten 2014)	Starta samverkan mellan flera kommuner om t ex författarbesök på biblioteken.	Samverkan har startat.	Samverkan har startat. ●

Mänskliga rättigheter			
Jobba för mänskliga rättigheter.	Delta i projektet SPEKTRUM och driva frågan om utställningar på biblioteken i respektive kommun. Sprida information om SPEKTRUMS utställning om romer.	Fyrbodal är en av deltagarna i projektet. Utställningar har genomförts på kommunernas bibliotek. Informationen om utställningen har nått ut.	Deltaganade i SPEKTRUM. Utställningar har skjutits på framtiden.
Utreda möjligheten att fortsätta arbetet med Kulturplaneterna.	Väcka frågan kring fortsättningen med kommunernas kulturansvariga. Väcka frågan med ansvarig tjänsteman för Beredningen Hälsa.	Samtal har ägt rum med kommunernas kulturansvariga. Samtal har ägt rum med ansvarig tjänsteman för Beredningen Hälsa.	Samtal har ägt rum både med kommunernas kulturansvariga och Folkhälssamordnare samt med VGR. Ett angeläget projekt men är vilande för tillfället. Samtal har ägt rum.
Öka kunskapen om medie- och informationssamhället i enlighet med UNESCOs riktlinjer.	Samarrangera konferens om MIK (medie- och informationskunighet) med VGR.	Konferensen är genomförd. Deltagarna har uppskattat konferensen.	Kulturansvarig deltog på konferensen som arrangerades av MIK.

Fokusområde Näringsliv

En stor och viktig del av arbetet inom Samhällsutvecklingsberedningen med koppling till näringslivsarbetet innebär att yttra sig över ansökningar om tillväxtmedel från organisationer och föreningar i Fyrbodalregionen. Detta arbete genomförs i samarbete med kommunernas näringslivstjänstemän. Inom ramen för Delregional Genomförandeplan Fyrbodal 2014 – 2020 fanns det för 2015 tillväxtmedel på totalt arton miljoner kronor per år, varav nio miljoner kronor erhöles från Västra Götalandsregionen och nio miljoner från kommunerna i Fyrbodal. Tillväxtmedel i storleksordningen 15 872 500 kr beviljades projekt och verksamheter som hade en tydlig inriktning och betydelse för utveckling och tillväxt i Fyrbodalregionen.

Under året har direktionen enats om ett nytt sätt att arbeta med tillväxtmedlen för att kunna uppnå de mål som är satta i den delregionala genomförandeplanen. I Verksamhetsplan och budget 2015 redovisas strategier och mål.

Tjänsten som ansvarig tjänsteman för dessa frågor på Fyrbodals kommunalförbund har varit på 100 procent under det gångna året. Under hösten har Företagsakuten Fyrbodal startat upp som ett projekt under kommunalförbundet i vilken fyra konsulter har anlåtats för att hjälpa befintliga företag i ekonomisk kris att hitta nya finansieringsmöjligheter. Omställningskontoret+, som Trollhättans kommun varit projektägare för, har, under 2015, avslutats och övergår 2016 till att bli en verksamhet under kommunalförbundet. Verksamheten är uppdelad i tre delar; gemensam etableringsservice under namnet Position Väst, oberoende finansieringsrådgivning och Ägarskifte Micro.

Näringslivsutvecklarens nätverk

Samarbetet med de näringslivsansvariga i kommunerna är grunden för beredningens verksamhet på näringslivssidan. Tillsammans arbetar gruppen fram gemensamma projektidéer och näringslivsstrategier. Under 2015 har kultur och näringsliv arbetat gemensamt med projektet Kreativa Kraftfält Fyrbodal. Syftet är att kartlägga de kreativa krafter som finns i vår region för att lättare kunna fatta beslut om framtida satsningar som leder till tillväxt.

Inom ramen för kommunalförbundets integrationsprojekt är näringslivsutvecklaren processansvarig för området sysselsättning. Under hösten har en stor konferens med aktörer, näringslivsenheter och andra intressenter planerats.

Verksamhet och projekt

Under 2015 beviljades 34 näringslivsinriktade projekt medfinansiering på totalt 15 872 500 kr. Projekt som har prioriterats är insatser som:

- bidrar till att skapa starka förutsättningar för människor att kunna förverkliga idéer och starta företag,
- främjar utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag,
- gör VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling och samspel stad/land,
- utvecklar miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling,
- samverkar kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling,

- river gränshinder och ökar samverkan med Norge och etablerar regionen Oslo/Göteborg/Öresund,
- som offensivt driver etableringen av nya arbetsplatser

Inom dessa områden finns ett antal aktörer som har gett stöd och tillhandahållit tjänster av olika slag.

Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag:

- Gymnasieelever har fått möjlighet att driva UF-företag på gymnasieskolan.
- Drivhuset har gett studenter ökad kunskap om entreprenörskap på Högskolan Väst och på yrkeshögskolor i Fyrbodal.
- Entreprenörsarenan Bohuslän och Bohus Dal Uppfinnarförening Heureka har lämnat stöd till nya idéer och innovationer.
- Coompanion har gett stöd till att starta och utveckla kooperativa företag samt hjälp föreningar att skapa lönsamhet.
- NyföretagarCentrum har genomfört informationsträffar och gett rådgivning om nyföretagande i samtliga kommuner i Fyrbodal.
- Innovatum Inkubator har drivits med syfte att stödja innovatörer och entreprenörer genom att tillhandahålla en tillväxtmiljö.
- Uddevalla kommun har fått projektstöd för genomförandet av en inspirationsdag på Lane Loge på temat KKN.

Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag:

- Innovatum har haft uppdraget att driva en projektarena i vilken företag kan skapa och driva projekt i samverkan med andra företag och organisationer. De har även fått medel för att bedriva en förstudie för att se om inkubatorn tillsammans med Högskolan Väst kan utveckla ett animationscentrum i Fyrbodol.
- Connect Väst har genomfört en rad språngbrädor och företagsacceleratorer för att skapa tillväxt i bolagen. De har attraherat nytt kapital till området genom sitt affärsängelnätverk och sina riskkapitalister.
- Svenskt Marintekniskt Forum har drivit flera projekt med fokus att skapa bättre möjligheter för befintligt näringsliv inom sjöfart, offshore och fritidsbåtar.
- Entreprenörsarenan Bohuslän och Bohus Dal Uppfinnarförening Heureka har lämnat stöd till nya idéer och innovationer.
- Finansieringsrådgivningen inom projektet Omställningskontoret+ har hjälpt företag att hitta finansiering för att kunna utöka sin verksamhet och växa.
- Styrelseakademien har utbildat styrelser för att skapa tillväxt.
- Företagsakuten Fyrbodol har erbjudit hjälp till befintliga företag som befinner sig i ekonomisk kris.
- Trollhättan stad har drivit projektet NIVÅ för att hitta nya sätt att arbeta med långsiktig kompetensförsörjning genom att ta fram ett nytt praktikplatskoncept.
- Projektet KOBRA har etablerat lokala plattformar, med regional och transnationell samordning, där utbud och efterfrågan kan mötas för att uppnå strategiskt kompetensförsörjning i regionen som skapar tillväxt.
- Högskolan Väst har fått medfinansiering för att bedriva interregprojektet FRAMFOR som ska identifiera varför vissa små och medelstora företag verksamma i gränsregionen växer.

Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling och samspel stad/land:

- Turismnätverk Bohuslän har fått projektmedel för att stärka besöksnäringen i hela Fyrbodol och stärka nätverken som finns och höja status och kompetens inom besöksnärringsbranschen.
  - Studieförbundet Väst har fått medel för att bedriva ett projekt med fokus på att få fram unga ledare på landsbygd.
  - Lysekils kommun har fått medfinansiering för att driva interregprojektet "Urban Platsinnovation" med syfte att utveckla centrum till en attraktiv plats för att främja besöksnäringen och det befintliga näringslivet.
- Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling:
- Svenskt Marintekniskt Forum och SSPA har fått medfinansiering för att bedriva interregprojektet NÖKS vars syfte är att skapa nya transportsätt för att avlasta E6:an från godstrafik.
- Samverka kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling
- Projektet "Fyrbodol växer på träd".

Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund:

- Svinesundskommittén har påbörjat kartläggningen av alla gränsregionala företag inom maritim sektor för att se hur de kan hjälpa dem att växa genom ett gränsöverskridande samarbete.

Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland:

- Inom ramen för projektet Omställningskontoret+ har ett gemensamt etableringskoncept arbetats fram. Ett antal nyetableringar har skett inom ramen för Position Västs arbete.
- Projektet Science Center Cluster har startats upp vars syfte är att öka intresset för teknikintensiva branscher bland ungdomar. Projektet drivs på både svensk och norsk sida som ett interregprojekt.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Gemensamt ha resurser som kan erbjuda intressenter att utbilda sig, få handledning och förverkliga sina idéer – stöd till nyföretagande (1.1.2)	Upphandla och skriva uppdragsavtal med aktörer inom nyföretagande, entreprenörskap, innovationer, socialt företagande och rådgivning i tidiga skeden av företagande	Fler företag i regionen genom ett ökat nyföretagande.	Totalt har 1 367 nya företag registrerats i Fyrbodalen under 2015. (Källa: Bolagsverket. AB, HB, KB och EF) Befolkningsmängden i Fyrbodalen uppgick till 265 757 personer kvartal 3 2015. (SCB). Andel nyregistrerade per 1000 invånare är 5,1. (Motsvarande siffra år 2014 var 4,8) Avtal har löpt på med Nyföretagarcentrum för nyföretagarrådgivningar och informationsinsatser. Projektmedel har delats ut till Coompanion, Drivhuset och Ung Företagsamhet.
Satsa på gemensamma strukturer, för att främja utvecklingen för små och medelstora företag, såsom Innovatum och olika företagsnätverk (1.1.3)	Fortsätta samarbetet med Innovatum och övriga organisationer/nätverk som har till uppgift att stödja befintligt näringsliv i regionen.	Ökad kompetens och tillväxt i näringslivet.	Organisationerna som arbetar med det befintliga näringslivet har redovisat goda resultat löpande under året. Aktörer vars projekt vi finansierar med uppdrag att stötta SME är; Innovatum, Svenskt Marintekniskt Forum, Entreprenörsarenan, IUC Väst och Connect Väst.
Utveckla en bra samverkan med Svinesundskommittén (4.2.3)	Identifiera möjliga samarbetsområden. Dra nytta av förstudien "Gränssymbios" och projekt "Gränshinder för näringslivet" Uppmuntra samarbete över gränsen.	Nya samarbeten över gränsen.	Flera nya samarbeten har startats upp under året. Östfolds fylkeskommune, Fylkesmannen, Haldens näringsråd, flera turistorganisationer. Yttre Hvalers nationalpark, företag och organisationer kopplade till våra projekt. Sedan har Svinesundskommittén ett större upparbetat kontaktnät.

Forts. Näringsliv

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Fortsätta utveckla och implementera ett gemensamt etableringskoncept med hemsida och proaktiv marknadsföring samt ett gemensamt mottagningsarbete (4.2.4)</p>	<p>Fortsätta arbetet inom "Position Väst." Marknadsföring av Position Väst. Utveckla etableringsservicen. Ta fram ett gemensamt mark- och lokalregister.</p>	<p>Position Väst är etablerat på marknaden och ett verktyg för företag som vill etablera sig i regionen. Det gemensamma mark- och lokalregistret är klart.</p>	<p>Projektet Omställningskontoret+ har avslutats och Position Väst har övergått till att bli en verksamhet i Fyrbodals kommunalförbund. Det gemensamma lokalregistret ska etableras på Position Västs hemsida. Position Väst har marknadsfört vårt område löpande under året dels på mässor och dels via annonsering i tidningar och på vägskyltar. Rollups har placerats ut på strategiska platser i Västsverige. Resultaten Position Väst har redovisat under året har varit över förväntan.</p>
<p>Fortsätta marknadsföra Fyrbodals som en attraktiv och framåtsatsande miljöregion (4.2.4) och (3.1.4)</p>	<p>Med Position Väst och turistorganisationer attrahera studiebesök och samarbeten och etableringar. Biogasområdet prioriterat som första område.</p>	<p>Antal studiebesök och kontakter.</p>	<p>Fyrbodals miljösatningar fortsätter att väcka stort intresse. Högskolan Väst, Innovatum, kommunalförbundet och Position Väst har under året identifierat på vilket sätt positioneringen kan utvecklas. Det har lett till att Högskolan Väst nu är aktiva inom biogasområdet både inom produktionsteknik och affärsutveckling. Intresset har resulterat i över hundra besökare, fördelade på ett tiotal tillfällen, bland annat forskare, parter från Norge och Danmarks och från enskilda företag/organisationer som önskar samarbete. En kommun i Zambia har i ett SIDA-projekt sökt samarbete inom biogasområdet.</p>

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Använda offentlig upphandling som verktyg för att skapa affärsnytta i Fyrbodal och miljönytta globalt (3.2.2)</p>	<p>Utbildning och projekt för innovations-upphandling som verktyg.</p>	<p>Omfattning samt potential för affärs- och miljönytta för planerade upphandlingar.</p>	<p>I projektet Fyrbodal växer på träd har byggnation identifierats som ett angeläget område för att nå framgång med att etablera mer av träutveckling i regionen. Ett omfattande arbete har genomförts för att koppla ihop kommunernas och de kommunala bostadsbolagens behov av byggnation med möjligheterna att bygga mer i trä. Det har lett till att det i dag finns fem olika satsningar där vi medverkar med kompetens till beställarsidan för att utvecklingen av träbyggnationer ska ta fart i vår region. I ett interregprojekt, som vi medfinansierar och medverkar i, har ett investeringsbehov på ca 9 miljarder SEK identifierats för byggnation i fyrbodalskommunerna och kommunerna i Östfold. I projekt "Hela Gröna Vägen", som under året beviljats finansiering, är offentlig upphandling ett prioriterat område.</p>
<p>Stärka gröna näringarnas utveckling inom bioråvara och förädling av denna (3.1.3) (1.1.3)</p>	<p>Etablera utvecklingsprojekt kring Träkonstruktioner, Nya material och produkter samt Energi.</p>	<p>Enkätundersökning/ intervjuer</p>	<p>Etablering av projekten Hela Gröna Vägen och Grön Tillväxt-Skog har skett under året. Projekt Fyrbodal växer på träd fortlöper.</p>

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Stärka utvecklingen av marin energi och innovation (3.1.4)	Arbeta med Blå Översiktsplan och Maritim Näringslivsstrategi inriktning marin energi och innovation.	Antal samarbetsprojekt och kontakter.	Arbetet med Blå ÖP och Maritim Näringslivsstrategi har slutförts med medverkan från kommunalförbundet inom Marin Energi. Under året har det skett arbete med etablering av test site för marin strömkraft och vi har varit medarrangör vid två seminarier kring marin energi.
Medverka till fortsatt biogasutveckling i Fyrbodal (3.1.4) (3.2.2) (4.2.3)	Etablera samarbete med Norge och Danmark.	Enkät/intervjuer	Samarbeten har utvecklats med Norge och Danmark i två större projekt "Biogas 2020", Innovatums hittills största projekt (ca 110 MSEK) samt "Hela Gröna Vägen" som är ett samarbete med Gröna bilister samt 17 norska kommuner, Östfolds fylkeskommun och elbilsföreningen för att nå fossilfria transporter.
Medverka till elfordonsutveckling i Fyrbodal (3.1.4, (3.2.2), (4.2.3)	Arbeta med elinfrastruktur-utveckling och fordonsutveckling hos kommunerna.	Kartlägga etablerad laddinfrastruktur och antal elfordon samt medverkande företag.	Samarbete har skett med Orust kommun för genomförande av seminarium kring elbussar med medverkan från Holland, Umeå, Karlstad m fl. Invigning av snabbladare i Tanum och Munkedal har skett vilket är en direkt följd av vårt utvecklingsarbete. Fortsatta elfordons- och infrastruktursatsningar har inarbetats i projekt Hela Gröna Vägen som under året beviljats finansiering.

Affärsdriven miljöutveckling

Affärsdriven miljöutveckling handlar om att lyfta kommunernas miljösatningar och samtidigt kroka arm med näringslivet. Enligt verksamhetsplanen ska vi stärka de gröna näringarnas utveckling inom bioråvara och förädling av denna. Stärka utvecklingen av marin energi och innovation. Medverka till fortsatt biogasutveckling i Fyrbodals samt medverka till elfordonsutveckling i Fyrbodals. Under året har vi arbetat med följande:

Stärka de gröna näringarnas utveckling inom bioråvara och förädling av denna

Under året fick vi finansiering till ett tvåårigt projekt som ska lyfta skogens och träets potential i form av Fyrbodals Växer på Träd. Av Fyrbodals fjorton kommuner är nio utpräglade skogskommuner. Här finns råvaran, skogen och ett näringsliv baserat på det som skogen ger. Fyrbodals växer på träd verkar i gränssnittet mellan de olika aktörerna i branschen för att initiera samarbeten som utvecklar företagen. Under året har vi bland annat genomfört...

Medverka till fortsatt biogasutveckling i Fyrbodals

Arbete med att stimulera biogasens utveckling, med sin affärs- och samhällspotential för Fyrbodals kommuner, har prioriterats under året. I Biogas 2020, med Innovatum som leadingpart, är Fyrbodals kommunalförbund med och skapar en skandinavisk plattform för biogas. Under arbetsnamnet Case Biogas har Affärsdriven miljöutveckling under året initierat och etablerat ett samarbete med Innovatum, Högskolan Väst och Position Väst för att tillsammans stötta utvecklingen av teknik och affärsmodeller för biogas. Initiativ har även tagits för att etablera ett politiskt samarbete mellan de kommuner i Fyrbodals som kan definieras som biogaskommuner. Målet är att utveckla vår position inom biogasområdet så att den leder till etableringar och arbetstillfällen i regionen.

Stärka utvecklingen av marin energi och innovation

Inom detta område har vi under året undersökt förutsättningarna för testsites på västkusten. Inom bland annat flytande vind finns företag som redan nu testar sin teknik utanför Lysekil. Eftersom denna typ av innovationsföretag har behov av kompetens som finns inom den traditionella tillverkningsindustrin har Affärsdriven miljöutveckling initierat projekt på Innovatum och produktionstekniskt centrum för att den vägen finna vägen till samarbeten mellan dessa båda branschen.

Att utvinna el ur strömmande vatten är en ännu yngre bransch med stora behov att testa sin teknik. Idag görs dessa tester utanför Sveriges gränser och Affärsdriven miljöutveckling har under året, tillsammans med Orust kommun och Göteborgs universitet, genomfört strömmätningar utanför Orust kust. Vidare har vi under året sökt samarbete med Innovatum, och SP, för att undersöka potentialen för testsite för strömmande vatten.

Medverka till elfordonsutveckling i Fyrbodals

I arbetet med att stödja kommunerna att bli fossiloberoende har vi under året arbetat med och fått beviljat ansökan för projektet Hela Gröna Vägen. I detta treåriga projekt, som startade vid årsskiftet 15/16, ska Fyrbodals kommunalförbund med sina fjorton kommuner arbeta tillsammans med kommunerna i Östfold och Follo-regionerna i Norge samt med Gröna Bilister. Norsk erfarenhet kring elfordonsutveckling ska kombineras med svensk erfarenhet av biodrivmedel och då särskilt biogas. Fyrbodals kommunalförbund håller ihop projektet med ansvar för att säkra projektets genomförande, projektledning, administration och kommunikation.

Utbildning

Under 2015 har många planerade verksamheter startats upp. Inom ramen för Avsiktsförklaring för samverkan inom utbildningsområdet har under året bedrivits verksamhet inom Antagningsorganisation och Teknikcollege. Vård- och omsorgscollege har certifierats regionalt och arbetet med att certifiera lokalt har påbörjats. Förstudier kring praktiksamordning och skolavhopp har genomförts. Kompetensplattformarbetet har under året i projektform testat lokala kompetensmäklarfunktioner och som projektpart har kommunalförbundet startat upp projekt Scandinavian Science Cluster och KOBRA. Många av Beredningens möten har överskuggats av de beslut om de på regionnivå beslutade förändringarna för naturbruksgymnasierna.

Beredningens möten

Beredningen Utbildning har under året haft sju möten varav ett extra i samband med processen kring förändringar inom Västra Götalandsregionens naturbruksskolor.

Beredningens nätverk

Arbetsformen där beredningen eller nätverken lyft aktuella frågor, som sedan behandlats parallellt och tillsammans är en förutsättning för ett väl fungerande beredningsarbete har under året fungerat allt bättre där man bland annat haft gemensamma möten mellan nätverken och beredningen.

Exempel på pågående processer är naturbruksskolor, skolavhopp, praktiksamordning och kompetensförsörjning inom skolan. Under året har nätverket för förvaltningschefer inom utbildningsområdet haft fem möten, varav ett lunch-till-lunchmöte på Rågårdsvik. Nätverket för ordföranden i utbildningsnämnd har träffats en gång. Nätverket för yrkeshögskoleutbildare har träffats fyra gånger. Nätverket för vuxenutbildningsansvariga har tillsammans med Skolverket haft två lunch-till-lunchmöten. Inom ramen för kompetensplattformarbetet har det Delregionala kompetensrådet/arbetsmarknadsrådet träffats fyra gånger.

Verksamhet och projekt

Avsiktsförklaring för samverkan inom utbildningsområdet ligger till grund för årets gemensamma verksamheter, aktiviteter och projekt. Under året har förutom beredningsansvarig sammanlagt 12 tjänstemän verkat inom Beredningen Utbildnings ansvarsområde.

Två deltidstjänster för processledning av Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege har finansierats genom samverkansavtal mellan kommunerna. Vård- och omsorgscollege har certifierats regionalt under året och arbetet med lokal certifiering har påbörjats.

Ett samverkansavtal gällande samverkan vid genomförande av utbildning i Samhällsorientering har

tagits fram där Fyrbodals kommunalförbund ingår som part och har ansvar dels för samordning och administration av utbildningarna, dels för att hålla ihop arbetet på en strategisk nivå med information, utveckling, kvalitet och utvärdering av verksamheten.

En person är anställd för att arbeta i Interregfinansierade projektet Scandinavian Science Cluster som är ett projekt för arbetskrafts- och kompetensförsörjning över gränsen Fyrbodal-Östfold.

I den gemensamma antagningsorganisationen har under året fyra personer arbetat med antagning till gymnasieskolorna Fyrbodal. Inför antagning till läsåret 2016/2017 infördes, i samverkan med Götteborgsregionen, ett nytt tekniskt verktyg, Indra2. Denna verksamhet finansieras genom samverkansavtal med kommunerna.

Under 2015 har arbetet med de lokala och den delregionala kompetensplattformarna intensifierats ytterligare.

Under året har man i projektform testat kompetensmäklarfunktioner i kommunerna. I projektet har två personer arbetat.

Inom ramen för kompetensplattformarbetet bedrevs projekt SYVonline där VGR finansierat en deltidstjänst i varje delregion.

Arbetsgruppen för Kompetensplattform Västra Götaland med representanter från de fyra kommunalförbunden träffats kontinuerligt för samarbeten och utbyte erfarenheter.

En förstudie för att undersöka möjligheterna för regional praktiksamordning inklusive tekniskt system har genomförts.

Att motverka skolavhopp var och är en de av BHU prioriterade frågorna som resulterade i att de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland tillsammans gjort en kartläggning över pågående kommunala aktiviteter samt tagit fram ett förslag till gemensamma aktiviteter. Målet är att på sikt söka ett gemensamt ESF-projekt.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Skapa en väl-fungerande samverkan mellan kommunerna.	Inom ramen för Avsiktsförklaringen ha regelbundna träffar med förvaltningschefer och ordföranden i utbildningsnämnderna.	Inom ramen för Avsiktsförklaringen finns en väl fungerande samverkan mellan kommunernas förvaltningschefer och politiker inom utbildningsområdet.	-Nätverket för förvaltningschefer, har under året träffats fem gånger. -Nätverket för ordföranden har träffats en gång.
Arbeta för samordning och samplanering av utbildningarna inom och mellan olika utbildningsnivåer. 2.2.4 Möjliggöra för alla i Fyrbodals kommun att ta del av hela det utbud som finns i området. 2.2.3, 2.2.4	Utbildningsanordnare och vägledningsfunktioner deltar aktivt i aktiviteter inom projekt SYVonline med fokus på insatser inom Studie och yrkesvägledning och verktyget REKAS.	Utbildningsanordnare och vägledningsfunktioner har aktivt medverkat i projekt SYVonline och fått kunskaper om och förståelse för kompetensförsörjning i Fyrbodals kommun. Vägledarnätverk etablerat.	Utvärdering görs inom ramen för projekt SYV-online. Vägledarnätverk ej etablerat.
	Planera för Fritt sök för studerande i Fyrbodals kommun inom gymnasieskolan, gymnasieutbildning för vuxna, yrkesutbildning på gymnasienivå för vuxna, Svenska för invandrare och Samhällsorientering, Särsvux, Särvgymnasie m.m.	Handlingsplan för Fritt sök för studerande i Fyrbodals kommun inom gymnasieskolan, gymnasieutbildning för vuxna, yrkesutbildning på gymnasienivå för vuxna, Svenska för invandrare och Samhällsorientering Särsvux, Särvgymnasie mm, på uppdrag av beredningen, framtagna.	Samverkansavtal ang Fritt sök för gymnasieskolan tecknat. Arbetet med att ta fram handlingsplaner för gymnasiesär har påbörjats.
	Vidareutveckla webbplatsen www.vuxenutbildningfyrbodals.se avseende innehåll och spridning till bestämda målgrupper.	En webbplats där medborgare och utbildningsplanerare på ett bättre sätt än tidigare kan ta del av beskrivning av yrkesutbildning för vuxna i Fyrbodals kommun.	Webbplats med utbud av vuxenutbildning drivs men ingen utveckling har skett under året. 20 584 besök på webbplatsen.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Forts.</p> <p>Arbeta för samordning och samplanering av utbildningarna inom och mellan olika utbildningsnivåer. 2.2.4</p> <p>Möjliggöra för alla i Fyrbodalen att ta del av hela det utbud som finns i området. 2.2.3, 2.2.4</p>	<p>Drifta en gemensam Antagningsorganisation inkl. gemensamt antagningssystem och webbplats för gymnasieskolor i Fyrbodalen.</p>	<p>Fungerande regional antagningsorganisation inkl. antagningssystem och webbplats.</p>	<p>Den gemensamma antagningsorganisation för antagning till samtliga gymnasieskolor i Fyrbodalen har fungerat väl. </p> <p>Inför antagning till läsåret 2016/2017 infördes, i samverkan med Göteborgsregionen, ett nytt tekniskt verktyg, Indra2.</p>
	<p>Samverkan mellan utbildningsanordnare exempelvis yrkeshögskoleutbildning, yrkesvux och lärlingsutbildning m.m.</p>	<p>Ökad tillgång till extern finansiering.</p> <p>Ökad andel av sökta yrkeshögskoleutbildningar beviljas i Fyrbodalen.</p> <p>Nätverk för vuxenutbildningsanordnare etablerat.</p> <p>Yrkeshögskoleutbildarnätverk mellan kommunala och privata anordnare etablerat.</p>	<p>Tillgång till extern finansiering har ej ökat. </p> <p>Ingen ökad andel av sökta yrkeshögskoleutbildningar beviljade. </p> <p>Nätverket för vuxenutbildningsanordnare har under året träffats vid två tillfällen. </p> <p>Nätverk för kommunala och privata anordnare för yrkeshögskoleutbildningar har under året träffats tre gånger. </p> <p>Nätverk för utbildningsledare inom yrkeshögskolan etablerat. Nätverket har träffats två gånger. </p>

Forts. Utbildning

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Fortsätta bygga gemensamma strukturer tillsammans med näringslivet/arbetslivet för att möjliggöra en bättre samordning mellan utbildningsanordnarna och näringslivet/arbetslivet.</p> <p>Samverka med näringslivet/arbetslivet när det gäller planering av utbildningsinsatser.</p> <p>Utveckla matchningen mellan utbud och efterfrågan.</p> <p>2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3</p>	<p>Driva och samordna arbetet med Kompetensplattform Västra Götaland i Fyrbodalen enligt Handlingsplan 2015.</p>	<p>Arbetet med Kompetensplattform Västra Götaland bedrivs enligt Handlingsplan 2015. Delregionalt kompetens/arbetsmarknadsråd etablerat.</p>	<p>Det övergripande arbetet följs upp inom ramen för Kompetensplattform Västra Götaland. De lokala plattformarna har under året arbetat vidare genom pilotprojektet Komptensmäklare i Fyrbodalen. På delregional nivå har det Delregional komptensrådet/arbetsmarknadsrådet träffats fyra gånger.</p>
	<p>Driva ett delregionalt kompetens-/arbetsmarknadsråd med stöd av delregional kompetensmäklare.</p>	<p>Projekt "lokala mäklarfunktioner /intermediärer lokala kompetensmäklare" genomfört.</p>	<p>Projektet är genomfört. Utvärdering görs inom ramen för projektet och Arbetsförmedlingens pilot för arbetsmarknadsråd.</p>
	<p>Driva samordning av lokala kompetensråd och lokala kompetensmäklare.</p>		
	<p>Stödja samordning och vidareutveckling av Teknikcollege.</p>	<p>Certifierat Teknikcollege.</p>	<p>Certifierat TC t o m 2017. Samverkansavtal tecknat t o m 2017. -GY 11 - 3 program (Teknikprogrammet, Industritekniska programmet (inkl. process-tekniska och EI-och energiprogrammet) 372 elever. -T4 - 2 program (Teknikprogrammet) 25 elever. -Antal aktiva företag: 70 st.</p>
	<p>Stödja samordning och vidareutveckling av Vård- och Omsorgscollege.</p>	<p>Certifierat Vård- och Omsorgscollege.</p>	<p>Vård- och omsorgscollege Fyrbodalen certifierades regionalt under året och arbetet med de lokala certifieringarna har påbörjats.</p>
<p>Planera för samverkan mellan gymnasieskolornas programråd.</p>	<p>På uppdrag av Beredningen förslag till handlingsplan avseende samverkan mellan gymnasieskolornas programråd framtagen</p>	<p>Handlingsplan ej framtagen.</p>	

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
Samordna insatser för att knyta studerande på eftergymnasial nivå till områdets företag för att bistå med praktikplatser, examensarbeten och studiebesök. 2.1.1	Ta fram en gemensam lösning för praktiksamordning genom att kartlägga kommunernas satsningar och undersöka möjligheten till regional samverkan kring SSA (Samverkan Skola Arbetsliv).	På uppdrag av Beredningen förslag till handlingsplan avseende regional samverkan kring SSA och gemensam lösning för praktiksamordning framtagen.	Förstudie ang. praktiksamordning inkl. tekniskt system genomförd. Ett förslag till handlingsplan framtagen.
Utnyttja det Interreg-program som särskilt finns för området för att växla upp det arbete som behöver göras. 2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3 4.2.3	Starta upp och driva ett gränsöverskridande projekt för att stödja aktiviteter inom kompetensförsörjning i Fyrbodal och Östfold.	Gränsöverskridande projekt för att stödja aktiviteter inom kompetensförsörjning i Fyrbodal och Östfold startat och första projektåret genomfört.	Kommunalförbundet är projektpart i det svensk/norska projektet Scandinavian Science Cluster. Kommunalförbundet är projektpart i det svensk/norsk/danska projektet KOBRA. Resultatet av projekten följs upp inom ramen för projektens uppföljning och utvärdering.
Alla studerande i Fyrbodal har tillgång till en skola med hög kvalitet inom både kommunala och privata skolor.	Definiera gemensamma parametrar för jämförelser av kvalitet och utveckling med eleven i fokus inom grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen i Fyrbodal.	En gemensam kvalitetsjämförelse är genomförd. En årlig rapport ur ett Fyrbodalperspektiv framtagen.	En gemensam kvalitetsjämförelse är genomförd. J/N Årlig rapport ej framtagen.
Stödja aktiviteter för att främja barn och ungas hälsa.	Se till att representanter ifrån förvaltningschefsnätverket aktivt delta i Vårdsamverkans struktur för att främja barn och ungas hälsa. Identifiera samverkansområden för att främja barn och ungas hälsa inom skolområdet.	Representanter ifrån förvaltningschefsnätverket har aktivt deltagit i Vårdsamverkans struktur för att främja barn och ungas hälsa. Samverkansområden för att främja barn och ungas hälsa inom skolområdet identifierade.	Representanter för förvaltningschefsnätverket har deltagit i Vårdsamverkans struktur för främjandet av barn och ungas hälsa. Samverkansområden ej identifierade.

Mål	Aktivitet	Förväntade resultat	Resultat
<p>Stödja aktiviteter knutna till integration/nyanlända inom skolan.</p>	<p>Undersöka möjligheterna till samverkan med aktiviteter inom skolan knutna till integration /nyanlända. Vara en arena för utbyte av erfarenheter och idéer för verksamheter och aktiviteter inom området integration/nyanlända.</p>	<p>Handlingsplan, på uppdrag av beredningen, framtagen för samverkan och aktiviteter knutna till integration/nyanlända inom skolan.</p> <p>Nätverk för utbildningsanordnare som bedriver undervisning inom Svenska för invandrare (SFI) och Samhällsorientering (SO).</p>	<p>Diskussioner kring aktiviteter knutna till integration/nyanlända har förts inom nätverken hela året men någon gemensam handlingsplan är ej framtagen.</p> <p>Nätverkandet sker inom ramen för vuxenutbildningsnätverket. Särskilt nätverk för SFI ej etablerat.</p> <p>Ett samverkansavtal gällande samverkan inom Samhällsorientering har tagits fram där kommunalförbundet är part som särskilda uppdrag.</p>

EKONOMISK REDOVISNING 2015-01-01—2015-12-31

Innehållsförteckning	Sid.
Resultaträkning total	2
Resultaträkning basverksamhet	3
Resultaträkning projektverksamhet	4
Resultaträkning övrig verksamhet	5
Balansräkning	6
Kassaflödesanalys	7
Soliditetstal – not 18	7
Redovisning projekt	8-9
Redovisning övrig verksamhet	10
Redovisningsprinciper	11
Budgetavstämning basverksamhet – not 1	12
Avstämning projektverksamhet – not 2.1	13
Avstämning övrig verksamhet – not 2.2	14
Personalkostnader – not 3	15
Inventarier – not 4	16
Finansiella anläggningstillgångar – not 5	16
Regionala tillväxtmedel (TVP) – not 6	16
Gränskommittén – not 7	16
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter – not 8-15	17
Återbetalning Mediapoolen – not 16	17
Återförda resultatöverskott Gryning Vård AB – not 17	17
Tjänsteköp från medlemskommunerna – not 19	17
Underskrifter	18

RESULTATRÄKNING2015-01-01-
2015-12-312014-01-01-
2014-12-31

<u>Intäkter</u>	(not 1,2)		
Medlemsavgifter basverksamhet		6 817 694	6 810 206
Extern finansiering projekt och övrig verksamhet		22 830 677	20 101 456
EU-bidrag projekt och övrig verksamhet		549 891	1 053 584
Ersättning för uppdrag i projekt och övrig verksamhet		4 395 260	3 491 151
Övriga intäkter		200 392	202 939
Förändring reserv Gränskommittén	(not 7)	<u>-194 295</u>	<u>406 811</u>
		34 599 619	32 066 147
<u>Kostnader</u>	(not 1,2)		
Konsultkostnader	(not 19)	-10 468 268	-7 430 934
Administration, marknadsföring, möteskostn		-3 489 711	-3 890 782
Faktiska resekostnader, utlägg		-331 114	-477 286
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-238 550	-196 617
Konferensarrangemang		-1 267 967	-1 411 109
Personalkostnader	(not 3)	-17 219 179	-15 425 840
Bilersättning och traktamente		-369 101	-534 775
Politiska ersättningar		-293 420	-39 523
Lämnade bidrag		<u>-1 574 666</u>	<u>-3 105 236</u>
		-35 251 976	-32 512 101
<i>Resultat före avskrivningar</i>		-652 357	-445 954
Avyttring inventarier		0	-5 180
Avskrivningar inventarier	(not 4)	<u>-67 331</u>	<u>-125 221</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		-719 688	-576 355
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter		118 020	443 694
Räntekostnader		<u>-88</u>	<u>-971</u>
		117 932	442 723
ÅRETS RESULTAT	(not 15-17)	-601 756	-133 632

VARAV RESULTATRÄKNING BASVERKSAMHET

**2015-01-01-
2015-12-31**

**2014-01-01-
2014-12-31**

Intäkter

(not 1)

Medlemsavgifter	6 817 694	6 810 206
Ersättning för uppdrag	850 166	250 000
Övriga intäkter	<u>72 311</u>	<u>143 062</u>
	7 740 171	7 203 268

Kostnader

(not 1)

Konsultkostnader	-77 962	-24 168
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 780 045	-1 693 546
Faktiska resekostnader, utlägg	-34 001	-39 376
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-238 550	-196 617
Personalkostnader	(not 3) -5 835 471	-5 449 871
Bilersättning och traktamente	-172 210	-191 163
Politiska ersättningar	-293 420	-39 523
Lämnade bidrag	<u>-36 700</u>	<u>-36 700</u>
	-8 468 359	-7 670 964

Resultat före avskrivningar

-728 188

-467 696

Avyttring inventarier

0

-5 180

Avskrivningar inventarier

(not 4)

-67 331

-102 711

Resultat efter avskrivningar

-795 519

-575 587

Finansiella intäkter och kostnader

Ränteintäkter

118 020

438 684

Räntekostnader

-88

-971

117 932

437 712

ÅRETS RESULTAT

-677 587

-137 875

VARAV RESULTATRÄKNING PROJEKTVERKSAMHET
**2015-01-01-
2015-12-31**
**2014-01-01-
2014-12-31**

<u>Intäkter</u>	(not 2.1)		
Extern finansiering		14 098 399	11 977 944
EU-bidrag		549 891	132 522
Ersättning för uppdrag		1 929 631	1 717 066
Övriga intäkter		<u>109 450</u>	<u>42 801</u>
		16 687 371	13 870 334
<u>Kostnader</u>	(not 2.1)		
Konsultkostnader	(not 19)	-8 608 471	-5 182 014
Administration, marknadsföring, möteskostn		-849 608	-997 443
Konferensarrangemang		-1 072 832	-1 042 096
Resekostnader		-189 672	-237 755
Politiska ersättningar		0	0
Personalkostnader	(not 3)	-4 341 053	-3 458 116
Bilersättning och traktamente		-89 256	-109 181
Lämnade bidrag		<u>-1 460 648</u>	<u>-2 827 489</u>
		-16 611 540	-13 854 094
<i>Resultat före avskrivningar</i>		75 831	16 240
Avskrivningar inventarier	(not 4)	<u>0</u>	<u>-11 998</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		75 831	4 242
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Räntekostnader		0	0
ÅRETS RESULTAT	(not 15)	75 831	4 242

VARAV RESULTATRÄKNING ÖVRIG VERKSAMHET		2015-01-01- 2015-12-31	2014-01-01- 2014-12-31
<u>Intäkter</u>	(not 2.2)		
Extern finansiering		8 732 278	8 123 512
EU-bidrag		0	921 062
Ersättning för uppdrag		1 615 463	1 524 085
Övriga intäkter		18 631	17 076
Förändring reserv Gränskommittén	(not 7)	<u>-194 295</u>	<u>406 811</u>
		10 172 077	10 992 545
 <u>Kostnader</u>	 (not 2.2)		
Konsultkostnader	(not 19)	-1 781 835	-2 224 752
Administration, marknadsföring, möteskostn		-860 059	-1 199 792
Konferensarrangemang		-195 135	-369 013
Resekostnader		-107 440	-200 155
Politiska ersättningar		0	0
Personalkostnader	(not 3)	-7 042 655	-6 517 853
Bilersättning och traktamente		-107 635	-234 431
Lämnade bidrag		<u>-77 318</u>	<u>-241 047</u>
		-10 172 077	-10 987 042
 <i>Resultat före avskrivningar</i>		0	5 502
 Avskrivningar inventarier	(not 4)	<u>0</u>	<u>-10 512</u>
 <i>Resultat efter avskrivningar</i>		0	-5 010
 <u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter			5 010
Räntekostnader		<u>0</u>	<u>0</u>
 ÅRETS RESULTAT		0	0

BALANSRÄKNING		2015-12-31	2014-12-31
<i>TILLGÅNGAR</i>			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Inventarier	(not 4)	<u>249 716</u>	<u>317 047</u>
		249 716	317 046
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Aktier och andelar	(not 5)	<u>2 767 000</u>	<u>2 767 000</u>
		2 767 000	2 767 000
<u>Omsättningstillgångar</u>			
Kundfordringar		1 836 149	1 319 867
Momsfordran		321 307	264 041
Övriga kortfristiga fordringar		16 482	7 824
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader basverksamhet	(not 11)	572 201	395 978
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader övrig verksamhet	(not 12)	2 910 669	3 978 028
Upplupna intäkter projektverksamhet	(not 13)	<u>4 534 163</u>	<u>4 913 679</u>
		10 190 972	10 879 417
<u>Likvida medel</u>			
Kassa, postgiro och bank	(not 14)	24 973 810	30 891 223
SUMMA TILLGÅNGAR		38 181 497	44 854 686
<i>SKULDER OCH EGET KAPITAL</i>			
<u>Eget kapital</u>			
Balanserat resultat		-3 795 250	-4 428 882
Årets resultat		<u>601 755</u>	<u>133 633</u>
		-3 193 495	-4 295 249
<u>Långfristiga skulder</u>			
Balanserat resultat Gränskommittén	(not 7)	-629 536	-1 036 347
Årets resultat Gränskommittén		<u>629 536</u>	<u>406 811</u>
		0	-629 536
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		-3 677 522	-1 455 249
Övriga kortfristiga skulder basverksamhet		-349 140	-279 234
Regionala tillväxtmedel (TVP)	(not 6)	-18 973 370	-23 140 238
Uppl.kostn., förutbet. int basverksamhet	(not 8)	-645 000	-499 180
Uppl.kostn., förutbet.int övrig verksamhet	(not 10)	-5 014 079	-3 513 885
Uppl.kostn., förutbet. int projektverksamhet	(not 9)	<u>-6 328 893</u>	<u>-11 042 119</u>
		-34 988 002	-39 929 902
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		-38 181 497	-44 854 686
Ställda panter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS	2015-01-01- 2015-12-31	2014-01-01- 2014-12-31
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	-601 755	-133 633
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
Avskrivningar inventarier	<u>67 331</u>	<u>130 402</u>
	-534 424	-3 231
<i>Förändringar i rörelsekapital</i>		
Förändring av omsättningstillgångar	688 446	58 309
Förändring av kortfristiga skulder	<u>-4 941 899</u>	<u>-344 873</u>
	-4 253 453	-286 563
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-4 787 877	-289 794
Investeringsverksamheten		
Förvärv av inventarier	0	0
Försäljning av inventarier	<u>0</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Finansieringsverksamheten		
Förändring av långfristiga skulder	<u>-1 129 536</u>	<u>-1 906 811</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 129 536	-1 906 811
ÅRETS KASSAFLÖDE	-5 917 413	-2 196 606
Likvida medel vid årets början	<u>30 891 223</u>	<u>33 087 829</u>
Likvida medel vid årets slut (not 14)	24 973 810	30 891 223
SOLIDITET	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital/Tillgångar	9%	10%

Not 15.

<u>Projektverksamhet 2015</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	<u>Acc. kostn.</u>	<u>Acc. intäkter</u>
<u>Pågående projekt</u>				
ASI metodstöd	11 282	-11 282	-3 291 950	3 291 950
FoU-Fyrbodalinstitutet	-356 794	356 794	-518 840	518 840
EBP - Äldre H-029-H-057	-1 278 300	1 278 300	-9 485 659	9 485 659
Västbus - Fyrbodal	-4 349	4 349	-116 218	116 218
Barn och unga	-345 013	345 013	-1 278 837	1 278 837
Anhörigstödsnätverk	-7 673	7 673	-27 254	27 254
Föräldrastöd SKL	-31 927	31 927	-533 641	533 641
Kompetensförsörjning barnavård	-1 875 342	1 875 342	-2 506 935	2 506 935
SKL - Prio	-155 266	155 266	-161 937	161 937
Digitala trygghetslarm	-432 022	432 022	-702 158	702 158
FoURum IFO H-067-H-075	-217 371	217 371	-217 371	217 371
ORS/SRS	-52 520	52 520	-52 520	52 520
DMO	-106 763	106 763	-106 763	106 763
Nätverksledare försörjningsstöd	-64 999	64 999	-64 999	64 999
Vårdsamverkan barn och unga	-215 110	215 110	-215 110	215 110
iCare4Fyrbodal	-621	621	-621	621
Utv. av seminarieverksamhet 13-14	-136 192	136 192	-401 684	401 684
Kreativa kraftfält	-354 135	354 135	-354 135	354 135
Granit	-7 613	7 613	-7 613	7 613
Besöksnäringen	-374 044	374 044	-3 137 405	3 137 405
Fyrbodal växer på träd	-902 988	902 988	-1 009 706	1 009 706
Lokalregister Fyrbodal	-191 825	191 825	-191 825	191 825
Unga vuxna	-14 976	14 976	-14 976	14 976
Biogas 2020	-81 144	81 144	-81 144	81 144
Företagsakuten	-42 629	42 629	-42 630	42 630
Projektpersonal	-63 525	63 525	-63 525	63 525
Svinesundskommittén	-72 849	72 849	-72 849	72 849
Destination Svinesund	-226 023	226 023	-226 023	226 023
Teknikcollege Fyrbodal	-573 770	573 770	-2 047 950	2 047 950
SYV-online	-109 125	109 125	-218 837	218 837
Vård- och omsorgscollege	-600 194	600 194	-612 416	612 416
Kompetensmäklarfunkt. Fyrbodal	-2 613 390	2 613 390	-2 613 390	2 613 390
Praktiksamordning Fyrbodal	-233 962	233 962	-233 962	233 962
Samordning skolavhopp	-120 483	120 483	-120 483	120 483
KOBRA	-63 340	63 340	-63 340	63 340
SSC - Scandinavian Science Cluster	-137 836	137 836	-137 836	137 836
Samhällsorientering Fyrbodal	-282 433	282 433	-282 433	282 433
Kompetensplattformarb. Fyrbodal	-97 177	97 177	-97 177	97 177
Avtal vuxenutbildning	-2 873	2 873	-2 873	2 873
Plattform för nyanländas etablering	-745 731	745 731	-823 370	823 370
Almedalen 2015	-1 316	1 316	-13 316	13 316
Kompetensmäklare KJ	-104 220	104 220	-104 220	104 220
Samverkansavtal HV	-155 566	155 566	-155 566	155 566
<u>Projekt som förvaltas av förbundet</u>				
Miljöchefer i samverkan	-2 562	2 562	-66 167	66 167
E-tjänster Västkom	-1 330 887	1 330 887	-3 743 546	3 743 546
BVVF	-1 011	1 011	-1 493 669	1 493 669
Tillväxtprocesser NB	-620	620	-317 561	317 561
KPA	-529	529	-8 316	8 316
Fiskekommunerna	-176 988	176 988	-176 988	176 988
<u>Avslutade men ej slutredovisade projekt</u>				
Samverkan ensamkommande flyktingbarn	-23	23	-355 634	355 634
Missbruk - Vårdsamverkan	-1 237	1 237	-200 569	200 569
Kulturkollo 2014	-130 000	130 000	-777 791	777 791
Kulturplaneterna 2014	-20 000	20 000	-106 000	106 000
Kulturkollo 2015	-766 868	766 868	-766 868	766 868
Näringslivsutveckl. Fyrbodal	55 722	-55 722	-637 314	637 314
Kompetensplattform	-1 546	1 546	-2 481 984	2 481 984
SFI - Lst	-6 750	6 750	-1 394 940	1 394 940

Strukturer samhällsorientering	-93 807	93 807	-987 701	987 701
Förstudie SSC	-824	824	-339 619	339 619
ESF - Vård o Omsorg	-150 000	150 000	-150 000	150 000
Förstudie V & O College	-92 155	92 155	-92 155	92 155
SEEMORE	-449 309	449 309	-1 234 858	1 234 858
<u>Projekt som slutredovisats under 2015</u>				
Fyrbodalinstitutet - administration	0	75 831	-183 399	183 399
Saldo	-16 611 540	16 687 371	-47 926 574	47 926 574
Resultat		75 831		

<u>Övrig verksamhet 2015</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	
Hälsokällan II	-1 868 000	1 868 000	P
Forskning och utveckling (FoU)	-1 098 624	1 098 624	P
IT-samverkan II	-1 313 819	1 313 819	P
Affärsdriven miljöutveckling	-1 565 658	1 565 658	P
Position Väst	-60 441	60 441	P
Gränskommittén	-53 968	53 968	P
Kurser och konferenser	-927 552	927 552	P
Kultur/Marianna Andersson	-550 001	550 001	P
Antagningskansliet	-2 734 013	2 734 013	P
Saldo	-10 172 077	10 172 077	
Resultat		0	

A=avslutat
P=pågående

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal redovisning.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

Inventarier	10 år
Datorer	Direktavskrivning från 2013

Fordringar

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

Not 1 Budgetavstämning basverksamhet

INTÄKTER	Budget	Utfall	Avvikelse
	1501-1512	1501-1512	1501-1512
Medlemsavg. kommunbidrag	6 890 000	6 817 694	-72 306
Övriga intäkter	250 000	922 477	672 477
Ränteintäkter	400 000	118 020	-281 980
SUMMA INTÄKTER	7 540 000	7 858 191	318 191
<i>Personalkostnader</i>			
Löner basanställda inkl soc.avg	-4 300 000	-5 051 855	-751 855
- försäkringar	-475 000	-537 529	-62 529
- löneskatt på pensioner	-120 000	-144 515	-24 515
Friskvård	-15 000	-6 807	8 193
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-210 000	-172 210	37 790
Politiska ersättningar	-50 000	-293 420	-243 420
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-210 000	-238 550	-28 550
Konsultkostnader	-40 000	-77 962	-37 962
<i>Administrativa fasta kostnader</i>			
- hyra, städ, reparation o underhåll	-420 000	-445 514	-25 514
- kopiering, fax	-10 000	-13 689	-3 689
- IT, drift, hemsida, intranät	-275 000	-351 516	-76 516
- företagsförsäkring	-15 000	-9 727	5 273
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>			
- dataunderhåll, larm, programvara	-30 000	-30 271	-271
- porto och förbrukningsmat inkl datorer	-110 000	-114 876	-4 876
- telefon (telefon, mobil, fax)	-70 000	-34 588	35 412
- repr., möteskostn. resekostn personal	-120 000	-113 104	6 896
- pren tidn, litteratur	-15 000	-16 533	-1 533
- personal soc.kostn	-75 000	-54 137	20 863
- utbildning, intern utveckling	-60 000	-40 628	19 372
- revision och rådgivning	-70 000	-44 842	25 158
- information (PR, mässor, annonser)	-50 000	-88 047	-38 047
Avskrivningar	-130 000	-67 331	62 669
- övriga kostnader	-130 000	-21 493	108 507
VästKom	-500 000	-529 934	-29 934
Lämnade bidrag Gränskommittén	-40 000	-36 700	3 300
SUMMA KOSTNADER	-7 540 000	-8 535 778	-995 778
RESULTAT	0	-677 587	-677 587

Fyrbodals kommunalförbund
222000-1776

Not 2.1 Projektverksamhet

INTÄKTER	1501-1512	1401-1412
Extern finansiering	14 098 399	11 977 944
EU-bidrag	549 891	132 522
Ersättning för uppdrag	1 929 631	1 717 066
Övriga intäkter	109 450	42 801
SUMMA INTÄKTER	16 687 371	13 870 334
KOSTNADER		
<i>Personalkostnader</i>		
Löner projanställda inkl soc.avg	-2 087 608	-2 094 869
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-89 256	-109 181
Politiska ersättningar	0	0
Arbetad tid internt	-2 039 212	-1 172 587
<i>Administrativa fasta kostnader</i>		
- projekthyra	-259 448	-294 861
- kopiering, fax	-11 998	-8 730
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>		
- dataunderhåll	-62 855	-68 062
- porto	-3 969	-2 644
- telefon (telefon, mobil, fax)	-29 527	-41 659
- repr., möteskostn. resekostn	-361 333	-553 186
- pren tidn, kurslitteratur	-50 186	-21 719
- försäkringar	-174 160	-148 617
- förbrukningsmaterial	-132 812	-130 628
- övriga kostnader	-14 275	-55 497
- löneskatt på pensioner	-40 074	-34 839
- utbildning	0	-3 351
- konsultarvode	-8 608 471	-5 182 014
- konferensarrangemang	-1 072 832	-1 042 096
Information (PR, mässor, annonser)	-112 877	-62 065
Lämnade bidrag	-1 460 648	-2 827 489
Avskrivningar	0	-11 998
SUMMA KOSTNADER	-16 611 540	-13 866 092
RESULTAT	75 831	4 242

Fyrbodals kommunalförbund
222000-1776

Not 2.2 Övrig verksamhet

INTÄKTER	1501-1512	1401-1412
Extern finansiering	8 732 278	8 123 512
EU-bidrag	0	921 062
Ersättning för uppdrag	1 615 463	1 524 085
Övriga intäkter	18 631	17 076
Förändring reserv Gränskommittén	-194 295	406 811
Ränteintäkter	<u>0</u>	<u>5 010</u>
SUMMA INTÄKTER	10 172 077	10 997 555
KOSTNADER		
<i>Personalkostnader</i>		
Löner projanställda inkl soc.avg	-6 153 373	-5 433 407
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-107 635	-179 905
Politiska ersättningar	0	0
Arbetad tid internt	-333 589	-667 940
<i>Administrativa fasta kostnader</i>		
- projekthyra	-417 456	-414 396
- kopiering, fax	-21 153	-14 457
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>		
- dataunderhåll	-75 854	-101 805
- porto	-67 334	-7 173
- telefon (telefon, mobil, fax)	-45 254	-74 243
- repr., möteskostn. resekostn	-182 221	-326 786
- pren tidn, kurslitteratur	-35 831	-12 934
- försäkringar	-448 749	-380 789
- förbrukningsmaterial	-102 826	-192 863
- övriga kostnader	-14 190	-62 469
- löneskatt på pensioner	-106 944	-90 243
- revision	0	-31 900
- utbildning	0	0
- konsultarvode	-1 781 835	-2 224 752
- konferensarrangemang	-195 135	-369 013
Information (PR, mässor, annonser)	-5 380	-160 922
Lämnade bidrag	-77 318	-241 047
Avskrivningar	0	-10 512
SUMMA KOSTNADER	-10 172 077	-10 997 555
RESULTAT	0	0

NOT 3 Personalkostnader, ersättningar och sjukfrånvaro

MEDELANTALET ANSTÄLLDA	15-12-31	14-12-31	Antalet anställda är beräknat utifrån
Män i basverksamhet	2,0	2,3	antalet heltidstjänster.
Kvinnor i basverksamhet	5,1	4,4	
Män i övrig verksamhet	0,8	0,8	
Kvinnor i övrig verksamhet	12,3	11,4	
Män i projektverksamhet	1,0	1,0	
Kvinnor i projektverksamhet	<u>5,5</u>	<u>4,3</u>	
	26,7	24,1	
Tillsvidareanställda basverksamhet	7,15	6,6	Ökningen av tillsvidareanställd personal i övrig och
Tillsvidareanställda övrig verksamhet	12,5	11,8	proj.verksamhet beror på övergång från visstid till tillsvidare-
Tillsvidareanställda projektverksamhet	2,55	2,35	anställning pga långa projekt.
Visstidsanställda	<u>4,5</u>	<u>3,3</u>	Ökningen medför ingen större risk då ev. kostnader vid
	26,7	24,1	upsägning kan vidarefaktureras på uppdragsgivare.

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

	15-12-31				14-12-31			
	Förbunds chef	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal	Förbunds chef	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal
Löner och andra ers.	697 213	3 152 857	3 392 794	4 985 867	675 968	2 801 772	2 511 332	4 594 233
Utbildning	0	40 628	0	0	0	40 601	3 351	0
Övriga personalkostn.	0	60 944	7 776	25 132	0	69 007	3 853	14 785
Soc. avgifter	465 875	1 417 954	940 484	2 031 656	486 220	1 376 304	939 581	1 908 835
varav pension	<u>235 361</u>	<u>302 168</u>	<u>174 160</u>	<u>448 749</u>	<u>262 553</u>	<u>326 607</u>	<u>148 617</u>	<u>380 789</u>
	1 163 088	4 672 383	4 341 053	7 042 655	1 162 188	4 287 683	3 458 116	6 517 853

Not 19 Tjänsteköp från kommunerna

Under de senaste åren har förbundet i flera fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2014 har åtta personer varit anställda i kommunerna med arbetat för förbundet.

UPPLYSNING OM SJUKFRÅNVARO	15-12-31	14-12-31
Sjukfrånvaro för män	0,54%	0,11%
Sjukfrånvaro för kvinnor	3,81%	4,91%
Sjukfrånvaro för anställda yngre än 30 år	2,62%	3,17%
mellan 30 - 49 år	2,08%	1,91%
äldre än 49 år	6,23%	5,49%
	0,78%	2,24%

Sjukfrånvaron för varje ovanstående grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

Total sjukfrånvaro	2,62	3,17
Långtidssjukfrånvaro	45,06	39,13

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

NOT 4 Inventarier

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	1 736 158	1 736 158
Inköp	0	0
Försäljning inventarier	0	0
<i>Utgående ackumulerade anskaffningsvärde</i>	<i>1 736 158</i>	<i>1 736 158</i>
Ingående avskrivningar	-1 419 112	-1 288 711
Årets avskrivningar	-67 331	-125 221
Återförd avskrivning försålda inventarier	0	-5 180
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-1 486 443</i>	<i>-1 419 112</i>
Utgående planenligt restvärde	249 715	317 046

*Inventarier skrivs av på 10 år
Datorer direktavskrivs från 2013*

NOT 5 Finansiella anläggningstillgångar

Antal	Namn		Bokfört värde	Eget kapital- andel
17 000	Gryning Vård AB	17,0%	17 000	23 222 116
250	Mediapoolen Västra Götaland AB	16,7%	250 000	885 290
1 000	Innovatum AB	1,3%	<u>2 500 000</u>	<u>523 583</u>
			2 767 000	24 630 988

NOT 6 Regionala tillväxtmedel (TVP)

Fyrbodals kommunalförbund (FK) erhåller årligen medel från VG-regionen för genomförandet av det delregionala tillväxtprogrammet på uppdrag av VG-regionen.

Kostnader och intäkter har tidigare år redovisats i resultaträkningen i projektredovisningen men redovisas från 2007 endast i balansräkningen eftersom det endast är ett administrativt uppdrag för FK.

Medlemskommunernas motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.

NOT 7 Gränskommittén

Gränskommittén (GK) är en gränsöverskridande samarbetsorganisation med medlemskommuner i Sverige och Norge. Verksamheten finansieras i sin helhet av Nordiska Ministerrådet samt medlemsavgifter.

FK har i uppdrag att administrera GK eftersom det ej är möjligt att etablera en juridisk person över gränsen.

GK har egen redovisning men eftersom det inte är en egen juridisk person ingår den även i Fyrbodals redovisning.

Gränskommittén har under 2014 ombildats till egen juridisk person, Svinesundskommittén. Under 2015 har Gränskommittén avslutats och eget kapital har överförts till Svinesundskommittén.

- Not 8**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter basverksamhet**
Upplupna kostnader basverksamhet består i huvudsak av upplupen semesterlöneskuld, löneskuld samt upplupna arbetsgivaravgifter.
- Not 9**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter projektverksamhet**
Förutbetalda intäkter i projektverksamheten omfattar i huvudsak beviljade projektbidrag som erhållits vid projektstart på ännu ej avslutade projekt.
- Not 10**   **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter övrig verksamhet**
Förutbetalda intäkter i övrig verksamhet omfattar i huvudsak beviljade bidrag som erhållits vid verksamhetsstart.
- Not 11**   **Förutbetalda kostnader basverksamhet**
Förutbetalda kostnader basverksamhet består i huvudsak av hyra och IT-avtal.
- Not 12**   **Upplupna intäkter övrig verksamhet**
Upplupna intäkter övrig verksamhet består i huvudsak av beviljade bidrag som rekvideras i efterhand mot redovisade kostnader.
- Not 13**   **Upplupna intäkter projektverksamhet**
Upplupna intäkter projekt består i huvudsak av beviljade men ännu ej utbetalda EU-bidrag.
- Not 14**   **Likvida medel**
Medlemskommunerna motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvideras från 2008 i förskott.
- Not 15**   **Resultat projektverksamhet**
Ett projekt har slutredovisats under 2015 och genererar ett överskott på 75 tkr.
- Not 16**   **Återbetalning av villkorat aktieägartillskott Mediapoolen Västra Götaland AB**
Fyrbodals erhöll under 2011 och 2012 återbetalning av villkorat aktieägartillskott från Mediapoolen med 166 130 kr per år, totalt 332 260 kr.
- Not 17**   **Återföring till ägarna av resultatöverskott från Gryning Vård AB**
Gryning Vård AB har under 2012 gjort en återföring av resultatöverskott på 6 720 tkr till ägarna att fördela efter andel i bolaget.
Fyrbodals äger 17 % av bolaget och överskott uppgick till 1 142 tkr.
- Not 18**   **Soliditetstal**
Direktionen beslutade den 2 maj 2013 om en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10% men nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Not 19**   **Tjänsteköp från medlemskommunerna**
Under de senaste åren har förbundet i flera fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2015 har nio personer varit anställda i kommunerna men arbetat för förbundet.

Årsredovisning 2015-01-01—2015-12-31

Uddevalla den 17 mars 2016

Direktionen

.....
Martin Carling
Dals Eds kommun

.....
Paul Åkerlund
Trollhättans stad

.....
Ingemar Samuelsson
Uddevalla kommun

.....
Mats Abrahamsson
Sotenäs kommun

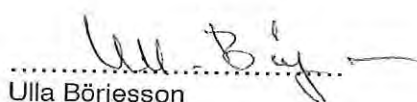

.....
Peter Birgersson
Strömsfjärd kommun

.....
Liselott Broberg
Tanums kommun

.....
Carin Ramneskär
Uddevalla kommun

.....
Peter Eriksson
Trollhättans stad

.....
Kerstin Gadde
Orust kommun

.....
Ulla Börjesson
Färgelanda kommun

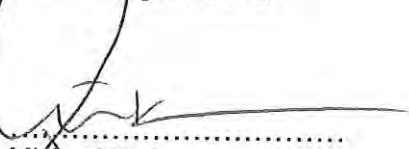

.....
Per Eriksson
Bengtsfors kommun

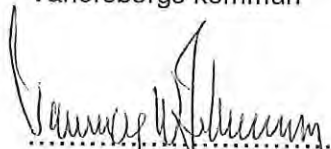

.....
Jan-Olof Johansson
Lysekils kommun

.....
Gunnar Lidell
Vänersborgs kommun

.....
Marie Dahlin
Vänersborgs kommun

.....
Åsa Karlsson
Munkedals kommun

.....
Michael Karlsson
Åmåls kommun

.....
Tommy W. Johansson
Melleruds kommun

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 37

Dnr 2016-395

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S), Kenneth Carlsson (L) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv. Inga ersättare. Detta förslag är därför inte berett av ledningsutskottet utan ett rent tjänstemannaförslag.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts för att uppfylla de mål som direktionen har fastställt. Revisionen efterlyser en tydligare koppling mellan verksamheternas målformuleringar och de övergripande målen. Årets resultat för förbundet uppgår till -987 tkr, vilket är 1 360 tkr bättre än budget. Direktionens finansiella mål uppnås för 2015.

Revisionen tillstyrker ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-26

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och
godkännande av förbundets årsredovisning 2015**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och enskilda
förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets
årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts för att
uppfylla de mål som direktionen har fastställt. Revisionen efterlyser en
tydligare koppling mellan verksamheternas målformuleringar och de
övergripande målen. Årets resultat för förbundet uppgår till -987 tkr, vilket
är 1 360 tkr bättre än budget. Direktionens finansiella mål uppnås för 2015.

Revisionen tillstyrker ansvarsfrihet.

Lars Göran Berg
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

DALSLANDSKOMMUNERNAS KOMMUNALFÖRBUND

org.nr. 222000-0877

Årsbokslut 2015-12-31

Innehållsförteckning

	Sida
INLEDNING	
Ordföranden och förbundschefen	2
Organisationsplan	3
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning	4
Måluppfyllelse – Vision och övergripande mål	5
Ekonomisk översikt och analys	8
Personalredovisning	10
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	
Kansli	11
Miljönämnden	15
Energisamverkan Dalsland	32
Hållbar utveckling Väst	36
EKONOMISK REDOVISNING	
Resultaträkning	40
Finansieringsanalys	41
Balansräkning	42
Notförteckning	43
Redovisningsmodell och redovisningsprinciper	47

Ordföranden och förbundschefen har ordet

Kommunalförbundet ansvarar i nuläget för uppdraget att vara plattformen/arenan/ navet och koordinatören för att utveckla Dalslandssamarbetet både som mötesplats/utvecklingsnav för såväl politiker som tjänstemän men också som processledare/arbetsgivare för specifika processer/verksamheter. Framtida organisering av samverkan utreds för att slutligen beslutas om under våren 2016.

Från verksamheten som pågår/pågått kan nämnas;

Förutom de egna interna verksamheterna med kommunalförbundet som arbetsgivare; **gemensamma miljöorganisationen** för fyra kommuner, **energisamverkan Dalsland bestående av; energi och klimatrådgivning f.d. kustomprojektet/trafiksäkerhetsfrågor, energieffektiva kommuner för sex kommuner (avslutades 2015-03-31), inköpare (utökning till 2 tjänster från och med 2015-11-01)** för fem/sex kommuner, **samt det regionala energikontoret i Västra Götaland** för de 49 kommunerna ansvarar kommunalförbundet för samordning av processer som pågår i landskapet/Västra Götaland

Från de pågående processerna kan särskilt nämnas; Genomförd utvärdering av samverkan och DKKF. Utredning av synen på huvudmannaskap för det regionala energikontoret (HUV)

Kommunalförbundet äger fem administrativa system; **ekonomisystemet, löne/pa systemet och bibliotekssystemet, VA/Renhållning samt miljö och bygg-redasystemet.**

I dokumentet i samband med ekonomiredovisningen följer mer ingående redovisning av verksamheterna

Utifrån ovanstående vill vi härmed överlämna Årsbokslut 2015

Håverud 2016-04-04

Michael Karlsson

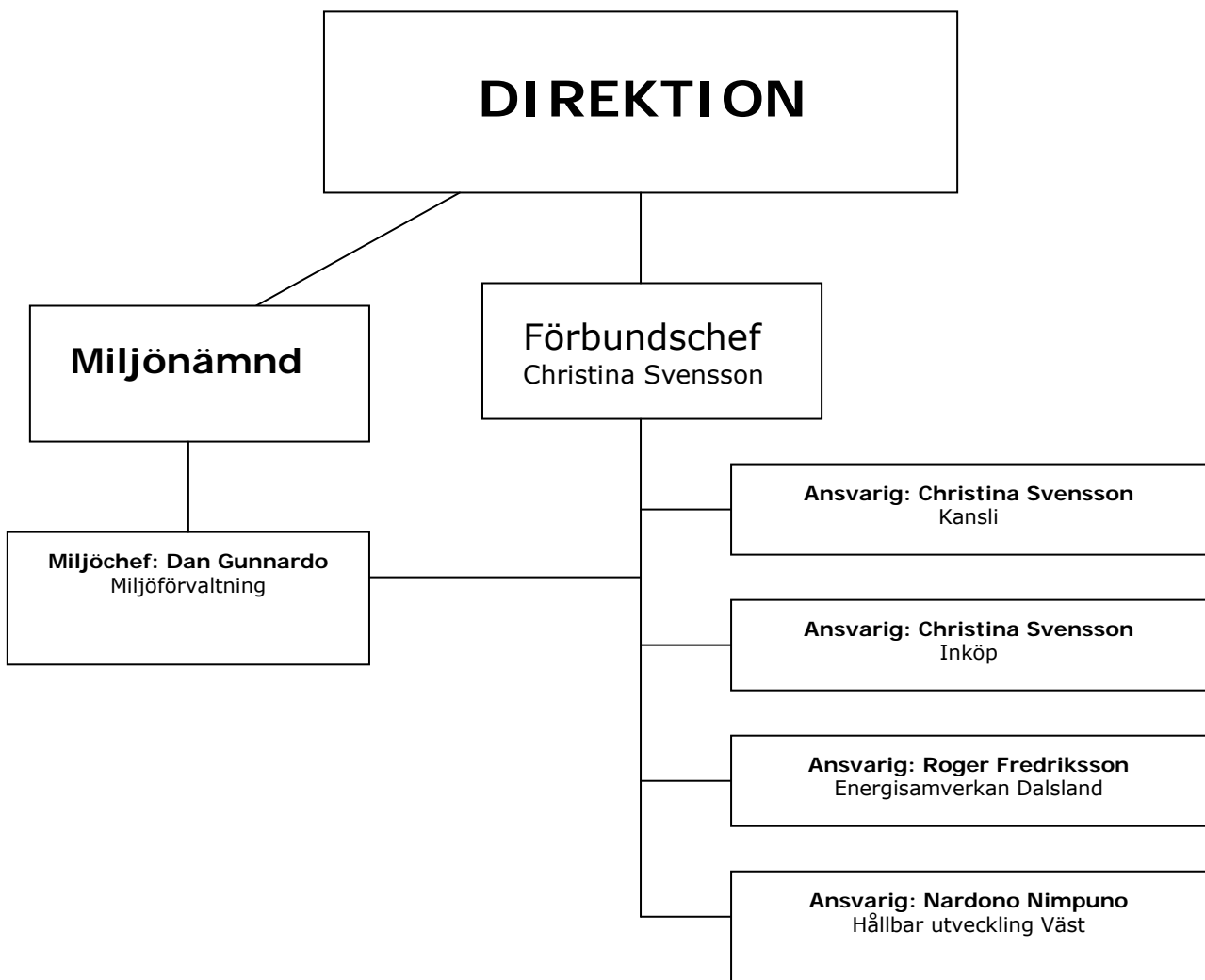
Direktionens ordförande 2015

Christina Svensson

Förbundschef

Organisationsplan

Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. För oss betyder det att vi ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland våra chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från våra uppdragsgivare.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

Vi kan konstatera att förbundet för perioden 2015-01-01- 2015-12-31 har budgetavvikelser inom verksamheterna;

- Kansliet har en budgetavvikelse på +220' vilket främst förklaras av högre intäkter.
- Inköp/Upphandling har en budgetavvikelse på +85'.
- Energisamverkan har en budgetavvikelse på +8'.
- HållbarUtvecklingVäst visar på en budgetavvikelse på +774' tkr vilket främst förklaras av högre debiteringsgrad än beräknat.
- Miljönämnden, visar en positiv budgetavvikelse med +273 tkr, vilket främst förklaras av minskade personalkostnader och högre intäkt från externa uppdrag

Måluppfyllelse – Vision och övergripande mål

Visionen och de fem övergripande målen bygger på följande:

- **Ambition** – Optimera resurserna genom samverkan
- **Långsiktigt mål** – Ökad kvalitet och bättre service till kommuninvånarna utifrån begreppet god ekonomisk hushållning
- **Finansiellt mål** – Verksamheten skall bedrivas inom den beslutade budgetramen

I övrigt är utgångspunkten för kommunalförbundets uppdrag Verksamhetsplanen 2015.

Dalslandskommunernas vision anger ambitionsnivån för det långsiktiga utvecklingsarbetet.

Vision

Dalslänningen är driftig och skapar själv förutsättningar för att driva sin egen och Dalslands utveckling framåt.

För att nå önskad framtid måste vi dessutom stärka vi-känslan, ha högt i tak för diskussioner, släppa fram kreativitet och nya idéer, skapa ett tillåtande klimat samt uppmuntra till samarbete.

Övergripande mål

- DKKF skall vara en plattform och ett nav för kommunal samverkan i Dalsland samt en arena och koordinator för Dalslandskommunernas engagemang i Fyrbodals kommunalförbund
- Förbundet skall på uppdrag från kommuner som så beslutar kunna överta huvudmannskapet för kommunal verksamhet
- Förbundet skall vara ägare till olika gemensamma administrativa system i syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna
- Förbundet skall fungera som ett gemensamt remissorgan samt kunna initiera och äga olika utvecklings- och samordningsfunktioner
- Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt

Mål:

DKKF skall vara en plattform och ett nav för kommunal samverkan i Dalsland samt en arena och koordinator för Dalslandskommunernas engagemang i Fyrbodals kommunalförbund.

Inriktning

2015 skall ärenden av Dalslandskommunal samverkanskaraktär upp till diskussion och eventuella beslut i direktionen. Även ärenden av Fyrbodalskaraktär kan tas upp och diskuteras. Initiering av projektidéer på direktionen kan vidareutvecklas via Fyrbodals.

Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen

- Direktionsammans träden genomförs vid 7 tillfällen under 2015.
- Utredning av interkommunal samverkan skall utgå från förutsättningarna samverka, samutnyttja, slå samman. Målet är att minska sårbarheten, höja kompetensen och öka attraktionskraften för att kunna ha kvar och rekrytera

kompetenta personer till våra kommuner. Två kommuners intresse för samarbete gör att samarbets- frågan kan tas upp, fler kommuner kan ansluta längre fram. Följande interkommunala processer skall prioriteras; IFO, Teknik/energi/VA, Löner, Bemanning och kompetens., Fysisk planering, Eu-nätverk/lära av Europa, WEPA

Måluppfyllelse

- 6 st direktionsmöten har under året behandlat Dalslandsgemensamma frågeställningar.
- Interkommunal samverkan pågår genom utrednings/processarbete. Utvärdering av samverkan/DKKF har genomförts tidig vår 2013. Under andra halvåret 2013 har behov och vilja till samverkan inför framtiden diskuterats via ett antal interkommunala samt Dalslandsregionala utvecklingsprocesser. Remissomgång våren 2014 har angett förutsättningar för framtida förslag som beslutats om under våren 2015. Kommunchefergruppen ansvarar.
- Åmåls kommun har som tidigare aviserats begärt utträde ur kommunalförbundet vilket de övriga fyra kommunerna också begärt. Kommunfullmäktigebesluten innebär att man juridiskt om så beslutas kan lägga ner kommunalförbundet 2017-01-01. Kommunerna skall besluta om framtida samverkan och organisation under första halvåret 2016
- Varje direktionsmöte har behandlat Dalslandsgemensamma frågor ur ett Fyrbodalsperspektiv.

Mål:

Förbundet skall på uppdrag från kommuner som så beslutar kunna överta huvudmannaskapet för kommunal verksamhet.

Inriktning

- DKKF är i nuläget huvudman för den för fyra kommuner gemensamma Miljönämnden. Målet med miljönämnden är att motverka otillräckliga resurser och minska sårbarheten inom verksamhetsområdet för de fyra kommunerna.
- DKKF är huvudman för energisamverkan Dalsland där bl.a. DKKF samordnar och projektleder energieffektivitetsarbetet; ett särskilt utvecklingsprojekt med medel från energimyndigheten för sex kommuner mellan 2010-04-01-2015-03-31.
- DKKF är huvudman för det regionala energikontoret Hållbar utveckling Väst som arbetar för de 49 kommunerna i Västra Götaland.
- DKKF är huvudman för en gemensam inköpare

Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen

Se respektive verksamhets verksamhetsberättelse

Måluppfyllelse

Se respektive verksamhets verksamhetsberättelse

Mål:

Förbundet skall vara ägare till olika gemensamma administrativa system i syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna

Inriktning

Under 2015 skall fem administrativa system ägas av förbundet

Måluppfyllelse

- Ekonomisystemet ägs av förbundet
- Personal- och lönesystemet ägs av förbundet
- Ett gemensamt bibliotekssystem ägs av förbundet.
- Miljö och byggredasystemet ägs av förbundet
- VA/Renhållning, (Future) ägs av förbundet

Mål:

Förbundet skall fungera som ett gemensamt remissorgan samt kunna initiera och äga olika utvecklings- och samordningsfunktioner.

Måluppfyllelse

- Nyanställning har skett under perioden av ytterligare en inköpare/upphandlare

Mål:

Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt

Måluppfyllelse

DKKF är huvudman för det regionala energikontoret Hållbar utveckling Väst innebärande att på uppdrag åt Energimyndigheten via/och de 49 kommunerna i Västra Götaland arbeta med energi miljö och klimatfrågor. I övrigt se verksamhetsberättelse för Hållbar utveckling Väst.

Förbundschefen samt verksamhetsledaren utreder på uppdrag av Direktionen möjlig ny huvudman

Ekonomisk översikt och analys

Driftredovisning 2015

Belopp i tkr	Utfall 2015			Budget 2015	Budget
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto	avvikelse
Kansli	-7 544	7 340	-204	-510	306
Bibliotekssystem	-929	929	0	0	0
Löne/PA-system	-1 493	1 493	0	0	0
Ekonomisystem	-1 507	1 507	0	0	0
VA-system	-278	278	0	0	0
Bygg/Miljö system	-192	195	3	0	3
Inköp	-914	999	85	0	85
Administration	-2 231	1 939	-292	-510	218
Miljöförvaltning	-12 602	12 875	273	0	273
Insådd ängsblommor	-7	7	0	0	0
Dalsland, värna skyddsvärda träd	-8	8	0	0	0
Kalkning av sjöar		30	30	0	30
Miljöchef	-12 587	12 830	243	0	243
Energisamverkan, Dalsland	-3 531	2 991	-540	-547	7
Energieffektiva kommuner	-246	408	162	38	124
Projektutveckling, Energi	-466	179	-287	-106	-181
Energipraktikan	-604	0	-604		-604
Energirådgivning, Bas	-2 215	2 404	189	-479	668
Hållbar utveckling Väst	-10 843	10 327	-516	-1 290	774
Energirådgivarsamordning	-1 396	1 396	0		0
Kommunnätverket för hållbar utveckling	-967	967	0		0
Länsstyrelsen, samverkansavtal	-285	285	0		0
Värna skyddsvärda träd	-224	224	0		0
Nätverk, förnybart	0	167	167		167
ENVA	-75	75	0		0
Rådgivning Kungsbacka	-52	52	0		0
Rådgivning Väst	-221	221	0		0
Noder för lågenergibygnader	-15	15	0		0
Sol i Väst	-466	466	0		0
Miljömålshandbok	-20	20	0		0
Testcyklisterna	-202	199	-3		-3
Energieffektiva småhus del 3	-736	736	0		0
Vindkraftgrupp, Smart Energi	-124	124	0		0
EfiVäst	-111	111	0		0
Energiledningssystem för lokal utveckling	-202	203	1		1
Regionala mässor 2014	-11	11	0		0
GR LONA	-10	10	0		0
GR Hållbar skola	-8	8	0		0
Effektiva energikontor	-57	57	0		0
EKS	-571	571	0		0

EEN	-251	251	0		0
Basverksamhet	-4 839	4 158	-681	-1 290	609
Avgår interna poster	5 193	-5 193	0	0	0
Årets resultat	-29 327	28 340	-987	-2 347	1 360

Sammanfattande ekonomisk analys

Driftresultatet för hela kommunalförbundet visar ett underskott med -987 tkr vilket innebar en positiv budgetavvikelse med 1 360 tkr. De största avvikelserna härrör sig till HUV med 774 tkr, miljönämnden med 273 tkr samt kansli med 220 tkr. Se även respektive verksamhets redovisning.

Enligt kommunallagen 8 kap 4§ så skall budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Balanskravet innebär att enskilda kommuner och landsting (även kommunalförbund) inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år.

Om det finns synnerliga skäl kan en kommun budgetera för tillfälliga underskott. Synnerliga skäl kan vara en stark finansiell ställning eller åtgärder som tillfälligt medför kostnader men som kommer att leda till lägre kostnader och god ekonomisk hushållning på sikt. Bedömningen av vad som är synnerliga skäl måste göras från fall till fall.

Det kommunala balanskravet är ett minimikrav. Kommunerna och landstingen ska även ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet enligt kommunallagen. En exakt definition av vad god ekonomisk hushållning är finns inte. Många kommuner och landsting har som mål att resultatet ska vara 2 procent av summan av skatteintäkterna och statsbidragen.

Kommunalförbundets förslag till budget utgår från de riktlinjer för hantering av över och underskott som direktionen beslutat om.

Av riktlinjerna framgår också att om beslut fattas i direktionen kan eget kapital användas för kommande års verksamhet eller för medfinansiering i nya projekt. Synnerliga skäl skall då anges. Synnerliga skäl är att kommunalförbundet har en stark finansiell ställning. Kommunalförbundet har ej behov av ett ackumulerat eget kapital.

Balanskravsutredning

Resultatet för 2015 medför inget krav på att återställa resultatet enligt balanskravet.

Årets resultat enligt resultaträkningen:	-987 tkr
Avgår: samtliga realisationsvinster:	-
Avgår: synnerliga skäl: Planerad disposition av eget kapital	987 tkr
Årets balanskravsresultat:	0 tkr

Personalredovisning

Antal anställda

	2015-12-31		2014-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
DKKF Kansli	1	0	1	0
Miljöförvaltningen	20	8	22	13
Energisamverkan, Dalsland	4	2	4	2
HållbarUtvecklingVäst	9	5	12	6
Inköp	2	0	1	0
Summa	36	15	40	21

Sjukfrånvaro

	2015	2014
Total sjukfrånvaro (%)	5,0%	3,7%
-varav sjukfrånvaro 60 dagar eller mer	73,0%	44,6%
Total sjukfrånvaro (%) per kön		
- Kvinnor (%)	4,1%	5,5%
- Män (%)	6,4%	1,3%
Total sjukfrånvaro (%) per åldersgrupp		
- under 29 år	0,0%	4,2%
- 30-49 år	1,3%	1,7%
- över 50 år	8,6%	5,9%

Kansli

Ansvarig: Christina Svensson

Ansvar: 1000-1010

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	6 337	4 966	7 208
Finansiella intäkter	4		132
Summa intäkter	6 341	4 966	7 340
Kostnader			
Personalkostnader	1 400	1 348	1 234
Övriga kostnader	3 395	2 705	4 504
Finansiella kostnader	1 836	1 423	1 720
Summa kostnader	6 631	5 476	7 458
Årets resultat	-290	-510	-118

Inköp

Ansvarig: Christina Svensson

VHT: 9211, Inköp

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	999	824	899
Summa intäkter	999	824	899
Kostnader			
Personalkostnader	534	657	627
Övriga kostnader	380	167	257
Summa kostnader	914	824	884
Årets resultat	85	0	15

Verksamhetsbeskrivning

Förbundet har ett kansli med en förbundschef.

Ärenden som behandlas i direktionen skall vara beredda av förbundschefen tillsammans med kommuncheferna. Förbundschefen är sammankallande. Förbundschefen är chef för alla tjänstemän i nämnder och verksamheter som lyder under kommunalförbundet.

Löne- och ekonomiadministration (bokslut, uppföljnings stöd mm) köps externt via Dals Eds kommun motsvarande 75% tjänst.

Dalslandskommunernas Kommunalförbunds huvuduppdrag berör det primärkommunala samarbetet med syfte att medverka till att en ökad kvalitet och bättre service till kommuninvånarna uppnås.

Inköpsverksamheten bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalsland samt Säffle kommun och omfattar totalt två heltidstjänster (fr nov 2015) som är stationerad på kommunalförbundets kansli i Håverud. Dalslandskommunernas kommunalförbund är huvudman för verksamheten.

Händelser av betydelse

- Utvärdering av samverkan/DKKF har genomförts via externa konsulter. Utvärderingen utgör nu bas för vidare utvecklingsarbete där framtida behov av samverkan samt viljan till samverkan diskuteras
- Ledningsgruppen inom kansliet genomför kontinuerligt utvecklingsdagar för att utvecklas ytterligare med uppdraget att leda och styra på ett utvecklande sätt. Gruppen har genomfört Corporate social responsibility(CSR)utbildning. Uppdaterat lagstiftning runt arbetsrätt genom mötesplats med arbetsgivarorganisationen Pactas representant
- Kansliet deltar i Innovation Circles(EU) nätverk som medlem.
- Webbmöten som mötesforum utvecklas vidare. Ledningsgruppen internt träffas regelbundet via webb.
- Utvecklingsarbetet med att finna ny huvudman för verksamheten Hållbarutveckling väst pågår
- Rekrytering har skett av ytterligare en inköpare/upphandlare

Ekonomisk analys

För 2015 bedrivs verksamheten med utgångspunkt från ett kommunbidrag på 1 220 875 kr. Särskilda skäl medger via beslut i direktionen en underfinansiering av verksamheten med 510 tkr som tas från det egna kapitalet.

Under kanslienheten ingår verksamheterna:

- Kansli
- Inköp
- Övrigt(de administrativa systemen)

Inköpsverksamheten redovisar ett positivt resultat på 85 tkr

Kvalitet och prestationer

- Kansliet deltar via förbundschefen (1,0 tjänst) i samtliga uppdrag som kommunalförbundet har enligt förbundsordningen. Ett av uppdragen är att som chef ansvara för ledning och styrning av de underliggande verksamheterna inklusive kansliet. Verksamheter där tillsammans 36 personer verkar, projekt samordnas och ett antal ekonomi/ administrativa tjänster utförs för egen del men också för kommunerna. Verksamhetsledare(Miljö, HUV samt Energisamverkan Dalsland) ansvarar för det operativa utförandet.
- Förutom det yttersta och för vissa verksamheter det operativa verksamhets/ekonomi/arbetsmiljö/utvecklingsansvaret för organisationen deltar/ansvarar förbundschefen i de löpande processutvecklingsuppdragen, ansvarar för kallelser/ protokoll för direktionen och korpen, utför i förekommande fall uppdrag/utvärderingar.

Övergripande mål Kansliet

Mål:

Kansliet skall för DKKF:s verksamhetsområden utföra ärende-, personal-ekonomi- och nämndadministration kostnadseffektivt för att bidra till att verksamheterna redovisar en måluppfyllelse.

Måluppfyllelse Kansliet

- Kansliet har klarat av att styra och leda verksamheten under året inom ramen för ett bättre resultat än budget.
- De underliggande verksamheterna redovisar en måluppfyllelse som visar på att ett kontinuerligt utvecklingsarbete bedrivs inom kommunalförbundet.

Övergripande mål Inköp

Mål:

Verksamheten skall verka för att göra gemensamma upphandlingar kända i kommunerna samt även initiera till nya samordnade upphandlingar

Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelse

- Tillsammans med kommunernas verksamhetsansvariga initiera och genomföra upphandlingar och gemensamma avtal.
- Verksamheten skall även vara behjälplig i övriga kommunspecifika upphandlingsfrågor.

Måluppfyllelse

Inköpsverksamheten har under året fortsatt att tillsammans med kommunernas verksamhetsansvariga aktivt arbetat för att initiera, samordna, genomföra och följa upp gemensamma avtal och upphandlingar. Ett upphandlingssystem med tillhörande avtalsdatabas utgör det administrativa systemet. Samtliga kommuner är anslutna. Systemet skapar förutsättningar för att öka antalet samordnade upphandlingar. Inköpsverksamheten har regelbundet uppdaterat information om upphandling på sidan om inköp på www.dalsland.se.

Under 2016 fortsätter upphandlarna att delta i/på och även samordna; informationsmöten, uppstartsmöten, uppföljningsmöten, leverantörsträffar, konferenser, seminarium, föreläsningar workshops, mässor, paneldebatter och projekt.

Framtiden på kort och lång sikt

En ytterligare upphandlare har anställts och fyra av kommunerna förtätar sin samverkan via denna tjänst.

Behovsinventering och viljan till samverkan kommer att utgöra fundamentet för framtida samverkan mellan Dalslandskommunerna. Formerna för samverkan kommer att utmejslas i samband med fortsatt utvecklingsarbete.

Inriktningsbeslut fattades under juni 2015 där en av kommunerna har aviserat ett utträde ur kommunalförbundet. December 2015 hade alla kommuner begärt utträde ur kommunalförbundet. Juridiskt innebär detta att en nedläggning kan ske av förbundet

2017-01-01. Våren 2016 blir avgörande för hur framtida samverkan skall se ut och om den skall ske i kommunalförbunds form eller ej?

Externa utredare har under hösten genomfört en risk och konsekvensanalys.

Miljöförvaltning

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010-2070

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Intäkter, basverksamhet	12 830	12 609	12 854
Intäkter, kalkning	3 569		3 985
Summa intäkter	16 399	12 609	16 839
Kostnader			
Personalkostnader	10 538	10 616	9 531
Övriga kostnader	2 049	1 993	2 419
Kostnader, kalkning	3 539		3 998
Avskrivningar			16
Finansiella kostnader			1
Summa kostnader	16 126	12 609	15 965
Årets resultat	273	0	874

Verksamhetsbeskrivning

Miljönämndens verksamhet bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalsland, förutom Åmål och omfattar drygt 19 heltidstjänster. Dalslandskommunernas kommunalförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljöstrategiskt arbete skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle. Nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljökontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljöstrategiska arbetet.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under delåret.

- Tre nya anställningar av miljö- och hälsoskyddsinspektör (två tillsvidare tjänster, heltid samt en tidsbegränsad heltid t.o.m. 31/12) har genomförts.
- Tre erfarna miljö- och hälsoskyddsinspektörer har slutat (därav en pensionsavgång).
- Rapport av extern utredare angående miljökontorets organisation (samlat miljökontor med närvaro i övriga kommuner) har färdigställts.
- Dialog med kommunerna kring miljökontorets organisationsutredning och möjligheterna till utvecklad samverkan har genomförts.

- Miljönämnden har fått många nya ledamöter samt ny ordförande och ny vice ordförande. Betydande utbildningsinsatser av nämnden har därför genomförts.
- Oförutsedda och betydande ökning av inbetalningarna för tjänstemannapensionerna har påverkat budget.
- LONA-stöd har beviljats för projektet; Vägledning till naturen i Dalsland.
- Kompetensöverföring med anledning av pensionsavgångar 2016 och framåt pågår.
- Miljökontorets indelning i arbetsgrupper har förändrats (färre arbetsgrupper). Samordnare har utsetts för de två största arbetsgrupperna.
- Övergången från ärendesystemet MiljöReda till Vision har genomförts.
- Miljökontoret medverkar i arbetet med VA-planer/VA-översikter i kommunerna Bengtsfors, Färgelanda och Dals-Ed.
- Arbetet med en Dalslandsgemensam avfallsplan har inletts. Miljökontoret samverkar med kommunerna i detta arbete.
- Utredning kring DKKF:s framtid har pågått (pågår fortfarande) under året.

Ekonomisk analys

Helårsresultatet för Miljönämnden inklusive projekt- och kalkningsverksamhet visar ett positivt resultat jämfört med budget på 273 tkr. I samband med delårsbokslutet befarades ett budgetunderskott, framförallt på grund av ökade kostnader för pensionsavsättningar. För att undvika ett befarat budgetunderskott ersattes inte resursbortfall i form av partiell föräldraledighet och sjukskrivning hos personalen under hösten. Detta har bidragit till kvalitativa avvikelser i nämndens verksamhetsplan. Denna åtgärd tillsammans med ökade intäkter har medfört ett positivt helårsresultat. I posten övriga kostnader ingår uppdatering av förvaltningens ärendesystem Vision med ca 96 000 kr. Kostnaderna för denna uppdatering är fördelade över fyra år (dvs. ca 96 000 kr/år under ytterligare tre år) och kommer att belasta förvaltningens egna kapital under denna period.

Kvalitet och prestationer

- DMK har under året fortsatt arbetet med sin organisationsutredning (samlat miljökontor med närvaro i samtliga kommuner). Rapport av extern utredare har färdigställts. Dialog med kommunerna kring organisationsutredningen har genomförts.
- Personalen har visat en hög kompetens och professionalitet under ett år där svåra och viktiga frågor kring såväl miljökontorets organisation som DKKF:s framtid utretts och diskuterats.
- Miljöchefen har haft såväl enskilda medarbetarsamtal som löneförberedande samtal med samtliga medarbetare där varje medarbetare fått ge sin syn på organisationen, sin egen roll, utvecklings- och förbättringsområden, prestation m.m. Samtalen har gett en god input till miljöchefen och resultaten kommer att användas i det fortsatta utvecklingsarbetet och har använts vid löneöversynen 2015.
- Miljökontorets indelning i arbetsgrupper har förändrats (färre arbetsgrupper). Särskilda samordnare har utsetts för de två större grupperna. Syftet är att nå samordningseffekter inom miljökontoret, utveckla kompetens, stärka styrning och uppföljning, öka enhetligheten inom miljökontoret samt avlasta miljöchefen.

- Miljökontoret har aktivt medverkat i flera kommuners arbete med VA-planer/VA-översikter vilket utvecklat samarbetet mellan miljökontoret och kommunerna samt ökat kompetensnivån hos de medverkande.
- Utfört arbete under 2015 är inte helt i enlighet med nämndens verksamhets- och tillsynsplan för 2015. Orsaken till detta är att tre erfarna inspektörer slutat samt långtidssjukskrivningar och partiell föräldraledighet. Nya inspektörer har anställts. Dessa saknar tidigare arbetslivserfarenhet från lokal tillsynsverksamhet varför introduktion och inläring varit resurskrävande. Resurser har tillsatts och omstruktureringar genomförts med anledning av långtidssjukskrivningarna och den partiella föräldraledigheten, dock inte helt i nivå med behovet. Inkommande ärenden har handlagts i enlighet med miljökontorets rutiner.
- Processen med ökad samverkan/kommunikation mellan miljökontoret och kommunerna som initierades 2013 fortgår.

Mål och måluppfyllelse

Övergripande mål

Följande övergripande mål har varit vägledande för miljönämndens beslut och verksamhet, dessa mål har som grund de övergripande mål som Dalslandskommunernas kommunalförbund fastställt som sina:

1. Arbeta för ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. En hållbar utveckling innebär en utveckling som möter människors behov idag utan att begränsa möjligheterna att möta framtida generationers behov.
Måluppfyllelse: Målet genomsyrar hela miljökontorets arbete och ett arbete i enlighet med målet sker kontinuerligt.
2. Verka för att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljökontorets, kommunalförbundets och kommunernas verksamheter.
Måluppfyllelse: De nationella och regionala miljömålen används som en mycket viktig faktor i miljönämndens arbete med verksamhetsplanering och resursbehovsutredning.
3. Tillsynen ska vara effektiv, kvalitetssäkrad, riskbaserad och i ökande grad avgiftsfinansierad.
Måluppfyllelse: Miljökontoret arbetar ständigt för att förstärka dessa faktorer. Samtliga objekt där regelbunden tillsyn/kontroll bedrivs är riskklassade. Samtliga objekt med fast årlig tillsynsavgift har fått tillsyn under året.
4. God service ska ges till allmänheten och administrationen ska vara smidig inom Dalslands miljökontor.
Måluppfyllelse: Dagjouren ger god tillgänglighet och service. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Tidigare utvärdering av miljökontorets verksamhet gav goda betyg avseende dessa faktorer. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår dock ständigt. Personalen är utbildad i frågor rörande bl.a. service och bemötande. Dialoger pågår med kommunerna kring hur samverkan mellan miljökontoret och kommunerna kan utvecklas.
5. Miljönämndens verksamhet ska ha hög trovärdighet och ses som en kunskapsresurs i samhället samt vara den naturliga parten när allmänheten eller verksamhetsutövaren söker information angående lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor.
Måluppfyllelse: Miljökontorets medverkan i projektet Tillsyns Utveckling Väst har

stärkt kontorets kompetens ytterligare. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Kontinuerlig kompetensutveckling är nödvändig då arbetsområdet är komplext. Behovet av kompetensutveckling klargörs bl.a. vid de regelbundna medarbetarsamtalen. Särskilda utbildningsinsatser har genomförts för miljönämndens ledamöter.

Status arbetsområden och konkretiserade mål och inriktningar

Redovisningen görs utifrån de arbetsgrupper/avdelningar som miljökontoret är indelade i.

Säkra livsmedel (LIV-gruppen)

Arbetsområdet omfattar kontroll av livsmedelsverksamheter, dricksvattenanläggningar samt kontroll av försäljningsställen för receptfria läkemedel. Verksamheten har jobbat för att säkerhetsställa en hög kontrollfrekvens på livsmedelsverksamheter i enlighet med gällande lagstiftning och Livsmedelsverkets anvisningar. Alla verksamheter är klassade genom ett riskbaserat system och kontrollobjekten har en årlig kontrollavgift.

Arbetsgruppen har påverkats av långtidssjukskrivning under året vilket medfört att extra resurser (nyanställning) har tillsattes fr.o.m. juli 2015. Inskolning av ny livsmedelsinspektör (på grund av sjukskrivning) har krävt resurser under året. Till följd av ovanstående har den planerade kontrollverksamheten samt inkommande ärenden prioriterats. Kontroll av riskklassade verksamheter med årsavgift har utförts enligt plan. Inkommande ärenden har hanterats. Inkommande ärenden i form av nyregistreringar med riskklassning och ändringar i befintliga verksamheter samt yttrande för serveringstillstånd har varit relativt omfattande. Allmänheten ges tillgång till resultaten av livsmedelstillsynen på DMK:s hemsida. Inspektörerna har även arbetat med rådgivning parallellt med den lagstadgade kontrollen.

Till följd av årets situation med långtidssjukskrivning och nyanställd personal så har de lagstadgade uppgifterna prioriterats vilket medfört att planerade projekt inte genomförts (se särskild projektredovisning nedan).

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse och nyckeltal
Anläggningar som är klassade med 4 kontrolltimmar eller fler ska inspekteras minst en gång/år	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	Målet bedöms uppfyllt. 99% av anläggningarna med minst 4 timmars kontrolltid har fått minst en kontroll under 2015
I samband med ordinarie kontroll bedrivs minst två olika specialprojekt varje år.	Läggs in i tillsynsplaneringen. Projektplan upprättas. Projektens resultat dokumenteras.	Inga specialprojekt har bedrivits under 2015 på grund av att långtidssjukskrivning och ny personal medfört att lagstadgad kontroll prioriterats.

Senast 2016-12-31 kan miljönämnden verifiera att den genomsnittliga kontrolltiden per anläggning under en treårsperiod motsvarar den beslutade kontrolltiden för samma period. För anläggningar med 0,5 tim. kontrolltid p.g.a. begränsad hantering sker dock en kontroll med längre intervall än tre år.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll. Utförd kontrolltid hos varje objekt dokumenteras kontinuerligt.	Målfåret ligger längre fram i tiden. Kontroll och dokumentation utförs på sådant sätt att vi bedömer att en måluppfyllelse kan verifieras vid utgången av 2016.
Senast 2016-12-31 kontrolleras alla relevanta krav på samtliga anläggningar regelbundet vid planerad kontroll.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll. Utförd kontroll och kontrollpunkter hos varje objekt dokumenteras kontinuerligt.	Målfåret ligger längre fram i tiden. Kontroll och dokumentation utförs på sådant sätt att vi bedömer att en måluppfyllelse kan verifieras vid utgången av 2016.
När det är ändamålsenligt för verksamheten medverkar Dalslands miljökontor i de riks- och länsprojekt som planeras.	Omvärldsbevakning av aktuella riks- och länsprojekt	Aktuella riks- och länsprojekt bedömdes inte intressanta för miljökontoret i år.
Vid behov av extra offentlig kontroll är målsättningen att sådan kontroll ska ske senast 4 veckor efter föregående planerad kontroll	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	Målet bedöms uppfyllt. Samtliga (100%) av de extra kontrollerna har skett senast 4 veckor efter föregående planerad kontroll.
Kontroll av ny anläggning ska utföras senast inom 4 veckor efter att verksamheten startat	Kontinuerlig uppföljning av nyregistrerade livsmedelsanläggningar.	I huvudsak uppfyllt. 90% av de nyregistrerade livsmedelsanläggningarna har kontrollerats inom 4 veckor efter att verksamheten startat (observera att detta inte är ett lagkrav).
Miljönämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av kontrollhandböcker, vägledningar och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.	Omvärldsbevakning. Regelbunden avstämning av kompetensbehov vid t.ex. medarbetarsamtal.	Kontoret håller sig regelbundet ajour med t.ex. vägledningar från SLV. En livsmedelsinspektör har genomgått grundläggande utbildning i dricks-vattenkontroll i januari 2016.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2015	Status
Kontroll av animaliska biprodukter (länsprojekt)	Flyttas till 2016. Då bedöms det också finnas mer vägledningsmaterial från länsprojektet att använda. Projektet bedrivs då som ett internt projekt.
Temperaturkontroll vid kommunala mattransporter (eget projekt)	Flyttas till 2016.
Provtagning buffé med självtag (eget projekt)	Ej genomfört. Utgår. Mer angelägna projekt planeras under 2016.

Miljö Hälsa och Livskvalitet (MHL-gruppen)

Den för år 2015 nya arbetsgruppen hanterar frågor rörande bl.a.; Miljöfarlig verksamhet (exklusive lantbruk och avloppsreningsverk), radon, övrigt hälsoskydd, förorenad mark, kemiska produkter, köldmedia, avfall och miljöövervakning luft. Planfrågor hanteras i såväl denna grupp som MVR-gruppen.

Under året har gruppen bedrivit tillsyn över bland annat så kallad miljöfarlig verksamhet, hälsoskyddsobjekt, radon, förorenad mark och köldmedia. Tillsynen bedöms med vissa undantag ligga i fas med upprättad verksamhets- och tillsynsplan (se vidare nedan). Eftersläpningen gentemot plan beror på att erfarna inspektörer slutat, sjukskrivningar, att ny personal anställts samt på grund av att händelsestyrda arbetsuppgifter varit resurskrävande. Resursbortfallet under året har inte kunnat ersättas fullt ut. Ny personal saknar arbetslivserfarenhet av lokal tillsynsverksamhet, varför resurser har krävts för introduktion och inläring. Delar av tillsynen har bedrivits i projektform vilket beskrivs särskilt nedan.

Den planerade tillsynen av så kallad miljöfarlig verksamhet ligger i huvudsak i fas med verksamhets- och tillsynsplan. Tillsyn av verksamheter med fast årlig avgift har utförts enligt plan. För mindre anläggningar, så kallade U-objekt, utan fast årlig tillsynsavgift har dock tillsyn inte kunnat bedrivas fullt ut enligt verksamhets- och tillsynsplanen.

Den planerade tillsynen av hälsoskyddsobjekt har, förutom avseende tillsyn av egenkontrollen i flerbostadshus (radontillsyn utförs dock), utförts som planerat. Denna tillsyn omfattade 2015 huvudsakligen; skolor, förskolor, solarier, tatueringsverksamheter och strandbad. Tillsynen av flerbostadshus har koncentrerats kring radontillsyn. Tillsynen av egenkontrollen hos fastighetsägare till flerbostadshus har inte kunnat genomföras utan har inskränkts till tillsyn till följd av klagomål. Tillsynen av skolor medför ett behov av uppföljande tillsyn 2016.

Köldmediekontrollen har i huvudsak utförts i form av handläggning av kontrollrapporter. Användningsförbudet avseende HCFC har granskats särskilt och medfört konvertering eller skrotning av utrustning hos berörda verksamhetsutövare.

PCB-tillsyn inom Dals-Eds och Färgelanda kommuner har inte kunnat utföras som planerat, dock har visst förberedande arbete utförts samt uppföljning avseende Bengtsfors och Melleruds kommuner.

Informationsbehovet till vedeldare inom vissa områden till följd av de lokala hälsoskyddsföreskrifterna var betydligt mer resurskrävande än förväntat. Informationen har genomförts men har bl.a. medfört att den planerade informationssatsningen avseende radon inte kunde genomföras.

Inkommande ärenden utgörs i huvudsak av klagomål, miljörapporter, köldmedierapporter, remisser/yttranden, nedskräpningsärenden och anmälningsärenden. Antalet inkommande ärenden har varit stort vilket lett till att arbetsgruppen i stor utsträckning varit händelsestyrd. Detta har påverkat den planerade tillsynen och det är angeläget att framöver styra mot en större andel planerad tillsyn. Inkommande ärenden har hanterats.

Arbetet har framförallt haft en inriktning i överensstämmelse med följande nationella miljö kvalitetsmål; *God bebyggd miljö, skyddande ozonskikt, frisk luft, säker strålmiljö och giftfri miljö*

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Samtliga verksamheter med fast årlig tillsynsavgift har haft tillsyn under året.
Radonhalten i samtliga flerbostadshus ska understiga 200 Bq senast 2020	Kartläggning av beståndet av flerbostadshus samt tillsyn med krav på mätningar och ev. åtgärder.	Möjligheterna att få fram ett säkert underlag över samtliga flerbostadshus inom kommunerna är begränsat till följd av begränsningar i GIS-system samt då kommunerna har olika GIS-system. Det går därför inte att få fram tillförlitlig statistik för närvarande. Miljökontoret arbetar vidare för att lösa detta. För närvarande ser resultaten från utförda radonmätningar i flerbostadshus ut enligt tabell nedan*
Samtliga 36** potentiellt förorenade områden inom riskklass 1-2 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	1 av områdena inom RK 1-2 är åtgärdade. Detta motsvarar ca 3%.

åtgärdade senast 2020		(Ytterligare 5 områden är dock färdigutredda och inväntar sanering.).
Samtliga 87** potentiellt förorenade områden inom riskklass 3-4 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast år 2025	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	1 av områdena inom RK 3-4 är åtgärdade. Detta motsvarar ca 1%. (Ytterligare 3 områden är dock åtgärdsbedömda)

*

Fastighetsägare	Antal fastigheter där radonmätning utförts	Antal lägenheter med förhöjda radonhalter 2015
Bengtsforshus	61	75 (8,8%)
Edshus	19	30 (6%)
Melleruds bostäder	27 (återstår 6 st)	18 (2,5%)
Valbohem		
Pineskär	8	8 (5,3%)

** I verksamhets-/tillsynsplanen redovisades 21 (riskklass 1-2) resp. 105 (riskklass 3-4) potentiellt förorenade områden. Dessa siffror har setts över och justerats.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2015	Status
Tillsyn av inomhusmiljön i skolor (fortsättning och uppföljning av tillsynen 2014).	Har genomförts. Tillsynen har medfört behov av uppföljande tillsyn 2016.
Tillsyn av förskolor (samordnas med miljöstrategernas arbete). Utgörs av en tillsyns-/rådgivnings- och informationsinsats där fokus bl.a. kommer att läggas på området giftfri miljö.	Har genomförts.
Projektinriktad tillsyn av så kallade U-anläggningar	Har endast utförts till en mindre del.
Informations-/tillsynsinsats vedeldning enligt lokala föreskrifter (särskild insats då delar av de lokala föreskrifterna avseende vedeldning träder i kraft)	Har genomförts.
Utarbeta en handlingsplan för det fortsatta arbetet med förorenad mark samt klargöra roller och prioriteringar tillsammans med länsstyrelsen.	Utkast till handlingsplan har färdigställts.
Utreda utformningen och inriktningen av hälsoskyddstillsynen för 2016 och framåt.	Har genomförts. Detta har medfört att vissa verksamheter inom hälsoskyddstillsynen kommer att påföras en fast årlig tillsynsavgift 2016 (analogt med tillsynen av miljöfarliga verksamheter), medan andra typer av verksamheter, åtminstone tills vidare, även fortsättningsvis kommer att ha tillsyn som utgår i form av timavgift

Tillsyn av spillzoner och påfyllningsanläggningar vid bensinstationer och liknande anläggningar	Har genomförts. Tillsynen har medfört behov av uppföljande tillsyn 2016.
---	--

Mark, Vatten och Resurshushållning (MVR-gruppen)

Den för år 2015 nya arbetsgruppen hanterar frågor rörande bl.a.; enskilda avlopp, lantbruk, avloppsreningsverk (AVR), grund- och ytvatten, strandskydd, naturvård, miljöövervakning (avseende vatten) och kalkning. Planfrågor hanteras i såväl denna grupp som MHL-gruppen.

Under året har gruppen bedrivit tillsyn över avloppsanläggningar, lantbruk, AVR och strandskydd. Tillsynen bedöms i huvudsak följa upprättad verksamhets- och tillsynsplan, dock med vissa avvikelser som beskrivs nedan. Avvikelsen gentemot plan beror på att en erfaren inspektör inom arbetsgruppen slutat. Denne har ersatts av ny inspektör som dock krävt inskolning. Det har dessutom inte varit möjligt att fullt ut ersätta en partiell föräldraledighet inom arbetsgruppen.

Huvuddelen av inkomna ansökningar om tillstånd till enskilt avlopp har handlagts under året. Ca 25% av ansökningarna har dock inte färdigbehandlats och kommer därför att handläggas under början av 2016. Tillsynen av enskilda avlopp har bedrivits enligt plan. Tillsynen av enskilda avlopp har utvecklats genom att miljökontoret förbättrat möjligheterna för den enskilde fastighetsägaren att själv bedöma om hans avloppsanläggning uppfyller gällande riktlinjer. Härigenom effektiviseras miljökontorets arbete och fastighetsägaren behöver i sådana fall inte betala någon tillsynsavgift. Denna effekt har varit tydlig i årets tillsyn.

Lantbrukstillsynen har till stor del handlat om näringsämnesläckage och hanteringen av bekämpningsmedel. Denna tillsyn har till stor del bedrivits i projektform. Tillsyn bedrivs också av lantbrukens egenkontroll och vid handläggning av miljörapporter. Samordning har till en del skett mellan lantbrukstillsynen och tillsynen av enskilda avlopp. Tillsynen av lantbruk har bedrivits enligt plan.

Tillsynen av avloppsreningsverk (AVR) utgörs i huvudsak av tillsyn av egenkontroll, kontrollprogram, medverkan i besiktningar och hantering av miljörapporter. Här har ny personal inskolats då tidigare handläggare gått i pension.

Strandskyddstillsynen utgörs av nya och äldre ärenden. Inom strandskyddstillsynen har en "ärendeskuld" byggts upp från tidigare år. Denna tillsyn har inte bedrivits enligt plan. "Ärendeskulden" har dock minskat något.

Arbetsgruppens naturvårdsärenden utgörs i huvudsak av remisser och yttranden.

Miljöövervakningen utgörs framförallt av vattenprovtagning i form av kalkningsuppföljning och övrig provtagning (exempelvis recipientkontrollprogram). Kalkningsarbetet utgörs av upphandlingsarbete, administrativ hantering och uppföljning. Arbetet med miljöövervakning och kalkning följer verksamhets- och tillsynsplanen.

Inkommande ärenden utgörs förutom tillståndsansökningar avseende enskilda avlopp i huvudsak av anmälningsärenden, miljörapporter, remisser, yttranden och klagomål.

Inkommande ärenden har i huvudsak handlagts enligt plan (en del av ansökningarna om tillstånd till enskilt avlopp har som nämnts ovan inte hunnit färdigbehandlas under året).

Arbetsgruppen medverkar också i arbetet med kommunernas VA-planer (Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda). Under året har detta arbete varit krävande och medfört en betydande resursinsats från miljökontoret, detta gäller framförallt VA-planarbetet i Bengtsfors som varit intensivt.

Delar av tillsynen bedrivs i projektform vilket redovisas särskilt nedan.

Arbetet har framförallt haft en inriktning i överensstämmelse med följande nationella miljö kvalitetsmål; *Ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, myllrande våtmarker, ett rikt växt- och djurliv och god bebyggd miljö.*

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Samtliga verksamheter med fast årlig tillsynsavgift har haft tillsyn under året.
Handläggningen av ärenden rörande enskilda avlopp (tillstånd/anmälan) ska vara färdigbehandlade inom sex veckor (tillstånd/beslut ska ha upprättats). (tiden räknas från då ansökningshandlingar bedöms vara kompletta).	Uppföljning av handläggningen genom slumpmässigt urval ur ärendesystemet MiljöReda (15 slumpmässigt utvalda ärenden av totalt 68 st. med jämn fördelning mellan handläggarna)	93% av ärendena var färdigbehandlade inom sex veckor. 7% av ärendena var färdigbehandlade inom 7 veckor. Avvikelsen beror på det höga ärendeflödet i förhållande till tillgängliga resurser.
Bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas. Tillsynen ska prioriteras inom följande områden: - Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status avseende näringsämnen - Inom samlad bebyggelse - I anslutning till kommunala verksamhetsområden - Där tillsyn aldrig bedrivits av enskilda avlopp och där det bedöms finnas risk för påverkan på vattendrag/sjöar, grundvatten eller dricksvatten	Planering av tillsynen. Uppföljning via ärendesystemet MiljöReda	Tillsynen under 2015 har bedrivits inom områden som påverkar känsliga vattenförekomster samt av fastigheter där tillsyn inte tidigare bedrivits och där det bedöms finnas risk för påverkan. Framtagande av statistik för att redovisa andel åtgärdade avlopp pågår.

Anläggningar med minireningsverk eller fosforfällor ska ha en fungerande egenkontroll.	Genom tillsyn.	En helhetsbild saknas för närvarande. Hos de objekt där tillsyn tidigare bedrivits fanns betydande brister. Tillsyn kommer att ske som ett tillsynsprojekt 2016.
--	----------------	--

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2015	Status
Projekt näringsläckage (Genom informations- och tillsynsinsatser minska och förebygga näringsläckage från åkermark inom känsligt område (avseende läckage av näringsämnen)). Projektet kommer att samordnas med den planerade tillsynen.	Är genomfört, 18 verksamheter ingick i projektet.
Projekt hållbart kretslopp små avlopp (Ett kretsloppsprojekt för enskilda avlopp med LRF Mälardalen som huvudman). Projektet syftar till att se på förutsättningar för att skapa kretslopp för enskilda avlopp.	Genomfört. Möjligheterna att fortsätta/utveckla resultatet från projektet kommer att diskuteras i samband med VA-planarbetet i Melleruds kommun.
Projekt bekämpningsmedel lantbruk (nationellt projekt).	Är genomfört, 17 verksamheter ingick i projektet.
Metaller i Holmsån/Dalbergså (fortsättning av pågående projekt). Syftar till att klargöra status avseende metallförekomster, källor till metallföroreningar samt utveckla arbetssätt för att förbättra statusen i dessa vattenförekomster.	Pågår i samverkan med miljökontoret i Vänersborg. Kommer fortsätta även under 2016.
Revidering av miljönämndens riktlinjer för enskilda avlopp (det finns bl.a. ett behov av att öka möjligheten att styra mot kretsloppslösningar genom dessa riktlinjer).	Pågår. Nytt förslag planeras till nämnden under våren/sommaren 2016.
Utredning av strandskyddstillsyn (utredningen syftar till att klargöra resursbehov, möjlig målsättning och inriktning av en av miljönämnden initierad strandskyddstillsyn)	Pågår, förväntas bli klart under första halvåret 2016.
Översyn av lantbrukstillsynens utformning från 2016 och framåt	Genomfört. Kommer bl.a. leda till att fler objekt successivt kommer att påföras fast årlig tillsynsavgift istället för timavgift.

Ledning, kansli och administration

Arbetsgruppen hanterar frågor som; ledning/styrning, budgetfrågor, personalfrågor/personaladministration, nämndadministration, diarieföring/registrering, arkivering, fakturering, systemadministration, inköp, ekonomiuppföljning, delgivning och överklagandehantering.

Arbetet har i huvudsak utförts i enlighet med verksamhets- och tillsynsplanen för 2015. Arbetet med övergången från ärendesystemet MiljöReda till Vision under hösten har varit omfattande men har genomförts. Det är dock fortsatt betydande störningar i systemet som beror på tillverkaren och kapacitetsproblem i Dalslandsnätet. Felaktigheter rapporteras till tillverkaren av systemet och uppföljning sker. Arbetet med att rapportera och följa upp störningarna i systemet är dock resurskrävande och påverkar handläggarnas effektivitet på ett negativt sätt. Nämndadministrationen har varit mer omfattande än vanligt, med bland annat utbildningsinsatser, då en stor del av miljönämnden består av nya ledamöter från 2015. Viss översyn har skett av internkontrollen och rutiner. Det finns dock ett stort behov av en grundligare översyn inom dessa områden. Arkiveringen av handlingar släpar efter och arbetsgruppen arbetar för att på sikt komma i fas med detta arbete. Det finns också en eftersläpning när det gäller kvalitetssäkring av äldre handlingar samt ett stort behov av att uppdatera nämndens dokumenthanteringsplan. Miljökontoret kommer att använda en del av sitt inestående kapital för en tillfällig resursförstärkning till kansliet under 2016. Arbetsgruppens (och hela organisationens) arbete försvåras väsentligt av att kansliet/administrationen sitter geografiskt skilda från den övriga organisationen.

Kommundialoger avseende miljökontorets utredning om ett samlat miljökontor (med närvaro i samtliga kommuner) har genomförts enligt följande:

- Miljöchefen har haft möten med KS-ordförande och kommunchefen i respektive kommun.
- Dialog kring möjligheterna att utveckla samverkan mellan kommunala tjänstemän och miljökontorets tjänstemän vid ett samlat miljökontor (med närvaro i samtliga kommuner) har genomförts i alla kommuner.
- Under hösten har miljöchefen haft en dialog med bland annat respektive kommuns KS kring miljökontorets utredning om ett samlat miljökontor med närvaro i samtliga kommuner.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
Miljönämndens beslut ska vara rättssäkra (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Andel överklagade beslut där miljönämndens beslut står fast	Uppföljning av nämndbeslut som överklagats.	Andel överklagade beslut där nämndens beslut står fast är 83% (5 av 6).
Miljönämndens ärendebalans ska vara god (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Antal nya ärenden i relation till avslutade ärenden	Uppföljning av nya resp. avslutade ärenden i Vision.	Under 2015 upprättades 1768 nya ärenden. 886 av dessa är avslutade medan 882 är pågående. Från 2014 och 2013 finns

		385 resp. 157 pågående ärenden. För närvarande är ärendebalansen inte tillfredsställande (risk för ackumulering av pågående ärenden). Åtgärder vidtas under 2016 med anledning av detta.
Finansieringen av miljönämndens myndighetsutövning ska till minst 50% vara avgiftsfinansierad. Nyckeltal: Procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighetsutövning.	Uppföljning via ekonomisystem.	Nämndens avgiftsintäkter i relation till kostnaderna för myndighetsutövning uppgår 2015 till ca 51%
Miljönämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av handböcker, vägledning och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.	Uppföljning genom översyn av kompetens och utbildningsbehov.	Kontoret håller sig regelbundet ajour med t.ex. vägledning från SLV. Personalen har under året getts möjlighet att medverka i nödvändiga utbildningsinsatser. Nyanställda under året (tre st.) har under hösten genomgått särskild utbildning i ärendehantering/handläggning. En av samordnarna har genomgått en ledarskapsutbildning. En av livsmedelsinspektörerna gick utbildning i dricksvattenkontroll januari 2016.

Särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2015	Status
Övergång från MiljöReda till Vision	Genomfört. Det är dock fortsatt betydande störningar i systemet som beror på tillverkaren och kapacitetsproblem i Dalslandsnätet. Felaktigheter rapporteras till tillverkaren av systemet, uppföljning sker.
Översyn och uppdatering av rutiner	Viss översyn har skett, dock inte i enlighet med det behov som finns.

Översyn av internkontrollen	Viss översyn har skett, dock inte i enlighet med det behov som finns.
-----------------------------	---

MISTRA – miljöstrategigruppen

Under året har det miljöstrategiska arbetet syftat till att stärka kommunernas förebyggande och systematiska arbete med hållbar utveckling, resurshushållning, kretsloppstänkande och hållbar fysisk planering. Miljönämndens övergripande mål har beaktats av arbetsgruppen. Arbetet bedrivs i huvudsak inom nedanstående områden.

Det miljöstrategiska arbetet har haft en inriktning i överensstämmelse med samtliga nationella miljö kvalitetsmål (exklusive *hav i balans och levande kust och skärgård* samt *storslagen fjällmiljö* som inte är tillämpliga i Dalsland)

Miljöledning i Dalslandskommunerna och DKKF

Fortsatt miljöledningsarbete har bedrivits i kommunerna. Revisionsarbete i Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda har dominerat under första halvåret. Miljörevisionerna omfattade bland annat rekommendationer för det fortsatta miljöarbetet och har haft särskilt fokus på kommunernas inköp och gällande rutiner och policydokument. Ett stort arbete har lagts ned på att klargöra för kommunerna hur inköpen av exempelvis IT-produkter som surfplattor, telefoner, datorer påverkar en hållbar utveckling med särskild fokus på miljö, människors hälsa och barnarbete. Allt utifrån kommunernas egna policy dokument och rutiner. En miljökonferens hölls i Dals-Eds kommun i maj månad med fokus på åtgärder kopplade till miljörevisionens rekommendationer. Visst miljöstrategiskt stöd har också getts. I december avslutades miljörevisionen i Färgelanda kommun och överlämnades till kommunchefens ledningsgrupp. Utställningen om Hållbar IT och konsumtion i Färgelanda Expo är avslutad. Utställningen kommer att flyttas till Järboskolan i Färgelanda och öppnas vecka 8.

Miljöutbildning

Planerad miljöutbildning i Melleruds kommun har inte kunnat genomföras. Detta beror på interna organisationsfrågor inom Melleruds kommun och ligger utanför miljökontorets ansvarsområde. Utbildningen kommer istället att genomföras hösten 2016.

Miljöinformation

Nyhetsbrev till kommunerna angående Miljöledningsarbete har levererats, naturkalendern för 2015 har funnits på alla kommunernas hemsidor, Miljöstrategernas hemsida - www.dalsland.se, har kontinuerligt uppdaterats med aktuell information.

Naturvård

Arbetet inom detta område har under året dominerats av arbete med LONA-projektet *Vägledning till naturen i Dalsland* (huvudstudie). Dalslands miljökontor är projektledare. Alla sex Dalslandskommunerna deltar liksom Dalslands Turist AB. Projektet beviljades medel av Länsstyrelsen under våren och har inneburit mycket arbete med upphandling, organisation samt inventering och framställande av kartor för naturområden.

Naturinformation är medverkande konsult och ansvarar för texter och foton. Projektet kommer att pågå till april 2017. LONA-projektet *Insådd av vilda blommor* slutgodkändes och beviljades en mindre förlängning i projekt *Odling och plantering av vilda blommor i Dalsland* t.o.m. 2017. LONA-projektet *Inventering av skyddsvärda träd* slutrapporterades och godkändes. Projektet som administrerades av Dalslands miljökontor med stöd från naturskyddsföreningen resulterade i att 356 skyddsvärda träd inventerades i fem Dalslandskommuner, vilket är det dubbla mot ansökan. LONA-projektet *Värna skyddsvärda träd* slutrapporterades och godkändes. Detta projekt där 16 kommuner

samverkade under flera år, innebar bl.a. utbildning av personal respektive politiker i Dalsland samt informationsfoldrar till markägare respektive allmänheten. Projektet avslutades med att ett symbolträd, en äldre lind, skyddades som naturminne av Bengtsfors kommun och invigningen skedde under våren på Enebackens förskola i Dals-Långed. En LONA-ansökan inlämnades i slutet av året för ett nytt projekt *Ökad tillgänglighet till naturområden i Dalsland*. Vissa åtgärder enligt naturvårdsprogrammen har genomförts t.ex. Naturkalendern och några åtgärder kommer att genomföras först 2016. Nämndens miljöstrategiska plan för 2015 har i huvudsak uppfyllts.

Energi och klimat

Samverkan med DKKF:s klimat- och energirådgivare har inletts, här har bland annat arbete med ansökan från Dalslandskommunerna om det nya klimatinvesteringsstödet ingått. Miljöstrategerna ser ett stort behov av att utveckla miljömålsarbetet för minskad klimatpåverkan. Vi har tillsammans med klimat- och energirådgivare deltagit i Dals-Eds kommuns energiplanegrupp, vilket bl.a. inneburit att ta fram målförslag och revidera texter i klimatstrategin. Utredningar har utförts åt Melleruds kommun om bl.a. tankställe för biogas och det nya stödet Klimatklivet. Earth Hour som anordnades 28 mars med akustisk konsert på Kulturbruket i Mellerud. Den miljöstrategiska planen har efterlevts, dock bör betonas att behovet för att arbeta mer miljöstrategiskt med energi- och klimatfrågorna bedöms större än den tid som avsatts för detta 2015.

Vattenplanering

Arbetet har i stort sett gått planenligt. Vattenmyndighetens remiss om nytt åtgärdsprogram med mera har varit mycket resurskrävande, arbetsgruppen hade även en samordnande roll för de enskilda kommunernas yttranden. Regeringen kommer under 2016 att besluta om det nya åtgärdsprogrammet. Miljökontoret har arvoderat sekreterarfunktion i Dalslands kanals vattenråd. Miljöstrategerna medverkar även i Gullmarns vattenråd och Dalbergså/Holmsåns vattenråd. Exempel på aktiviteter i vattenråden är arbete för förbättrad status i Teåkersälven, inventering av vandringshinder för fisk, vattnet i skolan och informationsmöten för allmänheten. Arbetet med VA-planering pågår i Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda och miljökontoret deltar aktivt i kommunernas arbetsgrupper. MISTRA samverkar med MVR-gruppen.

Projekt "Laxsjön och Stenebyälven – Miljögifter och annan påverkan" har avslutats efter genomförd förstudie. Underlaget i framtagna PM har överlämnats dels till Länsstyrelsen som beviljats VÅGA-medel för att genomföra en inledande utredning om miljögifter i hela Upperusälvens avrinningsområde inom vårt län samt till Dalslands Kanals Vattenråd som har möjlighet att fortsätta att arbeta med åtgärder t.ex. i Stenebyälven.

Miljöpolitiskt program

Ett förslag till miljöpolitiskt program för miljönämnden och kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud lämnades till miljönämnden i slutet av året. Förslaget kommer att diskuteras i miljönämnden och därefter överlämnas till direktionen och kommunerna.

Hållbar samhällsplanering

Dialogmöte mellan miljökontoret och plan- och byggförvaltningen har hittills hållits i Färgelanda (mötet gav mersmak). Vid mötet medverkade även andra arbetsgrupper hos miljökontoret. Avfallsplaneringen i Dalslandskommunerna har inletts och miljökontoret medverkar med representant från både MISTRA-gruppen och MHL-gruppen.

Hållbar konsumtion

Uppföljning av miljökraven i gällande livsmedelsavtal har påbörjats genom bearbetning av leverantörernas årsstatistik där bl.a. andel ekologiskt, andel Fairtrade samt mått på minskad klimatpåverkan tas fram. Verifikationer har krävts in från leverantörerna över hur djurskyddskrav och uthålligt fiske har uppfyllts för levererade varor till kommunala kök. Resultatet ska presenteras under våren 2016. Kostcheferna har erbjudits stöd för ytterligare klimat- och miljöanpassning av måltidsproduktionen. Information gavs inför Fairtrade Challenge 15 oktober, varefter flera arbetsplatser/kommuner anmälde sitt deltagande. Generellt sett har rättvisemärkt te och kaffe blivit vanligare på de kommunala arbetsplatserna i Dalsland. Miljöledningsarbetet och utställningen om Fairtrade i Färgelanda har ytterligare inspirerat till detta.

Grön flagg, för skolor och förskolor

I samband med arbetet med Giftfri förskola, se nedan under kemiska produkter, gavs information om Grön Flagg.

Kemiska produkter och varor inom kommunala verksamheter

Personalen på 4 förskolor i Färgelanda har utbildats i Giftfri förskola. Projekt har även startat i förskoleverksamheten i Melleruds kommun. Vid utbildningstillfällena har även informerats om Grön Flagg.

Samarbete mellan MHL-gruppen och MISTRA-gruppen har skett på alla förskolor genom tillsyn med inriktning på hygien, inomhusmiljö och kemiska produkter/varor. Tillsynen har kombinerats med information om projektet Giftfri förskola.

Framtiden på kort och lång sikt

- Det finns ett stort behov hos miljökontoret att utveckla lednings- och styrfunktioner, kvalitet och effektivitet, kompetens, arbetsmiljö och rekryteringsmöjligheter. Miljökontoret lägger stor vikt vid detta på både kort och lång sikt. En del i detta arbete utgörs av miljökontorets pågående organisationsutredning kring ett samlat kontor med närvaro i övriga kommuner.
- Fortsatta verksamhets- och tillsynsplaner samt behovsutredningar bör präglas av att kontorets resurser används med syftet att åstadkomma största möjliga miljönytta för Dalsland. Ett sådant arbete sker fortlöpande. Möjligheterna att utveckla detta arbete påverkas i mycket hög grad av miljökontorets möjligheter att lokalisera och utforma sin verksamhet på ett effektivt sätt. Andra viktiga faktorer i detta arbete utgörs av nationella/regionala miljömål, lagstiftning, lokala mål samt ekonomiska ramar. Samtliga medarbetare är involverade i detta arbete.
- Det är angeläget att utveckla de gemensamma rutinerna och riktlinjerna inom miljökontoret i syfte att skapa enhetlighet och tydlighet. Detta är ett arbete som pågår och som sker på både kort och lång sikt. Möjligheterna att utveckla detta påverkas också i stor utsträckning av miljökontorets möjligheter att lokalisera och utforma sin verksamhet på ett effektivt sätt. Det är exempelvis tydligt att kansliets/administrationens nuvarande lokalisering, där denna är geografiskt helt skild från den övriga förvaltningen, kraftigt hämmar utvecklingsmöjligheterna.
- Den utredning av miljökontoret och miljönämnden som gjordes 2012 visade att det finns ett stort behov av en ökad dialog mellan miljökontoret och de

kommunala verksamheterna. Miljökontoret driver en process för ökad dialog med de kommunala verksamheterna. Denna process är ett långsiktigt arbete. Miljökontorets ambition är fortsätta och utveckla denna process.

- Kommunernas vägval avseende DKKF är av stor betydelse för miljökontoret, men också för formerna för en utökad kommunal samverkan. Det är viktigt att de samlade konsekvenserna av en fortsatt drift av ett samlat miljökontor i DKKF alternativt i en värdkommun utreds och värderas innan beslut fattas i denna fråga.

Energisamverkan, Dalsland

Ansvarig: Roger Fredriksson

Ansvar: 3010

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	2 725	2 573	3 992
Summa intäkter	2 725	2 573	3 992
Kostnader			
Personalkostnader	2 477	2 570	2 473
Övriga kostnader	787	550	1 318
Finansiella kostnader			
Summa kostnader	3 264	3 120	3 791
Årets resultat	-539	-547	201

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten ska i Dalsland fungera som ett nav för att skapa förutsättningar till ett energieffektivt och hållbart samhälle. Verksamheten skall främja de mål som är prioriterade i den nationella energi- och transportpolitiken. Energisamverkan Dalslands målgrupper är de kommunala verksamheterna, företag, organisationer och allmänhet. Verksamheten skall ständigt optimera och etablera sina resurser i samverkan med andra aktörer, tillhandahålla en hög tillgänglighet och skall ses som en självklar och betydelsefull resurs för målgrupperna angående energi- och klimatrelaterade frågor. Verksamheten omfattar totalt 4,0 heltidstjänster.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under halvåret.

- Verksamheten har under perioden haft ansvar för energi- och klimatrådgivningen i Vänersborgs och Trollhättans kommuner
- Under sista halvåret året var två av verksamhetens medarbetare utlånade till Hållbar utveckling väst och den gemensamma upphandlingsfunktionen. I april avslutades verksamheten projektet "Energieffektiva kommuner" i och med att det statliga stödet för energieffektivisering löpte ut.
- Verksamheten har under perioden arbetat intensivt med en ansökan om stöd till lokala klimatinvesteringar enligt förordningen (2015:517). Samtliga kommuner i Dalsland vill med hjälp av stödet för lokala klimatinvesteringar samarbeta och driva på arbetet för att öka takten i omställningen till ett mer klimatsmart samhälle i våra kommuner. Ansökan skall skickades in den 15 september 2015. Dalslandskommunernas kommunalförbund kommer att samordna och koordinera den sökta åtgärden mellan åren 2015-2018 under förutsättning att

medfinansiering från Naturvårdverket beviljas. Tyvärr har handläggningstiden från Naturvårdverket dragit ut på tiden och svar på ansökan väntas komma först 29 februari 2016

Ekonomisk analys.

Helårsresultatet för Energi och klimatrådgivning inklusive projektverksamhet visar i stort sett ett nollresultat jämfört med budget. För projekt Energi praktiken överstiger bidraget från Energimyndigheten kostnaderna med ca 70 tkr varför en återbetalning kommer att ske under 2016.

Kvalitet och prestationer

- Under perioden 150101–151231 har verksamhetens arbete fått uppmärksamhet i de lokala tidningarna. Totalt har 6 stycken artiklar/notiser publicerats som berör Energisamverkan Dalslands verksamhetsområde.
- Till kommunernas tjänstemän och politiker har verksamheten publicerat nyhetsbrevet "Energinytt".
- Energi- och klimatrådgivningen deltog i april på Bomässan i Vänersborg.
- Energisamverkan Dalsland deltog i oktober på Bygga Bomässa i Mellerud.

Övergripande mål

Mål:

Verksamhetens mål är att fungera som ett nav för att skapa förutsättningar för kommunerna i Dalsland att utvecklas på ett långsiktigt och hållbart sätt

Inriktningar

Energi- och klimatrådgivningen bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalsland. Statens Energimyndighet finansierar verksamheten. Energi och klimatrådgivningen i Dalsland ska uppmuntra allmänhet, små och medelstora företag samt organisationer till ett energi- och climateffektivt beteende. Verksamheten ska genom kostnadsfri och opartisk rådgivning verka för att tillgodose målgrupper med kunskap och verktyg så att de kan göra energi- och klimatsmarta val. Under 2015 prioriterade Energi- och klimatrådgivningen områdena företag och organisationer.

Energieffektiva kommuner drivs som ett samarbetsprojekt mellan Dalslandskommunerna och Säffle kommun. Projektet finansieras av kommunerna genom det statliga energieffektiviseringsstödet (2009:1 533). Energieffektiva Kommuner ska stödja och samordna arbetet kring kommunernas energieffektiviseringsstrategier. Åtgärder och insatser för energieffektivisering skall initieras, utföras och följas upp inom följande områden: övergripande, fastigheter, transporter, teknisk försörjning. Stödet upphörde fr.o.m. 150331.

Projektverksamheten skall under 2015 initiera och genomföra lokala informations- och utbildningsprojekt inom områdena energieffektivisering och hållbara transporter.

Omvärldsbevakningen skall bevaka och stötta kommunerna på nationell och regional nivå i frågor kring hållbara transporter och energieffektivisering. Verksamheten skall även bevara de kontaktnät som KUSTOM projektet har inneburit.

Måluppfyllelse

Energi- och klimatrådgivningen

Kontakt- och adressuppgifter har funnits tillgängliga på respektive kommuns hemsida, DKKF:s hemsida samt även på den gemensamma hemsidan för energi- och klimatrådgivarna i väst. Information om energi och klimatrådgivningens kontaktuppgifter och verksamhet har förmedlats via 6 stycken annonser i de lokala tidningarna under perioden. Två stycken energi och klimatrådgivare har dagligen funnits tillgängliga för telefonrådgivning mellan kl. 08:00-16:30. I samverkan med energi- och klimatrådgivarna i Fyrbodalen har man samordnat inkommande samtal för att ytterligare förstärka tillgänglighet och kompetens. Energi och klimatrådgivningen har samarbetat med Dalslands Miljökontor där man erbjudit att vid miljöinspektörernas besök bistå som experthjälper inom området energieffektivisering till lantbrukare. Energi- och klimatrådgivarna har deltagit på 3 stycken delregionala nätverksträffar/referensgruppsmöten under perioden. Särskilda temakvällar, föreläsningar, utbildningar och riktade insatser har arrangerats för allmänhet, företag och kommunala tjänstemän kring energi- och klimatrelaterade frågeställningar.

Energieffektiva kommuner

Samordningsgruppen för projektet har under perioden haft 2 möten där åtgärder och ärenden som berör energieffektiviseringsstödet behandlats. Projektsamordnaren har verkat som sammankallande för respektive kommuns arbetsgruppsmöten, totalt 14 st. Under perioden har projektet representerat kommunerna på en regional nätverksträff. Projektsamordnaren har sammanställt samtliga kommuners energistatistik för 2014 (fastigheter och transporter). Dessa rapporterades in för uppföljning till Energimyndigheten 2015-03-31. De inrapporterade uppgifterna visar att från 2009 till 2014 har de deltagande kommunerna:

- minskat energianvändningen i fastigheterna från 170 kWh/m² år 2009 till 154 kWh/m² år 2014. En minskning med 9,3 %.
- minskat den totala energianvändningen för fastigheter, transporter och teknisk försörjning med 11 % mellan år 2009 och år 2014.

Projektet avslutades 150331.

Projektverksamheten

Verksamheten har under perioden arbetat med nya projektansökningar. Bl.a. Samordning för det Lokala klimatinvesteringsstödet, Klimatklivet(Naturvårdsverket), svar kommer först i februari 2016.

Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerack (ÖKS) programmet beviljade i december 2016 projektet "Samskapande grön omställning" där Dalslandskommunernas kommunalförbund genom Energisamverkan Dalsland kommer att medverka. Hjörning kommun i Danmark kommer att leda arbetet och övriga partners är Aalborgs Universitet, Chalmers Tekniska Högskola, Energikontoret Skåne samt Aalborgs kommun. Projektet kommer att pågå under 3 år och totalt omsätta cirka 15 miljoner kronor. Målet är att skapa en hållbar utveckling i bred dialog mellan politiker, tjänstemän, medborgare och näringsliv för att stimulera en ökad efterfrågan och produktion av energi från förnybara källor.

Omvärldsbevakning

Fr.o.m. 2012 ingår f.d. Kustomfrågor under verksamheten Energisamverkan Dalsland. Genom samtal med tjänstemän, utförande av faktaunderlag och omvärldsbevakning har verksamheten tillvaratagit den kompetens som Kustomprojektet innebar. Bl.a. har verksamheten varit delaktiga i diskussioner kring DVVJ samt andra trafikrelaterade frågeställningar i kommunerna.

Energisamverkan Dalsland har under perioden aktivt arbetat för att göra energi- och klimatrådgivningen mer tillgänglig för målgrupperna. Detta genom information på hemsidan (www.dalsland.se), samtal, utskick, utredningar, annonser m.m.

Framtiden på kort och lång sikt

På kort sikt är framtiden för Energisamverkan osäker. 2015-03-31 avslutades det statliga stödet för energieffektivisering till kommunerna. Detta medför att verksamheten måste finna andra finansieringsmöjligheter så att en dalslandsgemensam samverkan för energi- och klimatsamverkan kan utvecklas vidare. Ansökan till Naturvårdsverket (Klimatklivet) kommer att få en mycket stor betydelse för verksamhetens fortsatta bemanning svar väntas dock komma i februari 2016.

Hållbar utveckling väst

Ansvarig: Nardono Nimpuno

Ansvar: 3020

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	10 327	2 932	16 493
Summa intäkter	10 327	2 932	16 493
Kostnader			
Personalkostnader	3 730	3 097	5 161
Övriga kostnader	7 113	1 125	10 782
Summa kostnader	10 843	4 222	15 943
Årets resultat	-516	-1 290	550

Verksamhetsbeskrivning

Hållbar utveckling Väst är Västra Götalands regionala energikontor och har funnits sedan 2003. Verksamheten har tre huvudsakliga delområden, samordning av Västra Götalands kommunala energi- och klimatrådgivare, samordning av ett kommunnätverk för hållbar utveckling i Västra Götaland samt projektverksamhet. Projektverksamheten kopplas till de två samordningsområdena, alternativt till uppdraget som regionalt energikontor.

Händelser av betydelse

- Huvs verksamhetsledare har blivit omvald som ordinarie ledamot i Energikontorens Sveriges styrelse.
- I december 2014 sades 6 medarbetare upp pga arbetsbrist. Av dessa har 3 stycken återanställts i organisationen (juni 2015). Övriga uppsagda har samtliga funnit nya tjänster i anslutning till avslutad tjänst på HUV (juni 2015).
- HUV fortsätter sin samverkan med Länsstyrelsen genom att samordna organisationernas kommande nya uppdrag kring energieffektivisering i företag.
- Under hösten anställdes 2 nya medarbetare.
- Utvecklingsarbete för att finna ny huvudman för verksamheten pågår.

Ekonomisk analys

Hållbar utveckling Väst bedriver såväl basverksamhet som projektverksamhet under året.

Med anledning av ändrad nationell finansiering har 6 medarbetare varslats och slutat 2015-06-03 (2 av dessa återanställdes omgående, ytterligare en återanställdes efter sommaren). Den "nya" nationella finansieringen från och med september 2015-

2020(2018 etapp) innebärande bl.a. ändrade uppdrag från energimyndigheten vilket föranledde att ytterligare 2 personer anställdes under hösten.

Måluppfyllelse

Hållbar utveckling Väst har 6 övergripande mål som redovisas kort här

1. *En regional resurs med hög kompetens och tillgänglighet för lokala, regionala och nationella aktörer*

HUV driver och deltar i ett antal projekt inom energi- och miljöområdet som syftar till att öka och upprätthålla en hög kompetens i Västra Götalandsregionen. HUV erbjuder också praktikplatser under året samt möjligheter till ex-jobb.

2. *Stärker och underlättar arbetet med hållbar utveckling i Västsverige genom att erbjuda nätverk, samordning och projektverksamhet*

HUV arbetar kontinuerligt för att samordna och samverka för att underlätta för kommunerna att arbeta med hållbar utveckling. HUV har under året drivit 2 nätverk, kommunnätverket för hållbar utveckling och nätverket för energi och klimatrådgivare, EKR. Vi samverkar även med Länsstyrelsen i Västra Götaland för kommunnätverket för energistrategiska frågor.

3. *Utvecklar, deltar i och leder projekt och aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling, med tydligt värde för våra samarbetsparter, där vi lyfter fram de tre dimensionerna av hållbar utveckling*

Under året har hållbar utveckling väst arbetat i ett antal projekt med fokus på hållbar utveckling främst ur ett energi- och miljöperspektiv. Projekten utvecklas främst i samarbete med våra nätverk och samarbetspartners och arbetar med att ta in alla aspekter av hållbar utveckling. Dock bör belysas att vi arbetar främst med miljö- och energidelen i hållbar utveckling som tangerar ekonomi och sociala aspekter.

Under 2015 löpte ett antal projekt, bland andra:

- Samordning av Energi och Klimatrådgivare
- Kommunnätverket av kommunala miljöstrategier
- Sol i Väst
- Marknadsöversikt Energieffektiva Småhus, etapp 3

4. *Vi inspirerar och utmanar andra att genomföra hållbara aktiviteter, vi lever som vi lär och genom egna exempel går vi före. Vi verkar för ständig förbättring av den egna verksamheten genom ett aktivt arbete med vår miljö- och klimatpolicy*

I inköp av fika och mat till möten söker Hållbar utveckling Väst alltid ekologiska och rättvisemärkta alternativ för att uppmuntra marknaden att erbjuda dessa

varor/tjänster, samt "leva som vi lär". Miljöanpassad städning var t.ex. en viktig faktor när vi sökte städtjänst i de nya lokalerna.

HUV har nu 1 licens för webbmötesverktyget Adobe Connect pro vilket används flitigt av alla. Ofta sker flera möten i veckan på detta sätt vilket minskar miljöbelastningen då vi undviker transporter.

HUV har antagit CSR västs utmaningar, klimatinitiativet, REKO kontor och ett socialt ansvarstagande kontor för att internt driva på arbetet med hållbarhetsfrågorna.

5. *Våra aktiviteter håller en hög kvalitet och svarar mot våra målgruppers förväntningar och behov. Genom utvärdering och uppföljning av våra aktiviteter arbetar vi för ständig förbättring.*

HUV arbetar ständigt med att förbättra sin verksamhet. Alla större möten och event som genomförs utvärderas. Utvärderingar visar att 90 % av EKR-deltagarna nöjda till mycket nöjda med nätverksträffarna som hittills. Även kommunnätverket för hållbar utveckling har fortsatt positiva utvärderingar och kommentarer från deltagarna.

Hållbar utveckling Väst är en uthållig arbetsplats där kreativitet, passion och vilja tas till vara och får växa.

Hållbar utveckling Väst införde förra året en friskvårdstimme/vecka vilket varit mycket uppskattat detta fortsätter under 2013. HUV arbetar kontinuerligt med deltagande processer och mötesmetoder för att underlätta kreativitet och ta till vara på personalens kompetens.

Framtiden på kort och lång sikt

Från och med hösten 2015 har finansieringen av Hållbar Utveckling Väst sett annorlunda ut, så också uppdraget.

Energimyndigheten och de 15 regionala energikontoren har gemensamt sökt om medel från det nationella regionalfondsprogrammet

Fokus är nu att stödja små och medelstora företag i deras arbete på olika sätt med att reducera energianvändningen. Målet är att uppnå så stor effekt som möjligt i detta arbete.

I augusti drog dessa strukturfonsuppdrag igång. För Huvs del innebär det 3 heltidstjänster med en finansiering från 2015 tom 2020. Två uppdrag åläggs HUV:

- Etablera och driva 3 företagsnätverk för energieffektivisering (medsökande är också 12 länsstyrelser).
- Upprätta nätverk för regionala noder för energikartläggningsstöd.

Stödet till energirådgivarna samt samordningen av dessa kommer att utvecklas via rollen som Regional utvecklingsledare (RUL) genom de 15 nationella Energikontoren.

Kommunnätverket för Hållbar utveckling löper på: det medlemsbaserade nätverket fortsätter sin verksamhet med HUV som central samordnare av aktiviteter av relevans för kommunernas miljöstrategier, kommunekologer, planerare, fair-trade ansvariga mm. De deltagande kommunerna är fortsatt nöjda med och känner fortsatt behov av nätverket.

Nyanställningar ägde rum under hösten 2015 för att klara kompetens- och resursförsörjningen enligt ovan.

Kommunerna har svarat på en enkät om vem man anser som lämplig huvudman för verksamheten. Utvecklingsarbetet med att finna ny huvudman för verksamheten har pågått en tid med förhoppningsvis en lösning 2016.

Resultaträkning

Belopp i tkr		Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Verksamhetens intäkter	Not 1	28 335	23 904	37 820
Verksamhetens kostnader	Not 2	-27 485	-24 348	-34 689
Avskrivningar	Not 3	-1 786	-1 786	-1 656
Verksamhetens nettokostnader		-936	-2 230	1 475
Finansiella intäkter	Not 4	5		132
Finansiella kostnader	Not 5	-56	-117	-85
Resultat före extraordinära poster		-987	-2 347	1 522
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Periodens resultat		-987	-2 347	1 522

Nettoresultat

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Budget 2015	Bokslut 2014
Kansli	-290	-510	-118
Inköp	85	0	15
Miljöförvaltningen	273	0	874
Energisamverkan, Dalsland	-539	-547	201
Hållbar utveckling väst	-516	-1 290	550
Summa	-987	-2 347	1 522

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	-987	1 522
Justering för av- och nedskrivningar	1 786	1 656
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	799	3 178
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	298	-988
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	456	-2 442
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 553	-252
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 800	-471
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 800	-471
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyupptagna lån	2 479	
Amortering av skuld	-1 148	-683
Ökning av långfristiga fordringar		
Minskning av långfristiga fordringar		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 331	-683
Periodens kassaflöde	1 084	-1 406
Likvida medel vid årets början	3 448	4 854
Likvida medel vid periodens slut	4 532	3 448

Balansräkning

Belopp i tkr		Bokslut 2015	Bokslut 2014
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	Not 6	7 009	6 995
Finansiella anläggningstillgångar			
Summa anläggningstillgångar		7 009	6 995
Omsättningstillgångar			
Fordringar	Not 7	5 971	6 269
Kassa och bank	Not 8	4 532	3 448
Summa omsättningstillgångar		10 503	9 717
SUMMA TILLGÅNGAR		17 512	16 712
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
varav årets resultat	Not 9	4 085	5 072
		-987	1 522
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 10	4 473	3 142
Kortfristiga skulder	Not 11	8 954	8 498
Summa skulder		13 427	11 640
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		17 512	16 712
Soliditet		23,3%	30,3%

Notförteckning

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Årsavgifter tillsyn	2 016	2 030
Tillsyns- och prövningsavgifter	2 107	2 217
Bidrag Länsstyrelsen	572	4 448
Bidrag Energimyndigheten	3 954	7 888
Bidrag Tillväxtverket	821	
Bidrag VGR	35	26
Medlemsavgift Dals-Ed	139	136
Medlemsavgift Bengtsfors	276	280
Medlemsavgift Åmål	358	355
Medlemsavgift Färgelanda	189	191
Medlemsavgift Mellerud	259	259
Miljökontor, Dals-Ed	1 344	1 293
Miljökontor, Bengtsfors	2 678	2 618
Miljökontor, Färgelanda	1 833	1 800
Miljökontor, Mellerud	2 513	2 453
Inköpare Bengtsfors	166	162
Inköpare Dals Ed	83	80
Inköpare Färgelanda	114	112
Inköpare Mellerud	156	152
Inköpare Åmål	215	209
Inköpare Säffle	90	90
Bidrag energisamverkan	1 400	2 076
Bidrag energieffektiva kommuner	408	793
Övriga bidrag	129	100
Försäljning av konsulttjänster	991	
Medlemsavgifter, projekt		938
Konferenser	967	
Intäkter bibliotekssystem	929	835
Intäkter lönesystem HR+	1 493	1 809
Intäkter ekonomisystem Agresso	1 507	2 461
Intäkter VA system	278	
Intäkter plan/bygg/ miljö system	195	
Övriga intäkter	120	2 009
S:a verksamhetens intäkter	28 335	37 820

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	18 361	18 699
Hyror	1 254	1 274
Material	213	634
Köpta tjänster	5 250	5 905

Övriga kostnader	2 407	8 177
S:a verksamhetens kostnader	27 485	34 689

Not 3 Avskrivningar

Avskrivning, maskiner och inventarier		32
Avskrivning ekonomisystem	621	996
Avskrivning Löne/PA-system	605	605
Avskrivning bibliotekssystem	78	78
Avskrivning VA-system	278	
Avskrivning Plan/bygg/miljö system	195	
Avskrivning datorer	9	6
S:a avskrivningar	1 786	1 717

Avskrivning enligt plan grundas på inventariernas och fastighetens ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade ekonomiska livslängden, datorer tre år, medlemskommunernas ekonomi- och PA-system 10 år och övriga inventarier och bibliotekssystem 5 år.

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014
Not 4 Finansiella intäkter		
Övriga ränteintäkter	5	132
S:a finansiella intäkter	5	132

Not 5 Finansiella kostnader

Dalslands Sparbank Ekonomisystem	13	8
Dalslands Sparbank Löne/PA-system	19	56
Dalslands Sparbank bibliotekssystem	6	9
Övriga räntekostnader	9	3
Bankkostnader	9	9
Övriga finansiella kostnader		
S:a finansiella kostnader	56	85

Not 6 Materiella anläggningstillgångar

- varav maskiner och inventarier

Ingående anskaffningsvärde	19 085	18 614
Akkumulerad avskrivning	-12 090	-10 434
Årets investeringar	1 800	471
Avskrivning	-1 786	-1 656
Summa	7 009	6 995

- specifikation maskiner och inventarier

VA/ Miljö/ Plan (påg.)		92
Ekonomisystem	2 484	3 106
Löne/PA system	3 026	3 631
Datorer	2	10
Bibliotekssystem	78	156
VA-system	834	
Plan/Bygg/ Miljö system	585	

S:a materiella anläggningstillgångar	7 009	6 995
---	--------------	--------------

Not 7 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	3 038	3 688
Skattekonto	811	8
Moms	757	1 016
Förutbetalda hyror	345	0
Förutbetalda kostnader	239	645
Upplupna intäkter	781	912

S:a kortfristiga fordringar	5 971	6 269
------------------------------------	--------------	--------------

Not 8 Kassa och bank

Plusgiro		
Bank	4 532	3 448

S:a kassa och bank	4 532	3 448
---------------------------	--------------	--------------

Belopp i tkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014
--------------	---------------------	---------------------

Not 9 Eget kapital

Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	5 072	3 550
Årets resultat	-987	1 522

Utgående balans eget kapital	4 085	5 072
-------------------------------------	--------------	--------------

- varav saldo Hållbar utveckling Väst

Ingående värde	2 173	1 623
Årets resultat	-515	550

Utgående värde	1 658	2 173
-----------------------	--------------	--------------

- varav saldo Energisamverkan, Dalsland

Ingående värde	651	450
Årets resultat	-540	201

Utgående värde	111	651
-----------------------	------------	------------

- varav saldo Miljönämnd

Ingående värde	1 936	1 062
----------------	-------	-------

Årets resultat	273	874
Utgående saldo	2 209	1 936
<i>- varav saldo Kansliet</i>		
Ingående värde	312	415
Flyttat till Inköp (del av IB)	-26	
Årets resultat	-290	-103
Utgående saldo	-4	312
<i>- varav saldo Inköp</i>		
Ingående värde	0	0
Flyttat från Kansliet (del av IB)	26	
Årets resultat	85	0
Utgående saldo	111	0
Not 10 Långfristiga skulder		
Ingående skuld	3 142	3 825
Nya lån	2 479	0
Amortering enligt plan	-1 148	-683
Utnyttjad checkkredit		0
S:a långfristiga skulder	4 473	3 142
Kreditgivare		
DS Bibliotekssystem	117	195
DS Ekonomisystem	2 634	
DS Löne/PA system	3 025	3 630
Amortering kommande år	-1 303	-683
S:a kreditgivare	4 473	3 142
Not 11 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 992	1 985
Kommande års amortering	1 303	683
Arbetsgivaravgifter	606	594
Preliminärskatt	313	305
Semesterlöneskuld	681	665
Pensionskostnader individuell del	622	682
Särskild löneskatt individuell del	731	569
Utgiftsrester	21	174
Inkomstförskott	2 673	2 762
Övriga kortfristiga skulder	12	79
S:a kortfristiga skulder	8 954	8 498
<i>Beviljad checkkredit 6000 tkr.</i>		
Not 12 Överskottsfond, tjänstepensioner		
Överskottsmedel	3	0
S:a överskottsfond	3	0

Redovisningsmodell

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen. Årsredovisningen ska enligt lagen innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunalförbundets interna redovisning tillkommer även driftredovisning och investeringsredovisning.

Modellens delar och samband

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer; verksamhetens nettokostnader, som redovisar resultatet av den egentliga verksamheten; resultat före extraordinära poster, som redovisar resultatet av den löpande verksamheten; samt årets resultat som även inkluderar extraordinära intäkter och kostnader. Årets resultat utvisar förändringen av det egna kapitalet. Årets resultat innefattar hela kommunalförbundets verksamhet.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt. Balansräkningen visar värdet av kommunalförbundets tillgångar och hur dessa tillgångar har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av skulder utgör det egna kapitalet, kommunalförbundets förmögenhet.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten. Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Driftsredovisningen visar de enskilda verksamhetsområdenas redovisade intäkter och kostnader samt nettobudget.

Investeringsredovisningen är en beskrivning av kommunalförbundets investeringsverksamhet under året.

Övergripande redovisningsprinciper

I den löpande redovisningen och vid upprättande av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper, vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Principerna som tillämpas innebär att en återhållsam bild av kommunalförbundets ekonomi redovisas, i enlighet med god redovisningssed. Analysen av den finansiella utvecklingen och ställningen baseras på antagandet att dessa principer har följts.

Principen om pågående verksamhet – Denna princip har stor betydelse för redovisningen, främst vad gäller tillgångsvärderingen och det sätt på vilket tillgångar redovisningstekniskt anses förbrukas. Här kommer förväntningar på framtiden in.

Principen om öppenhet – Öppenhetsprincipen handlar dels om myndigheters offentlighetsprincip, dels om ett förhållningssätt där största möjliga öppenhet alltid eftersträvas.

Försiktighetsprincipen – Försiktighetsprincipen innebär att värdering av redovisningsposter ska göras på ett sådant sätt att resultatet under inga omständigheter överskattas utan hellre underskattas.

Kongruensprincipen – Kongruensprincipen innebär att konsekventa mätprinciper ska tillämpas över tid.

Matchningsprincipen – Matchningsprincipen innebär att värderingen av tillgångar och skulder sker på ett sådant sätt att intäkter och kostnader som hör samman redovisas under samma redovisningsperiod.

Väsentlighetsprincipen – Väsentlighetsprincipen kan medföra avsteg från matchningsprincipen i och med att endast väsentliga redovisningsposter behöver periodiseras.

Kommunal redovisningslag

Kommunalförbundet ska enligt den kommunala redovisningslagen följa god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för de förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden som är kända fram till dess årsredovisningen upprättats redovisas.

I 2015 års bokföring och bokslut tillämpas i allt väsentligt den kommunala redovisningslagens bestämmelser samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Tillämpning av redovisningsprinciper i övrigt

- Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.
- Avskrivning sker på tillgångens anskaffningsvärde. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med 3 år för datorer, 5 år för inventarier och biblioteks system och 10 år för ekonomisystem och löne-/PA-system. Avskrivning påbörjas under det år tillgången tas i bruk.
- Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid etc. redovisas under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.
- Timlöner, övertidsersättningar etc. som intjänats under 2015 och betalats ut 2015 belastar 2015 års resultat.
- Pensionsskuld och pensionskostnad beräknas av Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). Pensionsrättigheter intjänade från och med 1998 har betalats in via försäkring hos KPA och är kostnadsförd i den mån de ej avser s.k. avgiftsbestämd ålderspension (individuell del). Den avgiftsbestämda delen avseende år 2015 är kostnadsförd och redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga pensionskostnader har belastats med särskild löneskatt.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Dnr 2016-365

**Godkännande av Sotenäs kommuns köp av aktier i Västvatten AB och erforderliga
följbeslut med anledning av förändrat ägarskap i bolaget – revidering av
Bolagsordningen, aktieägaravtal och samarbetsavtal mellan ägarkommunerna m m**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Sotenäs kommuns ansökan om delägarskap i Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Bolagsordning för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Ägardirektiv för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till samarbetsavtal mellan kommunerna, ägarbolagen och Västvatten AB

Ärendebeskrivning

Munkedal, Färgelanda och Uddevalla bildade 2013 det gemensamma driftsbolaget Västvatten AB för kommunernas VA-verksamheter.

Sotenäs kommun har utrett den framtida va-organisationen. Utredningen föreslår att Sotenäs kommunen ansöker om delägarskap i Västvatten AB eftersom det ger bäst förutsättningar att bedriva va-verksamheten i kommunen.

Förutsatt att respektive ägarbolags omsättning används för att beräkna ägarandel i det nya Västvatten AB blir resultatet följande: Uddevalla från 65% till 53%, Munkedal från 20% till 11%, Färgelanda från 15% till 7% och Sotenäs 29%. Förändringen genomförs genom att Sotenäs förvärvar aktier från de övriga kommunerna.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-12 med bilagor.

Kommunchefen informerar

Kommunledningskontoret
Lars-Göran Berg
kommunchef
0528-56 71 20
lars-goran.berg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Västvatten AB – Sotenäs kommun ansöker om delägarskap
samarbetsavtal**

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner Sotenäs kommuns ansökan om delägarskap i Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Bolagsordning för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Ägardirektiv för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till samarbetsavtal mellan kommunerna, ägarbolagen och Västvatten AB

Ärendebeskrivning

Munkedal, Färgelanda och Uddevalla bildade 2013 det gemensamma driftsbolaget Västvatten AB för kommunernas VA-verksamheter.

Sotenäs kommun har utrett den framtida va-organisationen. Utredningen föreslår att kommunen ansöker om delägarskap i Västvatten AB eftersom det ger bäst förutsättningar att bedriva va-verksamheten i kommunen.

Två möten med Västvatten AB:s nuvarande ägarkommuner och ägarbolag samt Sotenäs kommun har arrangerats. Såväl representanter från kommuner som bolag har vid dessa möten tillstyrkt att Sotenäs går in som delägare i Västvatten AB.

Vid mötena har ”samarbetsavtal”, ”aktieägaravtal” och ”bolagsordning för Västvatten AB” diskuterats. Dessa dokument har justerats på uppdrag av de närvarande från ägarkommuner och ägarbolag. De närvarande har också varit överens om att ärendet snarast ska behandlas och beslutas i kommunerna.

Om tidplanen – Sotenäs blir delägare 1 januari 2017 – ska hålla bör beslutsprocessen och arbetet med att införliva Sotenäs VA-verksamhet i Västvatten AB påbörjas.

Förutsatt att respektive ägarbolags omsättning används för att beräkna ägarandel i det nya Västvatten AB blir resultatet följande:

Uddevalla från 65% till 53%, Munkedal från 20% till 11%, Färgelanda från 15% till 7% och Sotenäs 29%. Förändringen genomförs genom att Sotenäs förvärvar aktier från de övriga kommunerna.

Ekonomi

Overheadkostnader fördelas på fler parter. Vissa kostnader fördelas efter ägarandel vilket minskar Färgelanda kommuns kostnader.

Inga ytterligare konsekvenser

Bilagor:

1. Principer för översiktlig fördelning av intäkter och kostnader
2. Bolagsordning för Västvatten AB
3. Aktieägaravtalavtal
4. Samarbetsavtal

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Lars-Göran Berg
kommunchef

Beslutet expedieras till:
Västvatten AB
Färgelanda Vatten AB
Uddevalla kommun
Färgelanda kommun
Sotenäs kommun

Principer för översiktlig fördelning av intäkter och kostnader

Ägarbolagen är huvudmän och äger de av kommunerna överlåtna anläggningstillgångarna.

Driftbolaget (Västvatten AB) innehåller all personal, fordon, maskiner, utrustning, personalbyggnader, inventarier mm. som överlåtits av kommunerna.

VÄSTVATTEN AB har särskilda intäktskonton för varje ägarbolag. Saldot överförs till ägarbolagen med överenskomna intervall.

Intäkter

Typ	Fördelning	Anmärkning
Brukningssavgifter	Bokförs på resp. ägarbolags konto	Ägarbolaget är huvudman
Anläggningsavgifter	Bokförs på resp. ägarbolags konto	Ägarbolaget är huvudman
Kommunspecifika intäkter såsom hyror, arrenden mm.	Bokförs på resp. ägarbolags konto	Ägarbolaget är huvudman
Icke kommunspecifika intäkter såsom försäljning av tjänster mm	Bokförs på Västvatten	Fördelas till ägarbolag med omsättning som fördelningsgrund

Kostnader

Kostnader som bokförs på Västvatten skall fördelas på ägarbolagen som är kostnadsbärare med lämplig fördelningsnyckel. Västvatten har särskilda kostnadskonton för varje ägarbolag. Saldot internfaktureras ägarbolagen med överenskommet intervall.

Direkta kostnader som lokaler, fordon, datorer, möbler, telefon, utrustning mm. bokförs på resp. avdelning och ingår i varje persons timkostnad. Även direkt arbetsledning fördelas via timkostnaden. Kostnad för restid fördelas ej genom tidskrivning utan genom fördelningsnyckeln.

Direkta kostnader som garage, bränsle, skatter mm bokförs på resp. fordon eller maskin och ingår i timkostnaden.

Ev. differenser som uppstår vid bokslut regleras genom korrigerig av budgeterad timkostnad.

Fördelningsnycklar

Omsättning	Ägarbolagets del av den budgeterade totala omsättningen för Västvatten
Ägarandel	Ägarbolagets del av Västvatten
Befolkningsunderlag	Kommunens totala befolkning i relation till total befolkning i Västvatten

Tabell: Fördelningsnyckel kostnader

Typ	Fördelning	Anmärkning
Kostnader för drift- och underhåll	Bokförs på resp. ägarbolag efter redovisad tid och á-pris	Tidsskrivning obligatoriskt för all personal
Icke Kommunspecifika investeringsprojekt	Bokförs på Västvatten. Årskostnad fördelas på ägarbolagen efter utnyttjande som grund om så är möjligt annars med för investeringen lämplig nyckel.	Västvatten har eget anläggningsregister
Utredning/projektering av projekt	Bokförs på projekt, fördelas till ägarbolagen efter utnyttjande som grund om så är möjligt annars med för projektet lämplig nyckel.	Tidsskrivning obligatorisk för all personal. Övriga kostnader fördelas med nyckel.
Övergripande utredningar	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med omsättning som fördelningsnyckel	Den del som ska bekostas av VA kollektivet, övriga kostnader bekostas av respektive kommuns skattekollektiv.
Kostnader för kundtjänst	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med omsättning som fördelningsnyckel	Tidsskrivning vid direkta arbeten, ex budgetering specifik kommun
Datakostnader	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med omsättning som fördelningsnyckel	Specifika kostnader för ex. utredn/proj bokförs på avdelning och fördelas som proj. kostn.
Kostnader för företagsledning & förvaltning	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med ägarandel som fördelningsnyckel.	
Kostnader för tvingande medlemskap odyl	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med befolkningsunderlag som fördelningsnyckel	Kostnader som enbart berör några kommuner, fördelning utifrån nytta med deltagande ex vattenvårdsföreningar
Kostnader för expertis	Bokförs på de ägarbolagen som är kostnadsdrivande. Gemensamma kostnader bokförs på Västvatten och fördelas till ägarbolagen med omsättning som fördelningsnyckel.	Ex jurister, advokater, konsulter
Kostnader för övergripande administration	Bokförs på Västvatten fördelas till ägarbolagen med omsättning som fördelningsnyckel.	Ex löneadministration posthantering, information etc

Bilaga 2

Antagen vid Västvatten ABs extra bolagsstämma 2016-xx
Godkänd av Uddevalla kommunfullmäktige 2016-xx
Godkänd av Färgelanda kommunfullmäktige 2016-xx
Godkänd av Munkedal kommunfullmäktige 2016-xx
Godkänd av Sotenäs Kommunfullmäktige 2016-xx

BOLAGSORDNING FÖR VÄSTVATTEN AB

§ 1 Firma

Bolagets firma är Västvatten AB.

§ 2 Säte

Styrelsen skall ha sitt säte i Uddevalla kommun i Västra Götaland.

§ 3 Föremålet för bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att svara för administration och ekonomi samt drift och underhåll av de allmänna VA-anläggningar i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommuner samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Bolaget skall vidare bedriva konsultverksamhet i VA-frågor.

Verksamheten ska bedrivas åt ägarna och i deras ställe.

§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets ändamål är att tillsammans med de kommunala bolag som är huvudmän för VA-anläggningarna i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommuner svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen är inte tillämpliga då kommun enligt lag om allmänna vattentjänster får sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Självkostnadsprincipen är inte heller tillämplig i den verksamhet som gäller upplåtelse och försäljning av fast eller lös egendom och annan förvaltning av egendom.

I övrigt ska bolaget i sin verksamhet följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen.

Skulle Bolaget likvideras skall dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna i förhållande till deras aktieinnehav i bolaget.

§ 5 Fullmäktiges yttranderätt

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Uddevalla kommun, Munkedals kommun, Sotenäs kommun och Färgelanda kommun möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst 2 500 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

§ 7 Aktieantal

I bolaget skall finnas lägst 2 500 aktier och högst 10 000 aktier.

§ 8 Styrelse

Styrelsen skall bestå av åtta ledamöter och fyra suppleanter.

Av styrelseledamöterna utser respektive kommun Uddevalla, Munkedal, Sotenäs och Färgelanda två ledamöter och en suppleant. Ledamöter och suppleanter utses för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det att val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Styrelseordförande utses av kommunfullmäktige i Uddevalla kommun. Övrig konstituering sker inom styrelsen.

Bolagets styrelse äger rätt att adjungera sakkunniga med särskild kompetens inom bolagets verksamhetsområden. Sådana sakkunniga skall ej ha rösträtt utan endast yttranderätt.

§ 9 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av årsstämman en revisor med minst en suppleant.

Revisorns och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet

§ 10 Lekmannarevisorer

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor skall kommunfullmäktige i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommuner utse vardera en lekmannarevisor med minst en suppleant var.

§ 11 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 12 Ärende på ordinarie årsstämma

På årsstämman skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Stämmans öppnande;
2. Val av ordförande vid stämman;
3. Upprättande och godkännande av röstlängd;
4. Val av en eller två justeringsmän;
5. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad;
6. Godkännande av dagordning;
7. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorernas granskningsrapport;
8. Beslut om
  - a. fastställelse av resultat- och balansräkningen;
  - b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen;
  - c. ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören;
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorerna med suppleanter;
10. I förekommande fall val av revisor och revisorssuppleant;
11. I förekommande fall anmälan av kommunfullmäktiges val av styrelse, ordförande, samt lekmannarevisorer;
12. Annat ärende, som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen eller ägardirektiv.

§ 13 Räkenskapsår

Kalenderår skall vara Bolagets räkenskapsår.

§ 14 Firmateckning

Bolagets firma tecknas av den eller dem bland styrelsens ledamöter och suppleanter som styrelsen därtill utser. Styrelsen äger även rätt att bemyndiga annan än styrelseledamot eller suppleant att teckna firman. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

§ 15 Hembud

Hembudsskyldighet

Har en aktie övergått från en aktieägare till en person som inte är aktieägare i bolaget har övriga aktieägare rätt att lösa aktien. Lösningrätten skall kunna utnyttjas även för ett mindre antal aktier än erbjudandet omfattar. Den nye ägaren av aktien ska genast skriftligen anmäla övergången till aktiebolagets styrelse. Han ska också visa på vilket sätt han har fått äganderätt till aktien. När anmälan om en akties övergång har gjorts

ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är känd för aktiebolaget. Styrelsen ska uppmana de lösningsberättigade att skriftligen framställa lösningsanspråk hos aktiebolaget, senast två månader räknat från anmälan hos styrelsen om övergången.

Företräde mellan flera lösningsberättigade

Anmäler sig fler än en lösningsberättigad ska samtliga aktier så långt det är möjligt fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare innehav av aktier i aktiebolaget. Återstående aktier fördelas genom lottning av aktiebolagets styrelse eller, om någon lösningsberättigad begär det, av notarius publicus.

Lösenbelopp och betalning

Har en aktie som är underkastad lösningsrätt överlåtits mot vederlag ska lösenbeloppet motsvara vederlaget om inte särskilda skäl föranleder annat. Lösenbeloppet ska erläggas inom en månad från den tidpunkt lösenbeloppet blev bestämt.

Tvist

Talan i en fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag då lösningsanspråket framställdes hos aktiebolaget.

16 §   Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Uddevalla kommun, Munkedals kommun och Färgelanda kommun äger ta del bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

17§   Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan att fullmäktige i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommuner godkänt ändringen.

Denna bolagsordning har antagits på bolagsstämma den xx/xx 201x

Bilaga 3

AKTIEÄGARAVTAL

Parter

- A. Färgelanda Vatten AB, org nr 556901-9630, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "FVAB";
- B. Munkedal Vatten AB, org nr 556901-9648, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "MVAB";
- C. Uddevalla Vatten AB, org nr 556901-9655, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "UVAB";
- D. Sotenäs Vatten AB, org nr 55xxxx-xxxx, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "SVAB".

FVAB, MVAB, UVAB och SVAB kallas nedan även gemensamt Parterna och var för sig Part. Parterna äger samtliga aktier i Västvatten AB AB, org. nr 556901-9622, ("Bolaget").

Bakgrund

FVAB, MVAB, UVAB och SVAB är kommunalt ägda bolag som tillsammans har bildat Bolaget som ett led i Parternas och Färgelanda kommuns, Munkedal kommuns, Uddevalla kommuns och Sotenäs kommuns samverkan avseende drift och underhåll av allmänna vattenanläggningar och administration av VA-verksamheten i respektive kommun. Parterna är dock fortfarande huvudmän för de allmänna VA-anläggningarna i respektive kommun. VA-verksamheten i respektive kommun redovisas inom skilda verksamhetsområden för vilka separata VA-taxor och ABVA upprättas. I syfte att reglera sina mellanhavanden avseende Bolaget har Parterna ingått detta aktieägaravtal, ("Avtalet").

1 Definitioner

- 1.1 I detta Avtal skall nedanstående uttryck ha följande innebörd oaktat om de förekommer i plural eller singular, bestämd form eller obestämd form:

"ABVA" avser allmänna bestämmelser för vatten och avlopp, som, med giltighet inom respektive Parts VA-verksamhetsområde, fastställs av kommunfullmäktige i respektive kommun eller den nämnd fullmäktige delegerar uppgiften till;

"Avtalet" avser detta aktieägaravtal med bilagor;

"Bolaget" avser Västvatten AB;

"FVAB" avser Färgelanda Vatten AB;

"MVAB" avser Munkedal Vatten AB;

”Samarbetsavtal” avser det avtal som träffas mellan Bolaget, Parterna, Uddevalla Utvecklings AB, Munkedals kommun, Färgelanda kommun, Uddevalla kommun och Sotenäs kommun angående drift, underhåll och administration av VA-verksamheterna i respektive kommun;

”UVAB” avser Uddevalla Vatten AB;

”VA-taxor” avser vid var tid av respektive kommun fastställda taxor för VA-tjänster.

”SVAB” avser Sotenäs Vatten AB;

2 Avtalets syfte

- 2.1 Avtalets syfte är att reglera Parternas rättigheter och skyldigheter som aktieägare i Bolaget. Parterna skall i egenskap av aktieägare utöva sitt inflytande över Bolaget inom ramen för vad som stadgas i detta Avtal.

3 Bolaget och dess verksamhet

- 3.1 Vid ikraftträdande av detta Avtal ägs aktierna i Bolaget enligt följande:

Ägare	Antal aktier	Antal procent
FVAB	x	15 %
MVAB	y	20 %
UVAB	z	65 %
SVAB	u	xx %

- 3.2 Transaktioner mellan Bolaget och Parterna skall ske på marknadsmässiga villkor.

4 Bolagsordning

- 4.1 Bolaget skall ha den bolagsordning som framgår av **bilaga 1**. Skulle någon bestämmelse i detta Avtal strida mot någon bestämmelse i bolagsordningen skall detta Avtal äga företräde.

5 Styrelse och styrelsebeslut

- 5.1 Bolagets styrelse skall enligt bolagsordningen bestå av åtta ledamöter och 4 suppleanter. Kommunfullmäktige i respektive kommuner Färgelanda, Munkedal, Uddevalla och Sotenäs utser två styrelseledamöter och en suppleant var. Ordföranden i styrelsen utses av fullmäktige i Uddevalla kommun.
- 5.2 Styrelsen skall på kallelse av ordföranden sammanträda minst fyra gånger om året samt därutöver senast fyra veckor efter det att Part skriftligen framställt begäran därom till styrelsens ordförande.
- 5.3 Parterna emellan skall jäv inte anses föreligga vid behandling av frågor som rör förhållanden mellan Bolaget och en Part.

- 5.4 Med undantag för vad som anges nedan i punkt 6, fattas beslut vid styrelsesammanträden med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

6 Beslut i vissa frågor

- 6.1 För giltigt beslut vid styrelsemöte eller på bolagsstämma krävs i nedanstående frågor att samtliga styrelseledamöter/Parter varit företrädare vid styrelsemöte/bolagsstämma och att samtliga styrelseledamöter/Parter röstat för beslutet:
- 6.1.1 Beslut om förslag till bolagsstämma att ändra bolagsordningen;
  - 6.1.2 Beslut om förslag till bolagsstämma att ändra Bolagets aktiekapital;
  - 6.1.3 Beslut om förslag till bolagsstämma om ändring av Bolagets strategi och inriktning;
  - 6.1.4 Fastställande av Bolagets budget och affärsplan för varje räkenskapsår;
  - 6.1.5 Beslut om investering till belopp som för Bolaget innebär åtagande överstigande tio procent av Bolagets balansomslutning enligt senaste fastställda balansräkning;
  - 6.1.6 Ingående av avtal/överenskommelser vilka, oavsett kontraktsvärdet, är av strategisk eller principiell betydelse för Bolaget;
  - 6.1.7 Tillsättande och entledigande av verkställande direktör;
  - 6.1.8 Ändring av Bolagets huvudsakliga verksamhet eller nedläggning av verksamheten;
  - 6.1.9 Ändring av Bolagets aktiekapital;
  - 6.1.10 Ändring av Bolagets bolagsordning;
  - 6.1.11 Införskaffande eller avyttring av lös egendom överskridande ett värde om 1 000 000 kronor;
  - 6.1.12 Införskaffande eller avyttring av fast egendom överskridande ett värde om 1 000 000 kronor;
  - 6.1.13 Beslut om att erbjuda tredje man aktier i Bolaget;
  - 6.1.14 Beslut om likvidation av Bolaget.

7 Verkställande direktör

- 7.1 Bolaget skall ha en verkställande direktör som utses av styrelsen.

8 Firmateckning

- 8.1 Firman tecknas av styrelsen eller av styrelsens ordförande och en styrelseledamot i förening eller av styrelsens ordförande och verkställande direktören i förening. Verkställande direktören äger alltid rätt att teckna bolagets firma inom ramen för den löpande förvaltningen.

9 Va-taxa och ABVA

- 9.1 Kommunfullmäktige i respektive kommun beslutar om aktuell VA-taxa. Parterna beslutar, såsom huvudmän för VA-anläggningarna inom sina respektive kommuner, om justeringar av VA-taxan i respektive kommun under förutsättning av respektive kommunfullmäktiges delegation. Detta innebär att olika VA-taxor kan komma att gälla i de olika kommunerna.
- 9.2 ABVA skall, med giltighet inom respektive Parts VA-verksamhetsområde, fastställas av kommunfullmäktige i respektive kommun eller den nämnd fullmäktige delegerar uppgiften till.

10 Nyttjande av Bolagets tillgångar

- 10.1 Parterna är överens om att respektive Part, om de har behov av att nyttja Bolagets anläggningar, maskiner eller annan utrustning, skall teckna nyttjanderättsavtal med Bolaget eller att sådant nyttjande skall regleras i Samarbetsavtalet.

11 Arkivering av handlingar

- 11.1 Part ansvarar för att gällande arkivlagstiftning uppfylls avseende sådana handlingar tillhörande annan som Part disponerar över som ett led i Bolagets verksamhet.

12 Ny aktieägare

- 12.1 Parterna är överens om att, för det fall att beslut har fattats om att erbjuda tredje man aktier i Bolaget, skall sådan tredje man tillträda detta Avtal i sin helhet, dock efter vidtagande av erforderliga justeringar. Om inte Parterna kommer överens om annat skall aktietilldelning i sådant fall i första hand ske genom en riktad nyemission. Parterna skall komma överens om hur många aktier tillträdande part skall erbjudas och tillträdande parts aktiepost skall därvid anpassas till Parternas aktieinnehav och med hänsyn tagen till omfattningen av tillträdande parts VA-verksamhet.

13 Avtalsbrott

- 13.1 För det fallet att Part begår ett väsentligt avtalsbrott, och inte efter skriftligt påpekande från övriga Parter vidtar rättelse inom 30 dagar, skall avtalsbrytande Part skall vara skyldig att erbjuda övriga Parter sina aktier i Bolaget till inlösen samt frånträda Avtalet. I händelse av

inlösen på grund av avtalsbrott skall förvärvande Part erlægga aktiernas kvotvärde reducerat med femtio procent. Avtalsbrytande Part skall ersätta övriga Parter för den skada de lidit i anledning av avtalsbrottet.

14 Avtalstid och Avtalets upphörande

- 14.1 Avtalet gäller till utgången av år 2021. För det fall ingen av Parterna skriftligen säger upp avtalet senast 24 månader före avtalstidens utgång förlängs avtalstiden med 5 år i sänder med motsvarande uppsägningstid.
- 14.2 För det fallet att Part säger upp Avtalet till upphörande skall uppsägande Part erbjuda övriga Parter att förvärva dennes aktier i Bolaget till aktiernas kvotvärde.
- 14.3 För det fall Samarbetsavtalet upphör att gälla och inte ersätts av nytt sådant avtal skall FVAB, MVAB och SVAB vara skyldiga att överlåta sina aktier i Bolaget UVAB till ett pris som motsvarar aktiernas kvotvärde och frånträda aktieägaravtalet.

15 Ikraftträdande

- 15.1 Detta Avtal träder i kraft när det undertecknats av Parterna och i huvudsakliga delar godkänts av kommunfullmäktige i Färgelanda, Munkedal, Uddevalla och Sotenäs kommuner.

16 Övriga bestämmelser

- 16.1 Ändringar och tillägg till detta Avtal skall vara skriftligt avfattade och undertecknade av Parterna för att vara bindande.
- 16.2 Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag skall inte äga tillämpning på detta Avtal.

17 Tvist

- 17.1 Tvist i anledning av detta Samarbetsavtal skall i första hand lösas genom att Part påkallar förhandling med övriga Parter.
- 17.2 Om Parterna inte kommer överens skall tvisten prövas och slutligt avgöras av allmän domstol.

Avtalet har behandlats av fullmäktige i Färgelanda kommun, Munkedal kommun, Uddevalla kommun och Sotenäs kommun och därvid lämnats utan erinran. Avtalet har upprättats i fyra exemplar av vilka Parterna tagit var sitt.

[infoga ort och datum]
datum]

[infoga ort och datum]

[infoga ort och

Färgelanda Vatten AB

Munkedal Vatten AB

Uddevalla Vatten AB

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Sotenäs Vatten AB

Namnförtydligande

Bilaga 4

SAMARBETSAVTAL

Parter

- A. Uddevalla kommun, org nr 212000-1397, Varvsvägen 1, 451 81 Uddevalla nedan kallad "UKN";
- B. Färgelanda kommun, org nr 212000-1421, Allhemsvägen 5, 458 32 Färgelanda nedan kallad "FKN";
- C. Munkedals kommun, org nr 212000-1330, Centrumtorget 5, 455 30 Munkedal nedan kallad "MKN";
- D. Sotenäs kommun, org nr 212000-xxxx, Parkgatan 46, 456 80 Kungshamn nedan kallad "SKN";
- E. Uddevalla Vatten AB, org nr 556901-9655, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "UVAB";
- F. Färgelanda Vatten AB, org nr 556901-9630, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "FVAB";
- G. Munkedal Vatten AB, org nr 556901-9648, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "MVAB";
- H. Sotenäs Vatten AB, org nr 55xxxx-xxxx, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "SVAB";
- I. Västvatten AB, org nr 556901-9622, Kanslibacken 9, 451 81 Uddevalla nedan kallad "VVAB".

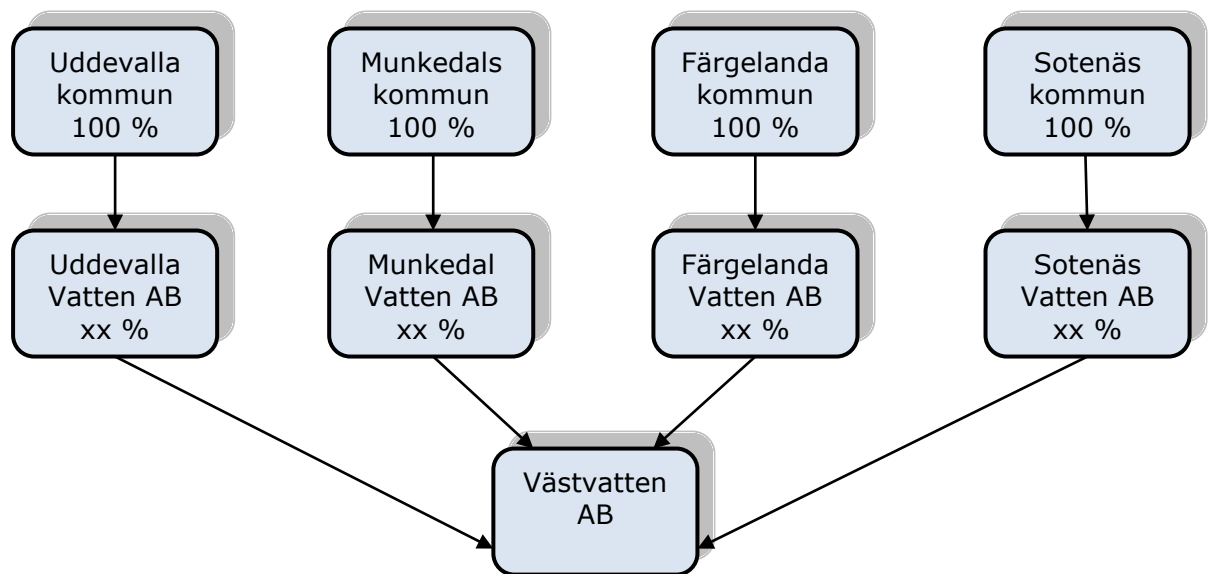
Parterna ovan benäms även individuellt för "Part" och gemensamt för "Parterna";

A-D benämns även tillsammans "Kommunerna".

E-H benämns även tillsammans "Ägarbolagen".

Bakgrund

Parterna avser att samverka avseende Kommunernas VA-verksamhet och Kommunerna har i anledning av detta bildat Ägarbolagen och det av Ägarbolagen helägda bolaget VVAB. VVAB har till uppgift att på Kommunernas och Ägarbolagens uppdrag svara för driften av respektive Kommuns allmänna VA-anläggningar. Genom detta samarbetsavtal och dess bilagor ("Samarbetsavtalet"), önskar Parterna i detalj reglera ansvarsfördelning och befogenheter när det gäller Kommunernas VA-verksamheter och härtill hörande frågor i syfte att åstadkomma ett effektivt samarbete mellan Parterna. För att reglera samarbetet avseende VA-verksamheten har Parterna reglerat sina mellanhavanden i detta Samarbetsavtal.

1 Övergripande ansvarsfördelning

1.1 **VVAB**

1.1.1 VVAB skall svara för drift, underhåll och administration av ekonomi och övriga frågor av respektive Kommuns VA-verksamhet samt för projektering vid utbyggnad av VA-verksamheten för respektive Kommun. VVAB ansvarar för leverans av vatten och omhändertagande av spillvatten och dagvatten från fastigheter inom respektive Kommuns verksamhetsområde samt utför tjänster åt eventuella avtalskunder. VVAB skall ha ansvar för den löpande driften och projektering vid utbyggnad av verksamheten i respektive Kommun och skall därvid iakta Lag om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412), ("LAV"), eller lag som ersatt denna. Den personal som tidigare varit anställd i respektive Kommuns VA-avdelning skall istället vara anställd av VVAB och VVAB ansvarar därmed för att tillämplig arbetsrättslig lagstiftning följs.

1.1.2 VVAB ansvarar, inom respektive Kommun, för fakturering, enligt för varje Kommun fastställd taxa, kravverksamhet och information med anledning härav avseende alla VA-abonneneter som är anslutna till kommunalt vatten och avlopp i Kommunernas fastställda verksamhetsområden samt därutöver även eventuella avtalskunder.

1.1.3 Byte av vattenmätare enligt lagstadgade intervall för användning handläggs och utförs av VVAB.

1.1.4 VVAB tar fram underlag för utökning eller inskränkning av respektive verksamhetsområde när behov uppkommer.

1.2 **Kommunerna**

1.2.1 Kommunfullmäktige, ("KF"), i respektive Kommun utser styrelsen i VVAB.

1.2.2 KF i respektive Kommun beslutar om VA-taxor, allmänna bestämmelser för brukande av allmän VA-anläggning, (ABVA"), samt, på förslag från VVAB, omfattning av aktuella verksamhetsområden.

- 1.2.3 Verksamhetsområde beslutas av respektive Kommuns KF efter bedömning av aktuellt behov. Aktuellt behov bedöms på objektiva grunder utifrån hälso- och/eller miljöskäl.

1.3 **Ägarbolagen**

- 1.3.1 Ägarbolagen utgör ägare och huvudman för respektive Kommuns VA-anläggning.
- 1.3.2 Respektive Ägarbolag ansvarar för att de VA-anläggningar som omfattas av detta Samarbetsavtal är försäkrade i erforderlig omfattning.
- 1.3.3 Ägarbolagen har avtal om abonnemang med VA-abonnenterna.
- 1.3.4 Ägarbolagen beslutar om investeringar i respektive Kommuns VA-anläggningar.

2 **Kostnadsfördelning**

- 2.1 Kostnader skall fördelas Parterna emellan i enlighet med bilaga 1.

3 **VA-taxor och ABVA**

- 3.1 Samtliga kunder i respektive Kommun skall behandlas enligt likabehandlingsprincipen helt i enlighet med fastställd VA-taxa och ABVA.
- 3.2 VA-abonnenter inom fastställt verksamhetsområde i respektive Kommun, samt avtalskunder, skall ha abonnemang med respektive Ägarbolag. Ägarbolagen äger rätt att, enligt LAV, av abonnenterna ta ut avgifter som motsvarar vid varje tidpunkt gällande VA-taxa i respektive kommun.
- 3.3 VVAB upprättar kontinuerligt förslag till gemensam struktur för VA-taxor och ABVA och lämpliga förslag till avgiftsnivåer så att full kostnadstäckning uppnås.
- 3.4 Respektive Ägarbolag beslutar om avgifter enligt beräkningsgrunder för den av respektive KF beslutade VA-taxan. VA-taxan skall fastställas så att verksamheten blir självbärande för respektive Ägarbolag. VA-taxor och ABVA beslutas av KF i respektive Kommun. Ändringar av VA-taxan beslutas av respektive Ägarbolag enligt de bestämmelser som respektive KF har antagit och enligt de principer som anges i 24-28 §§ i LAV eller sådan författning som kan komma att ersätta densamma.
- 3.5 VA-taxorna och avgifterna för kommunala VA-tjänster skall täcka för VA-verksamheten nödvändiga kostnader.

4 **Fysisk planering**

- 4.1 VVAB skall utarbeta och vidmakthålla en VA-plan för respektive Kommun och Parterna är överens om att VVAB skall delta i Kommunernas samhällsplanering i den mån sådan planering omfattar frågor rörande VA-verksamheten.

Respektive Kommun ansvarar för den översiktliga fysiska planeringen inom sitt verksamhetsområde. VVAB skall förse respektive Kommun underlag för vatten och avloppsplaneringen. Då utbyggnaden av VA oftast utgör en stor del av exploateringskostnaden är Parterna överens om att

VVAB skall lämna sina synpunkter avseende exploateringen i ett tidigt skede i stadsbyggnadsprocessen. Upprättandet av detaljplaner görs av Kommun.

- 4.2 Parterna är överens om att det är av största vikt att samarbetet mellan Kommunerna och VVAB fungerar på ett bra sätt vad gäller samhällsbyggandet och att det åligger både VVAB och Kommunerna att verka för ett fungerande samarbete. Representanter från såväl VVAB som Kommunerna skall regelbundet träffas för att diskutera aktuella utbyggnadsprojekt.
- 4.3 Kommunerna svarar för kostnader och tjänster som inte är hänförliga till VA-verksamheten.
- 4.4 VVAB skall ansvara för erforderlig projektering inom Kommunernas VA-verksamhetsområden. Projekteringen skall ske i samband med respektive Kommuns projektering av markanläggningar.
- 4.5 En gemensam teknisk standard för VA-anläggningar och ledningar ska eftersträvas och utarbetas av VVAB.

5 Kartverk

- 5.1 Kommunerna skall till övriga Parter tillhandahålla primär- och grundkartor enligt särskilda avtal. Kommunerna anvisar vid behov erforderliga fixpunkter, koordinatbestämda i höjd- och planläge. VVAB ansvarar för att uppdatera de ledningskartor som finns tillgängliga hos respektive Kommun. Respektive Kommun ansvarar för att kartor som visar respektive Kommuns verksamhetsområde finns tillgängliga.

6 Ledningsförläggning, grävningstillstånd, bygglov mm

- 6.1 VVAB skall, innan grävarbeten påbörjas, ansöka om tillstånd för grävning inom berörd Kommun. Kommunerna fattar beslut om tillstånd för grävning och ansvarar, efter samråd med VVAB, för den detaljerade placeringen av ledningarna i gatumark. Efter att arbetet är avslutat skall återställning ske på VVAB's bekostnad. Arbeten på Kommunernas mark skall utföras enligt respektive Kommuns gällande bestämmelser.
- 6.2 VVAB är remissinstans för grävningstillstånd från andra ledningsägare.
- 6.3 VVAB skall beredas möjlighet att granska sådana inkomna ansökningar om bygglov som avser fastigheter som är belägna inom, eller planeras att ingå i, respektive Kommuns verksamhetsområde för VA.
- 6.4 Höjdjusteringar av VVAB's betäckningar i gata/väg pga beläggningsarbeten skall regleras i särskilt avtal.
- 6.5 Omhändertagandet av dagvatten skall följa vattenskyddsföreskrifter och Kommunernas dagvattenpolicy/riktlinjer för dagvatten. Avgifter och ansvar är i övrigt reglerat i 13 § LAV.

7 Upphandling

- 7.1 Vid kommunala upphandlingar av anläggningsentreprenader kan VVAB av Kommunerna erbjudas att ingå med erforderlig VA-anläggning. I sådant fall upprättas förfrågningsunderlag i samråd mellan VVAB och aktuell Kommun. Förfrågningsunderlaget uppdelas i olika positioner så att kostnadsfördelningen är klar i anbudet. Om inte detta är möjligt skall principer för uppdelning av kostnader klarläggas innan upphandling verkställs. Upphandlande part kan ges fullmakt för upphandling, för att sluta entreprenadavtal samt att vara beställare gentemot entreprenören. Vid tvist med konsult eller entreprenör svarar var och en för sin del enligt byggherreansvaret och/eller skadestånd på grund av upphandlingen.
- 7.2 Kommunerna erbjuder VVAB att delta i tillämpliga upphandlingar av varor och tjänster genom kommunernas inköpsorganisationer.

8 Exploatering

8.1 *Avtal med privat byggherre eller privat bolag*

- 8.1.1 Vid exploatering ansvarar respektive Kommun för att upprätta erforderligt exploateringsavtal med motpart. VVAB förbinder sig att medverka vid upprättandet av exploateringsavtal under förutsättning att aktuellt område ligger inom planerat eller beslutat VA-verksamhetsområde. Väljer VVAB att ingå i en samordnad entreprenad träffar VVAB och entreprenören ett särskilt tilläggsavtal.
- 8.1.2 Om exploitören anlägger det lokala ledningsnätet skall Kommunen tillse att detta uppfyller standard så att anläggningen efter godkänd slutbesiktning kan anslutas till den allmänna anläggningen, där berört Ägarbolag är huvudman.

8.2 *Exploatering med Kommun som byggherre*

- 8.2.1 När en Kommun är byggherre för allmänna anläggningar görs om möjligt upphandling och genomförande av anläggningsarbetena enligt punkt 7. VVAB åtar sig att löpande kontrollera VA-utbyggnaden och deltar i byggmöten. Efter godkänd slutbesiktning övergår ägandet av VA-anläggningen till respektive Ägarbolag och drifts- och underhållsansvaret för VA-anläggningen till VVAB. Eventuella brister i anläggningen som upptäcks inom garantitiden rapporteras till berört Ägarbolag och entreprenör.
- 8.2.2 VVAB betalar kostnaderna för VA-anläggningarna endera genom att entreprenören delar upp fakturorna på respektive entreprenad eller genom att Kommunen vidarefakturerar entreprenörens fakturor. Överenskommelse om tillvägagångssätt sker i respektive projekt. Vid omfattande VA-arbeten skall i första hand uppdelade fakturor väljas. Efter det att Ägarbolaget har övertagit VA-anläggningarna, betalt VVAB för nedlagda kostnader och förmedlat förbindelsepunkt till fastighetsägarna, fakturerar VVAB för Ägarbolagets räkning anläggningsavgifter till fastighetsägarna.
- 8.2.3 Vid exploatering av kommunägd fastighet gäller att avgifter debiteras först när Kommunen sålt fastigheten eller avstyckade delar av fastigheten. Om försäljning inte skett inom ett år från godkänd slutbesiktning har respektive Ägarbolag rätt att få betalt av Kommun för anläggningsavgift enligt gällande taxa. När byggnation kommer till stånd skall Ägar-

bolaget fakturera den nye fastighetsägaren ev tilläggsavgift för byggnadsyta alternativt avgift för måtarstorlek. För att undvika eftersläpning med betalning av anläggningsavgifter skall Kommun och VVAB verka för att ändamålsenlig etappindelning görs.

9 Nödsituationer

- 9.1 Kommunerna har, enligt gällande lagstiftning, det övergripande ansvaret för ledning i kris- och beredskapssituationer och det är respektive Kommun som avgör när speciell krisledningsgrupp skall inkallas.
- 9.2 VVAB skall fortlöpande utbyta gällande beredskapslistor för väghållning och VA med respektive Kommun. Kommunerna skall tillse att beredskapslistor för andra ledningsägare, avseende exempelvis eldistribution och telefoni, finns tillgängliga för VVAB.
- 9.3 VVAB skall utse en särskild beredskapsansvarig för respektive Kommun som har ansvar för planering för nödsituationer. För det fall att det uppkommer allvarliga störningar i VVAB's verksamhet skall VVAB rapportera detta till utsedd tjänsteman. VVAB skall i händelse av störning vidtaga lämpliga åtgärder så att störningen begränsas. Sådana åtgärder bör bestämmas i samråd med berört Ägarbolag. Nödvändig information till abonnenter handläggs av VVAB i samråd med berört Ägarbolag. VVAB skall upprätta säkerhetsplanering som bla omfattar:
- Fortlöpande och aktiv riskhantering med systematiska risk- och sårbarhetsanalyser
  - Planering och genomförande av förebyggande åtgärder i form av säkerhetsprogram, innehållande konkreta instruktioner och standarder för säkerhetsarbetet med en väl avvägd riskfinansiering, där försäkringar ingår som en viktig del
  - Fortlöpande utbildning och information i säkerhetsfrågor.
- 9.4 Då kostnader avseende vatten för brandsläckning inte ingår i de tjänster som abonnenterna enligt LAV skall betala kommer kostnaden för vatten för brandsläckning normalt bekostas av skattemedel. Kostnaden för detta kvittas jämnt mot rätten att få ha anläggningar kostnadsfritt i kommunernas mark.

10 Externa resurser

- 10.1 VVAB äger rätt att vid hög arbetsbelastning eller när egen kompetens saknas, anlita externa resurser för utförande av olika drift-, underhålls- och anläggningsuppgifter.
- 10.2 Om resurser finns kan VVAB, efter önskemål från Kommun eller Ägarbolag utföra tilläggstjänster som inte ingår i driften av VA-anläggningarna. För sådana tilläggstjänster skall ersättning utgå efter överenskommelse.

11 Förändringar av Samarbetsavtalet

- 11.1 Parterna kan ömsesidigt föreslå förändringar i detta Samarbetsavtal. Ändringarna skall vara skriftliga och undertecknade av Parterna för att vara gällande.

12 Avtalet

- 12.1 Detta Samarbetsavtal har upprättats i fyra exemplar, varav Parterna har tagit var sitt.
- 12.2 Samarbetsavtalet gäller från och med att det undertecknats av samtliga Parter och gäller för en period om fem (5) år. Har Samarbetsavtalet inte skriftligen sagts upp till upphörande av Part senast 24 månader före avtalstidens utgång, förlängs Samarbetsavtalet därefter med motsvarande uppsägningstid.

13 Tvist

- 13.1 Tvist i anledning av detta Samarbetsavtal skall i första hand lösas genom att Part påkallar förhandling med övriga Parter.
- 13.2 Om Parterna inte kommer överens skall tvisten prövas och slutligt avgöras av allmän domstol.

Detta Samarbetsavtal har upprättats i nio (9) original varav Parterna har tagit var sitt.

Uddevalla Vatten AB

Uddevalla kommun

_____
Anna-Lena Heydar

_____
Ingemar Samuelsson

Färgelanda Vatten AB

Färgelanda kommun

_____
Kent Carlsson

_____
Ulla Börjesson

Munkedal Vatten AB

Munkedals kommun

_____
Per-Arne Brink

_____
Åsa Karlsson

Sotenäs Vatten AB

Sotenäs kommun

_____
xx

_____
xx

Västvatten AB

Västvatten AB

_____
Anna-Lena Heydar

_____
Per-Arne Brink

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Kommunkontoret, måndag 30 maj 2016, kl 08.15-12.15

Beslutande:
Ulla Börjesson (S) ordf
Kenneth Carlsson (FP)
Tobias Bernhardsson (C)

Övriga närvarande
Lars-Göran Berg, t f kommunchef
Marianne Martinsson, sekreterare

Utses att justera: Tobias Bernhardsson

Paragrafer: 29

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Marianne Martinsson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott

Sammanträdesdatum 2016-05-30

Anslags uppsättande _____

Anslags nedtagande _____

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2015-395

Svar på motion ang tillfällig beredning i frågan om byggnad för motion och idrott i Högsäter (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

En utredning om lokaler för inomhusidrott i Högsäter är genomförd och presenterad i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har därefter informerat kommunfullmäktige om utredningsresultatet.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer mm på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter ska se ut.

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 234, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att avslå den i avvaktan på redovisning av förvaltningens uppdrag där motionens intentioner kommer att ingå.

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 156 behandlat kommunstyrelsens förslag och beslutat att bordlägga ärendet.

Nya förutsättningar:

Det uppdrag som kommunstyrelsens förslag i oktober hänvisar till är kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Den utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har också presenterat utredningen i kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30

Dnr 2015-285

Svar på motion ang. förslag om ombyggnation av Högsäters skolas gymnastiksal. (Karl-Erik Segersax (KD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

I den utredning om anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter som nyligen presenterats för kommunstyrelsen är en ombyggnad av nuvarande byggnad ett av alternativen. Alternativet att bygga ut huset bedöms däremot inte möjligt.

Om beslut fattas om ombyggnad av den befintliga byggnaden kan förslaget i motionen tas i beaktande.

Ärendet

Karl-Erik Segersax (KD) har i en motion föreslagit följande:

” Jag har en kompromiss angående hallen. Höj befintliga taket ca 5 m, förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m. Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.”

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 235 beslutat föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

När kommunfullmäktige 2015-12-16, § 157 har behandlat kommunstyrelsens förslag har kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet och vänta in det pågående arbetet att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 31

Dnr 2016-405 2016-406

Mål och resursplan för Färgelanda kommun 2017-2019 inkl beslut om finansiella mål, skattesats, investeringsplan, ram för upplåning, taxor inom omsorgen, plan- och byggområdet, taxor för olika typer av serviceinsatser, renhållningen, musikskolan, tillsynsavgifter inom alkohol och tobakstillsynen, färdtjänst m m samt uppdrag till kommunstyrelsen att utifrån sektorsramarna fastställa detaljbudget för 2017 och genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som framgår av planen.

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016
- fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr
- delegera till kommunstyrelsen att godkänna omdisponering av ramarna mellan sektorerna
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan
- godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU KS § 31

Tobias Bernhardsson (C) anmäler att (C) har för avsikt att presentera ett annat förslag till Mål och resursplan.

Kommunstyrelsens ordförande anmäler att förslaget till Investeringsplan m m är under bearbetning och kan komma att justeras.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2016-284
Månadsrapport april 2016 (inkl årsprognos)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Dnr 2016-365

**Godkännande av Sotenäs kommuns köp av aktier i Västvatten AB och erforderliga
följbeslut med anledning av förändrat ägarskap i bolaget – revidering av
Bolagsordningen, aktieägaravtal och samarbetsavtal mellan ägarkommunerna m m**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Sotenäs kommuns ansökan om delägarskap i Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Bolagsordning för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Ägardirektiv för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till samarbetsavtal mellan kommunerna, ägarbolagen och Västvatten AB

Ärendebeskrivning

Munkedal, Färgelanda och Uddevalla bildade 2013 det gemensamma driftsbolaget Västvatten AB för kommunernas VA-verksamheter.

Sotenäs kommun har utrett den framtida va-organisationen. Utredningen föreslår att Sotenäs kommunen ansöker om delägarskap i Västvatten AB eftersom det ger bäst förutsättningar att bedriva va-verksamheten i kommunen.

Förutsatt att respektive ägarbolags omsättning används för att beräkna ägarandel i det nya Västvatten AB blir resultatet följande: Uddevalla från 65% till 53%, Munkedal från 20% till 11%, Färgelanda från 15% till 7% och Sotenäs 29%. Förändringen genomförs genom att Sotenäs förvärvar aktier från de övriga kommunerna.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-12 med bilagor.

Kommunchefen informerar

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 34

Dnr 2016-344

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB, och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen att ingen verksamhet har överförts till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen är dock f.n. inte beredd att föreslå kommunfullmäktige någon åtgärd utan vill fortsätta att överväga bolagets framtida existens ännu en tid.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 3 kap. 16a §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-10

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35

Dnr 2016-252

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till – 4 793 tkr, I resultatet ingår jämförelsestörande post som avser uppsägningslön och pensionspremie för avgående förbundschef om – 3 618 tkr. Exklusive denna post redovisar förbundet ett negativt resultat om – 1 175 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.
Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2016-320

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S) och Tobias Bernhardsson (C)

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -601,8 tkr, varav basverksamheten -677,6 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 37

Dnr 2016-395

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S), Kenneth Carlsson (L) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv. Inga ersättare. Detta förslag är därför inte berett av ledningsutskottet utan ett rent tjänstemannaförslag.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts för att uppfylla de mål som direktionen har fastställt. Revisionen efterlyser en tydligare koppling mellan verksamheternas målformuleringar och de övergripande målen. Årets resultat för förbundet uppgår till -987 tkr, vilket är 1 360 tkr bättre än budget. Direktionens finansiella mål uppnås för 2015.

Revisionen tillstyrker ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-26

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 38

Dnr 2015-534

Styr- och ledningssystem samt Värdegrund för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige antar följande värdegrund för Färgelanda kommun: Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!

Kommunfullmäktige antar Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun daterat den 26 maj 2016. Styr- och ledningssystemet innehåller förutom värdegrund, ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning, modell för målstyrning samt kommunens hantering av övergripande styrdokument.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar 2015-08-19 (§ 181) att genomföra en process med syfte att genomlysna kommunens former för ledning och styrning.

Följande områden har bearbetats

- Värdegrund
- Ansvarsfördelning och Roller/Organisation
- Målstyrning
- Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund
- Övergripande styrdokument/policys

Kommunens Värdegrund ska genomsyra all verksamhet.

I avsnittet om Ansvarsfördelning och Roller/Organisation förtydligas politikens (de förtroendevalda) och förvaltningens (tjänstemännen) ansvar.

Avsnittet **Målstyrning** redogör för hur Färgelanda kommun ska arbeta med sin målstyrning; vem och vad som ska göras i arbetet.

För att förtydliga **Styrning av hel- och samägda bolag, kommunal-förbund** har en Ägarpolicy tagits fram. Denna är ett komplement till de ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar som finns för respektive bolag och kommunalförbund. Ägarpolicyn behandlas som eget ärende i kommunfullmäktige.

Inom kommunen finns ett antal dokument med olika benämningar, som räknas som **Styrdokument**. För att göra det tydligt vad en specifik dokumentkategori ska innehålla och vem som beslutar om denna, föreslås en struktur för Färgelanda kommuns styrdokument.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 39

Dnr 2016-361

Ägarpolicy för kommunens hel och delägda bolag samt för de kommunalförbund där kommunen är medlem

Ledningsutskottets beslut

Kommunfullmäktige antar Ägarpolicy Färgelanda kommun daterad den 26 maj 2016.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun hel- och samäger bolag och ingår i ett antal kommunalförbund. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen/förbunden. Dialog mellan ägare och bolag/förbund bör ske återkommande. Genom dialog kan ägarens förväntningar tydliggöras och ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning/förbundsordning och ägardirektiv kan utvecklas.

Framtaget förslag till Ägarpolicy Färgelanda kommun förtydligar den formella och informella styrningen mellan ägare och bolag/förbund och ska ses som ett komplement till redan beslutade ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-16

Kommunchefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Dnr 2016-302

Delegation till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare yttrat sig om underlaget för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter och bereds nu tillfälle att lämna yttrande över förslaget till svenska bestämmelser.

Förslaget finns här:

<http://www.regeringen.se/contentassets/fb2808b70e63459fabca36fac252a8b6/nvs-redovisning-av-forslag-till-svenska-regler-och-atgarder-for-invasiva-frammande-arter.pdf>

Svarstiden medger inte att beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016-386

Avsägelse från uppdrag som ledamot i styrelsen för Valbohem AB (Tommy Widekärn (L))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsägelsen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

---

16 KLU § 43

Dnr 2016-351

Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism"

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism, daterad den 9 maj 2016.

Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att kommunfullmäktige antar planen, ge Kommunchefen i uppdrag att genomföra handlingsplanen och utse ansvarig för arbetsområdet.

Finansiering

Arbetet ska finansieras inom ram då det bör vara en del av ordinarie förebyggande arbete i kommunen.

Ärendebeskrivning

På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

Ett förslag till handlingsplan om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta har utarbetats.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Beslutsunderlag

Sektor Omsorgs tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

Dnr 2016-16

Ställningstagande till alternativ för utbyggnad av av förskolan i Norra kommundelen (Högsäter)

Förvaltningens beslutsförslag (Inget ställningstagande från ledningsutskottet)

Kommunstyrelsen beslutar att välja alternativ 2 som innebär utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

Att kommunstyrelsen beslutar att stänga befintlig pedagogisk omsorg i kommunal regi i samband med öppnandet av nya förskoleavdelningar

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att utreda fem förslag till utbyggnad av förskola i Högsäter då det råder brist på förskoleplatser i dagsläget och framåt i tiden.

Förslag 1. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar. **Uppskattad kostnad: 14,8 milj kr**

Förslag 2. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 16,5 milj kr (se bilagor)**

Förslag 3. Bygga en helt ny förskola med fyra nya avdelningar. **Uppskattad kostnad: 30 milj kr**

Förslag 4. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 34 milj kr**

Förslag 5. Utreda möjligheten att bygga om lokalerna på Allégården till att tillgodose förskolans behov av utökning av platser. Uppskattad kostnad är svåröverblickad och kräver en fördjupad utredning.

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2016-05-02

KLU § 45

dnr 2016-427

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Utbyte av befintliga belysningsstolpar i Järbo

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att byta ut befintliga belysningsstolpar i Järbo,

Finansiering

Totalkostnaden beräknas uppgå till 430 tkr.

Åtgärderna skall finansieras inom 2016 års investeringsram.

Ärendebeskrivning

Vid skolan i Järbo har kommunen ansvar för belysningsstolpar som står dels utmed 172:an och dels in på en privat väg.

Under våren har samhällsbyggnad fört dialog med Vattenfall om att dessa belysningsstolpar behöver åtgärdas. Eftersom Vattenfall planerar att jordförlägga sina kablar i området har kommunens ambition varit att byta ut stolparna samtidigt som Vattenfall utför sina arbeten för att därigenom uppnå samordningsvinster. Vattenfalls arbete har varit planerat till 2017. Det är nu tidigarelagt till efter semestern 2016.

Den beräknade samordningsvinsten uppgår till 80 000 kronor.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 46 Dnr 2016-426

Köp av del av Dyrtorp 1:6

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna köp av del av fastigheten Dyrtorp 1:6 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling ”Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering”. (ett område av fastigheten Dyrtorp 1:6 överförs till kommunens fastighet Dyrtorp 1:3.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandling och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Finansieras med investeringsmedel enligt kommunstyrelsens tidigare beslut, 2015- 12-14 § 297.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av industriområdet på Dyrtorp 1:3 behöver kommunen köpa det aktuella området för att använda marken till både anslutningsvägen fram till industriområdet och för lokalgatan.

Kommunens avsikt är att riva de befintliga bostadsbyggnaderna samt att upprätta en nyttjanderätt för Torsten Tagesson om att använda befintlig lagerbyggnad.

Köpeskillingen är satt till 60 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av kommunen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 47

Dnr 2016-393

Försäljning av mark från del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljning av del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling "Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering" . (ett område av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 överförs till överförs till Valbohem AB:s fastighet Färgelanda Prästgård 1:77.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Endast intäkter.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av detaljplaneområdet utmed Sågverksvägen behöver Valbohem AB köpa den del av marken som är detaljplanerad och ägs av kommunen. Köpeskillingen är satt till 75 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande. Förrättningskostnaderna skall betalas av Valbohem AB.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 48 Återremitterad VA strategi

Inga beslut fattas.

Ärendet ska tas upp på nytt i september 2016.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 49

Dnr 2016-220

Svar på Remiss med Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland 2016-2020

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, § 73 beslutat uppdra till förvaltningen att lämna in en ansökan om statlig medfinansiering för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala investeringskostnaden för tidsperioden 2017-2018 beräknas till 20,5 milj kr. Den sökta medfinansieringen avser 50 % av det totala beloppet.

Trafikverket har utifrån kommunernas ansökningar gjort en prioritering och överlämnat förslaget till länets kommunalförbund för yttrande. Fyrbodals kommunalförbund har vänt sig till förbundets kommuner för att inhämta synpunkter på förslaget.

Svarstiden medger inte beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 50

Dnr 2016-428

Förvaltningsplan för industrifastigheten "Björnhuset" (Gatersbyn 1:120)

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till kommunchefen att upprätta förslag till långsiktig förvaltningsplan för industrifastigheten Björnhuset även innefattande bolagisering av fastighetsförvaltningen. De olika alternativen ska konsekvensbeskrivas.

Ärendebeskrivning

Björnhuset är en tekniskt avancerad industribyggnad.

Kommunledningskontoret
Lars-Göran Berg
kommunchef
0528-56 71 20
lars-goran.berg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB, och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen att ingen verksamhet har överförts till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen är dock f.n. inte beredd att föreslå kommunfullmäktige någon åtgärd utan vill fortsätta att överväga bolagets framtida existens ännu en tid.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 3 kap. 16a §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunfullmäktige utser ledamoter och lekmannarevisorer i de kommunala bolagen. I bolagsordning och ägardirektiv anges syftet med bolagets verksamhet liksom det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som gäller för bolaget. Reglerna i kommunallagen om de kommunala principernas genomslag i bolagen har skärpts från och med 1 januari 2013. Kommunstyrelsen har ålagts en vidgad uppsiktsplikt över bolagen vad det gäller verksamhetens förenlighet med den kommunala kompetensen.

Valbohem AB

Förutom den formella styrningen av bolaget via ägardirektiv och bolagsordning har kommunstyrelsen genom sitt presidium haft överläggningar med Valbohems ledning vid ett flertal tillfällen. Överläggningarna har bland annat rört bolagets ekonomi, bokslut och delårsrapporter, s k informell styrning.

Färgelanda vatten AB

Bolagsstyrelsens protokoll har överlämnats till kommunen. Kommunstyrelsen har via förvaltningen haft överläggningar med bolagsledningen både i ägarbolaget Färgelanda Vatten AB och i driftbolaget Västvatten AB. I de senare överläggningarna har representanter för Västvatten AB:s övriga delägare, Munkedals och Uddevalla kommuner, deltagit.

Gatersbyn 120 fastighets AB

Bolaget har införskaffats som en förberedelse för försäljning av Björnhuset eftersom vissa köpare av kommersiella fastigheter föredrar att köpa ett fastighetsbolag framför en ren fastighetsaffär. Med detta bolag i sin ägo kan kommunen snabbt tillmötesgå en sådan köpare. För närvarande har emellertid ingen kommunal verksamhet överförts till bolaget. Ändamålet, ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” har alltså inte följts under föregående år.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 43

Dnr 2016-16

Ställningstagande till alternativ för utbyggnad av av förskolan i Norra kommundelen (Högsäter)

Förvaltningens beslutsförslag (Inget ställningstagande från ledningsutskottet)

Kommunstyrelsen beslutar att välja alternativ 2 som innebär utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

Att kommunstyrelsen beslutar att stänga befintlig pedagogisk omsorg i kommunal regi i samband med öppnandet av nya förskoleavdelningar

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att utreda fem förslag till utbyggnad av förskola i Högsäter då det råder brist på förskoleplatser i dagsläget och framåt i tiden.

Förslag 1. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar. **Uppskattad kostnad: 14,8 milj kr**

Förslag 2. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 16,5 milj kr (se bilagor)**

Förslag 3. Bygga en helt ny förskola med fyra nya avdelningar. **Uppskattad kostnad: 30 milj kr**

Förslag 4. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 34 milj kr**

Förslag 5. Utreda möjligheten att bygga om lokalerna på Allégården till att tillgodose förskolans behov av utökning av platser. Uppskattad kostnad är svåröverblickad och kräver en fördjupad utredning.

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2016-05-02

Sektorschef Barn och utbildning

Helena H. Kronberg

Telefon 0528-56 72 01

helena.kronberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

TU utredning av fem alternativ till utbyggnad av förskola i Högsäter

Beslutsförslag

Att kommunstyrelsen beslutar att välja alternativ 2 som innebär utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

Att kommunstyrelsen beslutar att stänga befintlig pedagogisk omsorg i kommunal regi i samband med öppnandet av nya förskoleavdelningar

Ärendet

Kommunstyrelsen gav förvaltningen i uppdrag att utreda fem förslag till utbyggnad av förskola i Högsäter då det råder brist på förskoleplatser i dagsläget och framåt i tiden. Nedan redovisas förvaltningens utredning av vart och ett av förslagen inklusive plats för parkering, utomhuslek, lekmaterial mm.

Förslag 1. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar.

- *Renovering av nuvarande lokaler krävs*
- *Förskolan får fyra avdelningar vilket innebär samordningsvinster vid öppning/stängning och vid gemensam planering.*
- *Samarbete mellan förskola och skola underlättas pga. geografisk närhet*
- *Läget är centralt*
- *Det är gångavstånd till skolskogen.*

Uppskattad kostnad: 14,8 milj kr (se bilagor)

Förslag 2. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att tillgodose Högsäters skolas elever.

- *Renovering av nuvarande lokaler krävs*
- *Vi tillgodoser målet att förskolor och skolor ska ha tillagningskök*
- *Skolan kan använda nuvarande matsal till skolsal då behov finns av ytterligare utrymme för den nya förberedelseklassen.*
- *Den nya matsalen blir en gemensam stor samlingsal för både skola och förskola vid ex. föräldramöte*
- *Nytt kök krävs för förskolans behov och då är det innebär samordningsvinst om skolans behov också kan tillgodoses*
- *Skolan har idag kostnader för mattransport från Valboskolan och mottagningskök inkl. personal*
- *Förskolan får fyra avdelningar vilket innebär samordningsvinster vid öppning/stängning och vid gemensam planering.*
- *Samarbete mellan förskola och skola underlättas pga. geografisk närhet*
- *Läget är centralt*
- *Det är gångavstånd till skolskogen.*

Uppskattad kostnad: 16,5 milj kr (se bilagor)

Förslag 3. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar.

- *Positivt med helt nya lokaler*
- *Om placering blir alldeles i närheten av skolskogen på kommunal mark blir det naturligt att vistas där i större utsträckning vilket är positivt. Flera av personalen är utbildade Utepedagoger.*
- *Beroende på placering kan samarbete med skolan ske*
- *Det innebär en betydligt större byggkostnad*

Uppskattad kostnad: 30 milj kr

Förslag 4. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

- *Positivt med helt nya lokaler*
- *Förskolan får fyra avdelningar vilket innebär samordningsvinster vid öppning/stängning och vid gemensam planering.*
- *Om placering blir alldeles i närheten av skolskogen på kommunal mark blir det naturligt att vistas där i större utsträckning vilket är positivt. Flera av personalen är utbildade Utepedagoger.*
- *Om placering blir nära skolskogen ligger förskolan nära skogen och ändå nära skolan. Alltså skulle man kunna äta i en gemensam matsal även i detta förslag.*
- *Målet att förskolor och skolor ska ha tillagningskök tillgodoses*
- *Skolan kan använda nuvarande matsal till skolsal då behov finns av ytterligare utrymme för den nya förberedelseklassen.*

- *Den nya matsalen blir en gemensam stor samlingsal för både skola och förskola vid ex. föräldramöte*
- *Det innebär samordningsvinst om skolans behov av kök och matsal också kan tillgodoses*
- *Skolan har idag kostnader för mattransport från Valboskolan och mottagningskök inkl. personal*
- *Beroende på placering kan samarbete mellan förskola och skola underlättas pga. geografisk närhet*
- *Det innebär en betydligt större byggkostnad*

Uppskattad kostnad: 34 milj kr

Förslag 5. Utreda möjligheten att bygga om lokalerna på Allégården till att tillgodose förskolans behov av utökning av platser.

- *Mycket god tillgång till utomhusverksamhet och utepedagogisk verksamhet vid Allégården.*
- *Om förslaget innebär att man ska bygga om för fyra avdelningar vid Allégården är det negativt att vi inte kan samverka med skolan lika bra som i övriga alternativ*
- *Samordningsvinster med fyra avdelningar i samma förskola förloras om enbart två nya avdelningar ska placeras i Allégården*
- *Samarbete mellan förskola och skola blir svår att ordna*
- *Kostnader för mattransporter till skolan samt mottagningskök blir kvar*
- *Kostnader för tillagning av mat och transporter av mat innebär kostnader beroende på om Allégårdsalternativet innebär alla fyra avdelningarna eller enbart två nya*
- *ser man till behovet så bedöms bruksarean (BRA) vara 150 m² per avdelning , detta utrymme finns i fastigheten men är då beläget i fler plan(ej markplan) vilket inte är en optimal lösning , utrymmet finns men är inte att rekommendera beträffande , arbetsmiljö, brand samt av andra praktiska skäl*
- *kommunen äger ej marken som fastigheten är belägen på utan bör friköpas om utbyggnad till förskola blir aktuellt*
- *föreningslivet som idag är aktivt i fastigheten riskerar att få flytta på sig vilket kan ställa till problem eftersom skidspår och löpslinga med belysning finns på platsen med möjlighet till omklädning och dusch mm finns i fastigheten*

Uppskattad kostnad är svåröverblickad och kräver en fördjupad utredning.

Uppskattad kostnad för inventarier, telefon och IT samt lek- och lärmaterial beräknas till 600 tkr för två avdelningar och 1 200 tkr för fyra avdelningar oberoende av alternativ.

Personalkostnader innebär 6 personal inkl. 2 från befintlig pedagogisk omsorg som avslutas.

Drift av förskola per avdelning innebär ca 1,5 milj/år.

Utbyggnad av fiber/nätåtkomst kan innebära olika kostnader beroende på placering av förskoleavdelningar.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Helena H Kronberg
Sektorchef Barn och utbildning

Inspirationsförslag

Månvägens Förskola Högsäter

Marie-Louise Forsberg

Mats Naclér | Distriktschef

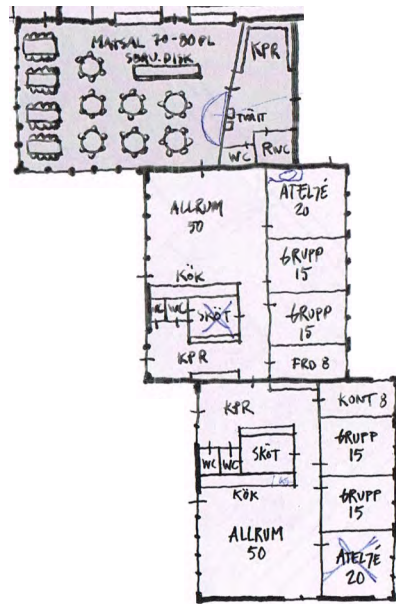
Mobil: +46 (0)70-1661924 | e-post: Mats.Naucher@lekolar.se

Lekolar®
väcker lusten att lära

Vybild

Översikt ritning

Matsal

Stor entré

Lek & Allrum avd. äldre

Ateljé

Mysrum avd. äldre

Rollspel avd. äldre

Kaprum 2 avdelningar

Mat & Allrum avd. yngre

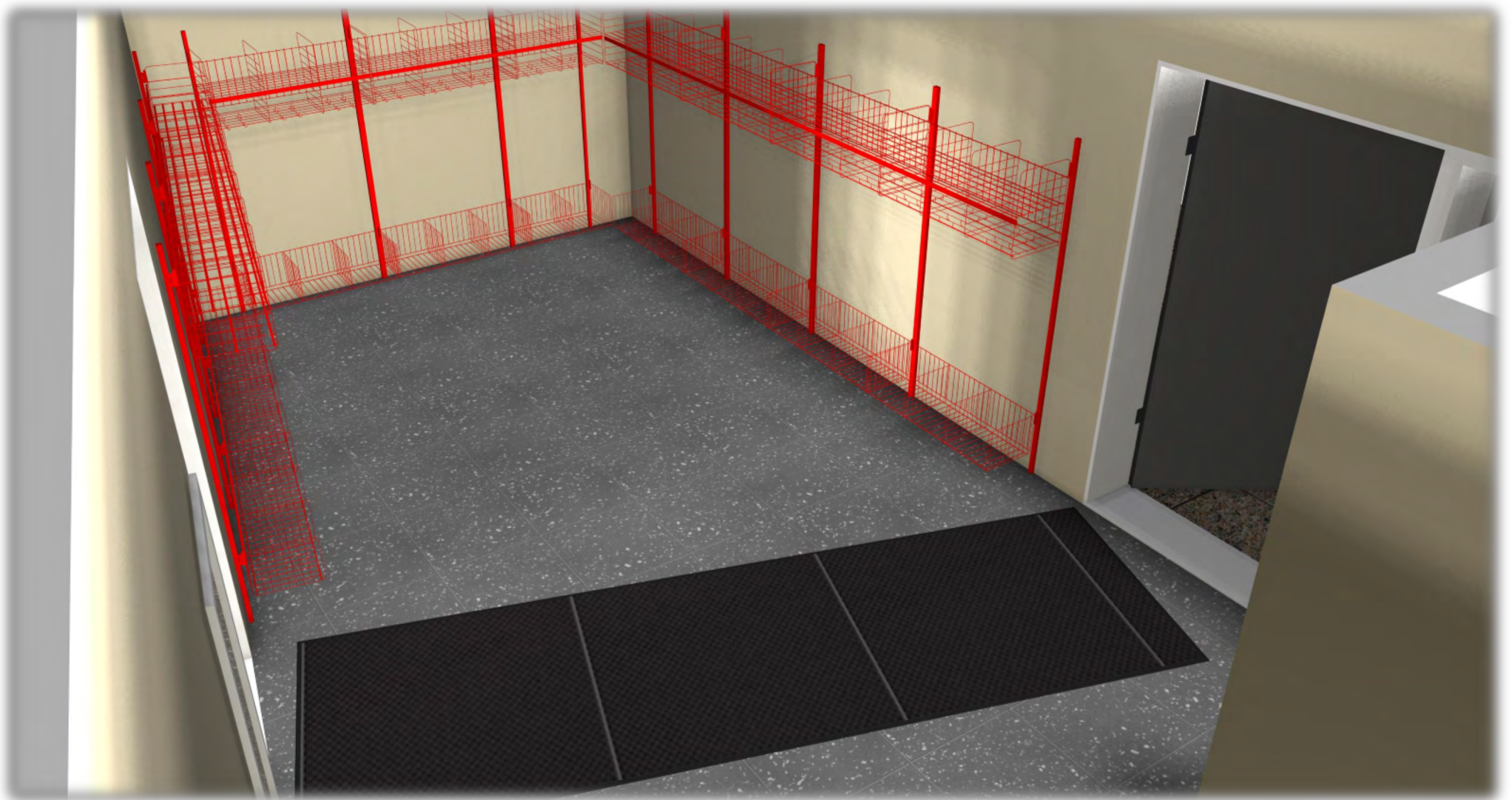
Litet kontor avd. yngre

Mjuk motorik avd. yngre

Mysrum avd. yngre

Rum till förfogande/pyssel avd. yngre

Stor entré

Matsal från Entré

Matsal från yttervägg

Lek & Allrum avdelning äldre

Ateljé avdelning äldre

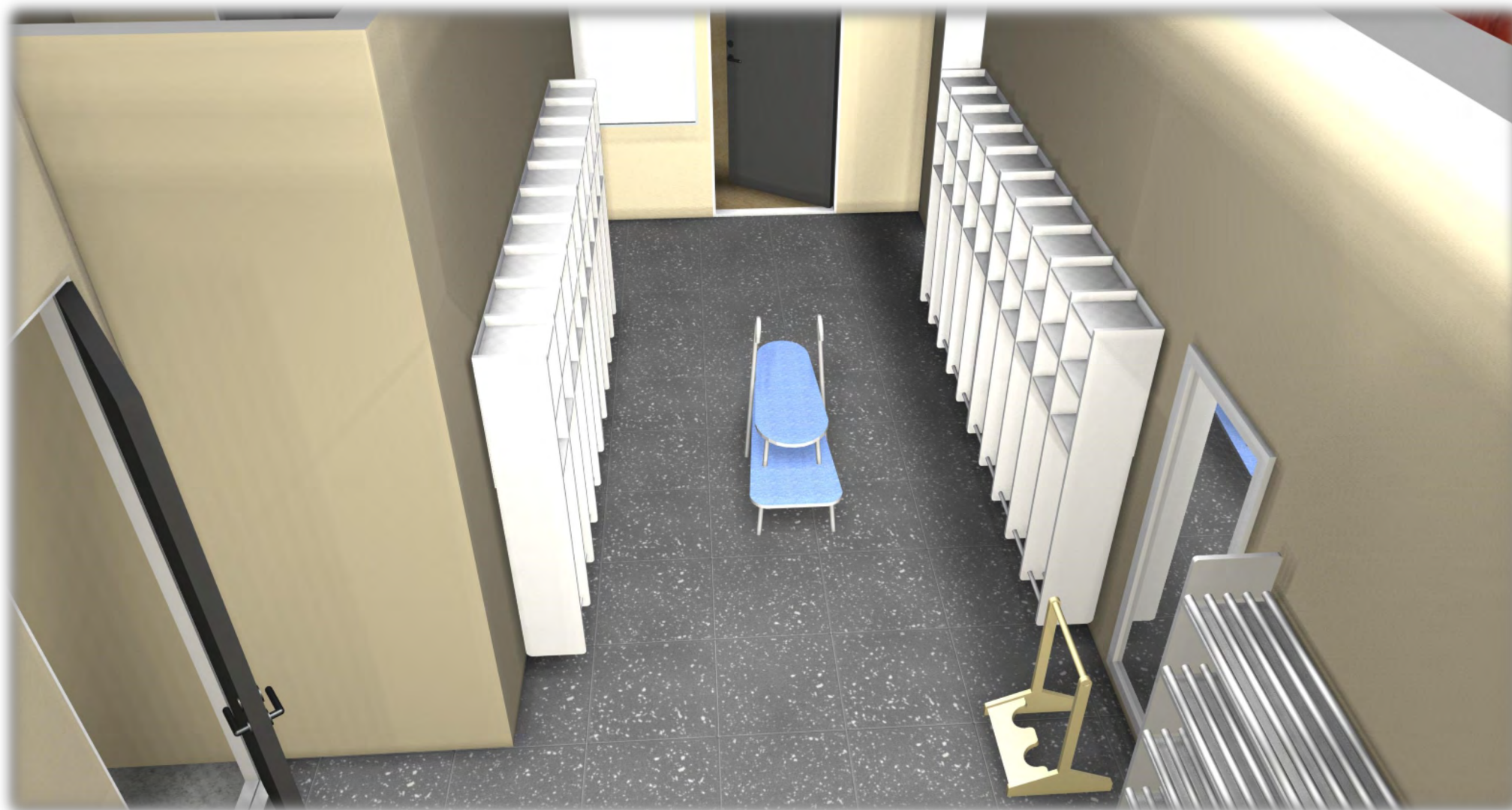
Mysrum avdelning äldre

Rollspel avdelning äldre

Inredningsexempel Kapprum

Litet kontor avdelning yngre

Mjuk motorik avdelning yngre

Mysrum avdelning yngre

Mat & Allrum avdelning yngre

Rum till förfogande/pysselrum

Inredningsförslag nya avdelningar mm

lekolar®

Kundnummer 175501
Namn Månvägens förskola
Kontaktperson
Leveransadress Månvägen 1
 45063 Högsäter
 SWE

Benämning Månvägens förskola
Rekvisition
Referens Marie-Louise Forsberg

Offert
Datum
Giltighet

SQ_011466
 2016-03-03
 2016-05-23

Artikel	Namn	Antal	Enhet	Pris	Rabatt	Rabatt %	Förp kvant	Nettopris per enhet	Belopp	Sida	Beskrivning	Bild
01 Stora Entrén												
34313-12	W grundsats väggskena 180 cm / Röd	3	PCS	480,00		30,0%	1	336,00	1 008,00	286	Innehåller 2 st väggskenor. Väggfästs.	
35757-12	W påbyggnad väggskena 180 cm / Röd	7	PCS	240,00		30,0%	1	168,00	1 176,00	286	Innehåller 1 st väggskena. Väggfästs.	
36621-12	Wille hatthylla 3-fack 90 cm / Röd	9	PCS	970,00		30,0%	1	679,00	6 111,00	287	Hatthyllorna är enkla att justera i höjddled. 3 par krokar. Djup 32 cm.	
36753-12	Wille skohylla 3-fack 90 cm / Röd	9	PCS	740,00		30,0%	1	518,00	4 662,00	287	Skohylla i tråd är lätt att rengöra. Djup 32 cm.	
36619-12	Wille hatthylla 2-fack 60 cm / Röd	1	PCS	820,00		30,0%	1	574,00	574,00	287	Hatthyllorna är enkla att justera i höjddled. 3 par krokar. Djup 32 cm.	

36623-12	Wille skohylla 2-fack 60 cm / Röd	1	PCS	580,00		30,0%	1	406,00	406,00	287	Skohylla i tråd är lätt att rengöra. Djup 32 cm.	
34345	Nea enkel stövelknekt	1	PCS	745,00		30,0%	1	521,50	521,50	302	Dubbla urskålningar som gör att båda skorna/stövlarna lätt kan tas av. Mått: B39xD40xH62 cm.	
35278	Spegel 60x150 cm	1	PCS	2 950,00		30,0%	1	2 065,00	2 065,00	309	Känn dig själv och upplev ditt kroppsspråk! Spegel med säkerhetsglas och ram i vitpigmenterad björkkryssfanér.	

16 523,50

02 Matsal

31349-96	Stol Jessy metall / Svart	36	PCS	750,00		30,0%	1	525,00	18 900,00	121	Stapelbar. Upphångningsbar på bord. Tysta tassar. Sittbredd 38,5 cm, sittdjup 38 cm och sitthöjd 43 cm. Vikt 3 kg. Sits och rygg i högtryckslaminat. Silverlackerat stativ, RAL 9006.	
36776-11	Hukit stol sh 35 cm / Orange	36	PCS	2 135,00		30,0%	1	1 494,50	53 802,00	135	Sitthöjd 35 cm. Gjord i lackerad bok.	
31859-927	Bord 12:38 akustik linoleum runt ø 120 cm, valbar höjd / Höjd 60 cm - Akustik Ljusgrå	6	PCS	2 950,00		30,0%	1	2 065,00	12 390,00	165	Bordsskiva med ljuddämpande yta i linoleum. Ställbara tassar för anpassning till ojämna ytor. Höjd 50-72 cm. Stativ lackerat i silver RAL 9006.	

31183-897	Bord Drabant akustik 180x80 cm / Ljusgrå	6	PCS	3 195,00		30,0%	1	2 236,50	13 419,00	176	Ställbara tassar. Skiva i linoleum. Svanenmärkt. Höjd 72 cm. Silverlackerat stativ, RAL 9006.	
34419	Skärmvägg Akustik absorb björk	5	PCS	3 150,00		30,0%	1	2 205,00	11 025,00		Skärmvägg Akustik absorberar dig en bra möjlighet att avgränsa en del av rummet, till exempel för att skapa mys- och lekhörnor eller för att bygga rum i rummet. Kan användas både stående och liggande. Ben ingår. Mått: 140x100x3,8 cm.	
81363	Anslagstavla linneväv 250x120 cm	1	PCS	1 985,00		30,0%		1 389,50	1 389,50	852	Anslagstavla klädd med linneväv. Aluminiumram med plasthörn. (Bok-, björk- och ekram kan offereras.)	
36922-11	Kompisar 110x110 cm / Orange	2	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	2 968,00	427	A- klassade ljudabsorbenter i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Säljes separat.	
36922-12	Kompisar 110x110 cm / Röd	2	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	2 968,00	427	A- klassade ljudabsorbenter i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Säljes separat.	
116 861,50												

03 All/Lekrum avd äldre barn

34900	Rutschkana med stativ	1	PCS	3 295,00		30,0%	1	2 306,50	2 306,50	539	Stativ av björk. Glidbana av rotationsgjuten plast (polyetenplast). Mått på plattformen: B50xD50H58 cm. Glidbanans längd: 135 cm (säljs även separat med artikelnummer 35672). Från 2 år.	
-------	-----------------------	---	-----	----------	--	-------	---	----------	----------	-----	---	---

35277	Spegel 100x150 cm	1	PCS	4 355,00		30,0%	1	3 048,50	3 048,50	309	Känn dig själv och upplev ditt kroppsspråk! Spegel med säkerhetsglas och ram i vitpigmenterad björkkryssfanér.	
73752	Hoppa hage-matta	1	PCS	530,00		27,0%	1	386,90	386,90	199	Nu får man lov att hoppa hage inomhus! Mått: 150x100 cm. Av 100% polyester. Gummerad undersida. Tvättråd: mild fintvätt 30 °C.	
35079	Kubus 6 fack	3	PCS	4 050,00		30,0%	1	2 835,00	8 505,00		Tillverkas i vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Levereras med låsbara hjul. Alla hyllorna har heltäckande rygg som kan förses med whiteboardtavla, anslagstavla eller med en spegel med säkerhetsglas. Förvaringslådor finns som tillval, både i björkkryssfanér eller flätade korgar. Mått: 119x38x87 cm. Monterad. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och	
19308	Lekhus, dörrfasad	1	PCS	2 730,00		27,0%	1	1 992,90	1 992,90	569	Vägg med entré till lekhus. Mått: L100xD23xH120 cm. Öppning är 45 cm bred.	
19317	Hörnbuske	2	PCS	1 185,00		27,0%	1	865,05	1 730,10	569	Hörnbuske som säkrar stabiliteten mellan fasaderna när du vill bygga i vinkel, eller fästa i en vägg. Mått från mitten och ut 34 cm, höjd 60 cm.	
19305	Lekhus, långsida med bänk	1	PCS	2 495,00		27,0%	1	1 821,35	1 821,35	568	Vägg till lekhus med fönster och bänk. Mått: L100xD21,5xH88 cm. Sätets djup är 20 cm.	
19318	Låg buske	1	PCS	1 040,00		27,0%	1	759,20	759,20	569	Låg buske som säkrar stabiliteten mellan 2 fasader, eller som avslutning när du bygger i en rak linje. Mått: B57xH43 cm.	

19309	Lekhus, kortsida med fönster	1	PCS	2 800,00		27,0%	1	2 044,00	2 044,00	569	Vägg med blommor. Mått: L100xD26,5xH120 cm. Fönsterbräda sitter på 55 cm höjd.	
35287-25	Dancing Queen spegel / Lila	1	PCS	2 555,00		30,0%	1	1 788,50	1 788,50	347	Dancing Queen är en spegel i en spännande form. Spegeln uppmuntrar till rörelse och lek på ett naturligt sätt. Hopprep/mikrofon medföljer. Finns i tre olika färger: gul, lila och svart. Mått: 47x112 cm. Akrylatspegel och övrigt material i MDF. Design Little Red Stuga.	
34206-927	Bord Rabo akustik björk runda hörn 120x120 cm / Höjd 60 cm - Akustik Ljusgrå	1	PCS	5 140,00		30,0%	1	3 598,00	3 598,00	181	fills i med höjd och färgnummer, se tabell.	
37621-563	Pall Top sh 35 cm björk / Antracit	3	PCS	745,00		30,0%	1	521,50	1 564,50	149	Färgad sits och ben i klarlackerad björk. Fotstöd säljs separat.	
14903	Bil	1	PCS	5 935,00		30,0%	1	4 154,50	4 154,50	623	En tuff och rolig lekbil med plats för 4 barn. Man kan klättra in i bilen, köra, använda de rörliga instrumenten och ha passagerare där bak. Rörliga detaljer som ratt och växelspak. Öppningsbar lucka fram så att man i rolleken kan packa i och ur. Luckan stängs långsamt med hjälp av gasfjäder. Öppen botten som förenklar städning. Lätt att flytta. Mått: B115xD70xH65 cm. Av kraftig lackerad, ESC	
38729-500	Lådack Rabo 24 stora lådor med hjul / Vitpigmenterad	1	PCS	16 500,00		30,0%		11 550,00	11 550,00	62	Passar utmärkt som rumsavdelare. Lådor på rullexpansion. Lådorna går att få i färgerna vitpigmenterad, duvblå eller grå. Mått: 150x37x98 cm. Invändiga mått lådor: B30xD32 cm. Tillverkas i 18 mm vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och möjlighet att förändra rummets möblering. Vi vill dock gärna se	
36656-11	Hörnsoffa Morgan 2-hörn-3 inkl tyg / Orange	1	PCS	18 825,00		30,0%	1	13 177,50	13 177,50	257	Mått: 244x304x90 cm. Sittdjup 62 cm. Sitthöjd 44 cm. Kan även monteras 3-hörn-2. Klädd i standardtyg X2 plus.	

35055-11	Rund Matta Rossini ø 300 cm / Orange	1	PCS	5 795,00		30,0%	1	4 056,50	4 056,50	443	Matta i 100 % polyamid, skuren lugg 6 mm, total höjd 8 mm. ø 300 cm. Halkfri baksida. Langetterad.	
12184	Lekbord H54	1	PCS	8 310,00		30,0%	1	5 817,00	5 817,00	626	Ett rejält och mycket funktionellt lekboard med låsbara hjul. På lekboardet kan barnen bygga med klossar, lekdjur, järnväg m.m. Med 12 fack för smart förvaring, anpassade efter mått till förvaringsbox Classic. Alla Lekolars garage, bondgårdar och dockhus passar på lekboardet. Fina lekmattor för att dämpa ljudet och skydda ytan finns att köpa till. Av kraftig, lackerad FSC godkänd plywood. Från 3 år.	
14247	Parkeringshus Stort	1	PCS	3 199,00		27,0%	1	2 335,27	2 335,27	614	Ett stort parkeringshus i 3 våningar med modern design. Med hiss, 2 ramper mellan våningarna, bensinpumpar och tryckta markeringar för parkeringsplatser. Öppen från alla håll så att flera barn kan leka samtidigt. Mått: 74x54x43 cm. Levereras färdigmonterat. Av tjock, lackerad FSC godkänd plywood. Från 3 år.	

70 636,22

04 Ateljé avd äldre barn

76379	Studiostaffli	2	PCS	635,00		30,0%	1	444,50	889,00	40	Hopfällbart staffli med hylla. Justerbar höjd, basmått: ca 63x98 cm. Högsta dukhöjd: 125 cm. Omonterat. Mått H176 x B76 x D104 cm. Av klarlackerat almträ.	
34206-927	Bord Rabo akustik björk runda hörn 120x120 cm / Höjd 60 cm - Akustik Ljusgrå	1	PCS	5 140,00		30,0%	1	3 598,00	3 598,00	181	Fylls i med höjd och färgnummer, se tabell.	
37621-513	Pall Top sh 35 cm björk / Röd	6	PCS	745,00		30,0%	1	521,50	3 129,00	149	Färgad sits och ben i klarlackerad björk. Fotstöd säljs separat.	

41800	Väggstaffli	1	PCS	3 365,00		30,0%	1	2 355,50	2 355,50	40	Ett väggstaffli där flera barn kan skapa samtidigt. Sluttande målartyta, som mest utfällt från vägg ca 20 cm. 3 praktiska plasthyllor för förvaring av t.ex. penslar och färger ingår. Mått: 187x75 cm. Björkmelamin. Med plats för upp till 3 barn. Hyllan medföljer. Avståndet mellan plasthyllorna och nedre hyllorna är 25 cm.	
38958	Materialvagn	1	PCS	11 295,00		30,0%	1	7 906,50	7 906,50	41	Praktisk och stabil förvaringsvagn med låsbara hjul. Fackindelad med plats för A2-, A4- och A6-papper m.m. 8 st hyllplan. Mått: 93x64x88 cm.	
38955	Torkhylla A3 med hjul 48x50x158 cm	1	PCS	4 260,00		30,0%	1	2 982,00	2 982,00	41	Stabil torkhylla på hjul i vitpigmenterad björkkryssfanér. Innehåller 13 st. flyttbara hyllor. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och möjlighet att förändra rummets möblering. Vi vill dock göra er uppmärksamma på att hyllor och hurtsar på hjul innebär en ökad tipprisk, särskilt då enheten placeras fritt på golvet. Undvik att placera tunga föremål bäst upp på hyllan	
38797	Bio ljusbord inkl. luckor	1	PCS	20 945,00		30,0%		14 661,50	14 661,50	42	Levereras med låsbara hjul. Ei enligt godkänd säkerhetsklass. Mått: L105xB105xH72 cm. Tillverkat i vitpigmenterat björkkryssfanér med löstagbar bordsskiva i grå laminat. Glasskivan av okrossbart glas.	
37623-513	Pall Top sh 53 cm björk / Röd	2	PCS	745,00		30,0%	1	521,50	1 043,00	149	Färgad sits och ben i klarlackerad björk. Fotstöd säljs separat.	
37624-630	Fotstöd utvändigt björk / Höjd 30 cm	2	PCS	120,00		30,0%	1	84,00	168,00	148	Måttet avser avståndet mellan sits och fotstöd. Stapelbar.	
36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	

36589	Ljudabsorbent Pennor i cirkel 110x110 cm	1	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	1 484,00	422	A-klassad ljudabsorbent i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Distansmått och ljusslinga säljes separat.	
36591	Ljudabsorbent Pennspetsar 110x110 cm	1	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	1 484,00	422	A-klassad ljudabsorbent i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Distansmått och ljusslinga säljes separat.	

42 836,50

05 Mysrum avd äldre barn

35054-27	Rund Matta Rossini ø 250 cm / Blå	1	PCS	5 195,00		30,0%	1	3 636,50	3 636,50	443	Matta i 100 % polyamid, skuren lugg 6 mm, total höjd 8 mm. ø 250 cm. Hålfri baksida. Langetterad.	
37372-647	Sittsäck Mysig / Puzzle	3	PCS	2 080,00		30,0%	1	1 456,00	4 368,00	355	Stor och härlig sittsäck i glada färger. Mått: 100x140 cm. Yttertyget är avtagbart och tvättbart i 60 °C, ingen torktumling, 100 % bomull, Ökotex. Innerpåsen rymmer 220 liter kulor.	
37519	Cilla barnsoffa hörna Rosa	1	PCS	2 800,00		30,0%	1	1 960,00	1 960,00	353	Mått: B64xD64xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallskum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigordnad med våra textilier. MOLLY	
80049	Cilla barnsoffa tvåa Turkos	1	PCS	2 335,00		30,0%	1	1 634,50	1 634,50	352	Mått: B70xD50,5xH25 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallskum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigordnad med våra textilier. MOLLY	

80051	Cilla barnsoffa etta Turkos	1	PCS	1 460,00		30,0%	1	1 022,00	1 022,00	352	Mått: B35xD50,5xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallsaum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigkoordinerad med våra textilier. MOLLY	
38068	Cilla barnsoffa etta Rosa	1	PCS	1 460,00		30,0%	1	1 022,00	1 022,00	353	Mått: B35xD50,5xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallsaum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigkoordinerad med våra textilier. MOLLY	
36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	
33053	Plommonträd med 10 lila dynor	1	PCS	3 950,00		30,0%	1	2 765,00	2 765,00	429	Plommonträd med 10 st sittdynor. Väggedekoration som hängs på väggen och fungerar som ljudabsorbent. Barnen kan själva plocka plommon. Plommonen används som sittkuddar vid samling. Mått: Träd 125x125 cm. Mått på sittkudde: ø 25 cm, tjocklek 6 cm. Tyg på sittkudde avtagbart och tvättbart i 30 °C.	

19 544,00

06 Rollek avd äldre barn

35329	Findus utklädningsvagn	1	PCS	5 285,00		30,0%	1	3 699,50	3 699,50	345	En stabil och fin utklädningsvagn i vitpigmenterad björkkryssfanér. Med spegel i plast och plastkrokar för upphängning av kläder och hyllor för skor, hattar eller väskor. 4 st låsningsbara hjul. Mått: 70x50x130 cm.	
18301	Lekolar kök	1	PCS	2 730,00		30,0%	1	1 911,00	1 911,00	595	Dags att sätta på ugnen och laga en festmåltid till alla vännerna på förskolan. Ett rejält lekkök som lever upp till förskolans höga krav. Med många olika funktioner som spishäll med 3 plattor, ugn, rörliga vred med tydliga graderingar, öppningsbara luckor och utdragbar plåt, diskho samt bra hyllförvaring i överskåp. Stora ljusa trätytor som passar in i många olika miljöer. Höga krav förenklar	

12311	Kokkärl	1	PCS	170,00	27,0%	1	124,10	124,10	597	11 delar/fp. Grytset i rostfritt stål. Från 3 år.	
18132	Butikset av trä	1	PAC	1 660,00	27,0%	40	1 211,80	1 211,80	593	40 st/fp. Blandade matvaror av trä. Hög kvalitet, från FSC-märkt trä. Från 3 år.	
18303	Lekolar marknadsstånd	1	PCS	4 155,00	27,0%	1	3 033,15	3 033,15	593	Ett stabilt och funktionellt marknadsstånd för stimulerande rollek. Barnen tränar på att turas om, att handla och att sälja, vilket ger en bra grund för matematiken. Framsida med hyllor för display. Mått: B75xD37xH115 cm. Av kraftig, lackerad FSC-märkt plywood. Med markis av Ökotex-godkänt tyg. Enkel montering av 2 delar. Tillbehör ingår ej. Från 3 år.	
12189	Kassaapparat	1	PCS	475,00	27,0%	1	346,75	346,75	593	Med denna fina kassaapparat av trä, kan man leka både restaurang eller affär. Kassaapparaten har scanner, kassalåda och kreditkortsterminal. Sedlar och mynt ingår. Mått: 20x19,5x12 cm. Från 3 år.	
35277	Spegel 100x150 cm	1	PCS	4 355,00	30,0%	1	3 048,50	3 048,50	309	Känn dig själv och upplev ditt kroppsspråk! Spegel med säkerhetsglas och ram i vitpigmenterad björkkryssfanér.	
35667	Lina Docksäng	1	PCS	760,00	30,0%	1	532,00	532,00	319	Bädd ingår ej. Mått: 58x33 cm. Massiv björk.	
34904	Lina bord och 4 stolar färg	1	PCS	3 440,00	30,0%	1	2 408,00	2 408,00	317	Mått på bord: L80xB55xH53 cm. Stolar: sitthöjd 34 cm. Vitbetsad massiv björk.	

35079	Kubus 6 fack	1	PCS	4 050,00		30,0%	1	2 835,00	2 835,00		Tillverkas i vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Levereras med låsbara hjul. Alla hyllorna har heltäckande rygg som kan förse med whiteboardtavla, anslagstavla eller med en spegel med säkerhetsglas. Förvaringslådor finns som tillval, både i björkkryssfanér eller flätade korgar. Mått: 119x38x87 cm. Monterad. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och	
36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	

22 285,80

07 2 st Kapprum äldre & yngre

69999-998	36254-825 Flexi 25 klädfack special hel UTAN sittbänk, 2 fack, vitpigmenterad 5 fack	8	PCS	7 950,00		30,0%		5 565,00	44 520,00			
35075	Sko- och stövelhylla Tork 90 cm vitpigmenterad	4	PCS	5 599,00		30,0%	1	3 919,30	15 677,20	307	Dropplåtar under skohyllorna. Mått: mellan hyllorna 25 cm. D25xH140 cm. Björkkryssfanér och stålrör.	
34345	Nea enkel stövelknekt	2	PCS	745,00		30,0%	1	521,50	1 043,00	302	Dubbla urskålningar som gör att båda skorna/stövlarna lätt kan tas av. Mått: B39xD40xH62 cm.	
35061	Påklädningsbänk Flugan blåmelerad	2	PCS	4 535,00		30,0%	1	3 174,50	6 349,00	301	Påklädningsbänk som spar ryggen. Nedersta skivan används som trappsteg för barnet. Handtag att hålla sig i. Skiva i slitstarkt ljuddämpande linoleum. Stativfärg: silver. Sitthöjd: 43 cm. Mått: 110x52 cm.	

35278	Spegel 60x150 cm	2	PCS	2 950,00		30,0%	1	2 065,00	4 130,00	309	Känn dig själv och upplev ditt kroppsspråk! Speglar med säkerhetsglas och ram i vitpigmenterad björkkryssfanér.	
28702-223	Whiteboardtavla, 90x120 cm / 90x120 cm	2	PCS	1 720,00		30,0%	1	1 204,00	2 408,00	851	Magnetiska tavlor med emaljerad skrivyta och aluminiumram av hög kvalitet. Monteras liggande. Levereras med pennhylla. 90x120 cm	

74 127,20

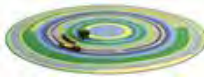

08 Litet kontor

39458-609	Skrivbord Office 160x80 cm / Björk	1	PCS	9 640,00		30,0%	1	6 748,00	6 748,00	217	Skrivbord. 160x80 cm. Elektriskt justerbar höjd, 63-126 cm. Skiva i högtryckslaminat. Ställbara fötter.	
39647-609	Skåp Ordna 145 med jalusi, 3 lådor / Björk	2	PCS	5 140,00		30,0%	1	3 598,00	7 196,00	223	Låsbart. Mått: B80xD42xH145 cm. Stomme i melamin. Lådfronter i högtryckslaminat.	
38768-96	Kontorsstol Fenix / Svart	1	PCS	2 510,00		30,0%	1	1 757,00	1 757,00	229	Synkronungona, låsbar i flera lägen. Justerbar sitthöjd med gaspatron, 43-56 cm. Ryggen ställbar i höjd. Inkl. höjjusterbara armstöd.	
30168	Bord Carina HT 120x80 cm	1	PCS	2 430,00		30,0%	1	1 701,00	1 701,00	178	Ställbara tassar. Höjd 72 cm. Skiva i högtryckslaminat, björk. Silverlackerat stativ, RAL 9006.	

35737	Stol Mimmi klädd sits	5	PCS	1 395,00		30,0%	1	976,50	4 882,50	120	Filttass. Stapelbar. Sitthöjd 46 cm. Sitsmått: B38,5xD40 cm. Totalmått: B44xD50xH81 cm. Vikt 7 kg. Skal i högtryckslaminat, björk. Klädd sits i svart tyg. Silverlackerat stativ, RAL 9006.	
81339-97	Skrivtavla med aluminiumram 200x120 cm / Vit	1	PCS	3 330,00		30,0%		2 331,00	2 331,00	850	Skrivtavla med aluminiumram som går att fästa på olika ytor. Svart, blå och grön är för kritor. Vit är med glasemaljerad plåtyta för whiteboardanvändning. Grå plasthörn. Pennhylla och beslag för väggmontering medföljer. Magnetisk.	

24 615,50

09 Mjuk motorik avd yngre

35370	Matta Landskap	1	PCS	2 495,00		30,0%	1	1 746,50	1 746,50	444	Matta med tryckt landskapsmotiv. ø 200 cm, 100 % öglad polyamid. Baksida med halkfri gummibeläggning. Lughöjd 3 mm.	
15623	Mjuka stora byggklossar	1	PAC	1 499,00		27,0%	56	1 094,27	1 094,27		56 st mjuka träliknande klossar i olika former av EVA. De är lätta att bygga med och passar lika bra för både ensam- och grupplekar. Barnen övar sin förmåga att konstruera och utveckla sin fantasi. Höjd 8 cm. Längsta kloss är ca 32 cm. Passar i 2 st förvaringsboxar 28279, ingår ej. Från 2 år.	
35084	Krokodilen motorikset	1	PCS	5 090,00		30,0%	1	3 563,00	3 563,00	197	Innehåller: 1 trappa 100x60x60 cm, 1 nedåtlutad bana, 100x60x60 cm och 1 tunnelmodul 60x35x35 cm (matta ingår ej). Tillverkad i formstabil polyeter med klädsel i avtvättbart Dahlia som är ett PVC-fritt plastmaterial som är lätt att hålla rent.	
37061	Nyckelpigan motorikset	1	PAC	3 150,00		30,0%	5	2 205,00	2 205,00	196	5 delar. Ett kul och färgglatt motorikset där barnen kan utveckla sina motoriska färdigheter, som t.ex. att klättra, krypa, balansera och gunga. Kuddarna har en plan och en rundad sida som ger många variationsmöjligheter. Innehåller 4 nyckelpigekuddar i storlek 30x50x13,5 cm och en lång tusenfoting i storlek 120x50x13,5 cm. Avlättningsöppning och	

36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	
-------	--	---	-----	----------	--	-------	---	----------	----------	----	--	--

11 744,77

10 Mysrum avd yngre

37372-648	Sittsäck Mysig / Linus multi	3	PCS	2 080,00		30,0%	1	1 456,00	4 368,00	355	Stor och härlig sittsäck i glada färger. Mått: 100x140 cm. Yttertyget är avtagbart och tvättbart i 60 °C, ingen torktumling, 100 % bomull, Ökotex. Innerpåsen rymmer 220 liter kulor.	
35054-12	Rund Matta Rossini ø 250 cm / Röd	1	PCS	5 195,00		30,0%	1	3 636,50	3 636,50	443	Matta i 100 % polyamid, skuren lugg 6 mm, total höjd 8 mm. ø 250 cm. Hålfri baksida. Langetterad.	
35482	Äppelträd Pomona med 10 röda dynor	1	PCS	3 950,00		30,0%	1	2 765,00	2 765,00	429	Äppelträd med 10 st sittdynor. Väggedekoration som hängs på väggen och fungerar som ljudabsorbent. Barnen kan själva plocka äpplena. Äpplena kan sedan användas som sittkuddar vid samlingar etc. Mått: Träd 125x125 cm. Mått på sittkudde: ø 25 cm, tjocklek 6 cm. Tyg på sittkudde avtagbart och tvättbart i 30 °C.	
37519	Cilla barnsoffa hörna Rosa	1	PCS	2 800,00		30,0%	1	1 960,00	1 960,00	353	Mått: B64xD64xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallsaum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigordnad med våra textilier. MOLLY	
80049	Cilla barnsoffa tvåa Turkos	1	PCS	2 335,00		30,0%	1	1 634,50	1 634,50	352	Mått: B70xD50,5xH25 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallsaum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigordnad med våra textilier. MOLLY	

80051	Cilla barnsoffa etta Turkos	1	PCS	1 460,00		30,0%	1	1 022,00	1 022,00	352	Mått: B35xD50,5xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallskum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigkoordinerad med våra textilier. MOLLY	
38068	Cilla barnsoffa etta Rosa	1	PCS	1 460,00		30,0%	1	1 022,00	1 022,00	353	Mått: B35xD50,5xH52 cm. Sitthöjd 26 cm. Barnsoffa för små barn 1-5 år. Alla delar säljs separat. Soffan är gjord av kallskum med klädsel av polyester. Klädseln är avtagbar och tvättbar i 40 °C. Mjuk lekmöbel som håller ljudnivån nere och är säker att hantera, även för små barn. Inga armstöd vilket förenklar för små barn att sätta sig. Färdigkoordinerad med våra textilier. MOLLY	
36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	

19 544,00

11 All / Matrum avd yngre

32168	Låg barnpinnstol Lilla My natur sh 37 cm	5	PCS	780,00		30,0%	1	546,00	2 730,00	132	Sitthöjd 37 cm. Sitsmått: B32xD29 cm. Totalbredd 39 cm. Vikt 3 kg. Massiv björk.	
35540-12	Åkstol Palett / Röd	1	PCS	1 295,00		30,0%	1	906,50	906,50	150	Bekväm och ergonomisk åkstol. Ryggstöd finns som tillval. Ställbar sitthöjd 35-44 cm. Totaldiameter på sits 32 cm. Totaldiameter på fotkryss 55 cm. Sits i konstläder med stoppning.	
33992-926	Bord Rabo akustik björk runda hörn 120x80 cm / Höjd 60 cm - Akustik Antracit	1	PCS	3 840,00		30,0%	1	2 688,00	2 688,00	181	fylls i med höjd och färgnummer, se tabell.	

34016-946	Bord Rabo akustik björk runda hörn 180x80 cm / Höjd 72 cm - Akustik Antracit	2	PCS	5 110,00		30,0%	1	3 577,00	7 154,00	181	fills i med höjd och färgnummer, se tabell.	
35079	Kubus 6 fack	2	PCS	4 050,00		30,0%	1	2 835,00	5 670,00		Tillverkas i vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Levereras med låsbara hjul. Alla hyllorna har heltäckande rygg som kan förses med whiteboardtavla, anslagstavla eller med en spegel med säkerhetsglas. Förvaringslådor finns som tillval, både i björkkryssfanér eller flätade korgar. Mått: 119x38x87 cm. Monterad. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och	
32239	Hög barnpinnstol Lilla My natur sh 51 cm	8	PCS	780,00		30,0%	1	546,00	4 368,00	131	Sitthöjd 51 cm. Sitsmått: B32xD33 cm. Total bredd 43 cm. Vikt 3,2 kg. Fast fotstöd. Massiv björk.	
32247	Barnstol Julia	4	PCS	900,00		30,0%	1	630,00	2 520,00	145	Mått: totalbredd 48 cm, sitthöjd 52 cm. Vikt 4,7 kg. Massiv björk.	
35054-37	Rund Matta Rossini ø 250 cm / Ljusgrön	1	PCS	5 195,00		30,0%	1	3 636,50	3 636,50	443	Matta i 100 % polyamid, skuren lugg 6 mm, total höjd 8 mm. ø 250 cm. Halkfri baksida. Langetterad.	
38729-500	Lådfack Rabo 24 stora lådor med hjul / Vitpigmenterad	1	PCS	16 500,00		30,0%		11 550,00	11 550,00	62	Passar utmärkt som rumsavdelare. Lådor på rullexpansion. Lådorna går att få i färgerna vitpigmenterad, duvblå eller grå. Mått: 150x37x98 cm. Invändiga mått lådor: B30xD32 cm. Tillverkas i 18 mm vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och möjlighet att förändra rummets möblering. Vi vill dock nämna att	
36662-39	Soffa Morgan 3-sits inkl tyg / Mörkgrön	1	PCS	10 450,00		30,0%	1	7 315,00	7 315,00	257	Mått: 213x90 cm. Sittdjup 62 cm. Sitthöjd 44 cm. Klädd i standardtyg X2 plus.	

12185	Lekbord H32	1	PCS	5 935,00		30,0%	1	4 154,50	4 154,50	626	Ett rejält och mycket funktionellt lekboard med låsbara hjul. På lekboardet kan barnen bygga med klossar, lekdjur, järnväg m.m. Med 6 fack för smart förvaring, anpassade efter mått till förvaringsbox Classic. Alla Lekolars garage, bondgårdar och dockhus är anpassade för att passa på lekboardet. Fina lekmatror för att dämpa ljudet och skydda utan fästa till. Av kvalitetslackerad	
14247	Parkeringshus Stort	1	PCS	3 199,00		27,0%	1	2 335,27	2 335,27	614	Ett stort parkeringshus i 3 våningar med modern design. Med hiss, 2 ramper mellan våningarna, bensinpumpar och tryckta markeringar för parkeringsplatser. Öppen från alla håll så att flera barn kan leka samtidigt. Mått: 74x54x43 cm. Levereras färdigmonterat. Av tjock, lackerad FSC godkänd plywood. Från 3 år.	
36922-12	Kompisar 110x110 cm / Röd	1	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	1 484,00	427	A- klassade ljudabsorbenter i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Säljes separat.	
36922-11	Kompisar 110x110 cm / Orange	1	PCS	2 120,00		30,0%	1	1 484,00	1 484,00	427	A- klassade ljudabsorbenter i polyesterfiber. Laminerat motiv på polyesterduk som är spänd runt en träram. Kan hängas på väggen direkt eller med olika distansmått med särskilt upphäng. LED ljusslinga kan monteras på baksidan. Säljes separat.	
39041	Bokvagn Annika vitpigmenterad	1	PCS	3 295,00		30,0%		2 306,50	2 306,50	84	Enkelsidig bokvagn som kan placeras mot vägg. 4 st låsbara hjul. Mått: B69xD40xH75 cm. Tillverkad i 18 mm vitpigmenterad björkkryssfanér.	
32694	Sidobord Amulett björk	1	PCS	2 370,00		30,0%	1	1 659,00	1 659,00	272	Med tidskriftshylla. Mått: 65x45x45 cm. Björkfanér.	
38190-39	Fåtölj Fairytale inkl tyg / Mörkgrön	1	PCS	6 745,00		30,0%	1	4 721,50	4 721,50		En stor och rymlig fåtölj. Mått: 80x97x106 cm. Sitthöjd 43 cm, sittbredd 57 cm och sittedjup 55 cm. Klädd i standardtyg X2 plus.	

32279-85	Detroit uplight golvlampa / Stål	1	PCS	1 205,00		30,0%	1	843,50	843,50	482	Ljuskällor: 1 st R7s 1x230 W och 1 st GU10 1x35 W. Skyddsklass I. Mått: B25,5xH180 cm.	
----------	----------------------------------	---	-----	----------	--	-------	---	--------	--------	-----	--	--

67 526,27

12 Rum till förfogande

35300	Rund matta Klocka	1	PCS	2 685,00		30,0%	1	1 879,50	1 879,50	449	Matta med tryckt klocka. ø 200 cm. Lugghöjd 3 mm. 100 % öglad polyamid. Baksida med halkfri gummibeläggning.	
34206-916	Bord Rabo akustik björk runda hörn 120x120 cm / Höjd 55 cm - Akustik Antracit	1	PCS	5 140,00		30,0%	1	3 598,00	3 598,00	181	fills i med höjd och färgnummer, se tabell.	
37620-515	Pall Top sh 30 cm björk / Grön	4	PCS	745,00		30,0%		521,50	2 086,00	149	Färgad sits och ben i klarlackerad björk. Fotstöd säljs separat.	
35079	Kubus 6 fack	2	PCS	4 050,00		30,0%	1	2 835,00	5 670,00		Tillverkas i vitpigmenterad björkkryssfanér av högsta kvalitet. Levereras med låsbara hjul. Alla hyllorna har heltäckande rygg som kan förses med whiteboardtavla, anslagstavla eller med en spegel med säkerhetsglas. Förvaringslådor finns som tillval, både i björkkryssfanér eller flätade korgar. Mått: 119x38x87 cm. Monterad. Mobila enheter ger en ökad flexibilitet och	
36877	Kombiskåp Reda vit 4 dörrar, övre i glas 100x47x210 cm	1	PCS	4 480,00		30,0%	1	3 136,00	3 136,00	51	Säkerhetsglas. 5 hyllplan varav 3 flyttbara. Lås i överskåpet.	

16 369,50

13 Leveransvillkor

99915-199	Fri Frakt	1	PCS	0,00			1	0,00	0,00		
99915-110	Fri Montering Möbler	1	PCS	0,00				0,00	0,00		

Totalt exkl. moms

0,00
502 614,76

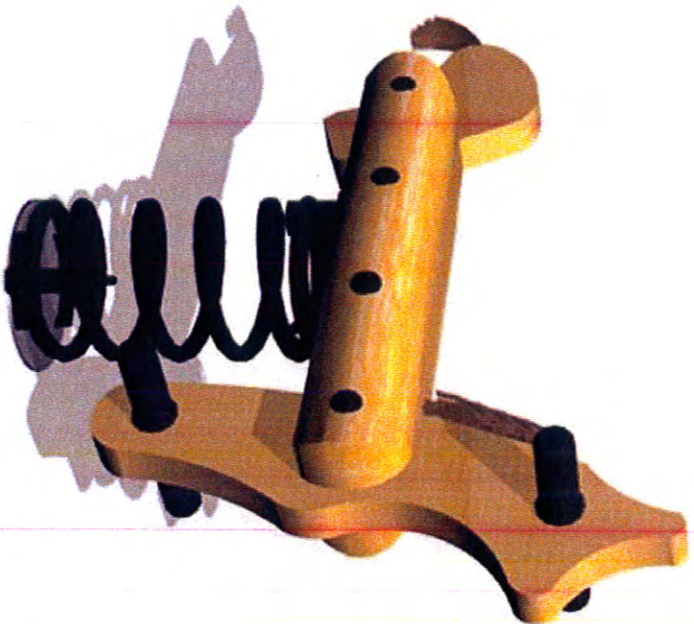
Offert

Leholar
— väcker lusten att lära

N.042: -/st

Gungdjur

11.042: - / st

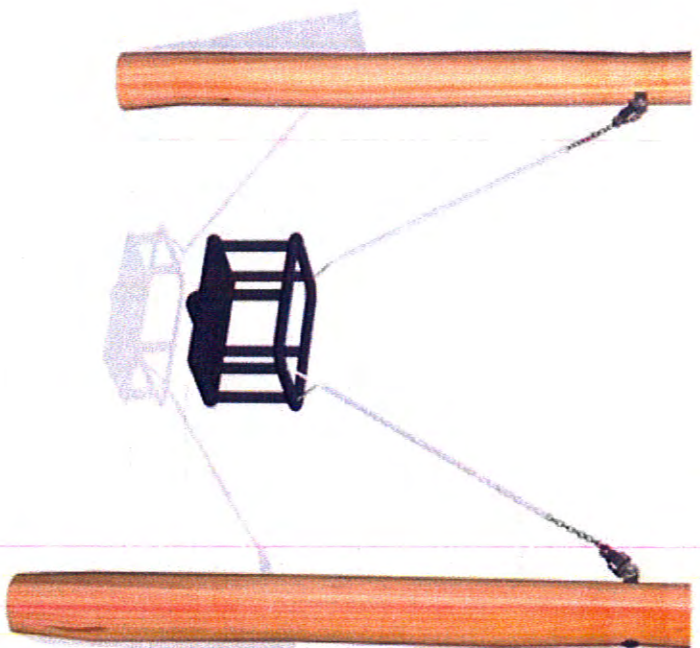
Gungdjur

Barn gunga

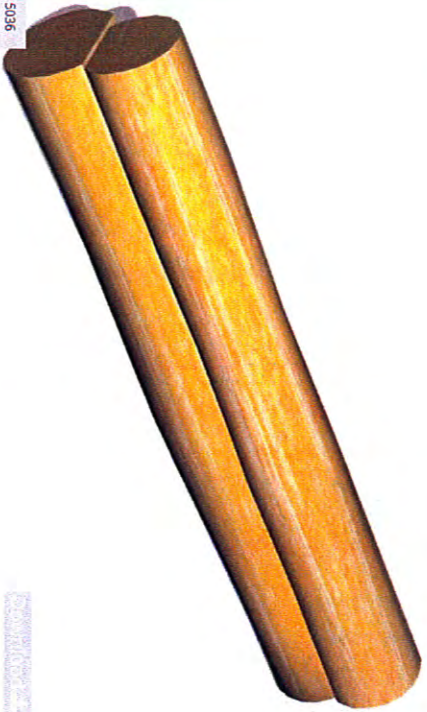
10. 299 :-

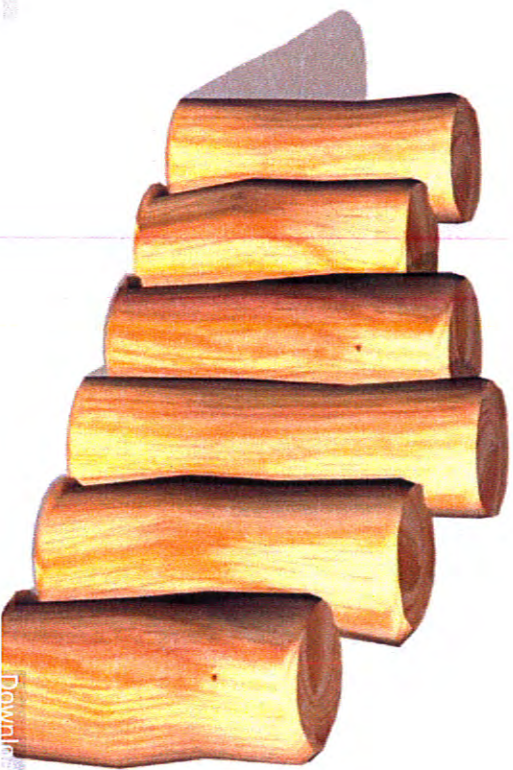
1014

Kant till sandlådor

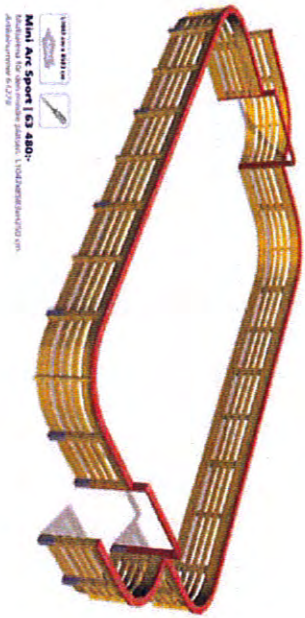
1260 :- / m

3.145 :- / m

63,480:-

Arena

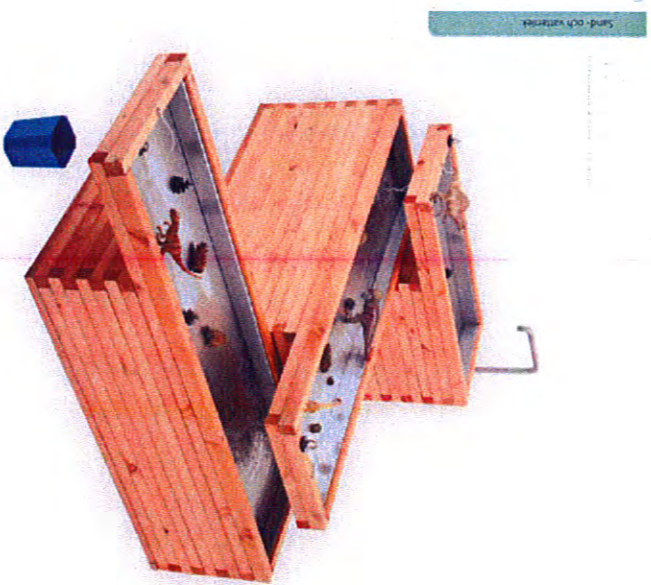

122

Model Arc Sport 131 ASD
Modelliert für die Arena 131 in München | 131architektur.com
Architekturwerk 2023

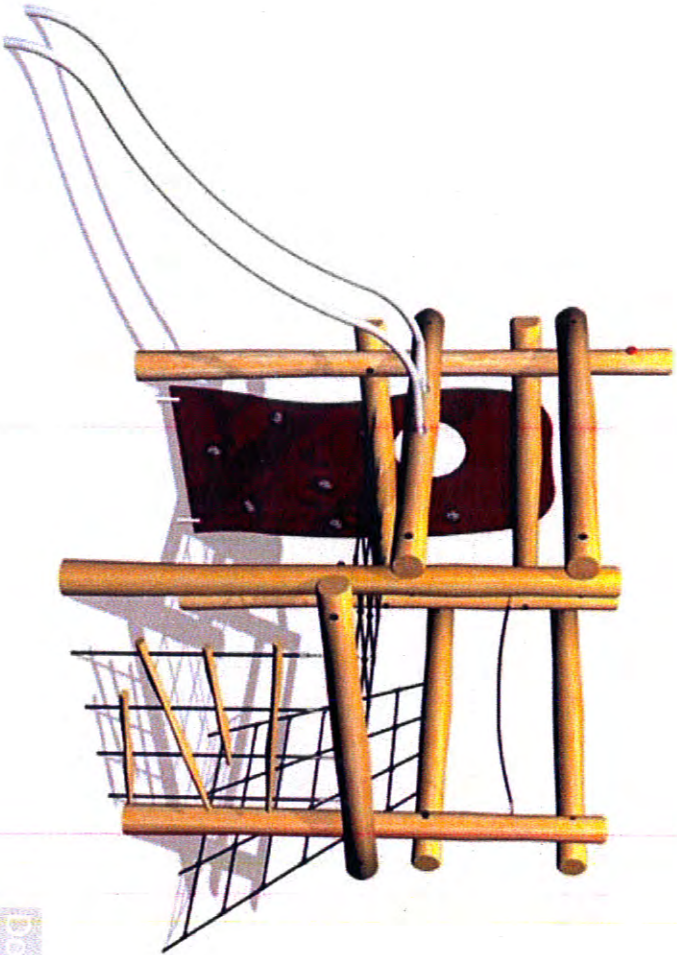
Vattenlek

37440:—

37440
Vattenlek Vattenlek 139 34111

24. 7-20:- Fyrkantsslättring

3579

Download 5

Plattform med rutch

9.295:-

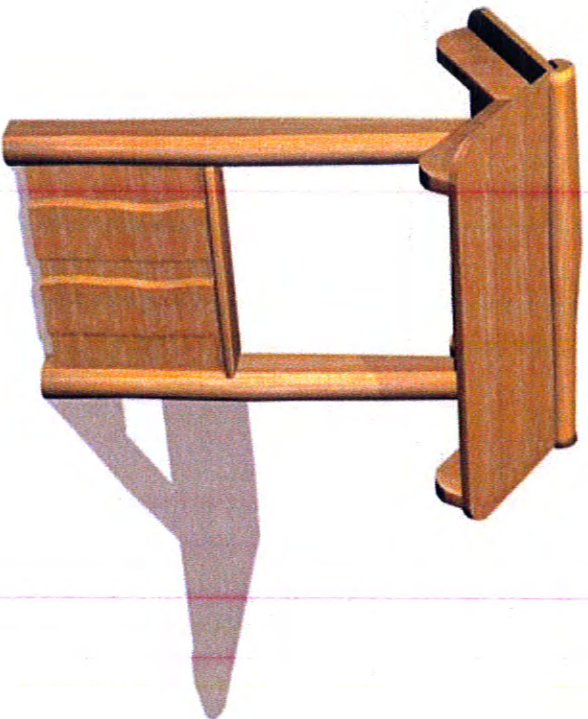

10128

Download 3

13,100:-

Affär med disk

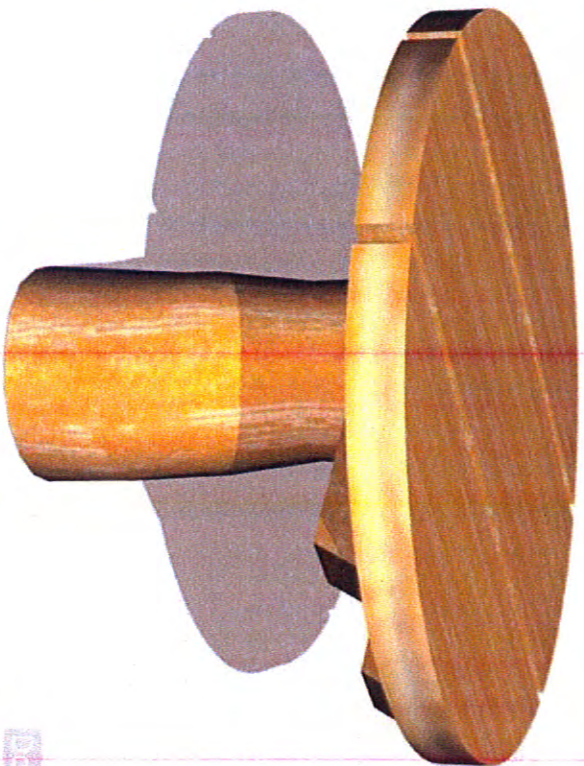

00510

2.970:-/st

Lekbord

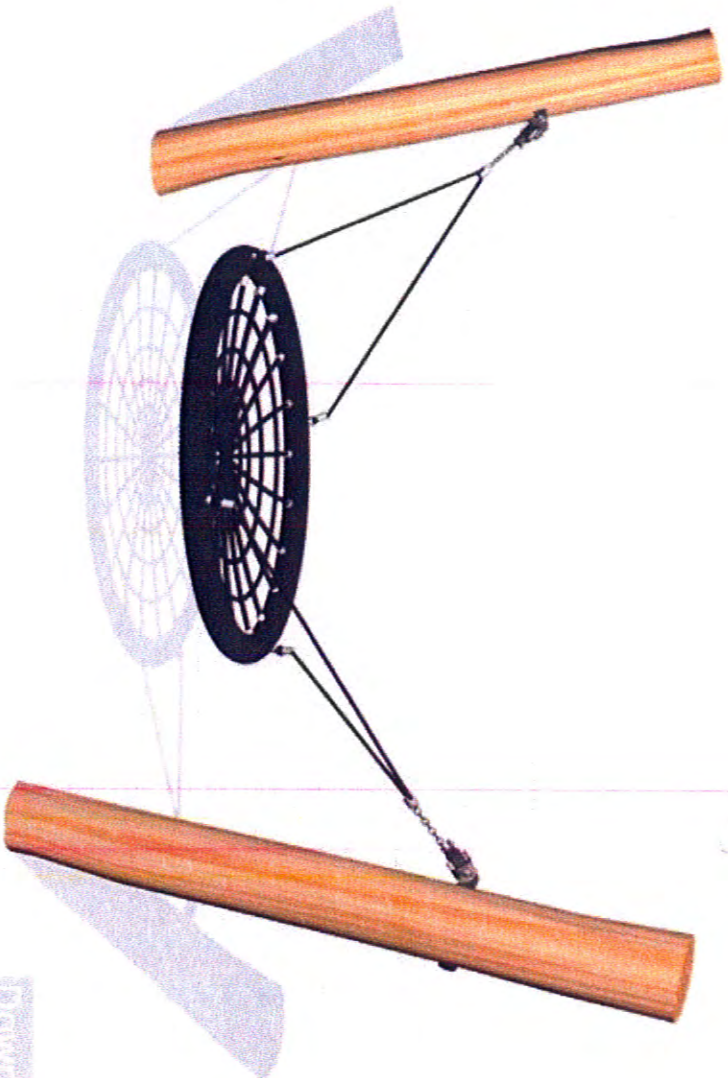
G3210

DOWNTOEAT

23.640:—

Fågelbogunga

1013

1013

Tillbyggnad Månvägens Förskola, Färgelanda (Kalkyl Alt Stort Kök 250 portioner)

Göteborgs Byggkalkyl AB Mars 2016

BUDGETKALKYL	Mängd	Enh	Arbete		Material, UE		Kommentarer
			A-pris	Summa	A-pris	Summa	
01 PLATSOMKOSTNADER:							
Platsomkostnader, se slutsammanställning nederst	0	stk	0	0	0	0	
02 RIVNING. Inkl Ombyggnad i Bef ADM:							
Rivning av bef Undertak	300	m2	0,15	45	20	6 000	
Ruvning bef mattor	300	m2	0,1	30	10	3 000	
Rivning bef Innerväggar	50	m2	1	50	100	5 000	
Rivning inrede Kök	1	omg	24	24	50 000	50 000	
Rivning inrede Övriga rum	6	stk	3	18	750	4 500	
Rivning ytskikt vägg i kök		m2	0,6	0	60	0	
Nya Innerväggar	85	m2	1,7	144,5	170	14 450	
Nya mattor	300	m2	0	0	425	127 500	
Nya Undertak	300	m2	0	0	350	105 000	
Målning väggar	170	m2	0	0	125	21 250	
Nytt Inrede	3	omg	2	6	400	1 200	
Rivning bef dörrar	5	stk	1	5	100	500	
Igensättning dörröppningar	2	stk	3	6	500	1 000	
Nya dörrar	4	stk	3,5	14	2 500	10 000	
Påbyggnad bef gavel mot nybyggnad	25	m2	0,8	20	100	2 500	
Rivning panel o takfot bef gavel mot tillbyggnad	27	m2	0,6	16,2	50	1 350	
03 MARKARBETEN:							
Markarbeten för ny Bottenplatta:							
- Schakt gräs, plattor etc	640	m2	0	0	100	64 000	
- Schakt ca 0,5 m	320	m3	0	0	150	48 000	
- Detaljschakt för voter	20	m3	0	0	200	4 000	

- Fiberduk	640	m2	0	0	20	12 800	
- Min 150 Dränlager	96	m3	0	0	400	38 400	
- Återfyllning mot kantbalk	10	m3	0	0	350	3 500	
- Borttransport av överblivna massor	404	m3	0	0	75	30 300	
04 BETONGARBETEN:							
Bottenplatta Tillbyggnad:							
- Kantform	131	m	0,35	45,85	35	4 585	
- Isolerat Kantelement	131	m	0,25	32,75	200	26 200	
- Armering platta ca 75 kg/m3	6915	kg	0,015	103,725	16	110 640	
- 150 Betong platta	92,2	m3	0,75	69,15	1 500	138 300	
- Behandling betongyta	615	m2	0,1	61,5	0	0	
- Armering voter ca 125 kg/m3	3000	kg	0,02	60	12	36 000	
- Betong i voter	24	m3	0,75	18	1 500	36 000	
- Isolering nder platta	615	m2	0,2	123	275	169 125	
Fundament till pelare för Skärmtak	1	stk	6	6	1 800	1 800	
05 MUR, PUTS, PLATTSÄTTNING:							
Klinker på Golv i Kök	120	m2	0	0	500	60 000	
Tillägg för fall till govbrunn	120	m2	0	0	150	18 000	
Kakel på vägg i Kök	90	m2	0	0	450	40 500	
Kakel på vägg i WC, RWC, Dusch	90	m2	0	0	500	45 000	
06 TRÄARBETEN:							
Ytterväggar Tillbyggnad:							
- Inv Gips	360	m2	0,2	72	28	10 080	
- OSB	360	m2	0,2	72	25	9 000	
- Plastfolie	360	m2	0,08	28,8	8	2 880	
- 45 x 220 Syll Tryckt inkl infästning + gummilist	135	m	0,3	40,5	30	4 050	
- Reglar 45 x 170 c 600	400	m2	0,5	200	40	16 000	

- 170 Minull	380	m2	0,12	45,6	75	28 500
- 45 x 45 Reglar c 600	380	m2	0,2	76	16	6 080
- 45 Min ull	380	m2	0,05	19	24	9 120
- Utv Gips	380	m2	0,2	76	26	9 880
- Läkt för Fasadpanel	410	m2	0,25	102,5	20	8 200
- Fasadpanel, Lockläkt av trä	410	m2	0,9	369	285	116 850
- Hörnbrädor	54	m	0,1	5,4	10	540
- Tillägg för öppningar	52	stk	1	52	100	5 200
Vägg mellan Avdelningar:						
- 13 Gips	112	m2	0,2	22,4	28	3 136
- OSB	112	m2	0,2	22,4	25	2 800
- 45 X 145 Reglar c 600	112	m2	0,4	44,8	35	3 920
- 145 Isolering	112	m2	0,12	13,44	55	6 160
- OSB	112	m2	0,2	22,4	25	2 800
- 13 Gips	112	m2	0,2	22,4	28	3 136
- Tillägg för öppningar	3	stk	1	3	100	300
Bärande Innerväggar, Korridorvägg:						
- 13 Gips	40	m2	0,2	8	28	1 120
- OSB	40	m2	0,2	8	25	1 000
- 45 X 120 Reglar c 600	40	m2	0,35	14	30	1 200
- 120 Isolering	40	m2	0,1	4	50	2 000
- OSB	40	m2	0,2	8	25	1 000
- 13 Gips	40	m2	0,2	8	28	1 120
- Tillägg för öppningar	8	stk	0,8	6,4	80	640
Övriga Innerväggar:						
- 13 Gips	295	m2	0,2	59	28	8 260
- OSB	295	m2	0,2	59	25	7 375
- 45 x70 Reglar c 600	295	m2	0,25	73,75	25	7 375
- 70 Isolering	295	m2	0,06	17,7	30	8 850
- OSB	295	m2	0,2	59	25	7 375
- 13 Gips	295	m2	0,2	59	28	8 260
- Tillägg för öppningar	24	stk	0,6	14,4	60	1 440
Yttertak:						

- Takstolar av Trä	50	stk	3	150	6 500	325 000	
- Råspont	800	m2	0,25	200	35	28 000	
- Underlagspapp	800	m2	0,15	120	45	36 000	
- Strö- o Bärläkt	800	m2	0,2	160	25	20 000	
- Betongpannor, Tvåkupiga	800	m2	0,35	280	65	52 000	
- Nockbräda	66	m	0,15	9,9	15	990	
- Nockpannor	66	m	0,15	9,9	85	5 610	
- Vindskivor	102	m	0,2	20,4	25	2 550	
- Takfotsbräda	78	m	0,12	9,36	15	1 170	
- Insektsnät	75	m	0,15	11,25	25	1 875	
- Inbrädning Takfot	132	m	0,4	52,8	50	6 600	
Innertak:							
- ca 400 Lösull	615	m2	0	0	395	242 925	
- Inspektionsgång	605	m2	0,4	242	65	39 325	
- Plastfolie	605	m2	0,1	60,5	8	4 840	
- Glespanel c 300	605	m2	0,15	90,75	18	10 890	
- 13 Gips	605	m2	0,25	151,25	28	16 940	
- Ljudabsorberande Undertak	605	m2	0	0	325	196 625	
Utv Skärmtak Norr:							
- Skärmtak	24	m2	2,5	60	650	15 600	
- Pelare	1	stk	1,5	1,5	250	250	
Utv Skärmtak Öster:							
- Skärmtak	14	m2	2,5	35	650	9 100	
07 FÖNSTER, DÖRRAR, PORTAR:							
Fönster: b x h = 1,0 x 1,4 m	44	stk	1,2	52,8	3 100	136 400	
Fönster: b x h = 0,6 x 2,1 m sidoljus till ytterdörr	5	stk	1,1	5,5	2 200	11 000	
Drevning	240	m	0,05	12	5	1 200	
Fogning	240	m	0	0	20	4 800	
Smyglist	195	m	0,15	29,25	15	2 925	
Fönsterbänk	45	m	0,35	15,75	350	15 750	

Ytterdörrar:	5	stk	2	10	3 500	17 500	
Drevning	25	m	0,06	1,5	6	150	
Fogning	25	m	0	0	20	500	
Smyglist	25	m	0,15	3,75	15	375	
Trycke	5	stk	0,35	1,75	175	875	
Lås	5	stk	0,4	2	700	3 500	
Dörrstängare	5	stk	0,5	2,5	900	4 500	
Innerdörrar:	30	stk	1,6	48	2 200	66 000	
Drevning	150	m	0,05	7,5	5	750	
Foder	300	m	0,12	36	20	6 000	
Lås	30	stk	0,4	12	700	21 000	
Trycke	30	stk	0,35	10,5	175	5 250	
08 INREDNING:							
Inredning i WC	6	stk	3	18	1 500	9 000	
Inredning i RWC	1	stk	7	7	4 500	4 500	
Inredning Kapprum	3	stk	0	0	0	0	Detta tar Lekolar med
Inredning Skötrum	2	stk	0	0	0	0	Detta tar Lekolar med
Inredning Kök i Allrum	2	stk	0	0	0	0	Detta tar Lekolar med
Inredning Tvätt	1	stk	8	8	50 000	50 000	
Inredning Servering Disk i Matsal	1	stk	10	10	75 000	75 000	
Inredning Tillagningskök	1	stk	0	0	400 000	400 000	
Väggar, golv, tak etc Kyl i Kök	1	omg	0	0	45 000	45 000	
Väggar, golv, tak etc Frys i Kök	1	omg	0	0	70 000	70 000	
Inredning Städ	1	stk	4	4	2 500	2 500	
Inredning Omlädnig	1	stk	0	0	0	0	Detta tar Lekolar med
Inredning Disk	1	stk	0	0	100 000	100 000	
Inredning Sop	1	stk	2	2	1 500	1 500	
Inredning Personalrum	1	stk	0	0	0	0	Detta tar Lekolar med
Ev Övrig Inredning	1	omg	8	8	10 000	10 000	
Skytning	1	omg	8	8	15 000	15 000	

Låsschema	1	omg	0	0	15 000	15 000
09 TAKTÄCKNING, MEMBRAN:						
Ingen takpapp eller Mebran	0	m2	0	0	0	0
10 STÅLARBETEN:						
Inga Stålarbeten	0	stk	0	0	0	0
11 PLÅTARBETEN:						
Hängränna	78	m	0	0	400	31 200
Stuprör	42	m	0	0	400	16 800
Takfotsbleck	78	m	0	0	250	19 500
Vindskivebeslag	102	m	0	0	275	28 050
Beslagning genomföringar i Yttertak	1	omg	0	0	10 000	10 000
Fönsterbleck	47	m	0	0	275	12 925
Övrig Plåt	1	omg	0	0	10 000	10 000
12 MÅLNING:						
Målning Fasadpanel utv	410	m2	0	0	100	41 000
Målning inbyggd takfot	170	m	0	0	80	13 600
Målning insida Yttermått	360	m2	0	0	110	39 600
Målning Bärande Innerväggar	300	m2	0	0	110	33 000
Målning övriga innerväggar	590	m2	0	0	110	64 900
Målning innertak	25	m2	0	0	120	3 000
Målning synliga Installationer	1	omg	0	0	10 000	10 000

13 MATTOR, SPACKLING:						
Mattor	470 m ²	0	0	390	183 300	
Uppdragen sockel	140 m	0	0	150	21 000	
Träsockel	410 m	0,12	49,2	20	8 200	
Spackling av betongplatta	615 m ²	0	0	75	46 125	
14 BYGGARBETEN FÖR INSTALLATIONER:						
Rörentreprenad	0,04	0	0	824 750	32 990	
Ventilation	0,05	0	0	527 000	26 350	
El-Entreprenad	0,03	0	0	1 084 750	32 543	
15 RÖRENTREPRENAD:						
Rör-Entreprenad	1 stk	0	0	824 750	824 750	
- Ombyggnad 70 m ² x 800 kr/m ² = 56.000 kr						
- Tillbyggnad 615 m ² x 1250 kr/m ² = 768.750 kr						
16 VENTILATION:						
Ventilation	1 stk	0	0	527 000	527 000	
- Ombyggnad 70 m ² x 500 kr/m ² = 35.000 kr						
- Tillbyggnad 615 m ² x 800 kr/m ² = 492.000 kr						
17 ELARBETEN:						
El-installation	1 stk	0	0	1 084 750	1 084 750	
- Ombyggnad 70 m ² x 1000 kr/m ² = 70.000 kr						

- Tillbyggnad 615 m2 x 1650 kr/m2 = 1.014.750 kr						
18 EV. ÖVRIGA INSTALLATIONER:						
Inga arbeten	0 stk	0	0	0	0	
19 HISSAR:						
Inga arbeten	0 stk	0	0	0	0	
20 TRÄDGÅRDSARBETEN:						
Omarbetning Utv Mark ca 2.400 m2	2400 m2	0	0	600	1 440 000	
Ungefärlig kostnad per m2 ca 500 - 700 kr/m2						
Lekutrustning från Lek o Lär	1 omg	0	0	375 000	375 000	
Montage av Lekutrustning från Lek o Lär	1 omg	0	0	75 000	75 000	
21 PROJEKTERING:						
Arkitekt	1 stk	0	0	150 000	150 000	
Konstruktion	1 stk	0	0	90 000	90 000	
Brand	1 stk	0	0	40 000	40 000	
Ljud	1 stk	0	0	40 000	40 000	
Geoteknik	1 stk	0	0	50 000	50 000	
Övrigt	1 stk	0	0	25 000	25 000	
				4 636	9 063 895	

Löner	325	1 506 757 Lön inkl Soc Kostnader + Resor
Delsumma:		10 570 651
Platsomkostnader 15 %		1 585 598 Bod + Maskiner+Arbledn etc etc
Delsumma:		12 156 249
Oförutsedda Kostnader 5%		607 812
Delsumma:		12 764 062
Entreprenörsarvode 8%		1 021 125

TOTALSUMMA:	13 785 186 Exkl Moms och Byggherrekostnader
--------------------	--

Byggherrekostnader ca 15%	2 067 778
Ta fram förfrågningsunderlag Contecton, alla discipliner	650 000

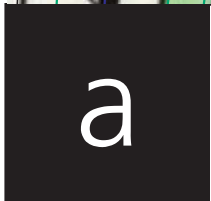
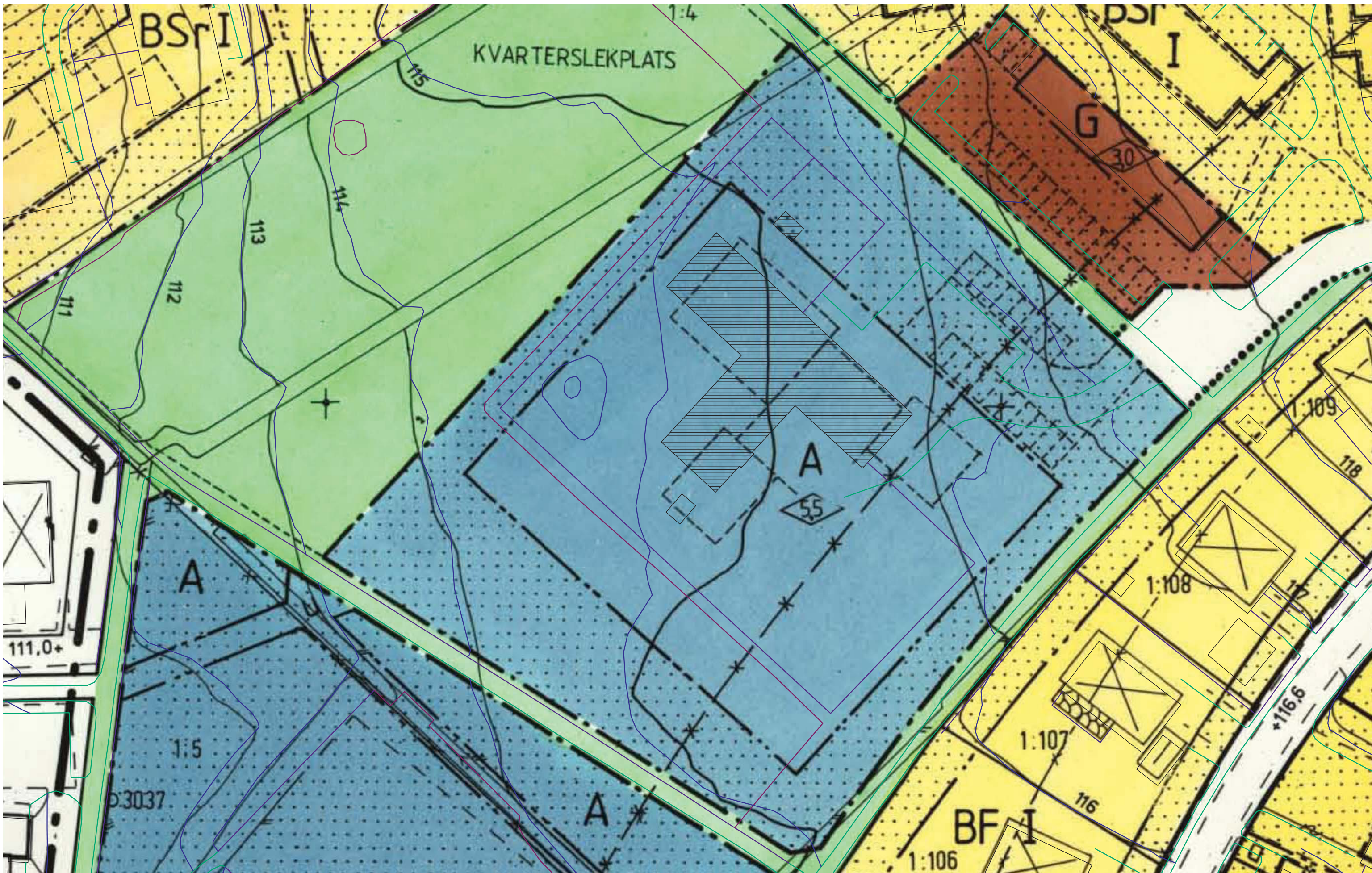
TOTALSUMMA:	16 502 964 Exkl Moms inkl Byggherrekostnader
--------------------	---

FÖRUTSÄTTNINGAR:

Möbler och annan lös inredning ingår ej i Kalkyl.

Alternativ med mindre kök - 90 Porttioner:	Yta	Kr/m2	
Differens i golvyta kök	-45 m2	17 250	-776 250
Kök i stora alternativet = ca 400.000 kr			
Kostnad mindre alternativ ca 250.000 kr	-1 stk	150 000	-150 000
Nybyggnad Matsal - skillnad i yta 50 m2	-50 m2	16 000	-800 000

Avdrag vid mindre Kök o Matsal:	-1 726 250 Exkl Moms och Byggherrekostnader
--	--

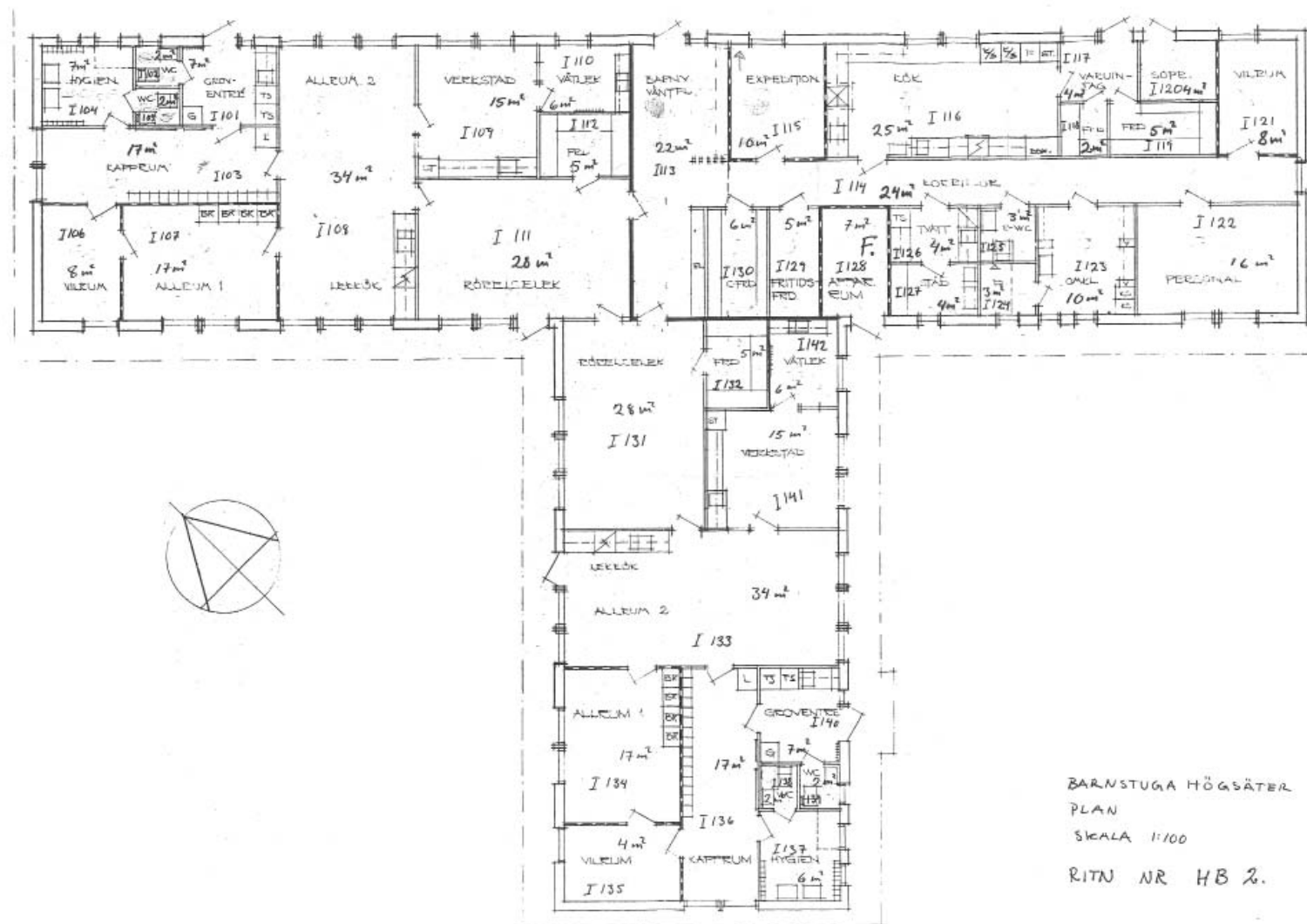
PROJEKT MÅNVÄGENS FÖRSKOLA
 FÄRGELANDA KOMMUN
 BESKRIVNING FÖRSTUDIE OM- OCH TILLBYGGNAD

INNEHÅLL DEL AV DETALJPLAN MED PRIMÄRKARTA

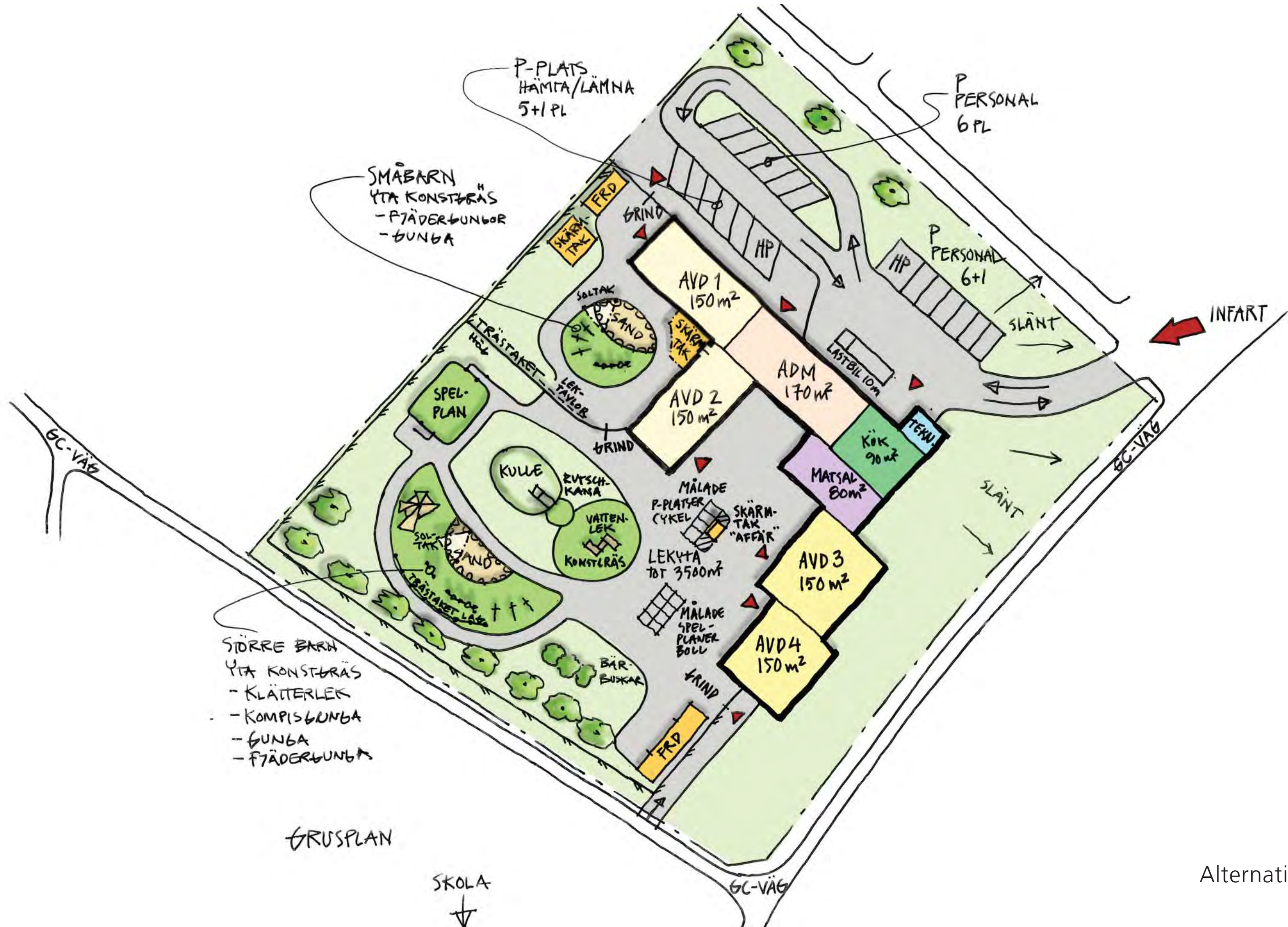
SKALA
 A3 = 1:500
 DATUM
 2016.04.01

BARNSTUGA HÖGSÄTER
 PLAN
 SKALA 1:100
 RITN NR HB 2.

Alternativ 1

	<p>PROJEKT MÅNVÄGENS FÖRSKOLA FÄRGELANDA KOMMUN</p>	<p>INNEHÅLL SITUATIONSPLAN - ALT 1 FÖRSLAG OM- OCH TILLBYGGNAD</p>	<p>SKALA A3 = 1:500</p>
	<p>BESKRIVNING FÖRSTUDIE OM- OCH TILLBYGGNAD</p>	<p>2 nya avdelningar, nytt kök 90 portioner, ny matsal 50 pl Ny parkering med enkelriktad slinga</p>	<p>DATUM 2016.04.01</p>

INGÅNG
GRIND

AVD 1 150m²

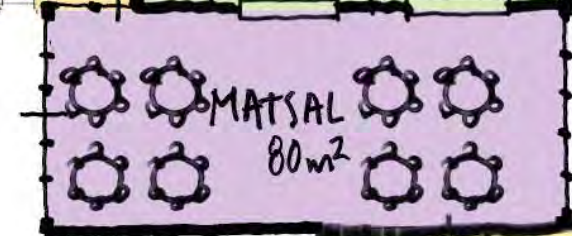
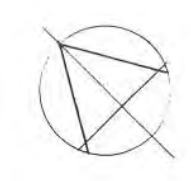
ADM 150m²

SKÄRM-
TAK

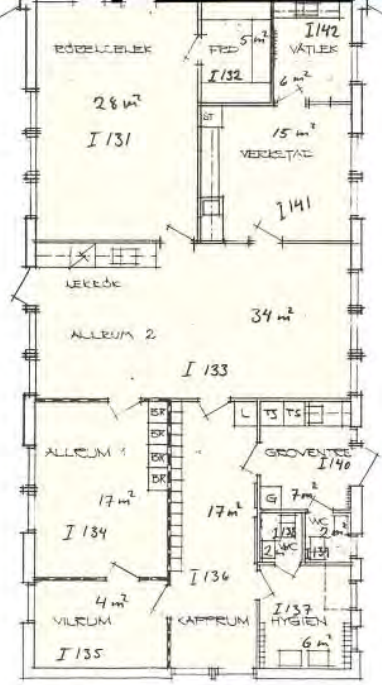
TEKNIK
25m²

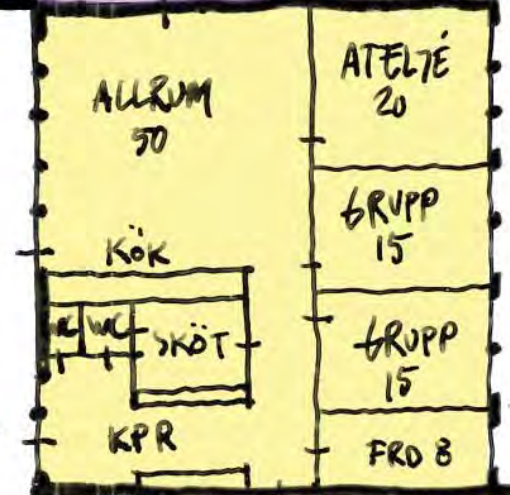
Kök 90m²

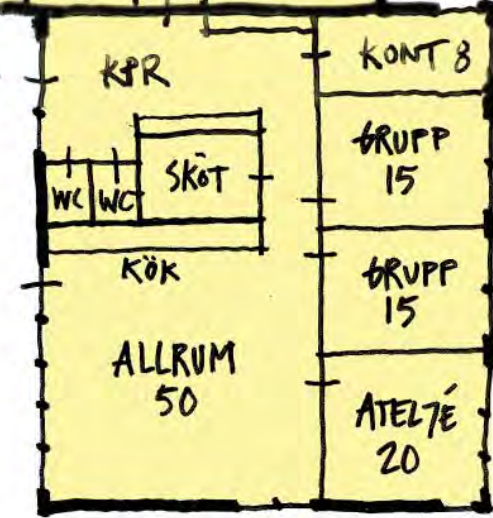
AVD 2
150m²

AVD 3
150m²

AVD 4
150m²

INGÅNG
GRIND

Alternativ 1

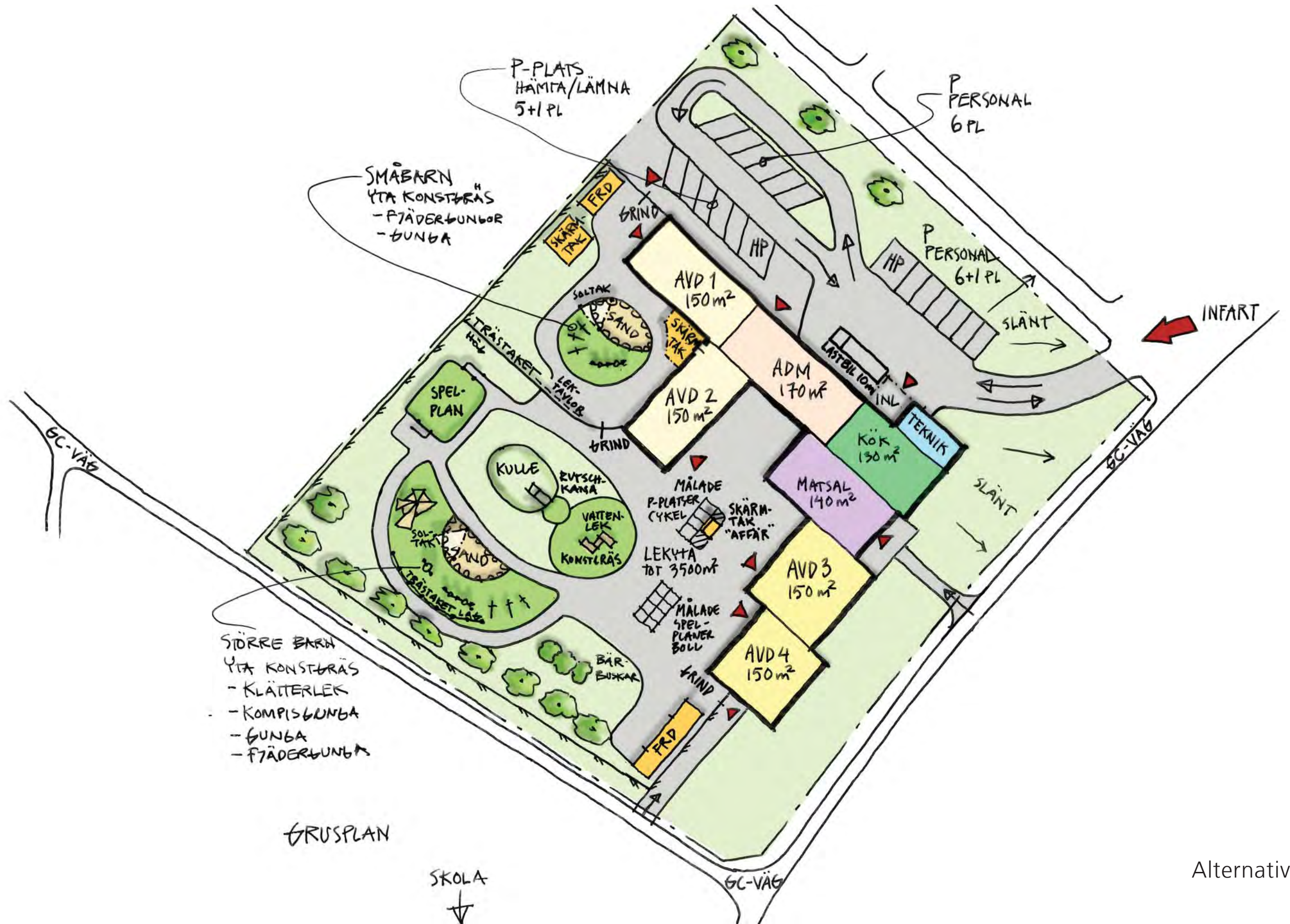

PROJEKT MÅNVÄGENS FÖRSKOLA
FÄRGELANDA KOMMUN
BESKRIVNING FÖRSTUDIE OM- OCH TILLBYGGNAD

INNEHÅLL PLAN
FÖRSLAG OM- OCH TILLBYGGNAD
2 nya avdelningar, nytt kök 90 portioner, ny matsal 50 pl
Ombyggnad administration, ny entré bef avd

SKALA
A3 = 1:200
DATUM
2016.04.01

Alternativ 2

a	PROJEKT	MÅNVÄGENS FÖRSKOLA	INNEHÅLL	SITUATIONSPLAN - ALT 2	SKALA	A3 = 1:500
	BESKRIVNING	FÄRGELANDA KOMMUN FÖRSTUDIE OM- OCH TILLBYGGNAD		FÖRSLAG OM- OCH TILLBYGGNAD		2 nya avdelningar, nytt kök 250 portioner, ny matsal 90 pl
				Ny parkering med enkelriktad slinga		 <small>Arkitekter Fyrstad AB www.contektion.com tel 0521-26 26 80</small>

INGÅNG
BRIND

Alternativ 2

Månvägens Förskola A

Kv Solberg 1:122 del av

Förstudie om- och tillbyggnad

FörutsättningarByggnadsplanekarta

Max byggnadshöjd: 5,5 m

Yta fastighet: ca 7640 m²Byggbar yta: ca 3850 m²Befintlig förskolaByggnad BTA (yta inkl yttervägg): ca 514 m²Byggnad BRA (yta exkl yttervägg): ca 470 m²

- Förskoleavd 1 ca 150 m²
- Förskoleavd 2 ca 150 m²
- Adm/Kök-del ca 170 m²
  - Kök ca 42 m²
  - Omkl/WC/D ca 16 m²
  - Teknik ca 7 m²
  - Tvätt/städ ca 8 m²
  - Förråd ca 11 m²
  - Personalytor ca 34 m²
- Gård/lekyta ca 2400 m²
- Parkering 8 platser

Riktvärden Förskola

- Förskoleavdelning ca 150-170 m²
- Kök 4 avdelningar, 90 portioner ca 70-100 m²
- Gård/lekyta ca 800-1000 m²/avd
- Teknikrum 4 avd ca 50-70 m²
- P-platser personal ca 3/avd, varav min 1 st för rörelsehindrad
- P-platser lämna/hämta ca 2 st/avd, varav min 1 st för rörelsehindrad

 CONTEKTON Arkitekter Fyrstad AB	PROGRAM	ANTAL BLAD 4	BLAD NR 2
Tel: 0521-26 26 80, Fax: 0521-26 26 99	UPPDRAG	UPPDRAGNR	155240
☒ A ☐ ☐ ☐	Månvägens Förskola	SIGN	ES
	Kv Solberg 1:122 del av	DATUM	2016-04-01
	Förstudie om- och tillbyggnad	SEN. REV.	
	<p>Alternativ 1 Program – Kök 4 avd ca 90 portioner</p> <p>Byggnad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nybyggnad 2 x Förskoleavd 150 m² <ul style="list-style-type: none"> - Allrum med kök 50 m² - 2 x Grupprum 15 m² - Ateljé 20 m² - Kapprum, 2 x WC, skötrum 30 m² - Förråd 5 m² • Nybyggad Matsal • Nybyggnad kök (inkl omkl/wc, städ) • Ombyggnad Personalytor <ul style="list-style-type: none"> - Personalrum 20 m² - Kontor/samtal 10 m² - Vilrum 8 m² - Kopiering 3 m² - WC 2 m² - Omklädning 10 m² - Förråd 5 m² • Nybyggnad Teknikrum <p>Totalt ombyggnad/nybyggnad BRA ca 600 m² Bef del som ej byggs om (2 avd + del av adm) ca 370 m² Totalt ombyggnad BRA ca 100 m² Totalt nybyggnad BRA ca 500 m²</p> <p>Totalt nybyggnad BTA (BRA + 15%) ca 575 m²</p> <p>Totalt BRA ca 970 m² Totalt BTA (BRA + 15%) ca 1115 m²</p> <p>Mark:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyanlägga parkeringsplatser: ca 4 pl för personal, varav 1 st HP samt ca 10 pl för hämta/lämna varav 1 st HP • Nyanlägga/utöka/flytta gård/lektyta <p>Uppskattad kostnad: 14 101 843 sek (se separat kalkyl för mer info)</p> <p>-inklusive Byggherrekostnader och förfrågningsunderlag -exklusive möbler och annan lös inredning</p>	<p>ca 300 m²</p> <p>ca 80 m² ca 90 m² ca 100 m²</p> <p>ca 30 m²</p> <p>ca 600 m² ca 370 m² ca 100 m² ca 500 m²</p> <p>ca 575 m²</p> <p>ca 970 m² ca 1115 m²</p> <p>ca 3300 m²</p>	

 CONTEKTON Arkitekter Fyrstad AB	PROGRAM	ANTAL BLAD 4	BLAD NR 3
	UPPDRAG	UPPDRAGNR	155240
Tel: 0521-26 26 80, Fax: 0521-26 26 99	Månvägens Förskola	SIGN	ES
☒ A ☐ ☐ ☐	Kv Solberg 1:122 del av	DATUM	2016-04-01
	Förstudie om- och tillbyggnad	SEN. REV.	
<p>Alternativ 2 Program – Kök 4 avd + skola, ca 250 portioner</p> <p>Byggnad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nybyggnad 2 x Förskoleavd 150 m² <ul style="list-style-type: none"> - Allrum med kök 50 m² - 2 x Grupprum 15 m² - Ateljé 20 m² - Kapprum, 2 x WC, skötrum 30 m² - Förråd 5 m² • Nybyggad Matsal <ul style="list-style-type: none"> - Matsal 100 m² - Kapprum 20 m² - RWC, WC, handfat 10 m² • Nybyggnad kök (inkl omkl/wc, städ) • Ombyggnad Personalytor <ul style="list-style-type: none"> - Personalrum 20 m² - Kontor/samtal 10 m² - Vilrum 8 m² - Kopiering 3 m² - WC 2 m² - Omklädning 10 m² - Förråd 5 m² • Nybyggnad Teknikrum <p>Totalt ombyggnad/nybyggnad BRA ca 300 m²</p> <p>Bef del som ej byggs om (2 avd + del av adm) ca 140 m²</p> <p>Totalt ombyggnad BRA ca 130 m²</p> <p>Totalt nybyggnad BRA ca 100 m²</p> <p>Totalt nybyggnad BTA (BRA + 15%) ca 40 m²</p> <p>Totalt BRA ca 710 m²</p> <p>Totalt BTA (BRA + 15%) ca 370 m²</p> <p>Mark:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyanlägga parkeringsplatser: ca 4 pl för personal, varav 1 st HP samt ca 10 pl för hämta/lämna varav 1 st HP • Nyanlägga/utöka/flytta gård/lekyta <p>Uppskattad kostnad: 15 828 093 sek (se separat kalkyl för mer info)</p> <p>-inklusive byggherrekostnader och förfrågningsunderlag</p> <p>-exklusive möbler och annan lös inredning</p>			

Uppskattad tidplan Alternativ 1 och 2

Skede:

- Förfrågningsunderlag, 4 mån
- Projektering ritningar och beskrivningar sep-dec 2016
- Förfrågan, 3 mån
- Upphandling av Totalentreprenör jan-mar 2017
- Byggnation, 10 mån
- Projektering bygghandlingar apr 2017-
- Byggs i etapper pga pågående verksamhet jan 2018
- Besiktning/överlämnande, 3 mån
- Kontroller inför användning feb-apr 2018
- Justeringar
- Inflyttning 1 maj 2018

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30

Dnr 2015-285

Svar på motion ang. förslag om ombyggnation av Högsäters skolas gymnastiksal. (Karl-Erik Segersax (KD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

I den utredning om anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter som nyligen presenterats för kommunstyrelsen är en ombyggnad av nuvarande byggnad ett av alternativen. Alternativet att bygga ut huset bedöms däremot inte möjligt.

Om beslut fattas om ombyggnad av den befintliga byggnaden kan förslaget i motionen tas i beaktande.

Ärendet

Karl-Erik Segersax (KD) har i en motion föreslagit följande:

” Jag har en kompromiss angående hallen. Höj befintliga taket ca 5 m, förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m. Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.”

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 235 beslutat föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

När kommunfullmäktige 2015-12-16, § 157 har behandlat kommunstyrelsens förslag har kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet och vänta in det pågående arbetet att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion ang. förslag om ombyggnation av Högsäters skolas gymnastiksal. (Karl-Erik Segersax (KD))

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

I den utredning om anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter som nyligen presenterats för kommunstyrelsen är en ombyggnad av nuvarande byggnad ett av alternativen. Alternativet att bygga ut huset bedöms däremot inte möjligt.

Om beslut fattas om ombyggnad av den befintliga byggnaden kan förslaget i motionen tas i beaktande.

Ärendet

Karl-Erik Segersax (KD) har i en motion föreslagit följande:

” Jag har en kompromiss angående hallen. Höj befintliga taket ca 5 m, förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m. Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.”

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 235 beslutat föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

När kommunfullmäktige 2015-12-16, § 157 har behandlat kommunstyrelsen förslag har kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet och vänta in det pågående arbetet att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen.

Alternativ 1. Renovering av nuvarande byggnad
Beräknad kostnad: 1 635 000 kr enligt underhållsplan.

Alternativ 2. Utbyggnad av nuvarande byggnad
Bedöms ej möjlig.

Alternativ 3. Byggnation av bollhall (ej handbollsmått)
Exempel från annan kommun med liknande byggnad uppförd i närtid.
Standard som i Färgelanda sporthall beträffande omklädningsrum, dusch
m.m. Uppskattat kostnad 20 mkr.

Alternativ 4. Byggnation av idrottshall (handbollsmått och läktare)
Standard som i Färgelanda sporthall beträffande omklädningsrum, dusch
m.m. Uppskattat kostnad 25 mkr.

Kommunstyrelsens ordförande har presenterat utredningen i
kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med
Mål och resursplanen.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Högsäter 2015-04-14

2015 -04- 15

MOTION

Kommunfullmäktige tog beslut att bygga en Idrottshall i Högsäter för några år sedan.

Beslutet togs i Folkets Hus i Stigen.Åren har gått.Tobias tog upp beslutet för några månader sedan.Jag har en kompromiss angående hallen.Höj befintliga taket ca 5 m,förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m.Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.

Jag yrkar att detta utreds.

Karl-Erik Segersax KD

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2015-395

Svar på motion ang tillfällig beredning i frågan om byggnad för motion och idrott i Högsäter (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

En utredning om lokaler för inomhusidrott i Högsäter är genomförd och presenterad i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har därefter informerat kommunfullmäktige om utredningsresultatet.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer mm på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter ska se ut.

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 234, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att avslå den i avvaktan på redovisning av förvaltningens uppdrag där motionens intentioner kommer att ingå.

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 156 behandlat kommunstyrelsens förslag och beslutat att bordlägga ärendet.

Nya förutsättningar:

Det uppdrag som kommunstyrelsens förslag i oktober hänvisar till är kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Den utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har också presenterat utredningen i kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret
Staben
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion ang tillfällig beredning i frågan om byggnad för motion och idrott i Högsäter (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

En utredning om lokaler för inomhusidrott i Högsäter är genomförd och presenterad i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har därefter informerat kommunfullmäktige om utredningsresultatet.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer mm på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter ska se ut.

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 234, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att avslå den i avvaktan på redovisning av förvaltningens uppdrag där motionens intentioner kommer att ingå.

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 156 behandlat kommunstyrelsens förslag och beslutat att bordlägga ärendet.

Nya förutsättningar:

Det uppdrag som kommunstyrelsens förslag i oktober hänvisar till är kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Den utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har också presenterat utredningen i kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Färgelanda 2015-06-03

MOTION

I nuläget diskuteras svar på motioner från Tobias Bernhardsson och Karl-Erik Segersax gällande fysisk aktivitet i skolan samt aktiviteter på fritiden.

Begreppsförvirring råder gällande om det är en gymastiksal vid skolan, ny idrottshall eller motsvarande anläggning för motion och idrott i Högsäter som kan vara aktuellt.

Då frågan stötts och blötts under en alltför lång tid anser undertecknade att det nu måste till;

Att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift, att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer m.m. på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter skall se ut.

Kenneth Carlsson

Håkan Gusteus

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 38

Dnr 2015-534

Styr- och ledningssystem samt Värdegrund för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige antar följande värdegrund för Färgelanda kommun: Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!

Kommunfullmäktige antar Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun daterat den 26 maj 2016. Styr- och ledningssystemet innehåller förutom värdegrund, ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning, modell för målstyrning samt kommunens hantering av övergripande styrdokument.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar 2015-08-19 (§ 181) att genomföra en process med syfte att genomlysas kommunens former för ledning och styrning.

Följande områden har bearbetats

- Värdegrund
- Ansvarsfördelning och Roller/Organisation
- Målstyrning
- Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund
- Övergripande styrdokument/policys

Kommunens Värdegrund ska genomsyra all verksamhet.

I avsnittet om Ansvarsfördelning och Roller/Organisation förtydligas politikens (de förtroendevalda) och förvaltningens (tjänstemännen) ansvar.

Avsnittet **Målstyrning** redogör för hur Färgelanda kommun ska arbeta med sin målstyrning; vem och vad som ska göras i arbetet.

För att förtydliga **Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund** har en Ägarpolicy tagits fram. Denna är ett komplement till de ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar som finns för respektive bolag och kommunalförbund. Ägarpolicyn behandlas som eget ärende i kommunfullmäktige.

Inom kommunen finns ett antal dokument med olika benämningar, som räknas som **Styrdokument**. För att göra det tydligt vad en specifik dokumentkategori ska innehålla och vem som beslutar om denna, föreslås en struktur för Färgelanda kommuns styrdokument.

Kommunledningskontoret
Lars-Göran Berg
kommunchef
0528-56 71 20
Lars-goran.berg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Styr- och ledningssystem samt Värdegrund för Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige antar följande värdegrund för Färgelanda kommun:
Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!

Kommunfullmäktige antar Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun daterat den 26 maj 2016. Styr- och ledningssystemet innehåller förutom värdegrund, ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning, modell för målstyrning samt kommunens hantering av övergripande styrdokument.

Ärendebeskrivning

En effektiv och välfungerande lokal förvaltning handlar ytterst om en hög funktionalitet i kontaktpunkten mellan det politiska ledarskapet och den ledande tjänstemannen. De formella förutsättningarna för detta ges av Kommunallagen (KL) som utgår från att makten i en kommun förvaltas kollektivt. Ansvaret utkrävs också företrädesvis kollektivt och enbart politiskt.

Alla kommuner har behov att se över formerna för ledning och styrning. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderar att detta görs regelbundet, till exempel i samband med ny mandatperiod.

Kommunstyrelsen beslutar 2015-08-19 (§ 181) att genomföra en process med syfte att genomlysna kommunens former för ledning och styrning. På politisk nivå tillsätts en ledningsgrupp, med uppdrag att leda processen och att förankra arbetet i de politiska partierna. Ledningsgruppen har genomfört åtta möten.

För att förse politiken med underlag har det inom förvaltningsledningen funnits arbetsgrupper för de olika områdena. Förvaltningsledningen har också ansvarat för att alla personalgrupper inom kommunen fått information och möjlighet att bidra med synpunkter. Detta har skett genom diskussioner på allchefsmöten och genom att frågorna bearbetats på arbetsplatsträffar.

För värdegrundsarbetet har två arbetsmöten genomförts med deltagande av den politiska ledningsgruppen, ledamöter och ersättare från Beredning 2 Vision samt kommunens chefer.

I arbetet har ingått att se över och föreslå eventuella förändringar inom följande områden:

- Värdegrund
- Ansvarsfördelning och Roller/Organisation
- Målstyrning
- Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund
- Övergripande styrdokument/policys
- Intern och extern kommunikation.

Arbetet redovisas i form av dokumentet Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun. Dokumentet innehåller följande:

Förslag på värdeord och dess betydelse för Färgelanda kommun på en övergripande nivå, **kommunens Värdegrund**. Denna ska genomsyra all verksamhet som genomförs och arbetet med att genomföra den i samtliga verksamheter kommer att starta efter att kommunfullmäktige antagit värdegrunden. Det är viktigt att värdegrunden inte blir ”fina ord” utan att det märks i kommunens verksamheter.

I delen avseende **Ansvarsfördelning och Roller/Organisation** förtydligas politikens (de förtroendevalda) och förvaltningens (tjänstemännen) ansvar samt vilken roll och ansvar respektive politisk instans och kommunchefen har. Kommunchefen har i sin tur ansvar för att kommunens tjänstemän genomför de uppdrag/uppgifter som förvaltningen har att utföra. Kommunstyrelsen och myndighetsnämnden kommer senare under året att behandla förslag till Delegationsordning för respektive ansvarsområde. Arbetet pågår.

I denna del redovisas även skillnaden mellan beslut och verkställighet samt regler för politikens besök i verksamheten. När det gäller besök i kommunens skolor har detta förtydligats i en egen riktlinje. Denna riktlinje kommer att behandlas som eget ärende.

Avsnittet **Målstyrning** redogör för hur Färgelanda kommun ska arbeta med sin målstyrning; vem och vad som ska göras i arbetet.

Kommunen är hel- och samägare i ett antal bolag och kommunalförbund. För att förtydliga **Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund** har en Ägarpolicy tagits fram. Denna är ett komplement till de ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar som finns för respektive bolag och kommunalförbund. Ägarpolicyn behandlas som eget ärende i kommunfullmäktige.

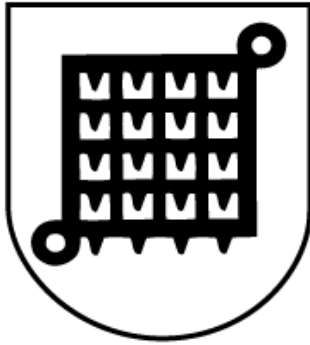
Inom kommunen finns ett antal dokument med olika benämningar, som räknas som **Styrdokument**. För att göra det tydligt vad en specifik dokumentkategori ska innehålla och vem som beslutar om denna, föreslås en struktur för Färgelanda kommuns styrdokument.

I slutdokumentet ingår inte **Intern och extern kommunikation**. Detta mot bakgrund av att det under våren har skett dels ett arbete kring kommunens hemsida, dels arbete med medborgardialoger och Beredning 1:s redovisning av sitt uppdrag rörande Demokrati.

Kommunfullmäktige har att besluta om dels kommunens värdegrund, dels om Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun i sin helhet.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

**Färgelanda
kommun**

FÖRSLAG

Styr- och ledningssystem Färgelanda kommun

2016-05-26

Dnr 2015-534

**(Antaget av Kommunfullmäktige 2016-XX-XX § XX)
Beslutsförslag Kommunstyrelsen 2016-06-08 § XX**

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Syfte.....	3
Värdegrund	3
Varför värdegrund?.....	3
Färgelanda kommuns värdegrund.....	4
Ansvarsfördelning och Roller/Organisation	4
Varför ansvarsfördelning?	4
Ansvar	4
Roller/Organisation.....	6
Beslut respektive Verkställighet (utförande)	8
Besök/Aktivitet i verksamhet	8
Målstyrning	9
Färgelanda kommuns Målmodell	9
Ägarstyrning.....	10
Styrdokument	11
Källor.....	12

Inledning

En effektiv och välfungerande lokal förvaltning handlar ytterst om en hög funktionalitet i kontaktpunkten mellan det politiska ledarskapet och den ledande tjänstemannen. De formella förutsättningarna för detta ges av Kommunallagen (KL) som utgår från att makten i en kommun förvaltas kollektivt. Ansvaret utkrävs också företrädesvis kollektivt och enbart politiskt (SKL:s skrift ”Uppdrag och samspel mellan ledande politiker och tjänstemän, sid 3).

Alla kommuner har behov att se över formerna för ledning och styrning. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderar att detta görs regelbundet, till exempel i samband med ny mandatperiod.

Bakgrund

I december 2013 lämnade arbetstagarorganisationerna i Färgelanda kommun in en skrivelse kring den psykosociala arbetsmiljön. I skrivelsen kräver organisationerna att kommunstyrelsen/kommunfullmäktige tar fram en handlingsplan för att åtgärda detta. Kommunstyrelsen godkänner den 18 juni 2014 (§ 193) den handlingsplan som tillförordnad kommunchef fått i uppdrag att genomföra (*kan biläggas vid behov*).

Under hösten 2014 genomförs ett arbete av företaget Preera vars mål är att se över de gemensamma stödfunktionerna till medborgare, chefer och det politiska ärendeflödet. De lämnar sin rapport i mitten av december 2014 med ett antal rekommendationer (*kan biläggas vid behov*).

I augusti 2015 föreslås att ett utredningsarbete genomförs i syfte att definiera och kommunicera hur styr- och ledningsprocesser ser ut och hur de ska utformas i fortsättningen. Kommunstyrelsen beslutar den 19 augusti 2015 (§ 181) att genomföra en process med syfte att analysera kommunens former för ledning och styrning. I samband med detta ska styrdokument revideras om det finns behov av detta.

Efter beslutet genomförs utredningsarbetet genom ett antal arbetsgrupper inom förvaltningens tjänstemannaledning och med kontinuerlig diskussion om arbetet med utsedd ledningsgrupp ur kommunstyrelsen. Under arbetet genomförs arbetsdagar kring värdegrunden samt en utbildningsdag med kommunfullmäktige och förvaltningens chefer om ”Samspelet mellan politiker och tjänstemän, den gyllene zonen”.

Syfte

Syftet med detta arbete är att förtydliga kommunens ledningssystem för all verksamhet inom kommunen. Arbetet ska vara förankrat i hela organisationen och det är viktigt med ett gemensamt synsätt på styrning och ledning för att alla – politiker och förvaltning (anställd personal) ska arbeta mot samma mål för att erbjuda kommuninvånaren god service med hög kvalitet.

Värdegrund

Varför värdegrund?

Våra grundläggande värderingar och attityder styr vårt sätt att agera och är en del av vardagen. Att ha en samsyn kring vårt förhållningssätt mot de vi möter i vårt arbete och varandra är

en viktig faktor för att gemensamma mål ska uppnås. Ett verktyg för detta är en gemensam värdegrund. Den består av gemensamma värden som alla står bakom och som främjar samarbeten och verksamheten. Den ska kunna användas i kontakter och möten, som underlag i planering och beslut, som grund för ledarskap och medarbetarskap – kort sagt vara en del av vardagen.

Färgelanda kommuns värdegrund

Färgelanda kommuns värdegrund:

”Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!”

utgår från värdeorden Engagemang – Handlingskraftig – Bemötande.

Ansvarsfördelning och Roller/Organisation

Varför ansvarsfördelning?

Kommunen sköter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grunder de angelägenheter som anges i Kommunlagen (KL). KL reglerar enbart den politiska nivån och det är politiskt ett kollektivt ansvar att leda och styra kommunen. Kommunens invånare beslutar vem som politiskt ska styra kommunen i och med valen som genomförs vart fjärde år.

Förvaltningen, det vill säga tjänstemännen, är ett stöd och verkställer de politiska besluten. Ansvarsfördelningen mellan politiken och förvaltningen avgörs utifrån varje kommuns unika förutsättningar. Att formalisera spelregler utvecklar förutsättningarna för politikens ledning, tjänstemännens ledarskap och samarbetet mellan de båda.

För att styrning, ledning och demokrati ska fungera krävs tydlighet i vem som gör vad och vem som har ansvaret, etablerade kontaktvägar internt och externt samt aktivt arbete för att skapa ett bra samspel. Framgångsfaktorer i det lokala arbetet är politisk styrning genom visioner, mål och uppföljning, struktur i styrning och uppdrag, dialog, förtroende och tillit samt en kultur för medskapande och förnyelse.

Ansvar

Politikens ansvar

- Samtliga uppdrag som åläggs kommunen utförs med god kvalitet
- Strategi och inriktningsbeslut
- Övergripande prioritering och optimal ramtilldelning
- Övergripande styrdokument på kommunal nivå
- Uppföljning och utvärdering
- Arbetsgivaransvar och ytterst arbetsmiljöansvar

Förvaltningens ansvar

- Utifrån fattade beslut och inom tilldelade ramar genomföra de politiska direktiven/uppdragen
- Ta initiativ till utveckling, omvärldsbevakning
- Presentera fakta och ta fram objektiva beslutsunderlag

- Allt skriftligt material som skapas i Färgelanda kommun ska vara skrivet på ett sätt som gör det lätt att förstå
- Stå för fackkunskap inom sina respektive sakområden
- Mäta och redovisa resultat av satta mål
- Upprätthålla effektivitet och kvalitet utifrån tilldelade ramar och beslut.
- Arbetsgivaransvar och arbetsmiljöansvar inom egen verksamhet.

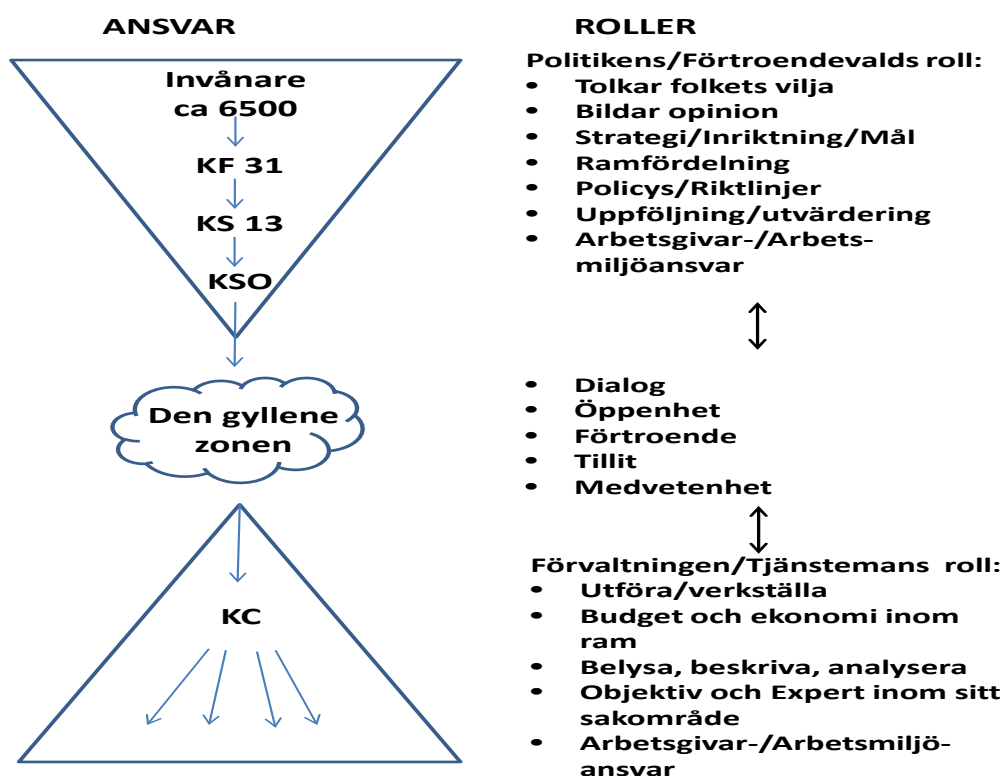
För att arbetet ska gå framåt så skapas möten mellan politiken och förvaltningen. Här är det viktigt att samspelet fungerar så bra som möjligt. ”Att ha ett bra samarbete ökar möjligheten för politiska beslut att få genomslag och ge resultat för medborgarna” (SKL:s skrift ”Att göra en arbetsfördelning mellan politiker och tjänstemän”, Marie-Louise Dangardt kommunstyrelsens ordförande Hofors kommun, sidan 3)

Samspelet mellan politiken och förvaltningen

Samspelet mellan politiken och förvaltningen kan med ett annat ord kallas ”den gyllene zonen”. Det som präglar den gyllene zonen är:

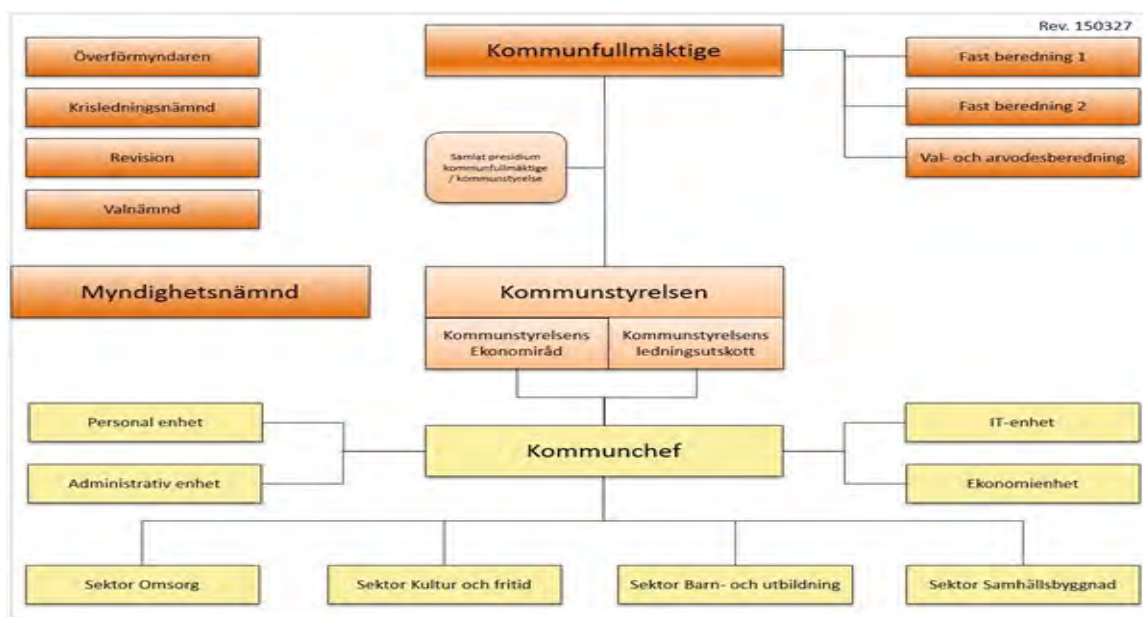
- Respekt, tillit, förtroende och ett öppet samtalsklimat
- Medvetenhet om politikens och förvaltningens olika roller, ansvar och befogenheter
- Tydliga ömsesidiga förväntningar
- Gemensam målbild för verksamheten
- Kommunalrådets och kommunchefens medvetenhet om och förmåga att utöva sina respektive uppdrag som länk mellan politik och förvaltning.

Sammanfattande bild av vad som redovisats.

Roller/Organisation

Varje instans i en organisation har en specifik roll med vilket det följer ett ansvar. Färgelanda kommun har valt att ha nedanstående organisation.

Kommunfullmäktige är kommunens beslutande folksamling. Ledamöterna representerar kommuninvånarna utifrån den fördelning som de politiska partierna fått i allmänna val. Ärenden som kommunfullmäktige beslutar om är av principiell beskaffenhet, av större vikt och utifrån speciallagstiftning (till exempel översiktplan, taxor etc).

Kommunfullmäktige är huvudman för all kommunal verksamhet oavsett om den styrs via kommunallagen eller speciallagstiftning som t ex Plan- och bygglagen, Skollagen, Socialtjänstlagen etc.

Kommunstyrelsen har till uppgift att ha uppsikt över förvaltningen. Uppsiktsplikten omfattar också kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform samt kommunalförbund som kommunen är medlem i.

På vilket sätt styrningen och uppsikten ska gå till beskrivs i delegation från fullmäktige genom kommunstyrelsens reglemente. I styrelsens uppgifter ingår särskilt att ha hand om den ekonomiska förvaltningen, genomföra kommunfullmäktiges beslut och utföra de uppdrag som kommunfullmäktige lämnat till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens ledningsutskott (KLU) har till uppgift att bereda ärenden som ska behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och att följa upp fattade beslut. Utskottet kan vid behov uppdra till förvaltningen om kompletterande beredning. Kommunstyrelsen har möjlighet att delegera beslutsrätt till utskottet. Kontinuerlig samordning av verksamheten ingår också i ansvaret. Utskottet leds av kommunstyrelsens ordförande.

Kommunstyrelsens ekonomiråd bereder kommunens verksamhetsplan och budget inklusive taxor och avgifter på både övergripande och detaljnivå, inför KLU:s beredning av ärendet till kommunstyrelsen respektive kommunfullmäktige. Rådet leds av kommunstyrelsens ordförande.

Kommunfullmäktige har två **Fasta beredningar** och möjlighet att utöver dessa tillsätta tillfälliga beredningar. Respektive beredning leds av en beredningsledare. Beredningens uppdrag:

- ✓ ska vara ett "fullmäktigeärende"
- ✓ ska utarbetas av kommunfullmäktiges ordförande efter samråd med övriga i kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens presidium och aktuell beredningsledare
- ✓ beredningen ska arbeta med ett uppdrag i taget
- ✓ arbetet ska resultera i ett förslag till VAD som ska uppnås
- ✓ uppdraget ska passa för dialog och medskapande för kommuninvånaren
- ✓ uppdraget ska vara tidssatt, beredningstid är som regel sju månader eller längre
- ✓ uppdraget åtföljs av en ekonomisk ram för aktuellt och tidsatt ärende
- ✓ när beredningsuppdraget är slutfört och avslutat i kommunfullmäktige upphör beredningens ansvar för frågan
- ✓ beredningen är vilande när uppdrag saknas.

Myndighetsnämnden utför kommunens uppgifter avseende tillsyn, tillstånd, myndighetsutövning mot enskild, anmälningsskyldighet, ansökningsförfarande samt uppgiftsskyldighet enligt angiven lagstiftning och andra författningar som framgår av nämndens reglemente. Nämnden är också kommunens trafiknämnd.

Nämndens uppgifter kännetecknas av att

- ✓ de innebär ett ensidigt bestämmande över enskilda, (såväl fysiska som juridiska personer inklusive kommunen själv)
- ✓ har stöd i lag eller annan författning
- ✓ handlingsutrymmet är hårt styrt av lagar, andra författningar och "råd" utfärdade av statliga myndigheter,
- ✓ kan överklagas enligt aktuell lagstiftning i sak (inte kommunalbesvär)
- ✓ nämnden är högsta kommunala beslutsinstans och
- ✓ verksamheten är ofta föremål för överprövande myndigheter och för statlig tillsyn.

Revisionen granskar varje år i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom kommunens verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts även verksamheten i de kommunala bolagen. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Kommunstyrelsen ordförande och oppositionsråd representerar kommunen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte annat särskilt beslutats. Kommunstyrelsens ordförande eller dennes utsedde ersättare är länken mellan politiken och förvaltningen via kommunchef.

Kommunchefen leder och ansvarar för den samlade förvaltningen gentemot politiken. Det innebär ett övergripande ansvar på tjänstemannanivå för ekonomi-, personal-, verksamhets- och utvecklingsfrågor. Kommunchefen är chef för kommunens sektorchefer och cheferna inom kommunledningskontoret. Kommunchefen lyder direkt under kommunstyrelsens ordförande.

Kommunchefens helhetsansvar omfattar hela koncernen. Han/Hon har ansvaret att kontinuerligt följa upp och till den politiska ledningen avrapportera koncerngemensamma frågor.

Beslut respektive Verkställighet (utförande)

De kommunala besluten sker i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige kan i sin tur via reglementen eller särskilda beslut överlämna beslutsfattandet i vissa frågor till styrelse/nämnd i den politiska organisationen. Styrelsen/nämnden kan i sin tur via en beslutad delegationsordning ge en politiker eller tjänsteman rätten att fatta beslut i styrelsens/nämndens ställe. Det är uppgiften som delegeras – inte ansvaret.

Det finns ett antal ärenden som inte kan delegeras och detta styrs av Kommunallagen 6 kap 34 §. Vidare kan det i speciallagstiftningarna, till exempel Socialtjänstlagen, framgå att vissa beslut inte kan delegeras till tjänsteman.

Verkställighet innebär att redan tagna beslut utförs, oftast av en tjänsteman. Ett exempel; kommunfullmäktige beslutar om taxa för serveringstillstånd. Tjänsteman verkställer beslutet genom att debitera aktuell tillståndshavare den avgift som kommunfullmäktige beslutat om.

- Mer kring delegering av beslut finns i den delegationsordning som respektive styrelse/nämnd antaget.

Besök/Aktivitet i verksamhet

Färgelanda kommun styrs av politiker som valts direkt av medborgarna. Det är värdefullt att förtroendevalda informerar sig om förhållanden i de kommunala verksamheterna. Förvaltningen planerar i samband med ny mandatperiod en serie av besök/aktiviteter i de olika verksamheterna, för att ge de förtroendevalda en möjlighet att ta del av och få ny kunskap om de kommunala verksamheterna.

Studie- och arbetsplatsbesök/aktivitet från politiska partier ska i god tid före planerat besök anmälas och arrangeras i dialog med enhetschef som beslutar om genomförande av besöket. Enhetschef har rätt att delegera beslutsrätten om inte beslutanderätten är reglerad i särskild lagstiftning, som exempelvis i skolverksamheten.

Besök får inte störa den ordinarie verksamheten då verksamhetens behov alltid har företräde. De ska alltid genomföras med respekt och säkerställd integritet för den enskilde.

Vid behov av prioritering ges företräde till politiska partier som är representerade i Färgelanda kommunfullmäktige/kommunstyrelse. Besök/aktiviteter i grupp är att föredra då dessa kan planeras på ett bättre sätt.

Om förtroendevalda vill bjuda in pressen att närvara ska detta planeras med god framförhållning i dialog med kommunchef och sektorchef/enhetschef (beroende på typ av aktivitet).

Partipolitisk information i närheten av kommunala verksamheter ska präglas av samma återhållsamhet och goda omdöme som ska vara grunden för all offentlig verksamhet. Kommunens kanaler såsom e-post och webb får inte användas för att sprida partipolitisk information till boende/brukare eller medarbetare.

- För att förtydliga vad som gäller politiska partiernas och organisationers besök i skolorna i Färgelanda kommun har specifik riktlinje tagits fram. Se eget dokument.

Målstyrning

Den grundläggande styrmodellen inom i stort sett all offentlig verksamhet är målstyrning. I Sverige infördes modellen under 1980-talet. Det finns flera varianter men gemensamt för alla är att styra genom att sätta mål och följa upp dem. Det kan ses som ett hjälpmedel för att se att kommunens strategi blir verklighet.

Det har inte varit ovanligt att det i en kommun/landsting har funnits ett stort antal mål som i sin tur har delats in i verksamheter, perspektiv etc. Det stora antalet har lett till att det varit svårt att få en överblick och att fokusera på det som är viktigast. Det har lagts för lite fokus på resultaten. Det har varit svårt att fokusera och lätt att fastna och istället beskriva aktiviteter m m som utförts.

Målstyrning är politikens verktyg för att styra verksamheten. En grundläggande idé med målstyrning på övergripande nivå är begränsning. Det kan se ambitiöst ut med många mål men det fungerar ofta inte i praktiken. Att begränsa antalet mål till två-tre per verksamhet gör det mer greppbart och möjliggör en effektiv styrning.

Mål måste – för att ha en styrande effekt i en resultatstyrningsmodell – vara mätbara och bygga på saklig fakta. När mål ska prioriteras bör diskussionen utgå från vad man vet och vad som är de strategiskt viktiga problemen/frågeställningarna inom verksamheten. Utifrån de prioriteringar som görs sätts mål som utgår från fakta om hur det ser ut just nu, då finns en utgångspunkt för att kunna se hur man lyckas med målen över tid.

Till målen kopplas resultatindikatorer som bör vara stabila och byggda på fakta samt kunna följas över tid. En framgångsfaktor är också att eftersträva hållbara, stabila mål som kan gälla under flera år.

SMART-modellen

Ett sätt att arbeta med och ta fram effektiva mål är att använda SMART-modellen. Med denna modell ska målet kunna svara på/leva upp till följande:

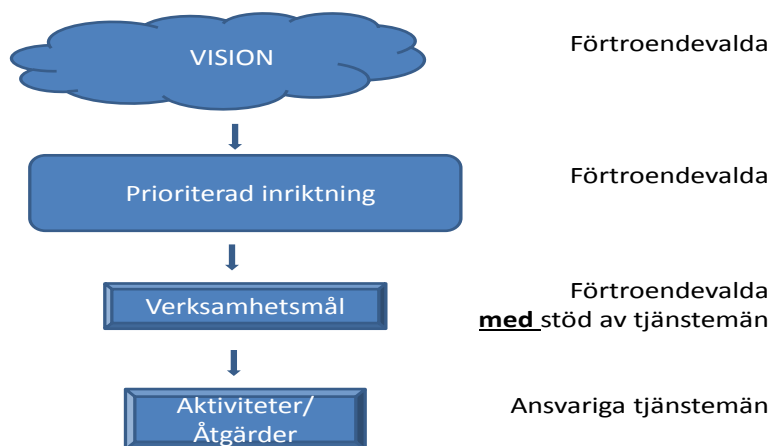
- Specifikt – Det ska vara tydligt vad som ska uppnås
- Mätbart – Vid målsättning ska det beslutas om hur man mäter att man lyckats.
- Accepterat – Delaktighet i framtagandet av målen är ett viktigt nyckelord
- Realistiskt – Det ska vara faktiskt möjligt att uppnå målet.
- Tidsbundet – Det ska finnas en tydlig deadline och prioritering för målet.

Färgelanda kommuns Målmodell

Enligt KL (3 kap 9 §) ska kommunfullmäktige besluta om mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. Detta tillsammans med kommunens vision sammanställs i en Mål- och resursplan (MRP) som kommunfullmäktige fattar beslut om varje år. Planen är ofta en fyraårsplan och arbetas fram under första året i mandatperioden. Detta innebär att sista året i planen är första året i den kommande mandatperioden. En revidering görs varje år i samband med att kommunfullmäktige antar budget för nästkommande år.

Färgelanda Kommun har valt att arbeta utifrån nedanstående målmodell som är grunden för arbetet med kommunens MRP.

Färgelanda kommuns Målmodell

Vision = Ett önskat framtida läge/färdriktning dit kommunens samtliga verksamheter arbetar för att nå. Beslutas av kommunfullmäktige.

Prioriterad inriktning = Utgår från de politiska prioriteringarna och arbetas fram med stöd av omvärldsanalys/framtidsspaning i dialog med förvaltningen. Kan omfatta en verksamhet, flera eller samtliga verksamheter. Gäller över planeringsperioden och beslutas av kommunfullmäktige.

Verksamhetsmål = Mål utifrån prioriterad riktning som arbetas fram i samverkan mellan politik och förvaltning. Ska vara rimliga till givna resurser och följas upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Kan vara kort- och/eller långsiktiga och beslutas av kommunfullmäktige.

Aktiviteter/åtgärder = Faktisk aktivitet/åtgärd att genomföra för att nå satta verksamhetsmål. Beslutas av ansvarig förvaltningschef.

Ägarstyrning

Centrala utgångspunkter för om kommunen ska bedriva verksamheten i egen regi, i förvaltnings- eller bolagsform, är om den är nyttig för medborgarna och faller inom den kommunala kompetensen. Av avgörande betydelse är också vilken politisk bedömning som görs i kommunen av det önskvärda att vara engagerad i verksamheten (SKL; Principer för styrning av kommunägda bolag).

I ägarpolicy tydliggörs på ett övergripande plan kommunens förhållande till styrningen av bolag och övriga samverkansformer. Policyen klargör hur dessa ska bidra till att förverkliga kommunens långsiktiga visioner och mål.

Utöver ägarpolicy finns för respektive bolag en bolagsordning samt ett ägardirektiv. För kommunalförbunden finns en fastställd förbundsordning som samtliga deltagande kommuner ska ha antagit (Kommunallagens 3 kapitel).

- Ägarpolicy Färgelanda kommun har tagits fram, se separat dokument.

Styrdokument

Det övergripande styrdokumentet i kommunen, som också regleras i KL, är den antagna MRP:en. Det finns också ett antal dokument som ska upprättas utifrån annan speciallagstiftning som översiktsplan, detaljplan, jämställdhetsplan o s v.

Inom kommunen finns ett antal dokument som kan räknas som styrdokument. De finns med olika benämningar som strategi, policy, handlingsplan, program, riktlinjer, regler, rutiner etc. Det stora antalet benämningar kan göra att det är otydligt vad som avses med dokumentet, vilken dignitet det har och vem som är beslutsfattare.

Styrdokument ska kontinuerligt utvärderas, följas upp och revideras.

Inom Färgelanda kommun antas styrdokument av politiken eller förvaltningen enligt följande:

Kommunfullmäktige:

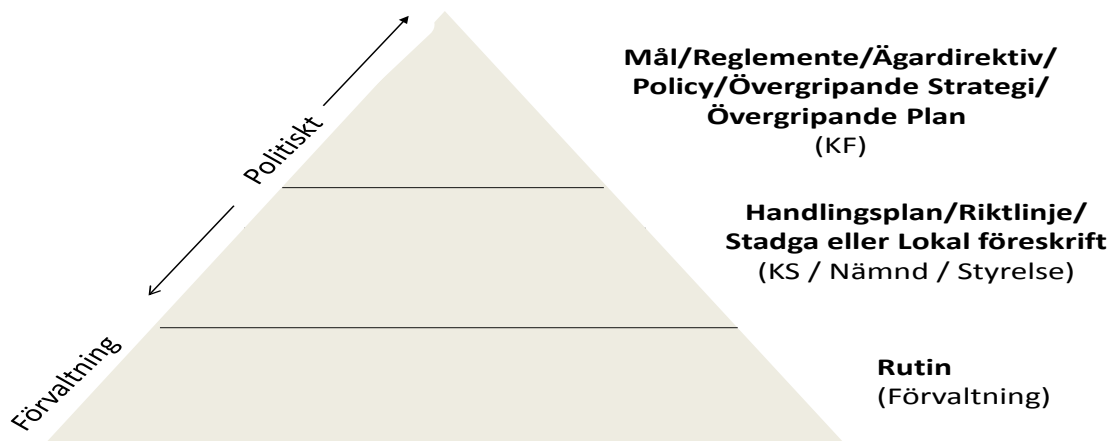
- **Mål och resursplanen (MRP)** innehåller förutom kommunens vision, verksamhetens mål och tilldelade resurser (budget) samt kommunens skatteberäkning.
- **Reglemente** reglerar respektive styrelse/nämnds ansvarsområden och uppgifter. För bolag är **Bolagsordningen** att likna med reglemente.
- **Ägardirektiv** är ett komplement till bolagsordningen och konkretiserar bland annat syfte och mål med bolagets verksamhet, kommunens tillsyn och styrningsfunktion, underställningsplikt m m.
- **Policy** anger principer och ska vara en vägledning för hur kommunen agerar. Den anger inte några fasta regler utan bör konkretiseras i strategi, plan eller riktlinjer.
- **En övergripande Strategi** anger inriktning för en längre tidsperiod. Den utgör grunden för en prioritering och beskriver hur vi når uppsatta mål inom ett visst område. Strategi innebär att något annat väljs bort. Exempel: VA-strategi
- **En övergripande Plan** är en vägledning för hur Färgelanda kommun ska utvecklas under en lägre tidsperiod inom aktuellt område eller verksamhet. Exempel översiktsplaner.

Kommunstyrelsen och/eller nämnd/styrelse:

- **Plan på denna beslutsnivå** anger på en detaljerad nivå de åtgärder som ska göras. I planen framgår vem som är ansvarig, en tidsplan och om uppföljning ska ske. Exempel på denna beslutsnivå är handlingsplan för specifikt ämne.
- **Riktlinje** kan också kallas för stadga eller lokal föreskrift. Den anger hur en fråga ska hanteras, men inte vad som ska göras. Exempel: Lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Färgelanda kommun (14 FS 2007:113).

Förvaltning:

- **Rutin** beskriver hur aktivitet ska utföras och kan kompletteras med checklistor och mallar. Utgår från lagstiftning, riktlinjer etc. Exempel: Rutin för rapport och anmälan Lex Sarah (dnr 2016-85).

Källor

SKL:s skrift ”Uppdrag och samspel mellan ledande politiker och tjänstemän, sid 3, ISBN/: 978-91-7164-812-9

SKL:s skrift ”Att göra en arbetsfördelning mellan politiker och tjänstemän”, Marie-Louise Dangardt kommunstyrelsens ordförande Hofors kommun, sidan 3, länk <http://skl.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/politisktledarskap/samarbeteocharbetsfordelningmellanolitikerochchefer.3025.html>)

SKL:s skrift ”Mål och resultat – Att utveckla mål- och resultatstyrning” ISBN-nummer:978-91-7585-116-7

Riktlinjer för styrdokument Örebro kommun, 2014-03-11 (dnr Ks 182/2013)

Riktlinjer för styrdokument Gislaveds kommun, 2012-12-11 § 474

Riktlinjer för Hjo kommuns styrdokument, 2011-02-27 (Dnr 2010-713)

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Kommunkontoret, måndag 30 maj 2016, kl 08.15-12.15

Beslutande:
Ulla Börjesson (S) ordf
Kenneth Carlsson (FP)
Tobias Bernhardsson (C)

Övriga närvarande
Lars-Göran Berg, t f kommunchef
Marianne Martinsson, sekreterare

Utses att justera: Tobias Bernhardsson

Paragrafer: 29

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Marianne Martinsson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott

Sammanträdesdatum 2016-05-30

Anslags uppsättande _____

Anslags nedtagande _____

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2015-395

Svar på motion ang tillfällig beredning i frågan om byggnad för motion och idrott i Högsäter (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

En utredning om lokaler för inomhusidrott i Högsäter är genomförd och presenterad i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har därefter informerat kommunfullmäktige om utredningsresultatet.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer mm på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter ska se ut.

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 234, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att avslå den i avvaktan på redovisning av förvaltningens uppdrag där motionens intentioner kommer att ingå.

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 156 behandlat kommunstyrelsens förslag och beslutat att bordlägga ärendet.

Nya förutsättningar:

Det uppdrag som kommunstyrelsens förslag i oktober hänvisar till är kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Den utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har också presenterat utredningen i kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30

Dnr 2015-285

Svar på motion ang. förslag om ombyggnation av Högsäters skolas gymnastiksal. (Karl-Erik Segersax (KD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

I den utredning om anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter som nyligen presenterats för kommunstyrelsen är en ombyggnad av nuvarande byggnad ett av alternativen. Alternativet att bygga ut huset bedöms däremot inte möjligt.

Om beslut fattas om ombyggnad av den befintliga byggnaden kan förslaget i motionen tas i beaktande.

Ärendet

Karl-Erik Segersax (KD) har i en motion föreslagit följande:

” Jag har en kompromiss angående hallen. Höj befintliga taket ca 5 m, förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m. Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.”

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 235 beslutat föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

När kommunfullmäktige 2015-12-16, § 157 har behandlat kommunstyrelsens förslag har kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet och vänta in det pågående arbetet att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 31

Dnr 2016-405 2016-406

Mål och resursplan för Färgelanda kommun 2017-2019 inkl beslut om finansiella mål, skattesats, investeringsplan, ram för upplåning, taxor inom omsorgen, plan- och byggområdet, taxor för olika typer av serviceinsatser, renhållningen, musikskolan, tillsynsavgifter inom alkohol och tobakstillsynen, färdtjänst m m samt uppdrag till kommunstyrelsen att utifrån sektorsramarna fastställa detaljbudget för 2017 och genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som framgår av planen.

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016
- fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr
- delegera till kommunstyrelsen att godkänna omdisponering av ramarna mellan sektorerna
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan
- godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU KS § 31

Tobias Bernhardsson (C) anmäler att (C) har för avsikt att presentera ett annat förslag till Mål och resursplan.

Kommunstyrelsens ordförande anmäler att förslaget till Investeringsplan m m är under bearbetning och kan komma att justeras.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2016-284
Månadsrapport april 2016 (inkl årsprognos)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Dnr 2016-365

**Godkännande av Sotenäs kommuns köp av aktier i Västvatten AB och erforderliga
följbeslut med anledning av förändrat ägarskap i bolaget – revidering av
Bolagsordningen, aktieägaravtal och samarbetsavtal mellan ägarkommunerna m m**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Sotenäs kommuns ansökan om delägarskap i Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Bolagsordning för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Ägardirektiv för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till samarbetsavtal mellan kommunerna, ägarbolagen och Västvatten AB

Ärendebeskrivning

Munkedal, Färgelanda och Uddevalla bildade 2013 det gemensamma driftsbolaget Västvatten AB för kommunernas VA-verksamheter.

Sotenäs kommun har utrett den framtida va-organisationen. Utredningen föreslår att Sotenäs kommunen ansöker om delägarskap i Västvatten AB eftersom det ger bäst förutsättningar att bedriva va-verksamheten i kommunen.

Förutsatt att respektive ägarbolags omsättning används för att beräkna ägarandel i det nya Västvatten AB blir resultatet följande: Uddevalla från 65% till 53%, Munkedal från 20% till 11%, Färgelanda från 15% till 7% och Sotenäs 29%. Förändringen genomförs genom att Sotenäs förvärvar aktier från de övriga kommunerna.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-12 med bilagor.

Kommunchefen informerar

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 34

Dnr 2016-344

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB, och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen att ingen verksamhet har överförts till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen är dock f.n. inte beredd att föreslå kommunfullmäktige någon åtgärd utan vill fortsätta att överväga bolagets framtida existens ännu en tid.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 3 kap. 16a §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-10

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35

Dnr 2016-252

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till – 4 793 tkr, I resultatet ingår jämförelsestörande post som avser uppsägningslön och pensionspremie för avgående förbundschef om – 3 618 tkr. Exklusive denna post redovisar förbundet ett negativt resultat om – 1175 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.
Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2016-320

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -601,8 tkr, varav basverksamheten -677,6 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 37

Dnr 2016-395

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S), Kenneth Carlsson (L) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv. Inga ersättare. Detta förslag är därför inte berett av ledningsutskottet utan ett rent tjänstemannaförslag.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts för att uppfylla de mål som direktionen har fastställt. Revisionen efterlyser en tydligare koppling mellan verksamheternas målformuleringar och de övergripande målen. Årets resultat för förbundet uppgår till -987 tkr, vilket är 1 360 tkr bättre än budget. Direktionens finansiella mål uppnås för 2015.

Revisionen tillstyrker ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-26

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 38

Dnr 2015-534

Styr- och ledningssystem samt Värdegrund för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige antar följande värdegrund för Färgelanda kommun: Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!

Kommunfullmäktige antar Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun daterat den 26 maj 2016. Styr- och ledningssystemet innehåller förutom värdegrund, ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning, modell för målstyrning samt kommunens hantering av övergripande styrdokument.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar 2015-08-19 (§ 181) att genomföra en process med syfte att genomlysna kommunens former för ledning och styrning.

Följande områden har bearbetats

- Värdegrund
- Ansvarsfördelning och Roller/Organisation
- Målstyrning
- Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund
- Övergripande styrdokument/policys

Kommunens Värdegrund ska genomsyra all verksamhet.

I avsnittet om Ansvarsfördelning och Roller/Organisation förtydligas politikens (de förtroendevalda) och förvaltningens (tjänstemännen) ansvar.

Avsnittet **Målstyrning** redogör för hur Färgelanda kommun ska arbeta med sin målstyrning; vem och vad som ska göras i arbetet.

För att förtydliga **Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund** har en Ägarpolicy tagits fram. Denna är ett komplement till de ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar som finns för respektive bolag och kommunalförbund. Ägarpolicyn behandlas som eget ärende i kommunfullmäktige.

Inom kommunen finns ett antal dokument med olika benämningar, som räknas som **Styrdokument**. För att göra det tydligt vad en specifik dokumentkategori ska innehålla och vem som beslutar om denna, föreslås en struktur för Färgelanda kommuns styrdokument.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 39

Dnr 2016-361

Ägarpolicy för kommunens hel och delägda bolag samt för de kommunalförbund där kommunen är medlem

Ledningsutskottets beslut

Kommunfullmäktige antar Ägarpolicy Färgelanda kommun daterad den 26 maj 2016.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun hel- och samäger bolag och ingår i ett antal kommunalförbund. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen/förbunden. Dialog mellan ägare och bolag/förbund bör ske återkommande. Genom dialog kan ägarens förväntningar tydliggöras och ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning/förbundsordning och ägardirektiv kan utvecklas.

Framtaget förslag till Ägarpolicy Färgelanda kommun förtydligar den formella och informella styrningen mellan ägare och bolag/förbund och ska ses som ett komplement till redan beslutade ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-16

Kommunchefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Dnr 2016-302

Delegation till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare yttrat sig om underlaget för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter och bereds nu tillfälle att lämna yttrande över förslaget till svenska bestämmelser.

Förslaget finns här:

<http://www.regeringen.se/contentassets/fb2808b70e63459fabca36fac252a8b6/nvs-redovisning-av-forslag-till-svenska-regler-och-atgarder-for-invasiva-frammande-arter.pdf>

Svarstiden medger inte att beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016-386

**Avsägelse från uppdrag som ledamot i styrelsen för Valbohem AB (Tommy Widekärr
(L)**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsägelsen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

---

16 KLU § 43

Dnr 2016-351

Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism"

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism", daterad den 9 maj 2016.

Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att kommunfullmäktige antar planen, ge Kommunchefen i uppdrag att genomföra handlingsplanen och utse ansvarig för arbetsområdet.

Finansiering

Arbetet ska finansieras inom ram då det bör vara en del av ordinarie förebyggande arbete i kommunen.

Ärendebeskrivning

På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

Ett förslag till handlingsplan om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta har utarbetats.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Beslutsunderlag

Sektor Omsorgs tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

Dnr 2016-16

Ställningstagande till alternativ för utbyggnad av av förskolan i Norra kommundelen (Högsäter)

Förvaltningens beslutsförslag (Inget ställningstagande från ledningsutskottet)

Kommunstyrelsen beslutar att välja alternativ 2 som innebär utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

Att kommunstyrelsen beslutar att stänga befintlig pedagogisk omsorg i kommunal regi i samband med öppnandet av nya förskoleavdelningar

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att utreda fem förslag till utbyggnad av förskola i Högsäter då det råder brist på förskoleplatser i dagsläget och framåt i tiden.

Förslag 1. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar. **Uppskattad kostnad: 14,8 milj kr**

Förslag 2. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 16,5 milj kr (se bilagor)**

Förslag 3. Bygga en helt ny förskola med fyra nya avdelningar. **Uppskattad kostnad: 30 milj kr**

Förslag 4. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 34 milj kr**

Förslag 5. Utreda möjligheten att bygga om lokalerna på Allégården till att tillgodose förskolans behov av utökning av platser. Uppskattad kostnad är svåröverblickad och kräver en fördjupad utredning.

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2016-05-02

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45

dnr 2016-427

Utbyte av befintliga belysningsstolpar i Järbo

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att byta ut befintliga belysningsstolpar i Järbo,

Finansiering

Totalkostnaden beräknas uppgå till 430 tkr.

Åtgärderna skall finansieras inom 2016 års investeringsram.

Ärendebeskrivning

Vid skolan i Järbo har kommunen ansvar för belysningsstolpar som står dels utmed 172:an och dels in på en privat väg.

Under våren har samhällsbyggnad fört dialog med Vattenfall om att dessa belysningsstolpar behöver åtgärdas. Eftersom Vattenfall planerar att jordförlägga sina kablar i området har kommunens ambition varit att byta ut stolparna samtidigt som Vattenfall utför sina arbeten för att därigenom uppnå samordningsvinster. Vattenfalls arbete har varit planerat till 2017. Det är nu tidigarelagt till efter semestern 2016.

Den beräknade samordningsvinsten uppgår till 80 000 kronor.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 46 Dnr 2016-426

Köp av del av Dyrtorp 1:6

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna köp av del av fastigheten Dyrtorp 1:6 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling ”Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering”. (ett område av fastigheten Dyrtorp 1:6 överförs till kommunens fastighet Dyrtorp 1:3.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Finansieras med investeringsmedel enligt kommunstyrelsens tidigare beslut, 2015- 12-14 § 297.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av industriområdet på Dyrtorp 1:3 behöver kommunen köpa det aktuella området för att använda marken till både anslutningsvägen fram till industriområdet och för lokalgatan.

Kommunens avsikt är att riva de befintliga bostadsbyggnaderna samt att upprätta en nyttjanderätt för Torsten Tagesson om att använda befintlig lagerbyggnad.

Köpeskillingen är satt till 60 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av kommunen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 47

Dnr 2016-393

Försäljning av mark från del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljning av del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling ”Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering”. (ett område av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 överförs till överförs till Valbohem AB:s fastighet Färgelanda Prästgård 1:77.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Endast intäkter.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av detaljplaneområdet utmed Sågverksvägen behöver Valbohem AB köpa den del av marken som är detaljplanerad och ägs av kommunen. Köpeskillingen är satt till 75 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande. Förrättningskostnaderna skall betalas av Valbohem AB.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 48 Återremitterad VA strategi

Inga beslut fattas.

Ärendet ska tas upp på nytt i september 2016.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 49

Dnr 2016-220

Svar på Remiss med Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland 2016-2020

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, § 73 beslutat uppdra till förvaltningen att lämna in en ansökan om statlig medfinansiering för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala investeringskostnaden för tidsperioden 2017-2018 beräknas till 20,5 milj kr. Den sökta medfinansieringen avser 50 % av det totala beloppet.

Trafikverket har utifrån kommunernas ansökningar gjort en prioritering och överlämnat förslaget till länets kommunalförbund för yttrande. Fyrbodals kommunalförbund har vänt sig till förbundets kommuner för att inhämta synpunkter på förslaget.

Svarstiden medger inte beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 50

Dnr 2016-428

Förvaltningsplan för industrifastigheten "Björnhuset" (Gatersbyn 1:120)

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till kommunchefen att upprätta förslag till långsiktig förvaltningsplan för industrifastigheten Björnhuset även innefattande bolagisering av fastighetsförvaltningen. De olika alternativen ska konsekvensbeskrivas.

Ärendebeskrivning

Björnhuset är en tekniskt avancerad industribyggnad.

Kommunledningskontoret
Lars-Göran Berg
kommunchef
0528-56 71 20
lars-goran.berg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ägarpolicy Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige antar Ägarpolicy Färgelanda kommun daterad den 26 maj 2016.

Ärendebeskrivning

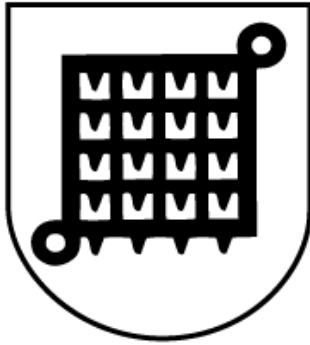
I samband med arbetet att genomlysa kommunens former för ledning och styrning (KS § 181, 2016-08-19, dnr 2015/534) ingick ett område avseende Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund.

Färgelanda kommun hel- och samäger bolag och ingår i ett antal kommunalförbund. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag. Enligt bestämmelserna i Kommunallagens (KL) tredje kapitel 16-18 §§ fastställs fullmäktiges åliggande avseende företagen. All kommunens ledningsfunktion över företagen utgår från kommunfullmäktige antingen genom direkta direktiv (ägardirektiv, bolagsordning) eller över det förvaltningsuppdrag med delegation kommunstyrelsen erhållit.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen/förbunden. Dialog mellan ägare och bolag/förbund bör ske återkommande. Genom dialog kan ägarens förväntningar tydliggöras och ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning/förbundsordning och ägardirektiv kan utvecklas.

Framtaget förslag till Ägarpolicy Färgelanda kommun förtydligar den formella och informella styrningen mellan ägare och bolag/förbund och ska ses som ett komplement till redan beslutade ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

**Färgelanda
kommun**

FÖRSLAG

Ägarpolicy Färgelanda kommun

2016-05-26

Dnr 2016-361

**(Antaget av Kommunfullmäktige 20XX-XX-XX § XX)
Beslutsförslag Kommunstyrelsen 2016-06-08 § XX**

Innehållsförteckning

Ledning och styrning av kommunala hel- och samägda bolag och kommunalförbund	3
Presentation av de hel- och samägda bolag och kommunal-förbund som är aktiva inom Färgelanda kommun och dess ägandeformer	3
1) Gällande regelverk	4
2) Förhållandet mellan kommunen och bolagen	5
3) Formell styrning.....	7
4) Informell styrning	8
5) Revisionen.....	8
6) Generellt.....	8
7) Organisationsschemat i nuläget (kommunkoncernen totalt).....	10

Ledning och styrning av kommunala hel- och samägda bolag och kommunalförbund

I ägarpolicy tydliggörs på ett övergripande plan kommunens förhållande till styrningen av bolag och övriga samverkansformer. Policyen klargör hur dessa ska bidra till att förverkliga kommunens långsiktiga visioner och mål.

Avgörande för god styrning är en aktiv och innehållsrik dialog mellan kommunen och bolagen. Regler kan aldrig ersätta en god dialog.

Centrala utgångspunkter för om kommunen ska bedriva verksamheten i egen regi, i förvaltnings- eller bolagsform, är om den är nyttig för medborgarna och faller inom den kommunala kompetensen. Av avgörande betydelse är också vilken politisk bedömning som görs i kommunen av det önskvärda att vara engagerad i verksamheten. (SKL Principer för styrning av kommunägda bolag)

Presentation av de hel- och samägda bolag och kommunalförbund som är aktiva inom Färgelanda kommun och dess ägandeformer

Namn	Verksamhet	Andel %	Omsättning, mnkr	Tillgångar, mnkr
Valbohem AB	Bostäder	100	36,8	143,5
Färgelanda Vatten AB*	VA-anläggningar	100	12,2	33,6
Gatersbyn 120 Fastighets AB	Fastighet	100	vilande	0
Dalslands Turist AB	Turism	17,5		
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	Räddningstjänst	11	74,4	92,2
Dalslandskommunernas Kommunalförbund	Miljö, Energi mm	16 (medlemsavg)	37,8	7,0
Fyrbodals Kommunalförbund	Tillväxt och regional utveckling	2,5	7,7 + ca 21 (projekt)	
Samordningsförbund Väst	Rehabilitering	(I rel till ant inv 16-64 år)	8,2 (Andel 99 tkr)	

*= Västvatten AB är ett driftbolag som gemensamt ägs av Färgelanda, Munkedal och Uddevalla kommun genom respektive kommuns bolag, Färgelanda Vatten AB för vår del. Bolaget ansvarar för drift, underhåll och utveckling av kommunernas vatten- och avloppsverksamheter. Färgelanda Vatten AB andel i Västvatten AB är 15 %.

1) Gällande regelverk

Kommunala hel- och delägda bolag

När kommunen väljer att ha verksamhet i bolagsform måste två regelsystem beaktas, dels kommunallagen som gäller för kommunen och dels aktiebolagslagen som gäller för aktiebolaget. Allmännyttiga bostadsbolag lyder därutöver även under ”Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag”.

*I 3 kap 16 § **Kommunallagen** (KL) anges förutsättningarna för att överlämna kommunala angelägenheter till ett aktiebolag. Bestämmelsen innebär att den verksamhet som överlämnas till bolaget ska falla inom den kommunala kompetensen och att risken för kompetensöverskridande ska vara liten.*

Av 3 kap 17 § KL följer särskilda krav när kommunen eller landstinget väljer att bedriva verksamhet i ett helägt aktiebolag. Bestämmelsen innebär att det kommunala ändamålet med verksamheten ska anges i bolagsordningens syfte och verksamhetsmål, att fullmäktige ska utse samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor samt att fullmäktige ska ges rätt att ta ställning innan bolaget fattar beslut i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

3 kap 18 § KL innebär att när kommunen äger bolaget tillsammans med någon annan ska kraven i 17 § tillämpas i en omfattning som är rimlig med hänsyn till ägarförhållandena, verksamhetens art och omfattning i övrigt. Oavsett vem som ska utöva ägarrollen har kommunen uppsiktsplikt över bolagssektorn enligt 6 kap 1 § KL.

Aktiebolagslagen

Enligt 7 kap 1 § Aktiebolagslagen utövas aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Bolagsstämman öppnas av styrelseordföranden eller den som styrelsen har utsett till att öppna stämman om inte bolagsordningen innehåller en annan bestämmelse. Stämman väljer sedan stämмоordförande. Vid bolagsstämman ska protokoll föras; det ska i förekommande fall registreras hos Bolagsverket.

Av 8 kap 41 § 2 st Aktiebolagslagen följer motsatsvis att bolagets aktieägare endast genom beslut på bolagsstämman kan ge bindande ägardirektiv till bolaget. Enligt KL ska ägardirektiv till bolaget i frågor av principiell beskaffenhet eller annan större vikt före beslut på bolagsstämman behandlas i kommun- eller landstingsfullmäktige eller, i andra frågor, i kommun- eller landstingsstyrelsen eller moderbolagets styrelse. Detsamma gäller beträffande instruktion till ägarens ombud på bolagsstämman.

Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Det innebär ett avsteg från KL:s självkostnadsprincip och från förbudet mot att driva företag i vinstsyfte. Kravet på affärsmässighet innebär bland annat att

- a) Kommunen ska ställa marknadsmässiga avkastningskrav på bolaget*
- b) Kommunen normalt inte ska skjuta till medel för att täcka underskott i verksamheten*
- c) Kommunen ska ta ut marknadsmässiga borgensavgifter och räntor på lån*

d) Kommunen kan bli skyldig att upphandla bostadsförsörjningsåtgärder som inte utförs i egen regi enligt LOU.

- De kommunala bostadsföretagen ska inte längre ha en hyresnormerande roll. Istället ska kollektivt förhandlade hyror – oavsett avtalsparter – vara normerande vid en prövning av en hyras skälighet.
- En skyddsregel som syftar till att dämpa effekten av kraftiga hyreshöjningar införs för fall där hyran tidigare varit för låg i förhållande till bruksvärdet.

Kommunalförbund

Kommunalförbundet är en offentlig rättslig juridisk person som har egen rättskapacitet och är fristående i förhållande till sina medlemskommuner. Ofta sägs kommunalförbundet vara en slags specialkommun. Organisatoriskt är de uppbyggda på i princip samma sätt som en kommun eller ett landsting.

I 3 kap 20-28 §§ KL anges förutsättningarna för en kommun om att bilda ett kommunalförbund.

Gemensamma nämnder

En gemensam nämnd är, i motsats till kommunalförbund, inte en egen juridisk person utan ingår i en av de samverkande kommunernas politiska organisation. Denna kommun brukar ofta omnämnas som värdkommunen.

I 3 kap 3a-3c §§ KL anges förutsättningarna för att kommuner får genom en gemensam nämnd fullgöra sina uppgifter.

Handelsbolag, ekonomisk förening, ideell förening, stiftelse, enskild individ

Det finns även möjlighet för en kommun att bilda ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening, en stiftelse eller anlita en enskild individ för att utföra kommunala angelägenheter.

Laghänvisning: 3 kap 16-19 §§ KL

2) Förhållandet mellan kommunen och bolagen

Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag. Enligt bestämmelserna i 3 kap 16-18 §§ KL fastställs fullmäktiges åliggande avseende företagen. All kommunens ledningsfunktion över företagen utgår från kommunfullmäktige antingen genom direkta direktiv (ägardirektiv, bolagsordning) eller över det förvaltningsuppdrag med delegation kommunstyrelsen erhållit och som återfinns i kommunstyrelsereglementet.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen. Dialog mellan ägare och bolag bör ske återkommande. Genom dialog kan ägarens förväntningar på bolaget tydliggöras och ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning och ägardirektiv kan utvecklas.

I dialogen mellan kommunen och bolagen bör bland annat frågor om bolagets förhållande till kommunkoncernen i övrigt, förväntningar på verksamhet och resultat och strategiska frågor som berör ägaren och bolaget behandlas. Ägaren och bolaget bör i synnerhet samråda för att identifiera frågor som kan vara av principiell beskaffenhet eller annars större vikt på lång och kort sikt.

Fullmäktiges roll

Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag. Kontroll och styrning över koncernen utgår från kommunfullmäktige genom; bolagsordning, ägarpolicy och ägardirektiv, och genom det förvaltningsuppdrag med delegation till kommunstyrelsen som återfinns i kommunstyrelsereglementet.

Kommunfullmäktige beslutar alltid i frågor om principiell beskaffenhet eller ärende av större vikt.

Ledamöter i Kommunfullmäktige har närvarorätt och yttranderätt vid bolagsstämman för bolagen.

Kommunfullmäktige ska besluta i följande frågor som rör bolagens verksamhet innan de fastställs i respektive bolags beslutsorgan:

- fastställande och ändring av bolagsordning
- fastställande av aktiekapital
- fastställande av ägardirektiv
- andra principiellt viktiga ärende/frågor.

Kommunstyrelsens roll

Kommunstyrelsen utövar kontroll och styrning över kommunkoncernen som framgår av kommunstyrelsereglementet och KL. Kommunstyrelsen som utövare av ägarrollen ska med bolagsstyrelsen föra en återkommande dialog om ändamålet med verksamheten och hur det ska komma till uttryck. Kommunstyrelsen har därför rätt till information och ska tillsändas de handlingar från hela kommunkoncernen som kommunstyrelsen anser erforderlig för att fullgöra detta åliggande. Sekretessfrågorna måste härvid uppmärksammas.

Kommunstyrelsen utser ombud till bolagsstämmor samt utfärdar ombudsinstruktion. Instruktionen får endast avse ställningstagande i ärenden som omfattas av kommunstyrelsens uppdrag enligt kommunstyrelsereglementet.

Målsättningen för verksamheten inom kommunens koncern ska vara att tillgodose intressen som gagnar kommunen i dess helhet. Alla former av suboptimeringar ska undvikas. Kommunstyrelsens uppdrag att samordna kommunens och företagens verksamhet ska respekteras. Kommunens ledning och styrning över företagen bör bygga på samförstånd.

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut dels bedöma verksamheten i kommunala bolag i förhållande till ändamål med verksamheten som har fastställts, dels bedöma verksamheten i förhållande till de kommunala befogenheterna.

Kommunens ombud vid bolagsstämma

Kommunen företräds som aktieägare av ombud på bolagsstämman. Ombudets roll är att representera aktieägaren. Ombudet utses av kommunstyrelsen som också utfärdar en ombudsinstruktion. Denna instruktion klargör hur ombudet ska rösta.

Förvaltningen

Kommunchefen ansvarar för att kontinuerligt följa upp och till kommunstyrelsen avrapportera koncerngemensamma frågor. I kommunkoncernen ingår allt som drivs i aktiebolagsform, ekonomisk förening, kommunalförbund och liknande och där kommunen är hel- eller delägare.

3) Formell styrning

Bolagen (Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB)

För helägda bolag gäller att kommunfullmäktige i Färgelanda kommun utser styrelse liksom ordförande och vice ordförande. Den formella styrningen sker genom direkta direktiv (ägardirektiv, bolagsordning) och genom det förvaltningsuppdrag med delegation kommunstyrelsen erhållit och som återfinns i kommunstyrelsereglementet.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)

NÄRF är ett kommunalförbund som omfattar Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborgs kommuner och som leds av en direktion där förbundsmedlemmarna företräds av en ledamot och en ersättare från vardera Färgelanda och Mellerud samt av två ledamöter och två ersättare från vardera Trollhättan och Vänersborg. Direktionen fastställer budget och beslutar i övergripande och principiellt viktiga frågor avseende förbundets verksamhet.

Dalslandskommunernas kommunalförbund (DKKF)

DKKF är ett kommunalförbund där de fem Dalslandskommunerna ingår. Förbundets politiska ledning utgörs av förbundsledningen med tio ledamöter, kommunalråd och oppositionsråd från respektive kommun. Ordförande och vice ordförande utses för ett år i taget enligt ett mellan kommunerna rullande schema.

Kommunalförbundets uppdrag är att vara navet och koordinatören för att utveckla Dalslandssamarbetet för såväl politiker som tjänstemän men också som processledare/arbetsgivare för specifika processer/verksamheter.

Kommunalförbundet är också huvudman för miljönämnden där fyra kommuner ingår; Bengtsfors, Mellerud, Dals-Ed och Färgelanda. Nämnden väljs av Direktionen, efter att förslag av kommunerna har lagts i början av mandatperioden och består av åtta ledamöter (inklusive ordförande och vice ordförande) samt åtta ersättare.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals kommunalförbund är ett av de fyra regionala kommunalförbunden i Västra Götalands län. Kommunalförbundet är en samarbetsorganisation för 14 kommuner i Dalsland, Norra Bohuslän samt Trollhättan och Vänersborg.

Förbundsdirektion utgör den politiska ledningen för förbundet. Direktionen består av 17 ledamöter med 17 personliga ersättare. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg utser vardera två ordinarie ledamöter och två ersättare. De övriga medlemskommunerna utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare. Direktionen utser inom sig ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

Förbundsdirektionen utser inom sig ett arbetsutskott bestående av fem ledamöter för beredning av ärenden.

4) Informell styrning

Informell styrning sker vid regelbundna dialogmöten mellan kommunen och respektive bolag/förbund både på förvaltnings- och politisk nivå. Dessa dialogmöten kan bland annat innehålla:

- Verksamhetsutveckling
- Ekonomisk ställning och utveckling
- Pågående investeringar och investeringsplaner
- Delårsbokslut med prognos
- Framtid
- Taxor
- Budget

Samverkansmöten på politisk nivå sker två till fyra gånger per år, koordineras med kommunens övergripande budget- och planeringsprocess.

På förvaltningsnivå ansvarar kommunchefen för att regelbundna samverkansträffar sker två till fyra gånger per år. Dessa träffar har bland annat i uppdrag att utgöra beredningsorgan inför de politiska mötena. Därutöver sker samverkan mellan berörda tjänstemän på det sätt som verksamheten kräver.

5) Revisionen

Bolagens revisorer väljs av respektive bolagstämma. Revisorerna ska granska räkenskaperna, styrelsen och VD:s förvaltning. I helägda företag – direkt eller indirekt - ska kommunen via KF utse lekmannarevisorer. Dessa ska granska att bolagen sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

För kommunalförbunden fungerar det på motsvarande sätt.

6) Generellt

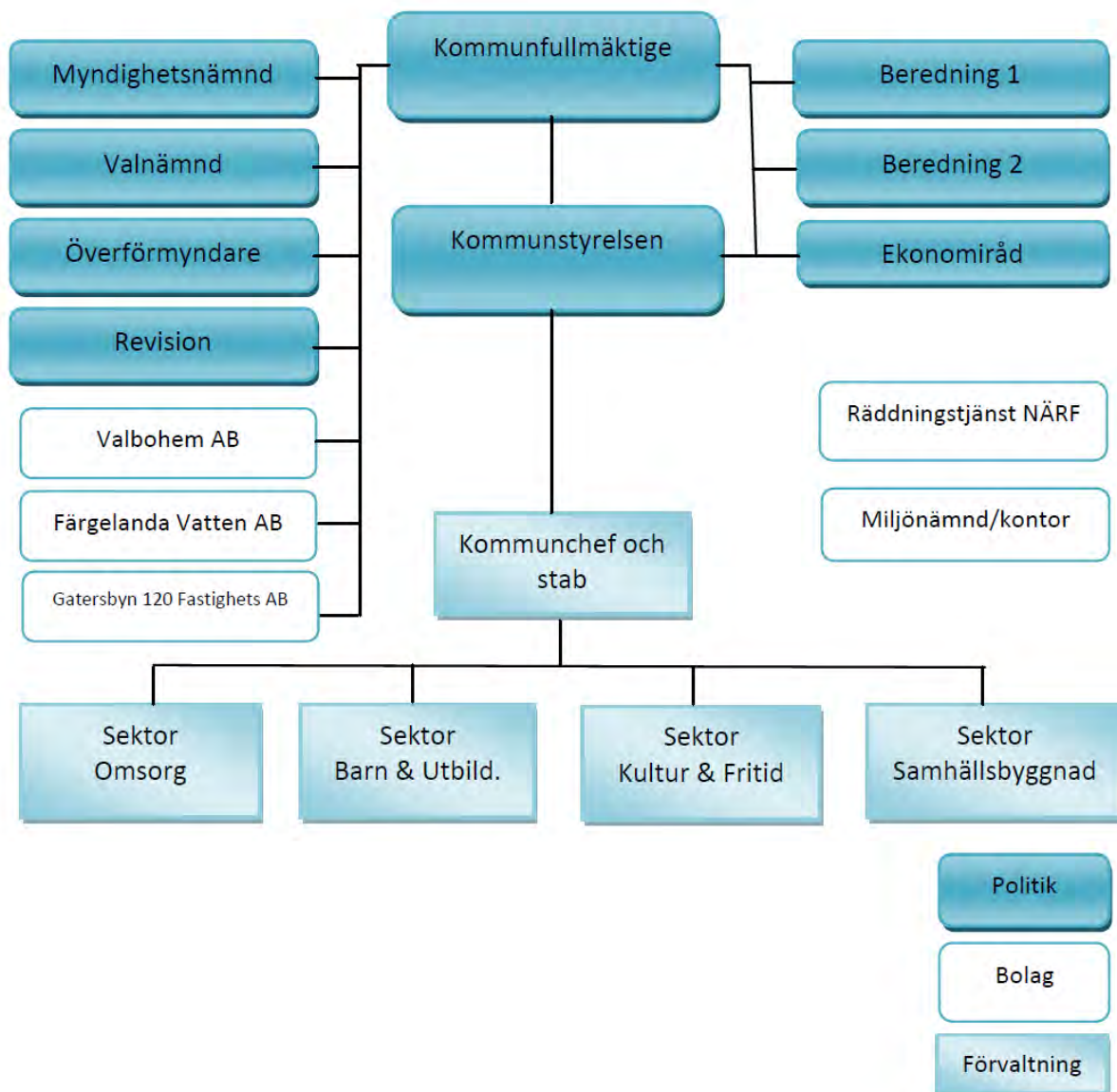
Generellt för bolagen gäller att:

- Bidra till att verksamheten utförs i enlighet med Färgelanda kommuns värdegrund och vision.
- I samverkan med kommunen söka lösningar som tillgodoser kommunens gemensamma intressen (koncernnyttan)

- Arbeta med att identifiera, analysera och i möjligaste mån nedbringa riskerna i sin verksamhet genom systematisk intern kontroll
- Följa av kommunfullmäktige beslutade och överlämnade styrdokument som bolagen omfattas av
- Enligt anvisning i särskild bolagsstyrningsrapport, årligen till kommunstyrelsen lämna information om:
  - Verksamheten bedrivits i enlighet med kommunalt ändamål/befogenhet
  - Utvärdering av styrelse och VD:s arbete och om ledamot/VD har (eller under året haft) uppdrag/intresse i företag som bolaget har (eller under året haft) affärsförbindelser med eller som är verksamhet i samma bransch
  - Hur den interna kontrollen är organiserad och hur väl den fungerat
  - Hur bolagen arbetar med och följt sina risker
  - Kommunikationen med revisorer och lekmannarevisorer

Om kommunstyrelsen utöver ovanstående information även efterfrågar ytterligare/kompletteranden information för att uppfylla uppsiktsplikten, ska sådan information lämnas av bolaget utan dröjsmål.

7) Organisationsschemat i nuläget (kommunkoncernen totalt)

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 41

Dnr 2016-386

**Avsägelse från uppdrag som ledamot i styrelsen för Valbohem AB (Tommy Widekärr
(L)**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsägelsen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016-351

Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism"

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism, daterad den 9 maj 2016.

Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att kommunfullmäktige antar planen, ge Kommunchefen i uppdrag att genomföra handlingsplanen och utse ansvarig för arbetsområdet.

Finansiering

Arbetet ska finansieras inom ram då det bör vara en del av ordinarie förebyggande arbete i kommunen.

Ärendebeskrivning

På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

Ett förslag till handlingsplan om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta har utarbetats.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Beslutsunderlag

Sektor Omsorgs tjänsteskrivelse 2016-05-12

Omsorg
Socialchef
Monica Birgersson
Telefon 0528-56 7609
monica.birgersson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Handlingsplan för det förebyggande arbetet ”mot våldsbejakande extremism”

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Handlingsplan för det förebyggande arbetet ”mot våldsbejakande extremism, daterad den 9 maj 2016.

Kommunchefen får i uppdrag att genomföra handlingsplanen och utse ansvarig för arbetsområdet.

Ärendebeskrivning

Ingen föds till extremist men det finns omkring oss i vårt samhälle, det ökar och det kommer närmare vårt samhälle på lokal nivå. På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

En åtgärd är att på lokal nivå ta fram en handlingsplan om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Föreligger förslag till Handlingsplan för arbetet, daterad den 9 maj 2016. I planen beskrivs ett antal dokument som redan är framtagna vilka bifogas planen. Samma gäller aktivitetsplan som kontinuerligt ska uppdateras och redovisas i samband med att handlingsplanen följs upp.

För att få en kontinuitet i arbete är det nödvändigt att det finns personella resurser och att det utses en ansvarig för arbetsområdet med ett övergripande samordningsansvar. Det är idag svårt att avgöra hur mycket tid som kan behöva avsättas för arbetet.

Finansiering

Arbetet ska finansieras inom ram då det bör vara en del av ordinarie förebyggande arbete i kommunen.

Beslutsunderlag

1. Handlingsplan för det förebyggande arbetet, "mot våldsbejakande extremism" daterad 9 maj 2016.
2. Bilagor till handlingsplanen bestående av hittills framtagna Checklistor "Vad kan jag göra?" samt "Om du känner oro" samt Rutiner avseende "Misstankar som kan ha betydelse för rikets säkerhet" samt Personer som försvinner och som är inskrivna på Integrationskontoret"
3. Aktivitetslista "Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism" 2016-05-02.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Monica Birgersson
Socialchef

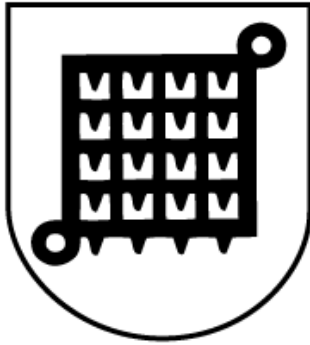
Beslutet skickas till:

Kommunchef
Kommunens ledningsgrupp
Enhetschef Individ- och familjeomsorgen
Enhetschef Integration
Diariet

Konsekvensbeskrivning

Övergripande mål	Påverkar förändringen		Konsekvens av förändringen			Konsekvensbeskrivning/kommentar
	Ja	Nej	Obetydlig	Kännbar	Stor	
Våra barn och ungdomar - vår framtid	X			X		
Vård och omsorg efter behov		X				
Framtidsanda i Färgelanda	X					
Företagande och tillväxt		X				
Vägar och kommunikationer		X				
Ordning och reda i ekonomin		X				
Barn perspektivet	X			X		
Folkhälsoperspektivet	X			X		
Jämställdheten	X			X		
Mångfalden	X			X		

**Färgelanda
kommun**

**Handlingsplan för det
förebyggande arbetet,
”mot våldsbejakande extremism”**

Dnr 2016-351

**Antaget av Kommunfullmäktige 2016-06-XX § XX
Beslutsförslag Kommunstyrelsen 2016-06-08 § XX**

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vad menar vi när vi talar om våldsbejakande extremism?	3
Handlingsplan.....	4
Förebyggande.....	4
Samverkan.....	5
Ansvarsfördelning.....	5
Kontinuerlig dialog med civila samhället.....	6
Det preventiva arbetet.....	6
Kontinuerlig uppföljning av arbetet.....	6
Källor.....	6

Inledning

Ingen föds till extremist men det finns omkring oss i vårt samhälle, det ökar och det kommer närmare vårt samhälle på lokal nivå. På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

En åtgärd är att **på lokal nivå ta fram en handlingsplan** om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Vad menar vi när vi talar om våldsbejakande extremism?

”Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål” (<http://www.samordnarenmotextremism.se/fragor-svar/>).

Säkerhetspolisen bedömer att det finns tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige:

- Den autonoma miljön
- Vit makt-miljön
- Våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön.

Den autonoma miljön beskrivs ofta som långt ut till vänster på den traditionella politiska skalan. Deras strävan är ett klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Verksamheten rör sig från fysiska attacker på meningsmotståndare till laglig lobbyverksamhet för förändrad lagstiftning. Exempel: Antifascistisk Aktion (AFA), Revolutionära fronten.

Till skillnad mot den autonoma miljön så beskrivs vit makt-miljö befinna sig långt till höger på den politiska skalan. I denna miljö uttrycks tydligt motstånd mot invandring. Den national-socialistiska ideologin förknippas ofta med vit makt-miljön. Exempel: Svenska Motståndsrörelsen, Svenskarnas Parti.

Målet för den våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön beskrivs som att genom våld införa ett islamiskt styre och återinföra den muslimska kulturens storhetstid. Kapitalism och sekularisering ses som tecken på att det råder barbari och okunskap i världen. Materialism är förhatlig. al-Qaida, al-Shabaab och Daesh/Islamiska staten (ISIL) är organisationer som räknas till denna miljö. I Sverige är det sedan 1 april 2016 brottsligt att resa eller ens att påbörja en resa om avsikten är att begå, förbereda eller ge eller ta emot utbildning för terroristbrott (Proposition 2015/16:78).

Mer information om Ideologierna bakom våldsbejakande extremism hittar du i rapporten ”Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser” DS 2014:4, framtagen av Justitiedepartementet

Handlingsplan

Förebyggande

- Omvärldsbevakning

Att kontinuerligt omvärldsbevaka vad som sker eller i frågor som har anknytning till våldsbejakande extremism är grunden för ett bra förebyggande arbete. Mycket information går att få via polismyndigheten, säkerhetspolisen och länsstyrelsen m.fl. Det är viktigt att personella resurser finns för detta arbete. Sektorchef Omsorg är kontaktperson för arbetsområdet och ansvarig för återredovisningen till kommunstyrelsen. Genomförandet ingår i folkhälsostrategiens respektive säkerhetssamordnarens arbetsuppgifter och sker i samverkan med sektorchef Omsorg.

Ansvarig: Sektorchef Omsorg.

- Utbildning/Tematräffar – ”**Se dig omkring med öppna ögon**”:

Ett gemensamt utbildningsmaterial, som också kan användas som informationsmaterial, har tagits fram. Utbildningen handlar om att göra dig uppmärksam på tecken i vårt samhälle, vad du ska göra och vart du vänder mig när du ser något som kan vara kopplat mot denna form av extremism samt var du hittar kunskap inom området.

Ansvarig: Respektive ansvarig chef ansvarar för att personalen utbildas.

Gemensamma utbildningstillfällen för nyanställd personal anordnas där materialet går igenom.

Ansvarig: Sektorchef Omsorg.

Framtaget material kan användas i möten med kommunens föreningsliv etcetera då varje medborgare i Färgelanda kommuns geografiska område har möjlighet att göra något i det förebyggande arbetet.

Ansvarig: Sektorchef Omsorg.

- Checklista att använda när, Du upptäcker något som du finner avvikande.

En checklista kommer att arbetas fram där du som anställd, anhörig och/eller medmänniska på ett enkelt sätt ska kunna hitta hur jag går tillväga om jag ser eller hör något som jag kan förknippa med våldsbejakande extremism.

Ansvarig: Sektorchef Omsorg.

- Kommunens hemsida

Aktuell information om kommunens arbete, Checklistan, vart jag vänder mig, nationell stödtelefon med mera ska finnas på kommunens hemsida.

Ansvarig: Sektorchef Omsorg överlämnar aktuellt material till ansvarig för hemsidan.

Materialet ska vara avstämt och godkänt av kommunchefen.

- Nationell Stödtelefon

Röda Korset har på uppdrag startat en nationell stödtelefon. Denna riktar sig till familjer och närstående som känner oro för att en person ska ansluta sig.

Telefonnumret 020-100 200 bemannas vardagar kl 09.00-15.00. Resten av tiden kan meddelande lämnas på telefonsvarare.

På hemsidan finns också en checklista ”Så minskar du din oro” som du kan läsa.

Affischer och foldrar om stödtelefonen finns att tillgå, på ett antal olika språk via Röda Korsets hemsida, <http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/material/>

- Rutiner

Det finns i Färgelanda rutiner framtagna när det gäller:

- Misstankar som kan ha betydelse för rikets säkerhet
- Personer som försvinner och som är inskrivna på integrationskontoret.

Ytterligare rutiner kan komma att tas fram.

- Hemvändare, personer som kommer tillbaka från krigsresor

Ansvarig: Barn/unga under 18år, Chef individ och familjeomsorgen

Ansvarig: Vuxna arbete på går.

Samverkan

Samverkan med andra parter i arbetet är en grund för ett gott arbete. Mellan de olika sektorerna inom Färgelanda kommun, som på olika sätt kan komma i kontakt med våldsbejakande extremism, sker detta på kommunen övergripande ledningsgrupp som leds av kommundirektorn.

En viktig part i arbetet är polismyndigheten och då främst den regionala och lokala polisen. Även kontakter med säkerhetspolisen bör finnas om det skulle vara nödvändigt. Polismyndigheten är den part som oftast har den bästa övergripande bilden utav läget i kommunen och dess närområde. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska skrivas in i det samverkansavtal som kommuner har med polismyndigheten.

En god kontakt och samverkan bör också finnas med grannkommuner för att i ett tidigt skede tillsammans kunna motverka eventuella händelser, samlingar etc.

Ett gott samarbete med föreningar, organisationer, trossamfund med flera gör också att fler blir uppmärksamma på arbetet och leda till att informationen sprids av fler personer och också blir ”fler ögon” ute i samhället.

Ansvarsfördelning

Det övergripande ansvaret har kommunens brottsförebyggande arbete är BRÅ, brottsförebyggande rådet. I BRÅ samverkar olika samhällsaktörer i syfte att förebygga brott som är en naturlig mötesplats när det gäller lägesbilder, att vida åtgärder med mera. Det lokala BRÅ är också en remissinstans och samarbetar med riks BRÅ.

Kommunens eget arbete samordnas av utsedd ansvarig som träffar utsedda kontaktpersoner per sektor och övergripande enheter några gånger per året, eller då läget är sådant att gruppen behöver samlas.

Kommunens utsedde ansvarig har också ansvar för att uppgifter på hemsidan och utbildningsmaterial är uppdaterade.

Kontinuerlig dialog med civila samhället

Arbetet mot våldsbejakande extremism är inte endast en uppgift för den kommunala eller andra offentliga verksamheter, utan bör involvera samhället i övrigt. Föreningar, organisationer, trossamfund och resterande delar av det civila samhället har en roll i arbetet. Detta kan vara att sprida kunskap om våldsbejakande extremism men också att vara uppmärksamma när du som civil ser något som kan anknyta till, ser symboler eller märken, upplever ändrat beteende hos människor omkring oss och så vidare, som kan kopplas till våldsbejakande extremism. På kommunens hemsida finns material och information som kan hjälpa personen vidare.

I samband med att representanter från Färgelanda kommun träffar föreningar, organisationer med flera så öppnas ytterligare tillfällen för att tala om ämnet.

Det preventiva arbetet

Individen

Det handlar alltid om den enskilde personen och hur han/hon tänker. Det finns material att ta del av via den nationella samordnaren mot extremism hemsida eller via Röda Korsets hemsida och stödtelefon.

Personen eller någon anhörig kan ta kontakt med individ- och familjeomsorgen i Färgelanda kommun och man behöver hjälp.

Genusperspektivets betydelse för insatserna

Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar inte bara om de männen utan även kvinnorna. Modern har i vissa kulturer en stor makt och kan påverka sina barn och vad de utsätter sig för. Det är därför viktigt att arbeta förebyggande med både kvinnor och män.

Kontinuerlig uppföljning av arbetet

En handlingsplan ska regelbundet följas upp då verksamheten ofta är under utveckling. Åtgärder kan vara aktuella under en längre period men också avslutas när de har genomförts.

Denna handlingsplan följs upp och revideras en gång per år, via det Brottsförebyggande rådet och kommunstyrelsen, helst i samband med kommunens årsredovisningsarbete.

Källor

Den nationella samordnaren mot extremisms hemsida,
<http://www.samordnarenmotextremism.se>

”Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser” DS 2014:4, Justitiedepartementet

Röda Korsets hemsida, <http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/material/>

”Ett särskilt straffansvar för resor i terrorismsyfte” Proposition 2016/16:78

Se dig omkring med öppna ögon! Checklista – vad kan jag göra?

Information om vad som görs nationellt, vanliga frågor och svar kring extremism, utbildningsmaterial m m hittar på den nationella samordnarens hemsida;

<http://www.samordnarenmotextremism.se/>

Du hittar även informationsmaterial på Röda Korsets hemsida,

<http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/>

Om du ser något, känner oro eller kommer i kontakt med någon som du tror kan ha koppling till organisationer som stödjer våldbejakande extremism kontakta:

Säkerhetspolisen SÄPO, telefonnummer 010-568 70 00
Den lokala polismyndigheten, telefonnummer 114 14

Röda Korset har en stödtelefon dit du kan vända dig som anhörig, telefonnummer 020-100 200.

På vardagar kl 09.00-15.00 svarar en person, andra tider kan du lämna meddelande via telefonsvarare.

Du hittar även informationsmaterial om stödtelefonen på olika språk på Röda Korsets hemsida,

<http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/material/>

Du kan också kontakta **Färgelanda kommuns växel telefonnummer 0520-56 70 00** och be att bli kopplad till kommunens kontaktpersoner

Mer information om arbetet i Färgelanda kommun hittar du på kommunens hemsida; www.fargelanda.se

Det kommunala BRÅ (Brottsförebyggande råd) ansvarar politiskt för arbetet inom kommunen.

Checklista – Om du känner oro

Röda Korset har på sin hemsida under rubriken ”Så minskar du din oro denna checklista som du kan använda

(<http://www.redcross.se/teman/nationell-stodtelefon/sa-minskar-du-din-oro/>).

- **Var inte ensam och grubbla**
- **Tala med någon om din oro och dina känslor**
- **Umgås med någon som du känner dig trygg med, även om du inte vill prata om din oro**
- **Slukas inte upp av nyhetsrapporteringen (så att du får svårt att fungera normalt)**
- **Fortsätt göra saker du mår bra av**
- **Behåll rutinerna**
- **Aktivera dig fysiskt**
- **Balansera dina tankar och undvik att tänka i ”svart eller vitt”**

Röda Korset har en stödtelefon dit du kan vända dig som anhörig, telefonnummer 020-100 200.

På vardagar kl 09.00-15.00 svarar en person, andra tider kan du lämna meddelande via telefonsvarare.

Du kan också kontakta **Färgelanda kommuns växel telefonnummer 0520-56 70 00** och be att bli kopplad till kommunens kontaktpersoner

Mer information om arbetet i Färgelanda kommun hittar du på kommunens hemsida; www.fargelanda.se

Rutiner gällande misstankar som kan ha betydelse för rikets säkerhet

Om det kommer till kännedom för Integrationskontorets personal att det finns misstankar om att en person som är inskriven på Integrationskontoret kan vara inblandad i någon form av terroristhandling, tagit värvning hos IS eller förekommit i sociala medier med text och/eller bild som är stötande och som kan misstänkas ha koppling till terroristgrupper eller andra extremistiska grupper och som kan ha betydelse för rikets säkerhet och för att förebygga terrorism, då kontaktas Säkerhetspolisen direkt.

Säkerhetspolisen Enhet väst som finns i Göteborg
010-5688525

Ansvarar för Halland och Västra Götalands län

Mera om Säkerhetspolisens arbete på www.sakerhetspolisen.se

Rutiner gällande personer som försvinner och som är inskrivna på Integrationskontoret

Om det kommer till kännedom för Integrationskontorets personal att en person som är inskriven på Integrationskontoret inte går att komma i kontakt med eller har uteblivit från sin aktivitet och man känner oro för personen, så görs efterforskningar i form av kontakter med:

- ❖ Personen per brev och telefon och be den ta kontakt med Integrationskontoret.
- ❖ Lärare på svenska för invandrare eller gymnasieskolan och fråga när personen var där senast.
- ❖ Arbetsgivare om personen arbetar och fråga när personen senast var på sitt arbete.
- ❖ Handläggare på Arbetsförmedlingen och fråga när de haft kontakt senast.
- ❖ Hyresvärd för att fråga om när hyran betalades senast.
- ❖ Personens kompisar, om de vet var personen är.

Om ovanstående efterforskning inte ger något resultat så polisanmäls personen som försvunnen på telefonnummer 114 14.

Mera om Polisens arbete på www.polisen.se

Aktivitetslista "Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism" 2016-05-02

	Enhet	Aktivitet	Ansvarig	Klart till	Klart	Status
		Omvärldsbevakning inom området; lokalt, regionalt och nationellt				
1		Kommunpolisen, grupperingar på de olika nivåer	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet			
2		Ag med representanter från samtliga sektorer	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet och resp sektorschef			
3		Nyhetsbrev för att sprida kunskap, information Allchefsmöte m m	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet			
		Utbildningar/Tematräffar				
4		Nu anställd personal	Respektive ansvarig chef			
5		Nyanställda	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet			
6		Medborgare (Information, utbildning av föreningar etc)	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet			
		Checklistor				
7		Uppdatera checklistor	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet	Kontinuerligt		
		Kommunens hemsida	IT			
8		Revideringar, nytt material som ska vara avstämt och godkänt av kommunchefen	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet	Kontinuerligt		
		Rutiner				
9		Hemvändare; personer som kommer tillbaka från krigsresor - barn/unga under 18 år	Chef Individ- och familjeomsorgen			
10		Hemvändare; personer som kommer tillbaka från krigsresor -vuxna	Chef Individ- och familjeomsorgen	Arbetet pågår		
		Uppföljning av handlingsplanen				
11		Uppföljning och revidering av handlingsplanen ska ske en gång per år (i samband med årsredovisning)	Utsedd ansvarig för Arbetsområdet	Februari		

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariernr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
Helena Sjögren 2016-05-27	Anställning boendecoach from 20160613 tom 20161212 månadsavlönad Rekrytering boendecoach 2016	2016.2160 2016/392	 KS 2016-06-08
Helena Sjögren 2016-05-27	Anställnings och lönebeslut boendecoach from 20160527 tom 20170331 vikariat timavlönad Rekrytering boendecoach 2016	2016.2162 2016/392	 KS 2016-06-08
Linda Lehtinen 2016-04-18	Anställnings- och lönebeslut studie- och yrkesvägledare tills vidare anställning månadsavlönad, delegat: Linda Lehtinen Rekrytering av tjänst som studie- och yrkesvägledare	2016.1622 2016/127	 KS 2016-06-08
Pia Edström 2016-05-18	Anställande av slöjdlärare tillsvidare, heltid tillsvidare fr o m 2016-08-15 Rekrytering Lärare i textilslöjd grundskolan åk 3-6 och grundsärskolan	2016.2011 2016/261	 KS 2016-06-08
Pia Edström 2016-05-19	Anställnings- och lönebeslut 50% speciallärare och 50% lärare, tillsvidare fr o m 2016-08-15 Rekrytering speciallärare/lärare Högsäters skola	2016.2033 2016/308	 KS 2016-06-08

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
Styrelsemötesprotokoll Gatersbyn 120 AB 11 april 2016	Gatersbyn 120 AB 2016	2016.2047 2016/379 KS	KS 2016-06-08
Årsstämma Gatersbyn 120 AB 9 maj 2016	Gatersbyn 120 AB 2016	2016.2048 2016/379 KS	KS 2016-06-08
Årsredovisning 2015 Gatersbyn 120 AB	Gatersbyn 120 AB 2016	2016.2049 2016/379 KS	KS 2016-06-08
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling, Pär Allvin - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.2069 2016/42 KS	KS 2016-06-08
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling, Pär Allvin - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.2070 2016/42 KS	KS 2016-06-08
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling, Pär Allvin - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.2071 2016/42 KS	KS 2016-06-08
In Meddelande avseende remiss om valkretsindelning dnr RS 2016- 02767	Förslag till valkretsindelning Marianne Martinsson,	2016.2082 2016/346 KS	KS 2016-06-08
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling, Pär Allvin - rektor	Incidentrapporter skolan 2016 Helena H. Kronberg	2016.2104 2016/42 KS	KS 2016-06-08
In Styreslemötesprotokoll Gatersbyn 120 AB 160526 firmateckning	Gatersbyn 120 AB 2016	2016.2164 2016/379 KS	KS 2016-06-08

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariernr	Besl.inst Samtr.dat
In Till våra styrande politiker i Färgelanda Kommun" Artikeln "Färre på fritidshem har rätt utbildning", Personalen på Valboskolans fritidshem	Ulla Börjesson	2016.2186	KS 2016-06-08
In Protokoll nr 2 2016-05-20 styrelsen Samordningsförbundet Väst, Samordningsförbundet Väst		2016.2196	KS 2016-06-08
In Beslut KF § 68 (2016-05-25) avseende Kompletteringsval av revisor i Dalslandskommunernas kommunalförbund Bo Johansson ersättare Katarina Bäckdahl Elf, Melleruds Kommun, Dalslandskommunernas kommunalförbund	Avsägelse av revisionsuppdrag. i Dalslandskommunernas kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund och Revisionen i Färgelanda kommun, Katarina Bäckdahl Elf (KD)	2016.2204 2015/831 KS	KS 2016-06-08

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Plats och tid: Kommunkontoret, måndag 30 maj 2016, kl 08.15-12.15

Beslutande: Övriga närvarande
Ulla Börjesson (S) ordf Lars-Göran Berg, t f kommunchef
Kenneth Carlsson (FP) Marianne Martinsson, sekreterare
Tobias Bernhardsson (C)

Utses att justera: Tobias Bernhardsson   Paragrafer: 29 - 49

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Marianne Martinsson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott
Sammanträdesdatum 2016-05-30
Anslags uppsättande _____
Anslags nedtagande _____
Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 29

Dnr 2015-395

Svar på motion ang tillfällig beredning i frågan om byggnad för motion och idrott i Högsäter (Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

En utredning om lokaler för inomhusidrott i Högsäter är genomförd och presenterad i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har därefter informerat kommunfullmäktige om utredningsresultatet.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Ärendebeskrivning

Kenneth Carlsson (L) och Håkan Gusteus (L) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige tillsätter en tillfällig beredning som får till uppgift att på ett övergripande sätt, arbeta fram ett hållbart förslag till användning, placering, kostnadsnivåer mm på hur framtidens inomhusaktiviteter gällande motion och idrott i Högsäter ska se ut.

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 234, behandlat motionen och föreslagit kommunfullmäktige att avslå den i avvaktan på redovisning av förvaltningens uppdrag där motionens intentioner kommer att ingå.

Kommunfullmäktige har 2015-12-16, § 156 behandlat kommunstyrelsens förslag och beslutat att bordlägga ärendet.

Nya förutsättningar:

Det uppdrag som kommunstyrelsens förslag i oktober hänvisar till är kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Den utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande har också presenterat utredningen i kommunfullmäktige.

Utredningen och dess alternativ är föremål för överväganden i arbetet med Mål och resursplanen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 30

Dnr 2015-285

Svar på motion ang. förslag om ombyggnation av Högsäters skolas gymnastiksal. (Karl-Erik Segersax (KD))

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

I den utredning om anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter som nyligen presenterats för kommunstyrelsen är en ombyggnad av nuvarande byggnad ett av alternativen. Alternativet att bygga ut huset bedöms däremot inte möjligt.

Om beslut fattas om ombyggnad av den befintliga byggnaden kan förslaget i motionen tas i beaktande.

Ärendet

Karl-Erik Segersax (KD) har i en motion föreslagit följande:

” Jag har en kompromiss angående hallen. Höj befintliga taket ca 5 m, förläng o bredda gymnastiksalen ca 10 m. Nuvarande omklädningsrum och förråd går att lägga i vinkel till gymnastiksalen.”

Kommunstyrelsen har 2015-10-28, § 235 beslutat föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

När kommunfullmäktige 2015-12-16, § 157 har behandlat kommunstyrelsens förslag har kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet och vänta in det pågående arbetet att utreda byggnation av anläggning för inomhusidrott för skola och föreningsliv i Högsäter.

Utredningen är nu genomförd och fyra alternativ har presenterats för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 31

Dnr 2016-405 2016-406

Mål och resursplan för Färgelanda kommun 2017-2019 inkl beslut om finansiella mål, skattesats, investeringsplan, ram för upplåning, taxor inom omsorgen, plan- och byggområdet, taxor för olika typer av serviceinsatser, renhållningen, musikskolan, tillsynsavgifter inom alkohol och tobakstillsynen, färdtjänst m m samt uppdrag till kommunstyrelsen att utifrån sektorsramarna fastställa detaljbudget för 2017 och genomföra de verksamhetsförändringar och effektiviseringar som framgår av planen.

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att

- de finansiella målen för 2017 – 2019 tills vidare bestäms på samma nivåer som 2016
- fastställa skattesatsen för 2017 till 22,26 kronor
- fastställa budget för 2017 med angivna kommunbidrag för kommunstyrelsen, förvaltningen och sektorerna med totalt 371 598 tkr
- delegera till kommunstyrelsen att godkänna omdisponering av ramarna mellan sektorerna
- i den långsiktiga planeringen utgå från SKLs prognoser för intäkter vilket innebär 380 101 tkr för 2018 och 388 435 tkr för 2019
- uppdra till kommunstyrelsen att inom ramen för avsatta medel till lönerrevisionen besluta om tilläggsbudget till sektorernas kommunbidrag i enlighet med utfallet av revisionen
- fastställa internräntan för 2017 till 1,75 % enligt SKL:s rekommendation
- uppdra åt förvaltningens sektorer att söka och använda de riktade statsbidrag som finns tillgängliga
- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra de verksamhetsförändringar, effektiviseringar och investeringar som ingår i mål- och resursplanen
- fastställa taxor och avgifter enligt bilaga till mål- och resursplan
- godkänna en ram för upplåning upp till 80 mnkr under planperioden
- delegera beslut att godkänna detaljbudgeten för 2017 till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU KS § 31

Tobias Bernhardsson (C) anmäler att (C) har för avsikt att presentera ett annat förslag till Mål och resursplan.

Kommunstyrelsens ordförande anmäler att förslaget till Investeringsplan m m är under bearbetning och kan komma att justeras.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 32 Dnr 2016-284
Månadsrapport april 2016 (inkl årsprognos)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 33

Dnr 2016-365

**Godkännande av Sotenäs kommuns köp av aktier i Västvatten AB och erforderliga
följbeslut med anledning av förändrat ägarskap i bolaget – revidering av
Bolagsordningen, aktieägaravtal och samarbetsavtal mellan ägarkommunerna m m**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Sotenäs kommuns ansökan om delägarskap i Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Bolagsordning för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till Ägardirektiv för Västvatten AB

Kommunfullmäktige godkänner upprättat förslag till samarbetsavtal mellan kommunerna, ägarbolagen och Västvatten AB

Ärendebeskrivning

Munkedal, Färgelanda och Uddevalla bildade 2013 det gemensamma driftsbolaget Västvatten AB för kommunernas VA-verksamheter.

Sotenäs kommun har utrett den framtida va-organisationen. Utredningen föreslår att Sotenäs kommunen ansöker om delägarskap i Västvatten AB eftersom det ger bäst förutsättningar att bedriva va-verksamheten i kommunen.

Förutsatt att respektive ägarbolags omsättning används för att beräkna ägarandel i det nya Västvatten AB blir resultatet följande: Uddevalla från 65% till 53%, Munkedal från 20% till 11%, Färgelanda från 15% till 7% och Sotenäs 29%. Förändringen genomförs genom att Sotenäs förvärvar aktier från de övriga kommunerna.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-12 med bilagor.

Kommunchefen informerar

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 34

Dnr 2016-344

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB, och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen att ingen verksamhet har överförs till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen är dock f.n. inte beredd att föreslå kommunfullmäktige någon åtgärd utan vill fortsätta att överväga bolagets framtida existens ännu en tid.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 3 kap. 16a §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2016-05-10

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 35

Dnr 2016-252

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2015 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till – 4 793 tkr, I resultatet ingår jämförelsestörande post som avser uppsägningslön och pensionspremie för avgående förbundschef om – 3 618 tkr. Exklusive denna post redovisar förbundet ett negativt resultat om – 1175 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 36

Dnr 2016-320

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S) och Tobias Bernhardsson (C)

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -601,8 tkr, varav basverksamheten -677,6 tkr.

Revisionen tillstyrker att förbundets årsredovisning godkänns och att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 37

Dnr 2016-395

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2015

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja direktionen för Dalslandskommunernas kommunalförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets årsredovisning för 2015 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Ulla Börjesson (S), Kenneth Carlsson (L) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv. Inga ersättare. Detta förslag är därför inte berett av ledningsutskottet utan ett rent tjänstemannaförslag.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för de aktiviteter som genomförts för att uppfylla de mål som direktionen har fastställt. Revisionen efterlyser en tydligare koppling mellan verksamheternas målformuleringar och de övergripande målen. Årets resultat för förbundet uppgår till -987 tkr, vilket är 1 360 tkr bättre än budget. Direktionens finansiella mål uppnås för 2015.

Revisionen tillstyrker ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-26

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 38

Dnr 2015-534

Styr- och ledningssystem samt Värdegrund för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige antar följande värdegrund för Färgelanda kommun: Engagerad och företagsam med ett gott bemötande!

Kommunfullmäktige antar Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun daterat den 26 maj 2016. Styr- och ledningssystemet innehåller förutom värdegrund, ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning, modell för målstyrning samt kommunens hantering av övergripande styrdokument.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutar 2015-08-19 (§ 181) att genomföra en process med syfte att genomlysna kommunens former för ledning och styrning.

Följande områden har bearbetats

- Värdegrund
- Ansvarsfördelning och Roller/Organisation
- Målstyrning
- Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund
- Övergripande styrdokument/policys

Kommunens Värdegrund ska genomsyra all verksamhet.

I avsnittet om Ansvarsfördelning och Roller/Organisation förtydligas politikens (de förtroendevalda) och förvaltningens (tjänstemännen) ansvar.

Avsnittet **Målstyrning** redogör för hur Färgelanda kommun ska arbeta med sin målstyrning; vem och vad som ska göras i arbetet.

För att förtydliga **Styrning av hel- och samägda bolag, kommunalförbund** har en Ägarpolicy tagits fram. Denna är ett komplement till de ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar som finns för respektive bolag och kommunalförbund. Ägarpolicyn behandlas som eget ärende i kommunfullmäktige.

Inom kommunen finns ett antal dokument med olika benämningar, som räknas som **Styrdokument**. För att göra det tydligt vad en specifik dokumentkategori ska innehålla och vem som beslutar om denna, föreslås en struktur för Färgelanda kommuns styrdokument.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 39

Dnr 2016-361

Ägarpolicy för kommunens hel och delägda bolag samt för de kommunalförbund där kommunen är medlem

Ledningsutskottets beslut

Kommunfullmäktige antar Ägarpolicy Färgelanda kommun daterad den 26 maj 2016.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun hel- och samäger bolag och ingår i ett antal kommunalförbund. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen/förbunden. Dialog mellan ägare och bolag/förbund bör ske återkommande. Genom dialog kan ägarens förväntningar tydliggöras och ägarens uppfattning om innebörden i bestämmelserna i bolagsordning/förbundsordning och ägardirektiv kan utvecklas.

Framtaget förslag till Ägarpolicy Färgelanda kommun förtydligar den formella och informella styrningen mellan ägare och bolag/förbund och ska ses som ett komplement till redan beslutade ägardirektiv och bolags- eller förbundsordningar.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontoret ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2016-05-16

Kommunchefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Dnr 2016-302

Delegation till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare yttrat sig om underlaget för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter och bereds nu tillfälle att lämna yttrande över förslaget till svenska bestämmelser.

Förslaget finns här:

<http://www.regeringen.se/contentassets/fb2808b70e63459fabca36fac252a8b6/nvs-redovisning-av-forslag-till-svenska-regler-och-atgarder-for-invasiva-frammande-arter.pdf>

Svarstiden medger inte att beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 41

Dnr 2016-386

**Avsägelse från uppdrag som ledamot i styrelsen för Valbohem AB (Tommy Widekärr
(L)**

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsägelsen.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 42

Dnr 2016-351

Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism"

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Handlingsplan för det förebyggande arbetet "mot våldsbejakande extremism, daterad den 9 maj 2016.

Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att kommunfullmäktige antar planen, ge Kommunchefen i uppdrag att genomföra handlingsplanen och utse ansvarig för arbetsområdet.

Finansiering

Arbetet ska finansieras inom ram då det bör vara en del av ordinarie förebyggande arbete i kommunen.

Ärendebeskrivning

På regeringens uppdrag utsågs i juni 2014 en nationell samordnare för att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget ska slutredovisas i juni 2016.

Ett förslag till handlingsplan om hur vi – i Färgelanda kommun – konkret arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och för att stärka individen och samhället mot detta har utarbetats.

Syftet med planen är att:

- Minimera riskerna för att personer i kommunen lockas in i våldsbejakande organisationer.
- Strukturera hur arbetet ska bedrivas inom kommunens ansvarsområden.
- Öka kunskapen om individens möjlighet att själv påverka utvecklingen genom en god människosyn, sund åsiktsbildning och öppenhet mot andra i sin omgivning.

Beslutsunderlag

Sektor Omsorgs tjänsteskrivelse 2016-05-12

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 43

Dnr 2016-16

Ställningstagande till alternativ för utbyggnad av av förskolan i Norra kommundelen (Högsäter)

Förvaltningens beslutsförslag (Inget ställningstagande från ledningsutskottet)

Kommunstyrelsen beslutar att välja alternativ 2 som innebär utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever.

Att kommunstyrelsen beslutar att stänga befintlig pedagogisk omsorg i kommunal regi i samband med öppnandet av nya förskoleavdelningar

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att utreda fem förslag till utbyggnad av förskola i Högsäter då det råder brist på förskoleplatser i dagsläget och framåt i tiden.

Förslag 1. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar. **Uppskattad kostnad: 14,8 milj kr**

Förslag 2. Utbyggnad med ytterligare två avdelningar vid befintlig förskola inklusive nödvändig renovering av befintliga förskoleavdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 16,5 milj kr (se bilagor)**

Förslag 3. Bygga en helt ny förskola med fyra nya avdelningar. **Uppskattad kostnad: 30 milj kr**

Förslag 4. Bygga en helt ny förskola med fyra avdelningar samt en matsal och ett tillagningskök som är dimensionerat för att också tillgodose Högsäters skolas elever. **Uppskattad kostnad: 34 milj kr**

Förslag 5. Utreda möjligheten att bygga om lokalerna på Allégården till att tillgodose förskolans behov av utökning av platser. Uppskattad kostnad är svåröverblickad och kräver en fördjupad utredning.

Beslutsunderlag

Sektor barn och utbildnings tjänsteskrivelse 2016-05-02

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

dnr 2016-427

Utbyte av befintliga belysningsstolpar i Järbo

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att byta ut befintliga belysningsstolpar i Järbo,

Finansiering

Totalkostnaden beräknas uppgå till 430 tkr.

Åtgärderna skall finansieras inom 2016 års investeringsram.

Ärendebeskrivning

Vid skolan i Järbo har kommunen ansvar för belysningsstolpar som står dels utmed 172:an och dels in på en privat väg.

Under våren har samhällsbyggnad fört dialog med Vattenfall om att dessa belysningsstolpar behöver åtgärdas. Eftersom Vattenfall planerar att jordförlägga sina kablar i området har kommunens ambition varit att byta ut stolparna samtidigt som Vattenfall utför sina arbeten för att därigenom uppnå samordningsvinster. Vattenfalls arbete har varit planerat till 2017. Det är nu tidigarelagt till efter semestern 2016.

Den beräknade samordningsvinsten uppgår till 80 000 kronor.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45 Dnr 2016-426

Köp av del av Dyrtorp 1:6

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna köp av del av fastigheten Dyrtorp 1:6 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling "Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering" . (ett område av fastigheten Dyrtorp 1:6 överförs till kommunens fastighet Dyrtorp 1:3.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Finansieras med investeringsmedel enligt kommunstyrelsens tidigare beslut, 2015- 12-14 § 297.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av industriområdet på Dyrtorp 1:3 behöver kommunen köpa det aktuella området för att använda marken till både anslutningsvägen fram till industriområdet och för lokalgatan.

Kommunens avsikt är att riva de befintliga bostadsbyggnaderna samt att upprätta en nyttjanderätt för Torsten Tagesson om att använda befintlig lagerbyggnad.

Köpeskillingen är satt till 60 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av kommunen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 46

Dnr 2016-393

Försäljning av mark från del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljning av del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling ”Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering”. (ett område av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 överförs till överförs till Valbohem AB:s fastighet Färgelanda Prästgård 1:77.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Endast intäkter.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av detaljplaneområdet utmed Sågverksvägen behöver Valbohem AB köpa den del av marken som är detaljplanerad och ägs av kommunen. Köpeskillingen är satt till 75 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande. Förrättningskostnaderna skall betalas av Valbohem AB.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 47 Återremitterad VA strategi

Inga beslut fattas.

Ärendet ska tas upp på nytt i september 2016.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 48

Dnr 2016-220

Svar på Remiss med Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland 2016-2020

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, § 73 beslutat uppdra till förvaltningen att lämna in en ansökan om statlig medfinansiering för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala investeringskostnaden för tidsperioden 2017-2018 beräknas till 20,5 milj kr. Den sökta medfinansieringen avser 50 % av det totala beloppet.

Trafikverket har utifrån kommunernas ansökningar gjort en prioritering och överlämnat förslaget till länets kommunalförbund för yttrande. Fyrbodals kommunalförbund har vänt sig till förbundets kommuner för att inhämta synpunkter på förslaget.

Svarstiden medger inte beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 49

Dnr 2016-428

Förvaltningsplan för industrifastigheten "Björnhuset" (Gatersbyn 1:120)

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till kommunchefen att upprätta förslag till långsiktig förvaltningsplan för industrifastigheten Björnhuset även innefattande bolagisering av fastighetsförvaltningen. De olika alternativen ska konsekvensbeskrivas.

Ärendebeskrivning

Björnhuset är en tekniskt avancerad industribyggnad.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 40

Dnr 2016-302

Delegation till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till svenska bestämmelser för invasiva främmande arter (M2016/01030/R)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare yttrat sig om underlaget för genomförande av EU-förordning om invasiva främmande arter och bereds nu tillfälle att lämna yttrande över förslaget till svenska bestämmelser.

Förslaget finns här:

<http://www.regeringen.se/contentassets/fb2808b70e63459fabca36fac252a8b6/nvs-redovisning-av-forslag-till-svenska-regler-och-atgarder-for-invasiva-frammande-arter.pdf>

Svarstiden medger inte att beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 48

Dnr 2016-220

Svar på Remiss med Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland 2016-2020

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delegera till kommunstyrelsens ordförande att godkänna kommunens svar på remiss avseende Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har 2016-03-23, § 73 beslutat uppdra till förvaltningen att lämna in en ansökan om statlig medfinansiering för utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen. Den totala investeringskostnaden för tidsperioden 2017-2018 beräknas till 20,5 milj kr. Den sökta medfinansieringen avser 50 % av det totala beloppet.

Trafikverket har utifrån kommunernas ansökningar gjort en prioritering och överlämnat förslaget till länets kommunalförbund för yttrande. Fyrbodals kommunalförbund har vänt sig till förbundets kommuner för att inhämta synpunkter på förslaget.

Svarstiden medger inte beslut av kommunstyrelsen inom ramen för det ordinarie sammanträdesschemat.

Västra Götalandsregionen
Sara Persson

Kopia till:
Diariet

Förslag till prioriterade cykelvägar längs regionalt/statligt vägnät i Västra Götaland 2016- 2020

I den antagna transportinfrastrukturplanen för Västra Götaland 2014-2025 finns medel avsatta till utbyggnad av cykelvägar. På grund av fördelning av ekonomiska medel över hela planperioden är den årliga nivån för åren 2016-2020 för cykelutbyggnad lägre än för övriga år. För att markera vikten av satsning på cykel och kunna hålla en jämn utbyggnadstakt och organisation gör nu Västra Götalandsregionen återigen en särskild satsning med regionala utvecklingsmedel, totalt 75 mnkr (beslut för 2019-2020 dock ännu ej tagna), för utbyggnad av cykelvägar utmed regionalt/statligt vägnät. Västra Götalandsregionens satsning förutsätter som tidigare år en medfinansiering från kommunerna för att få en större volym på tillgängliga medel.

Trafikverket har på uppdrag av Västra Götalandsregionen utifrån inkomna ansökningar tagit fram ett förslag till prioriterade cykelvägar år 2016-2020.

Satsningen omfattar totalt ca 270 mnkr under en 5-års period med fördelningen:

Regionala planmedel/TrV ca 60 mnkr (22 %)

Regionala utvecklingsmedel 75 mnkr (28 %)

Kommunal medfinansiering 135 mnkr (50 %)

För år 2016 är ca 70 mnkr uppbundna för slutförande av pågående projekt inom "10 mil". Kvar att fördela för fortsatt utbyggnad är ca 200 mnkr.

Ansökningar och prioriteringsgrunder

I februari ombads kommunerna i Västra Götaland att lämna in förslag till utbyggnad av cykelvägar i respektive kommun. Senaste ansökningsdag var 15 april. Gensvaret har varit stort, 37 av länets 49 kommuner har skickat in förslag. En sammanställning av kommunernas samtliga förslag visar på ett efterfrågat utbyggnadsbehov motsvarande ca 1 390 mnkr.

Utifrån ansökningarna har Trafikverket tagit fram ett förslag till prioriterade cykelvägar. Totalt prioriteras cirka 30 åtgärder i förslaget, **se bilaga 1**.

Förutom att alla gc-vägar som kommunerna sökt medfinansiering till ska uppfylla något av kriterierna i den antagna cykelstrategin för Västra Götaland har Trafikverket använt följande utgångspunkter för prioritering:

- För att få bra geografisk spridning av åtgärderna i hela länet, har Trafikverket som utgångspunkt använt samma fördelning mellan kommunalförbunden som för statlig medfinansiering:

GR	45 %	ca 90 mnkr
Skaraborg	20 %	ca 40 mnkr
Fyrbodals	20 %	ca 40 mnkr
Sjuhärads	15 %	ca 35 mnkr
Totalt	100 %	ca 200 mnkr

- Åtgärder där vägplan finns klar eller är under framtagande har prioriteras högst. Helt nya åtgärder prioriteras i andra hand.
- Ingen kommun får mer än en gc-väg prioriterad (förutom Göteborg som prioriterat ett par kortare gc-vägar först)
- Schablonkostnaden 5 500 kr/m har använts i prioriteringsskedet om inte Trafikverket har annan kostnadsuppskattning tillgänglig. I vissa fall har kostnad för bro adderats.
- I övrigt har åtgärderna prioriterats inom varje kommunalförbundsområde av lokal planerare utifrån bedömning om hur väl kriterier/nytta uppfylls.

Förslaget är framtaget i dialog mellan Trafikverket och Västra Götalandsregionen.

Fortsatt arbete

Utifrån förslaget har kommunalförbunden till den 18 augusti 2016 på sig att lämna eventuella synpunkter.

När alla synpunkter är inlämnade kommer förslaget att tas upp i Beredningen för hållbar utveckling och Regionutvecklingsnämnden under hösten 2016. Under sommar/höst kommer Trafikverket arbeta internt med att förbereda för kommande satsning.

När förslaget är beslutat kommer Trafikverket att teckna avtal med alla berörda kommuner.

Synpunkter

Kommunernas synpunkter på Trafikverkets förslag lämnas samlat genom respektive kommunalförbund till Västra Götalandsregionen, Sara Persson, sara.c.persson@vregion.se

Vad gäller omprioritering mellan åtgärder har kommunerna genom kommunalförbunden möjlighet att lämna ett eget samlat förslag. Förslaget måste dock budgetmässigt stämma överens med Trafikverkets förslag för respektive kommunalförbund.

Bilagor

Bilaga 1, Förslag till prioriterade cykelvägar

Bilaga 2, Sammanställning av kommunernas högst prioriterade cykelåtgärder

Med vänlig hälsning

Andreas Hällbrant
Åtgärdsbeställare
Åtgärdsplanering
Trafikverket region Väst

Maria Haglund
Åtgärdsbeställare
Åtgärdsplanering
Trafikverket region Väst

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 44

dnr 2016-427

Utbyte av befintliga belysningsstolpar i Järbo

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att byta ut befintliga belysningsstolpar i Järbo,

Finansiering

Totalkostnaden beräknas uppgå till 430 tkr.

Åtgärderna skall finansieras inom 2016 års investeringsram.

Ärendebeskrivning

Vid skolan i Järbo har kommunen ansvar för belysningsstolpar som står dels utmed 172:an och dels in på en privat väg.

Under våren har samhällsbyggnad fört dialog med Vattenfall om att dessa belysningsstolpar behöver åtgärdas. Eftersom Vattenfall planerar att jordförlägga sina kablar i området har kommunens ambition varit att byta ut stolparna samtidigt som Vattenfall utför sina arbeten för att därigenom uppnå samordningsvinster. Vattenfalls arbete har varit planerat till 2017. Det är nu tidigarelagt till efter semestern 2016.

Den beräknade samordningsvinsten uppgår till 80 000 kronor.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Samhällsbyggnad

Samhällsbyggnadschef

Cecilia Trolin

0528-567525

Cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunsstyrelsen

Utbyte av befintliga belysningsstolpar i Järbo

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att byta ut befintliga belysningsstolpar i Järbo, se kartbilaga 1 och 2.

Finansiering

Totalkostnaden beräknas uppgå till 430 tkr.

Åtgärderna skall finansieras inom 2016 års investeringsram.

Ärendebeskrivning

Vid skolan i Järbo har kommunen ansvarat för belysningsstolpar som står dels utmed 172:an och dels in på en privat väg, se bilaga kartunderlag 1 och 2.

Under våren har samhällsbyggnad fört dialog med Vattenfall om att dessa behöver åtgärdas då de är uttjänta. Eftersom Vattenfall planerar att jordförlägga sina kablar i området var vår ambition att byta ut dem samtidigt som Vattenfall planerade att utföra sina arbeten för att skapa samordningsvinster. Arbetet var planerat till 2017 men då Vattenfall tidigare lagt sin planering till efter semestern 2016 finns dessa inte inplanerade i nuvarande investeringsram.

Genom att samordna arbetet med Vattenfall kan vi uppnå samordningsvinster i storleksordningen ca 80 000 kr.

Kostnaderna för grävningsarbetet fördelas med 50 % mellan kommunen och Vattenfall.

Bilagor

Bilaga 1, kartbilaga 1

Bilaga 2, kartbilaga 2

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:

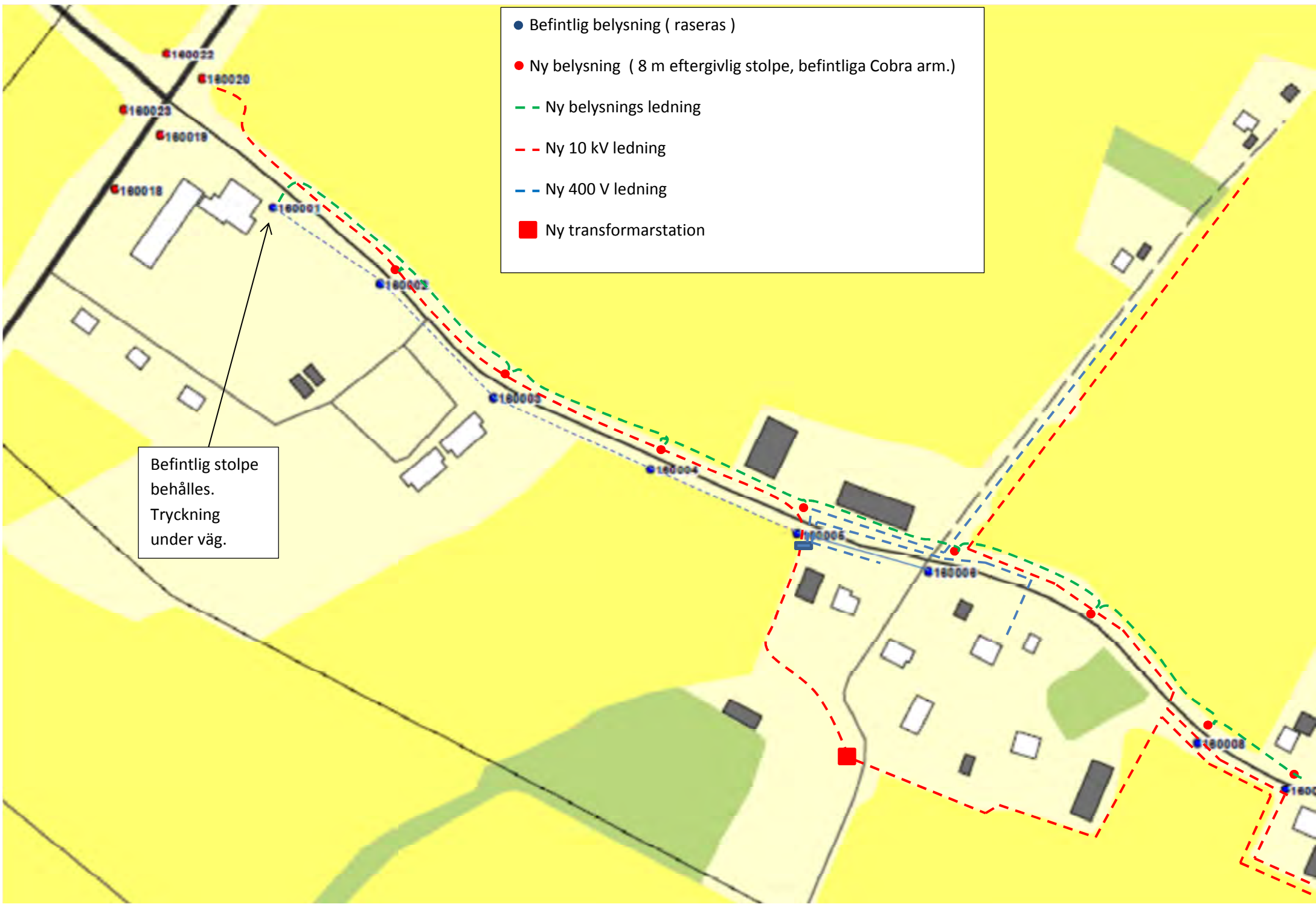
Samhällsbyggnadschefen

Enhetschef för teknik och arbetsmarknad

Ekonomikontoret

- Befintlig belysning (raseras)
- Ny belysning (8 m eftergivlig stolpe, befintliga Cobra arm.)
- - Ny belysnings ledning
- - Ny 10 kV ledning
- - Ny 400 V ledning
- Ny transformarstation

Befintlig stolpe
behålles.
Tryckning
under väg.

- Befintlig belysning (raseras)
- Ny belysning (8 m eftergivlig stolpe, befintliga Cobra arm.)
- - Ny belysnings ledning
- - Ny 10 kV ledning
- - Ny 400 V ledning
- Ny transformarstation

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 45 Dnr 2016-426

Köp av del av Dyrtorp 1:6

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna köp av del av fastigheten Dyrtorp 1:6 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling "Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering" . (ett område av fastigheten Dyrtorp 1:6 överförs till kommunens fastighet Dyrtorp 1:3.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Finansieras med investeringsmedel enligt kommunstyrelsens tidigare beslut, 2015- 12-14 § 297.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av industriområdet på Dyrtorp 1:3 behöver kommunen köpa det aktuella området för att använda marken till både anslutningsvägen fram till industriområdet och för lokalgatan.

Kommunens avsikt är att riva de befintliga bostadsbyggnaderna samt att upprätta en nyttjanderätt för Torsten Tagesson om att använda befintlig lagerbyggnad.

Köpeskillingen är satt till 60 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av kommunen.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadschef
Cecilia Trolin
0528-567525
Cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunsstyrelsen

Köp av del av Dyrtorp 1:6

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna upprättade överlåtelsehandlingar, bilaga 1.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsens ordförande att underteckna upprättad överlåtelsehandling, bilaga 1.

Finansiering

Finansieras med investeringsmedel enligt KS tidigare beslut, 2015- 12-14 § 297.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av industriområdet på Dyrtorp 1:3 behöver kommunen köpa marken för att använda marken till både anslutningsvägen fram till industriområdet och för lokalgatan.

För att genomföra förvärvet behöver vi ansöka hos Lantmäteriet om fastighetsreglering. Därför innefattar överlåtelsehandlingen även detta moment.

Kommunens avsikt är att riva de befintliga bostadsbyggnaderna samt att upprätta en nyttjanderätt för Torsten Tagesson om att använda befintlig lagerbyggnad.

Köpeskillingen är satt till 60 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av kommunen.

Bilagor

Bilaga 1, överlåtelsehandling ” ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin
Samhällsbyggnadschef

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadschefen

Ekonomikontoret

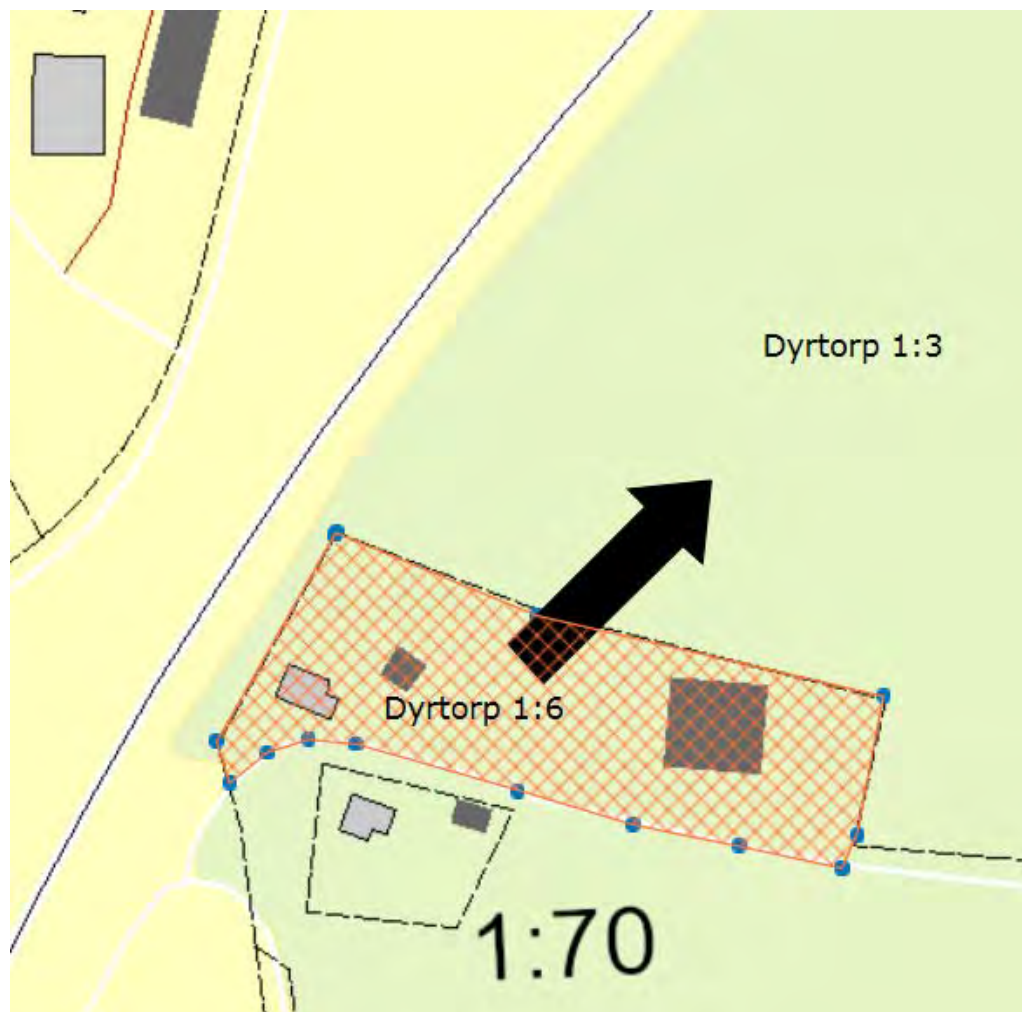

Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering

Ärende Fastighetsreglering berörande Dyrtorp 1:6 och 1:3.

Kommun: Färgelanda Län: Västra Götaland

Ansökan Denna överenskommelse utgör ansökan om fastighetsreglering berörande del av Dyrtorp 1:6 och Dyrtorp 1:3 enligt nedanstående kartskiss.

Det överförda området skall användas för industriändamål.

Överenskommelse Undertecknade är överens om följande:

Fastighetsreglering Det markerade området överförs från Dyrtorp 1:6 till Dyrtorp 1:3.

- Ersättning   Ägaren av Dyrtorp 1:3, Färgelanda kommun skall betala 60 000 kr till ägaren av Dyrtorp 1:6, Torsten Tagesson.
Ersättningen skall betalas senast 1 månad efter förrättningen vunnit laga kraft. Om betalningen sker därefter betalas ränta enligt 6 § räntelagen från förfallodagen tills betalning sker.
- Tillträde   Tillträde skall ske när förrättningen vunnit laga kraft.
- Förrättningskostnader   Förrättningskostnaden skall betalas av ägaren till Dyrtorp 1:3.
- Aktmottagare   Kopia av de slutliga förrättningshandlingarna (akten) skall skickas till: Torsten Tagesson samt Färgelanda kommun.
- Underskrifter   Datum ..... Datum .....

.....
Dyrtorp 1:6, Torsten Tagesson   Dyrtorp 1:3, Färgelanda kommun, Ulla Börjesson,
Kommunalråd

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 46

Dnr 2016-393

Försäljning av mark från del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljning av del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 i enlighet med föreliggande överlåtelsehandling ”Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering”. (ett område av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204 överförs till överförs till Valbohem AB:s fastighet Färgelanda Prästgård 1:77.)

Kommunstyrelsens ordförande Ulla Börjesson bemyndigas att för kommunens räkning underteckna överlåtelsehandlingen och eventuella övriga handlingar som behövs för köpets genomförande.

Finansiering

Endast intäkter.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av detaljplaneområdet utmed Sågverksvägen behöver Valbohem AB köpa den del av marken som är detaljplanerad och ägs av kommunen. Köpeskillingen är satt till 75 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande. Förrättningskostnaderna skall betalas av Valbohem AB.

Beslutsunderlag

Sektor Samhällsbyggnads tjänsteskrivelse 2016-05-24

Samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadschef
Cecilia Trolin
0528-567525
Cecilia.trolin@fargelanda.se

Kommunsstyrelsen

Försäljning av mark från del av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:204

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna upprättade överlåtelsehandlingar, bilaga 1.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsens ordförande att underteckna upprättad överlåtelsehandling, bilaga 1.

Finansiering

Endast intäkter.

Ärendebeskrivning

För att möjliggöra exploateringen av detaljplaneområdet utmed Sågverksvägen behöver Valbohem AB köpa den del av marken som är detaljplanerad och ägs av kommunen. För att genomföra förvärvet behöver vi ansöka hos Lantmäteriet om fastighetsreglering. Därför innefattar överlåtelsehandlingen även detta moment.

Köpeskillingen är satt till 75 000 kr och grundas på ett värderingsutlåtande.

Förrättningskostnaderna skall betalas av Valbohem AB.

Bilagor

Bilaga 1, överlåtelsehandling ” ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering.

Lars-Göran Berg
Kommunchef

Cecilia Trolin

Beslutet skickas till:

Samhällsbyggnadschefen

Valbohem AB

Ekonomikontoret

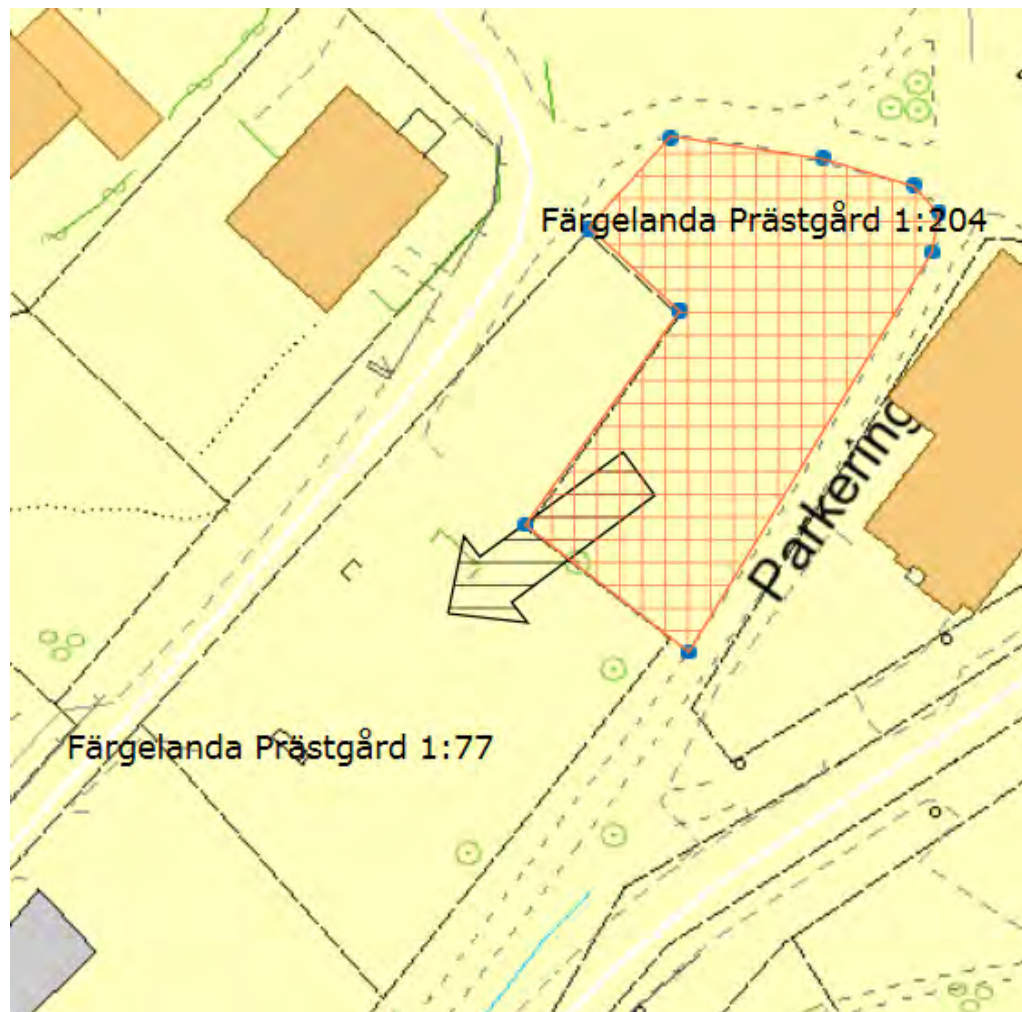

Ansökan och överenskommelse om fastighetsreglering

Ärende Fastighetsreglering berörande Färgelanda Prästgård 1:204 och 1:77.

Kommun: Färgelanda Län: Västra Götaland

Ansökan Denna överenskommelse utgör ansökan om fastighetsreglering berörande del av Färgelanda Prästgård 1:204 och Färgelanda Prästgård 1:77 enligt nedanstående kartskiss.

Det överförda området skall användas för bostadsändamål.

Överenskommelse Undertecknade är överens om följande:

Fastighetsreglering Det markerade området överförs från Färgelanda Prästgård 1:204 till Färgelanda Prästgård 1:77.

- Ersättning** Ägaren av Färgelanda Prästgård 1:77, Valbohem AB skall betala 75 000 kr till ägaren av Färgelanda Prästgård 1:204, Färgelanda kommun.
Ersättningen skall betalas senast 1 månad efter förrättningen vunnit laga kraft. Om betalningen sker därefter betalas ränta enligt 6 § räntelagen från förfallodagen tills betalning sker.
- Tillträde** Tillträde skall ske när förrättningen vunnit laga kraft.
- Förrättningskostnader** Förrättningskostnaden skall betalas av ägaren till Färgelanda Prästgård 1:77, Valbohem AB.
- Aktmottagare** Kopia av de slutliga förrättningshandlingarna (akten) skall skickas till: Valbohem AB samt Färgelanda kommun.
- Underskrifter** Datum ..... Datum .....
- .....
Färgelanda Prästgård 1:77, Valbohem AB
- .....
Färgelanda Prästgård 1:204, Färgelanda kommun,
Ulla Börjesson, Kommunalråd